inkeriläisten viesti

numero 1 tammikuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,—
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Neljä kirkonmiestä (vas.), pastori Jussi Jänis (Borås), rovasti Matti Vironmäki (Helsinki), piispa Malmivaara ja rovasti Aatami Kuortti (Helsinki), iloisesti keskustelemassa Boråsin Inkerin Kerhon 35-vuotisjuhlien väliajalla juhannuksena 1982.

Ikuisia ajatuksia uskosta

(Past. Reino Tillasen saarnan pääajatuksia Puškinin luterilaisessa kirkossa 17. 10. 1982).

On epätavallista, että sokeana syntynyt saa näkönsä ja että hän saa olla kasvokkuin Jeesuksen kanssa, joka kysyy: »Uskotko sinä Jumalan Poikaan?» Näin kävi eräälle Johanneksen evankeliumin mainitsemalle miehelle. Tavallista sen sijaan on se, että Kristus tekee meissä salattua työtään ja vaikuttaa meissä elävän uskon. Erittäin tavallista on myös se, että taistelemme Jumalaa vastaan, joskus jopa järjestelmällisesti, ja yritämme turmella Jumalan työn itsessämme ja lähimmäisissämme.

Mutta Herra tekee saman kysymyksen vielä tänäänkin: »Uskotko sinä Jumalan Poikaan?» Moni vastaa sokeudestaan parannetun miehen tavalla: »Herra, minä uskon» ja kumartaen rukoilee Kristusta. Uskomme tunnustamiseksi ja Herran eteen kumartamiseksi olemme tulleet tänne kirkkoon, te, ystävät, täältä lähiympäristöstä ja me, teidän vieraanne, Suomesta.

Usko Jumalan Poikaan on lahja ylhäältä, lahja, jonka voimme ottaa vastaan ja jonka voimme myös hylätä. Milloinkaan usko ei ole ihmisen, ei jaloimmankaan, oma aikaansaannos. Uskonnollista mieltä ja harrastelua meillä voi kyllä omasta takaa olla, samoin uskoa ihmiseen. Mutta nämä saattavat olla vaikutukseltaan yhtä tuhoisia elävälle kristilliselle uskolle kuin välinpitämättömyys ja suoranainen ateismi. Mutta nytpä Jumala rakkaudessaan haluaakin riisua meidät omatekoisesta uskostamme, joka on ytimeltään epäuskoa, ja lahjoittaa meille todellisen, Henkensä vaikuttaman uskon sen tilalle. Siksi Herra kysyy meiltä: »Uskotko sinä Jumalan Poikaan?» Sanallaan hän tätä uskoa synnyttää. »Usko tulee siis kuulemisesta, mutta kuuleminen Kristuksen sanan kautta» (Room. 10: 17). Näin tapahtuu erityisesti seurakunnassa, Sanan ja sakramenttien välityksellä. Siellä me saamme yhdessä ylistää Vapahtajaamme, yhdessä tuoda hänen eteensä taakkamme ja anomuksemme, siellä opetella yhdessä häntä seuraamaan.

Uskolla on sekä ajallinen että iankaikkinen ulottuvuus. Emme usko Jumalan Poikaan vain sen tulevan kirkkauden elämän tähden, mutta emme liioin vain tämän ajallisen elämän siunauksen vuoksi. Usko ulottuu molempiin, Jumala haluaa antaa siunauksen ihmisen koko elämään ja koko hänen olemassaoloonsa. Emmekö siis mielellämme sanoisi »Herra minä uskon!» ja iloiten kumartaisi häntä täälläkin!

Kuulumisia Leningradin luterilaisesta kirkosta

Pieni joukko Helsingin inkeriläisiä teki lokakuussa retken Leningradiin ja Puškinin kirkkoon. Minulle tämä matka oli jo viides tuohon kirkokon. Matkalle lähdettiin linja-autolla kello 7 aamulla Helsingin asemalta, kuljettajana vanha tuttavamme Ville. Vaikka lähdimme näin aikaisin, odotti meitä yllätys Vaalimaan tullissa:

Pastorit Tiit Salumäe (vas.) ja Reino Tillanen Puškinin evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalvelusta suorittamassa 17. 10. 1982, jolloin kirkossa oli jälleen vieraita Suomesta.

siellä oli jo viisi linja-autoa ennen meitä. Alkoi pitkä odotus, pari tuntia, ennenkuin pääsimme tullitarkastukseen. Siitä selvisimme ilman mitään yllätyksiä puolessa tunnissa.

Matka jatkui kohti Viipuria. Viipurissa pistäydyimme uudessa suomalaisten rakentamassa Drusba-hotellissa. Leningradiin saavuimme seitsemän aikaan illalla. Majoituimme uuteen suomalaisten rakentamaan Pulkowskaja-hotelliin. Se oli komea, tuhannen ihmistä majoittava hotelli, joka on aivan Leningradin länsilaidalla, Moskowskaja Prospektin yläpäässä. Tuota pikaa pääsimme iltaruokailuun ja senjälkeen alkoikin olla kohta nukkumaan menon aika.

Seuraavana aamuna aamupalan jälkeen lähdimme kiertoajelulle. Inturistin oppaaksemme tuli nuori inkeriläinen neitonen, Aili Jänis. Iltapäivällä oli sitten ostosten aika. Menimme Leningradin suurimpaan »Berjoškaan», joka on Sovetskaja-hotellin luona. Markat vaihtoivat omistajaa ripeässä tahdissa

Seuraava päivä olikin lauantai 16. lokakuuta. Lähdin jo aikaisin aamulla ennen kahdeksaa vanhalle kotipaikalle Kelttoon tervehtimään sukulaisia ja tuttavia. Sen takia näin aikaisin, koska Keltto on Leningradin itäpuolella Nevajoen yläjuoksulle päin, halki laajan kaupungin hitailla yleisillä kulkuneuvoilla.

Monessa kylässä piti käydä, sillä sukulaisia ja tuttavia on useissa kylissä. Olin käynyt jo muutaman tuttavan luona, kun sain kutsun tulla illalla kanttori Pekka Pärssisen 70-vuotisjuhlaan. Siellä oli tupa täynnä kansaa kun tulin, ja kastetoimitus käynnissä. Puškinin kirkon kirkkoherra Tiit Salumäe kastoi lapsia. Kahdeksan lasta ympäri Kelttoa oli tuotu kasteelle. Se oli juhlallinen tilaisuus. Kun kastetilaisuus oli ohi, siirryttiin yläkertaan juhla-aterialle. Pöytä oli katettu kaikenlaisilla herkuilla, viidellekymmenelle ihmiselle. Olipa syömistä kerrakseen. Lohtakaan ei puuttunut. Ajat-

telin, että jaksaako ensi yönä nukkua ollenkaan.

Hotelliin tulo oli helppo. Sukulaispoika toi henkilöautolla aivan oven eteen. Kiitos!

17. päivänä sunnuntaina oli Puškinin kirkkoon meno. Onneksi Pulkova-hotellista on melko lyhyt matka sinne. Olimme hyvissä ajoissa ennen yhtätoista kirkon edessä. Yllätys oli suuri: kirkko oli kansaa täynnä ja sama pappi, joka kastoi eilen illalla lapsia Keltossa oli nyt täällä samassa työssä. Nyt oli vain viisi lasta kastettavana. Tiit Salumäe kastoi lapset, mutta meilläpä oli mukana oma pappi Helsingistä: pastori Reino Tillanen, tuleva Johanneksen seurakunnan kirkkoherra (1. päivästä tammikuuta 1983). Hän saarnasi Puškinin kirkossa jo toisen kerran, hyvän saarnan pitikin. On suurta juhlaa, kun Suomesta tule pappi, mutta kohta he saavat oman papin seurakuntaansa. Tallinnassa opiskelee nuori inkeriläispoika Arvo Survo papiksi, ja hänestä pitäisi tulla seurakunnan oma kirkkoherra. Hän ei ollut nyt kirkossa, koska vietti kihlajaisia. Tiit Salumäe ilmoitti saarnastuolista, että teologian ylioppilas Arvo Survo on mennyt kihloihin eestiläisen neitosen kanssa. Sen sijaan tapasin uuden kirkon esimiehen, nimeltään Ants Punt. Komea nuori mies puhuu eestiä, suomea ja venäjää. Ystäväni Matti Lankinen hoitaa vanhalla rutiinilla kirkon asioita. Kirkolla menee kohtalaisesti, kaikki suuret korjaukset on tehty, joten toivottavasti seurakunnalla on valoisammat ajat edessään.

Kun jumalanpalvelus oli lopussa, pyydettiin meitä jäämään kirkkokahville, mutta siihen ei ollut enää aikaa.

Toivo Kajava

Vuoden alku

Taas astuimme yli kynnyksen
päivistä viimevuotisen.
Kenelle mitäkin se toi,
joillekin kuolinkellotkin jo soi.

Olihan vuodessa mennehessä
kaikenlaista meillä.
Joku sai kulkea iloisesti,
joku taas murhemiellä.

Ilot, murheet elämässä täällä
aina vaihtelee.
Niitä vastaan armollansa Herra
murheissamme taistelee.

Sinä vuodesta toiseen meitä
aina auttaen johdattelet.
Isän kotiin meitä
lapsiasi rakkaita odottelet.

Siellä vuodet ei koskaan vaihdukaan
eikä murheet yllätä.
Eikä enää maalliset huolet, saa
iloamme häiritä.

Tulethan täksi vuodeksikin
tueksemme, Elämän Herra.
Kun elää taas vuoden tään loppuun,
niin
kaikuu kiitos kerran.

Sitten on kiitoksemme aitoa
siellä taivahan kartanoissa.
Kyyneleemme kuivattu,
murheetkin kaikki poissa.

Liisa Makara

SÄÄENNUSTUKSIA

Lokakuun lumet ja jäät menevät mereen.

Antti jos on ankara, niin joulu on joutava.

INKERILÄISTEN YHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS

Inkerikodissa Helsingissä sunnuntaina 27. maaliskuuta 1983 klo 14. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Vuosikokouksesta tarkemmin helmikuun numerossamme.

JUSSI VESA
80-vuotias

Uudenvuodenpäivänä, 1. 1. 1983, täytti inkeriläinen veteraani, konttoripällikkö Jussi Vesa 80 vuotta. Hän syntyi kauneudestaan kuulussa Pohjois-Inkerissä, Vuoleen seurakunnan Katumaan kylässä maanviljelijä Vesan perheeseen. Suku oli asunut Vuoleen Vesanmäellä jo ainakin 200 vuotta.

Kotiseudustaan ehti Jussi Vesalle jäädä monia lämpimiä muistoja, vaikka hän muuttikin Suomeen jo 16-vuotiaana »pojankoltiaisena». Alkeisopetuksen Jussi-poika sai kotikylänsä Katumaan kansakoulussa, johon joutui kuusivuotiaana nappulana, kun kyseinen opinahjo kylään perustettiin. Sieltä hän siirtyi Matoksin ylemmän asteen koulun kautta Pietarin I Kadettikouluun, »eliittikouluun»», jossa ehti käydä neljä luokkaa, ennen kuin koulu lopetettiin.

Opintojaan Jussi Vesa jatkoi myöhemmin Suomen puolella. Kotkan Kauppaopistosta valmistuttuaan hän oli ensin pieniä aikoja mm. ulkomaankirjeenvaihtajana. Kuutta eri kieltä hallitsevalle nuorelle miehelle löytyi monenlaisia tehtäviä, joissa kielitaitoa tarvittiin, niin myös myöhemmin elämän varrella. Mm. vuoden 1944 välirauhanneuvotteluissa häntä tarvittiin teknilliseen avustajakuntaan venäjänkielen taitonsa ansiosta.

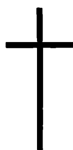
Varsinaisen elämäntyönsä Jussi Vesa suoritti koneliike Singerin palveluksessa, jossa hän oli päivälleen 40 vuotta. Liike toimi aluksi Sortavalassa, josta siirtyi Helsinkiin 1929 ja konttoripäällikkö Jussi Vesa sen mukana. Hän toimi liikkeen konttoripäällikkönä eläkkeelle siirtymiseensä saakka.

Inkeriläisten asioissa ja toiminnassa Jussi Vesa on ollut mukana yli puoli vuosisataa. Aikoinaan hän toimi kanslistina Inkerin avustuskomitean palveluksessa, ja hänen toimintansa heimolaistensa hyväksi jatkuu yhä. Hän on Inkeriläisten Yhdistyksen jäsen ja toimii sen johtavissa elimissä. Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallituksen jäsenenä hänen laajaan liike-elämän ja yhdistystoiminnan tuntemukseensa perustuvia neuvojaan tarvitaan hyvin usein kiperiä kysymyksiä käsiteltäessä. Terävänä ja huumorintajuisena kynämiehenä Jussi Vesa on toiminut aikoinaan Uuden Suomen ja jonkin aikaa myös Ajan Suunnan »tähtireportterina» Inkeriläisten kesäjuhlissa ym. tilaisuuksissa. Inkeriläisten Viestiä, ja monia muitakin julkaisuja, hän on avustanut inkeriläisten toimintaa ja vaiheita käsittelevillä kuvauksillaan sekä mm. inkeriläisillä kulttuurikaskuilla, joiden tallentaminen kielii hänen erinomaisesta muististaan ja mieleenpainamiskyvystään. Yhä tänään hän ohjailee leppoisasti »Inkerin Ukot» -nimistä »aikamiesklubia», toveripiiriä, johon on mahdollisuus tulla kutsutuksi vain 50 vuotta täyttäneillä inkeriläissyntyisillä miehillä. »Ukot» kokoontuvat poahkuroimaan 'tarinoimaan' inkeriläisten asioista ja muustakin maailman menosta pari kertaa vuodessa Suomalaiselle Klubille. Koollekutsujana ja »puheenjohtajana» toimii Jussi Vesa.

Merkkipäiväänsä Jussi Vesa matkusti viettämään tyttärensä luo Rovaniemelle. Pyydämme näin jälkikäteen kunnioittavasti toivottaa monipuoliselle inkeriläiselle veteraanille parhainta onnea ja menestystä alkaneelle uudelle vuodelle — ja uudelle vuosikymmenelle.

ALma

Aino
PÖNNIÖ

s. 4. 8. 1900 Lempaala, Inkeri
k. 27. 11. 1982 Porvoo

Kaipaamaan jäivät
rajantakaiset omaiset
sekä
muut sukulaiset ja tuttavat

Pois maasta matalasta
ylös tahdon taivaaseen
rauhan, levon löydän sieltä
herään Herran kirkkauteen

Siunaus toimitettu 18. 12. 1982 Sipoon kappelissa.

PEKKA PÄRSSINEN
70-vuotias

Leningåradin luterilaisen kirkon kanttori täytti 17. 10. 1982 70 vuotta. Tämä runo on omistettu hänelle hänen 70-vuotispäivänsä muistoksi.

Käy Herra armollas siunaamaan
tämä yhdessä olomme täällä.
Niin että me iloiten kiitettäis
Sinun kuoloas ristin päällä.

Me olemme koolla nyt yhdessä,
kun on perheenpään syntymäpäivät.
Elon tieltä ois paljon muistoja,
vaan ne kaikki nyt taakse jo jäivät.

On silloin kulkumme keveää,
kun on perheessä rakkausmieltä.
Ja ajatkin synkät ja raskahat
jää taakse elämän tieltä.

Tää päivä nyt olkoon muistojen
elon pitkän taipaleen takaa.
Ovat ilot ja surut yhdessä
käsi kädessä saaneet he jakaa.

Myös omaan perheeseen Herra soi
iloisen poikaparven.
Ja usein nuo silmät iloiset
kuin pyhäksi muuttavat arjen.

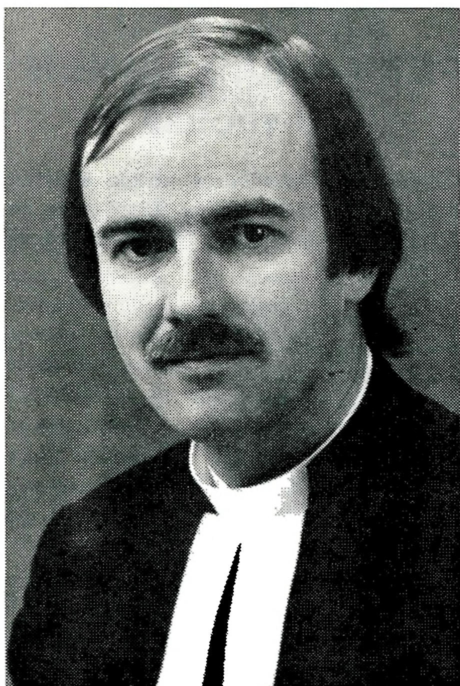
Siis kaikesta Herraa kiittää saa
mitä meille Hän armossaan antaa,
vaik joskus ois kuormamme raskaskin,
Hän on luvannut itse sen kantaa.

Ja minkä Hän kerran on luvannut,
sen tahtoo Hän varmasti täyttää.
Vaik joskus elämä synkältä
ja toivottomalta näyttää.

Me saamme uskoa hänelle
sydänsurumme kaikki tyyni.
Hän maksoi syntivelkamme,
on poissa nyt suurinkin syyni.

Siis kaikki nyt yhdessä kiittäkää
Häntä armonsa suuren tähden.
Hän tuli meit kurjia auttamaan
meidän syntimme suuret nähden.

Matti Mylläri

Markku Pyysiäinen väitteli

18:na päivänä joulukuuta 1982 väitteli teol.lis. Markku Pyysiäinen teologian tohtorin arvoa varten väitöskirjallaan *Tunnustuksellinen, tunnustukseton ja objektiivinen uskonnonopetus. Opetussuunnitelma-analyysi Suomen ja Ruotsin peruskoulun uskonnonopetuksen tavoitteista ja sisällöstä.* Helsingin yliopistossa tapahtuneessa väitöksessä oli vastaväittäjänä dosentti Esko Kähkönen ja kustoksena professori Kalevi Tamminen.

Pyysiäisen tutkimus on luonteeltaan vertailevaa uskonnonpedagogiikkaa. Se pyrkii laadullisen ja määrällisen opetussuunnitelma-analyysin avulla selvittämään, millaista on luonteeltaan Suomen peruskoulun tunnustuksellinen evankelis-luterilainen ja ortodoksinen uskonnonopetus sekä tunnustukseton uskontojen historia ja siveysoppi ja Ruotsin peruskoulun objektiivinen uskontotiedon opetus. Tutkimuksen pohjalta ei kuitenkaan voi tehdä johtopäätöksiä kirjoitetun suunnitelman käytännön toteutuksesta.

Tutkimus osoittaa tunnustuksellisen evankelis-luterilaisen uskonnonopetuksen olevan lähinnä yleiskristillistä opetusta, joka luo edellytyksiä oppilaiden uskonelämän kehittymiselle. Ortodoksinen uskonnonopetus sen sijaan jäsentyy selvemmin osaksi oppilaiden oman kirkon kasvatustoimintaa. Tunnustukseton uskontojen historia ja siveysoppi on luonteeltaan erilaisia uskonnollisia näkemyksiä vertailevaa uskontofenomenologista opetusta. Ruotsin peruskoulun objektiivinen uskontotiedon opetus taas on tutkimuksen mukaan kristinuskoon pohjautuvaa vertailevaa uskonnonopetusta. Sellaisena se selvimmin poikkeaa suomalaisesta ortodoksisesta tunnustuksellisesta uskonnonopetuksesta.

Markku Pyysiäinen on syntyperältään toisen polven inkeriläinen. Äidin puolelta sukujuuret ovat hämäläiset, isän puolelta ne palautuvat Inkeriin Järvisaarelle. Markku Pyysiäinen on syntynyt 1949 Helsingissä ja valmistunut ylioppilaaksi 1970. Tätä seurasi pappisvihkimys jo kolmen vuoden kuluttua. Teologian lisensiaatiksi Pyysiäinen valmistui 1979. Tällä hetkellä hän toimii kappalaisena Munkkivuoren seurakunnassa Helsingissä.

I. P.

KIRJALLISUUS

JÄÄ HYVÄSTI, INKERIN MAA
Reino Läärä (Gummerus)

— — — — — — — — — — — — — — —

On kulunut riittävän pitkä aika siitä kun sota kaikkine tapahtumineen on taakse jäänyttä elämää. Isät ovat kallistaneet päänsä ja pojat jääneet muistelemaan. Muistella voi vasta sitten, kun on riittävästi kulunut aikaa: muistot eivät enää tee kipeää. Niistä voi tulla surulliseksi, mutta viiltävä kipu on laantunut. Tällaista muistelemista on Reino Läärän Hyvästit.

Tartuin kirjaan suurin odotuksin. Alussa paikkakuntien nimettömyys ja ajattomuus tuntui kiusalliselta. Olisi halunnut vertailla omia kokemuksiaan ja aikatauluaan kerrottuihin tapahtumiin. Elimme alueittain eri rytmissä. Mitään varsinaista uutta en kirjasta löytänyt. Jonkin verran kiusasivat tunnelmaan sopimattomat sanat kuten sakki, porukka, kiva. Eivät ole inkeriläisiä sanoja. Meillähän sanottiin joukko, parvi. Hykerryttivät taas puhtaasti omat ilmaisut: sotilaskypärä oli raskas ja suuri (ei suomalaisittain painava ja iso).

Kun vauhdilla oli kirjan lukenut loppuun asti, jäi ällistyneenä ihmettelemään: ei voi olla totta, että kaiken kerrotun kokivat samat ihmiset, jotka lähtivät Leningradin rintamien välistä etsimään henkensä edestä leipää ja turvaa. Elettiin toiveiden, lähtöjen, odotusten, pelkojen, pettymysten aikaa. Elettiin paremman tulevaisuuden uskon varassa. Maallinen tavara ei enää näytellyt mitään osaa. Nälkä muovasi ihmiset uskomattoman nopeasti tuntemattoman näköisiksi ja luonteisiksi.

Elämä muuttui pelkäksi ruuan etsimiseksi ja suojan saamiseksi. Virokaan ei tarjonnut tulevaisuuden toiveita. Sinne tulleet vetivät välillä henkeä ja valmistautuivat uusiin koettelemuksiin, uusiin kohtaloihin. Kuka olisi kotikonnultaan lähtiessään uskaltanut edes uneksia Suomeen pääsystä. Joidenkin osaksi tuli vielä tehdä matka Saksan kautta. Kuinka moni inkeriläinen on sinnekin päänsä kallistanut?

Loppua kohti kirjan tunnelmat tiivistyvät. Missään ei ahdistettu kansa enää rauhaa ja turvaa saa. Suomesta on lähdettävä kenen minkin syyn takia ja vuosikymmenen jälkeen sukulaisten tapaaminen on ankea. Vain toivo, vielä tavataan, luo valonsäteen tulevaisuuteen.

H. O.

Paukku ja Modeen

Inkeriläisten Viestissä olleen tiedustelun johdosta seuraavaa: Paukku esiintyy Inkerin sukunimistössä Louhelaisen luettelossa, joka on koottu vuosilta 1721—1912. Näin ollen ei ole tiedossa oliko nimi yhä käytössä esim. toiseen maailmansotaan saakka. Luettelon mukaan nimi oli käytössä vain Lempaalan seurakunnassa.

Tutkittaessa erilaisia asioita Inkeristä on paras kääntyä toisen maailmansodan aikana Inkeristä siirtyneitten henkilöitten puoleen. Heiltä saa tuoreimmat tiedot. Karjalaiset tai muitten heimojen edustajat eivät voi tietää mitä nimiä Inkerissä käytettiin. Suurin osa heistä ei ole koskaan siellä edes käynyt. Lisäksi raja oli suljettuna vuosikymmeniä ennen sotia.

On erittäin valitettavaa, että Inkerin väestöstä ei ole tehty hakemistoa, josta näkyisivät erilaiset väestötiedolliset asiat. Tällainen teos poissulkisi tiedot yksilöistä ja perheistä mutta antaisi kuvan kokonaisuudesta. Yritin aikoinani saada haltuuni lähdeaineistoa, huonolla tuloksella. Olisin laatinut hakemiston ja olin valmis haaskaamaan elämästäni vuoden tai pari sen tekemiseen korvauksetta. Aina kuitenkin löytyi »jarrumiehiä». Nyt sen rahalla teettäminen tulisi varsin kalliiksi. Siitä se olisi löydettävissä/löytämättä Paukku-nimikin.

Inkerin pappien luettelosta ei löydy Muren-nimistä pappia, joskin ilmeisesti siitä puuttuvat monet lyhytaikaiset apupapit. Inkerissä palveli Modeen-nimisiä pappeja kolmekin.

Eero Rautajoki

*

Muren-nimen kohdalla oli kyseessä »painovirhe». Pappi oli siis nimeltään Modeen, kuten Eero Rautajoki ja monet muutkin aivan oikein huomasivat. — Toimitus.

RUOTSIN PUOLELTA

Välähdyksiä Gävlen syysjuhlasta Mikkelinpäivänä

Monet meistä vanhempaan polveen kuuluvista inkerinsuomalaisista muistavat vielä nuo meille ominaiset pienetkin suomalaisessa hengessä vietetyt kansalliset illat ja juhlat siellä muistojen Inkerissämme. Sellaisia juhlia meillä oli vielä tilaisuus viettää vuosina 1930—1941, aikana jota voi sanoa vaikeimmaksi Inkerin kansan historiassa. Mikkelin-päivän, Pietarin-päivän ja juhannuksen viettoon kokoonnuttiin eri seurakunnissa, ja näistä tilaisuuksista muodostui inkerinsuomalaisväestön tärkeitä kulttuuritilaisuuksia, joissa samalla oli mahdollisuus tavata omaisia ja ystäviä silloisissa vaikeissa olosuhteissa. Näihin juhlatilaisuuksiin oli usein tapana sovittaa perheen ja sukulaisten henkilökohtaistenkin merkkipäivien ja juhlien vietto. Tällä tavoin tulivat perhejuhlatkin vietetyiksi voimakkaammin suomalaiskansallisessa ja kulttuurihengessä. Kuten monet noiden juhlatilaisuuksien järjestämiseen osallistuneet muistavat, yritettiin kansallishenki ja perinteiden vaaliminen viranomaisten taholta tukahduttaa silloisessa Inkerissä. Sen tähden oli kokoontumiselle tärkeätä löytää jokin »luonnollinen» syy, esim. merkkipäivien vietto tai jokin muu sopiva juhlan aihe. Juhlat kestivät silloin usein kaksikin päivää, ja monella työssäkäyvällä oli usein sangen vaikeaa saada vapaata juhliin osallistumiseen, varsinkin silloin, jos oli epäilystäkään, että juhlat liittyivät jotenkin suomalaiskansalliseen tai luterilaiseen perinteeseen.

Gävlen syysjuhlassa Mikkelin-päivänä syyskuun 25. tänä vuonna tulivat elävästi mieleen nuo Inkerissä vietetyt juhlat. Silloin meillä oli ollut ongelmia viranomaisten kanssa, mutta ongelmana oli myös ollut,

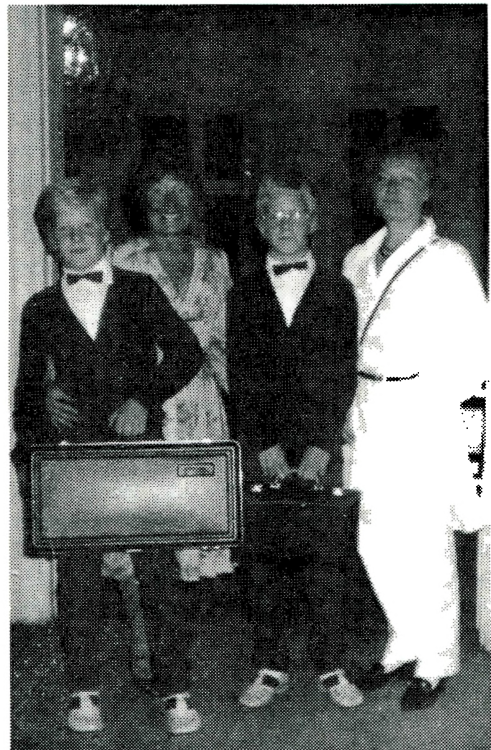
Takarivissä oikealta: Matti Toivonen (Tukholma) ja Irja Toivonen (Gävle). Istumassa (oik.): Elsa ja Antti Toivonen (Tukholma) sekä Oiva Toivonen (Gävle). Valok. Lina Åberg, Gävle.

silloin kuten nytkin, saada nuorisoamme mukaan noille perinnejuhlille. Ja jälkimmäiseenkin ongelmaan nuo samat keinot olivat meitä silloin useasti auttaneet. Onhan meillä täällä Ruotsissakin usein ollut vaikeuksia suomalaisen kansallisuutemme ja suomen kielemme säilyttämisessä, ja erittäin vaikeaa on ollut siirtää perinnettämme nuorisoomme, saada heitä mukaan toimintaamme ja tilaisuuksiimme, varsinkin sitä nuorisoa, joka on syntynyt ja kasvanut Ruotsissa. Gävlen Inkeri-Kerho ja ympäristössä asuvat inkerinsuomalaiset olivat nyt mielestäni erittäin hyvin keksineet käyttää apunaan tuota vanhaa keinoa, jota me olimme käyttäneet ja sen hyväksi havainneet jo ennen toista maailmansotaa, vaikeissa oloissa vanhassa Inkerissämme. Juhlayleisölle yllätykseksi kerhon puheenjohtaja Lennart Matikainen ilmoitti tervehdyspuheessaan, että täällä vietettäisiin samalla Tukholmasta tulleen Elsa Toivosen 50-vuotissyntymäpäivää. Elsa rouva sai kukkaset myös kerhon puolesta. Tilaisuuteen oli merkkipäivää viettämään saapunut koko Toivosen suku; Suomesta asti oli tullut sukulaisia. Toivosen suku on kotoisin luonnonihanalta seudulta Inkeristä, Kaipaalan kylästä, joka sijaitsee Kosemkinan seurakunnassa. Minulle tämä oli ihmeellinen sattuma, että sain olla mukana Kaipaalan kylän asukkien syntymäpäiväjuhlassa. Tulivat taas mieleeni ajat, jolloin olin ollut Viipiän kylässä Laukaan-suussa (kivenheiton päässä Kaipaalasta) kansakoulunopettajana vuosina 1930—31, ja kaipa me ainakin Matti Toivosen (Elsan mies) kanssa kävelimme samoja karjamaita, aavistamattakaan silloin, että joskus tultaisiin viettämään hänen vaimonsa syntymäpäivää Gävlessä Ruotsissa.

Kerhon monivuotinen puheenjohtaja Lennart Matikainen toivotteli juhlavieraat sydämellisesti tervetulleiksi sekä Suomen että ruotsin kielellä. Yleisöä oli Gävlen Hemgårdenille saapunut runsaasti eri puolilta Ruotsia sekä jo mainitut Toivosten sukulaiset Suomesta, kun etukäteen oli ollut tiedossa, että syysjuhlien yhteydessä tultaisiin viettämään Elsa Toivosen syntymäpäiviä. Gävlen kuoro ilahdutti meitä lauluillaan ja tuttu runoilijamme Helmi Lehtonen inkeriläisaiheisilla runoillaan. Hertta Myllări piti esitelmän meitä koskevista ajankohtaisista ongelmista. Erityistä suosiota musiikkiesityksillään saavuttivat Hilma ja Lennart Matikaisien lapsenlapset, veljekset Alexander (klarinetti) ja Carl-Fredrik (trumpetti) Winberg. Juhlaohjelmassa oli mukana useita muitakin nuoria.

Gävlen Inkerin kerho on toiminut esimerkillisellä tavalla tien näyttäjänä ja vanhan hyvän tavan uudelleenelvyttäjänä järjestäessään syysjuhlansa tämänkaltaisissa merkeissä. Mielestäni tästä olisi Inkerinkerhojen syytä ottaa oppia eri paikkakunnilla Ruotsissa. Gävlen kerhon toiminta on monivuotisen uurastuksen jälkeen alkanut tuottaa tuloksia: innostus harrastuksiamme ja inkeriläisyyden ylläpitämistä kohtaan täällä Ruotsissa on lisääntynyt. Lausun tässä vielä kerran parhaat kiitokseni kaikkien mukanaolleiden puolesta emännille sekä kesti-isännille Gävlessä kaikesta vieraanvaraisuudesta.

Aappo Björn

Hilma Matikainen (vas.) ja hänen tyttärensä Mariana sekä Marianan pojat Carl-Fredrik (vas.) ja Alexander (Gävle).

Pyhäinpäivä Örebrossa

Mölnlycken ja Boråsin kuorot laulavat yhdessä juhlan päättäjäislaulua Kaisa Leitzingerin johdolla.

Vuodesta 1967 alkaen ovat heimolaisemme ja heimoystävämme kerääntyneet Orebrohon viettämään yhdessä Pyhäinpäivän juhlaa. Juhlan järjestäminen kuuluu Inkerin Suomalaisten Keskusliiton toimintaohjelmaan ja käytännöllisen puolen on hoitanut paikallinen Örebron Inkerin Suomalaisten kerho.

Juhla alkoi jo perjantaina 5. 11. seuroilla, ohjaajana lehtori Katriina Eerola-Fyrlund. Tilaisuus aloitettiin esirukouksella juhlien puolesta. Lehtori Katriina Fyrlund piti hartauspuheen selittäen läsnäolijoille, ketkä ovat pyhiä Jumalan sanan valossa. Puheensa lähtökohaksi hän luki Raamatusta 1. Moos. 5: 24: »Ja kun Hanok oli vaeltanut Jumalan yhteydessä, ei häntä enää ollut, sillä Jumala oli ottanut hänet pois.» Tämän lisäksi Katriina luki Jeesuksen vuorisaarnasta Matt. 5:1—12 ja selitti ketkä Jeesus julistaa autuaiksi. Puheensa hän päätti psalmin sanoihin: »Autuaat ne ihmiset, joilla on voimansa sinussa, joilla on mielessänsä pyhät matkat.» Ps. 84:6. Kiitos, Katriina, kun olit mukana näitä seuroja ohjaamassa. Kerhomme toivottaa Korkeimman siunausta työllesi ja kiittää niitten avuttomien inkerin suomalaisten puolesta, joille olet vapaa-aikoinasi auttavan kätesi ojentanut menneitten vuosien aikana.

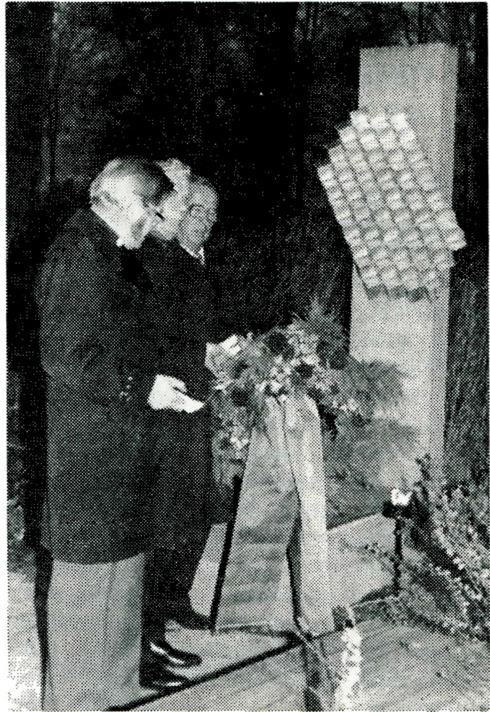
Kun rovasti Laurikkalan syntymästä on nyt kulunut 100 vuotta ja kuolemasta 25 vuotta muisteli allekirjoittanut rovasti Laurikkalaa, erikoisesti niiltä ajoilta, kun hän yli 70-vuotiaana eläkeläisenä jaksoi olla Ruotsissa matkapappina kuolemaansa asti. Työ oli ainaista matkalla olemista. Lauantaisin ja sunnuntaisin hän usein joutui pitämään monia Jumalanpalveluksia eri paikkakunnilla. Hän ei omistanut nopeakulkuista autoa, vaan matkusteli aina junalla ja linja-autolla. Eivätkä muutkaan papilliset tehtävät jääneet häneltä hoitamatta, kuten esimerkiksi avioliittoon vihkimiset, kastamiset, ripikoulun pitämiset ym. Sielunhoidolliset keskustelut hän ehti hyvin hoitaa siksi, kun ei koskaan matkoilla ollessaan yöpynyt hotelleissa vaan majaili aina perheissä, vaikka useat meikäläiset asuivatkin 50-luvulla slummikortteleissa. Rovasti Laurikkalan majapaikkaan kerääntyi aina joukko ihmisiä iltaa istumaan ja keskustelemaan uskonasioista. Laurikkalan seurassa oleminen oli ainais-

ta raamattutunnilla istumista. Hän oli väsymätön sanan kylväjä ja väsymätön rukoilija. Hänellä ei koskaan ollut niin kiire, ettei hän majapaikasta lähtiessään olisi ehtinyt polvistua tuolin ääreen ja kiittää Jumalaa yön levosta, siunata talonväkeä, sekä pyytää Jumalalta itsellensä varjelusta, voimaa ja siunausta päivän tehtäville. Ilman rukousvastauksia ei rakas rovastimme olisi voinut selviytyä niin suuresta työtaakasta vanhoilla päivillään, eikä hän olisi ilman Jumalan apua Inkerin viimeisenä piispana voinut niin esimerkillisellä tavalla seurata Hyvän Paimenen esimerkkiä ja jakaa kohtaloansa vainottujen hiippakuntalaistensa kanssa. Rouva Susanna Kekkonen, Laurikkalan rippikoulutyttönä kertoi muistelmia rippikouluajalta. Loppuvirren jälkeen seurat päättyivät yhdessä luettuun Herramme opettamaan rukoukseen.

Nyt olemme olleet Ruotsissa yli kolmekymmentäviisi vuotta. Joukossamme on vain enää muutamia vanhuksia, jotka eivät täydellisesti ymmärrä maan kieltä. Meidän jälkeläistemme joukossa on jo paljon niitä jotka ovat unohtaneet suomen kielen. Näihin tosiasioihin nojaten päätti kerhon johtokunta, että juhlajumalanpalvelus pidetään kaksikielisenä, niin silloin pääsevät myöskin meidän ruotsalaistuneet jälkeläisemme osallisiksi juhlastamme. Päätettiin pyytää ruotsalaiseksi puhujaksi meidän monivuotinen ystävämme pastori Benkt Olsson.

Kellon lähennellessä neljäätoista alkoi Pyhän Mikaelin kirkko täyttyä juhlakansasta. Juhlavieraita tuli eri puolilta Ruotsia. Etelä-Ruotsista tuli oikein iso linja-autollinen väkeä, mukana kaksi kuoroa: Mölnlycken Rådan seurakunnan suomenkielinen kuoro, johtajana rouva Kaisa Leitzinger ja Boråsin Evankeliumiyhdistyksen kuoro, johtajana Arvi Haikonen.

Jumalanpalvelus alkoi Mölnlycken kuoron laululla. Pastori Benkt Olsson lausui juhlakansan syämellisesti ja lämpimästi tervetulleeksi Pyhän Mikaelin kirkkoon ja toivotti juhlalle Jumalan siunausta. Pastori Bengt Olsson myöskin avusti HP:n ehtoollisen jakamisessa. Uskontunnustuksen jälkeen lauloivat molemmat kuorot yhdessä Kaisa Leitzingerin johdolla. Kauniit kuorojen laulut puhuttelivat sekä kohottivat juhlatunnelmaa. Juhlasaarnan piti oma kohta-

Seppeleen Örebron muistokivelle laskivat pastori Jussi Jänis Boråsista, 83-vuotias veteraani Juho Honkanen Örebrosta ja kuorolainen Viktor Jakdal Mölnlyckestä.

loveljemme pastori Jussi Jänis, saarnatekstinä Matt. 5: 13—16.

Jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin muistokivelle, missä ohjelma alkoi molempien kuorojen yhteislaululla. Seppeleen laskivat Örebron vanha veteraani 83-vuotias Juho Honkanen, Viktor Jakdal Mölnlyckestä ja Jussi Jänis Boråsista. Viimeksi mainittu luki sini-puna-keltaisista seppelenauhoista psalmin sanat Ps. 89: 16—17: »Autuas se kansa, joka tuntee juhlariemun, ne, jotka vaeltavat sinun kasvojesi valkeudessa, Herra! He riemuitsevat sinun nimestäsi kaikkina päivinänsä, ja sinun vanhurskautesi voimasta heidät korotetaan.» Sen jälkeen veisattiin yhdessä virsi 600. Uskoisin, että pieni hetki muistokivellä korottaa heimolaistemme sydämet Jumalan puoleen, sillä muistellessamme pois nukkuneita omaisiamme Inkerissä ja muualla tulevat mieleen kaikki muutkin Inkerin muistot. Allekirjoittaneelle Inkerin muistot kokonaisuudessaan ovat omalaatuista

s. 15

Raportti sukututkimusmatkasta Helsinkiin 11. 11.—14. 11. 1982

Jo toinen vuosi peräkkäin marraskuussa ISK:n toimesta järjestettiin matka Helsinkiin, jossa Inkerinmaan asiakirjoja säilytetään Valtionarkistossa tutkimuksia varten. Meitä oli 11-henkinen ryhmä ihmisiä, jotka kokoonnuimme laivan terminaaliin Tukholmassa. Laivalla heti päivällisen jälkeen istuimme jo »koulunpenkillä.» Se oli tavallaan pienoiskurssi, miten sukututkimusta tehdään. Tärkeätä on, että saadaan aineistoa vanhemmilta. Kokonaisuuden yhteenvedossa olisi myös tärkeätä saada kokoon vanhoja valokuvia jne. Ne jotka siirtyivät Ruotsiin, saisivat tilata aineistoa (polisrapport) valtion siirtolaisvirastosta luettavaksi ja myös kopioita. Lyhyesti sanottuna hyödyllinen läpikäynti niille, jotka aikaisemmin eivät ole harrastaneet sukututkimusta.

Helsingissä kävelimme Valtionarkistoon, tilasimme aineiston sen luettelon mukaisesti, jonka edellisen päivän kurssilla saimme tietoon. Se oli: kirkonkirjat Inkerinmaalta. Myös kirkonkirjat Ruotsin ajalta (1600-luvulta) olivat mukana. Eräät kirjat (suurin osa mikrofilmejä) olivat nykyruotsin tekstillä kirjoitettu. Monet meistä löysivät monta sukupolvea taaksepäin ajasta, kun taas toisia onnisti vähemmän. Seuraavana päivänä tuli tietoomme, että osa dokumentista Inkerinmaalta on edelleen salattua, ja niitä voi saada ainoastaan erikoisluvalla, jos ei ole Suomen kansalainen. On luultavaa, että sellaista tulee järjestetyksi seuraavalla kerralla, mikäli meille on tullut perinteeksi matkustaa kerran vuodessa Valtionarkistoon Helsinkiin.

Yhden päivän innokkaassa tutkimustyössä tuli aika etsiä esille pääkaupungin kulttuurivaihtelua. Teatterikiinnostus oli viileänperäinen joukossamme. Valitsimme käynnin ravintolassa. Sen jälkeen yhdessäolo hotellissa, jossa paljastui taidostaan ennen kuulumattomia historian pakinoitsijoita.

Lauantaina aamupäivällä varattiin aikaa tutkimustyön jatkamiseen niille, jotka halusivat. Ja niitä olikin paljon, jotka sitä tahtoivat. Iltapäivä omistettiin vierailukäynnille Inkeri-kotiin, jossa meitä odotti valmiiksi katettu kahvipöytä maukkaine piirakkoineen. Seuraavana päivänä siellä tultiin viettämään »Syysjuhlaa». Mutta meillä oli lähtö kotimatkalle jo lauantaina, joten mainittu huvi jäi näkemättä.

Ahkeria kun olimme, kokoonnuimme myös paluumatkalla tekemään yhteenvetoa matkan vaikutelmista. Sitten seurasi tavanmukainen syysmyrsky, joka laittoi laivan keinumaan. Tulos oli, että saimme tutustua merisairauteen. Mutta aamulla olimme taas yhtä pirteät, kuin ennenkin. Lopuksi suuri kiitos kurssin ja matkan johtajille: Toivo Folkestenille ja Viktor Pajuselle hyvin järjestetystä matkasta!

»OHi-n»

Rapport från släktforskningsresa till Helsingfors 82-11-11—82-11-14

För andra året i rad ordnades i november en släktforskningsresa av ISK till Helsingfors där riksarkivets material om Ingermanland skulle utforskas.

Vi var en liten grupp på elva personer som samlades vid båten i Stockholm och genast efter middagen var det dags att sätta sig i skolbänken. Det skulle nämligen bli en minikurs i hur släktforskning bedrivs. Här fick vi en del värdefulla tips att utnyttja för framtiden. Viktigt var att samla in fakta från äldre. För en komplett sammanställning kan man även samla in gamla foton och dylikt. För de som invandrat till Sverige kunde material (polisrapport) beställas från Statens Invandrarverk för genomläsning och ev. kopiering. Kort sagt en nyttig genomgång för de som ej tidigare sysslat med släktforskning.

I Helsingfors promenerade vi till riksarkivet och beställde fram handlingar enligt en lista vi fått under gårdagens kurs. Det var kyrkböcker från Ingermanland. Även jordeböcker från svensktiden (1600-talet) fanns. Vissa böcker (det mesta var på mikrofilm) var skrivna på i stort sett modern svenska. En del av oss hittade flera släktled bakåt i tiden medan andra

var mindre lyckosamma. Nästa dag fick vi veta att det finns handlingar om Ingermanland som är halvt om halvt hemlisstämplade och dessa kan endast utfås med speciellt tillstånd för ej finska medborgare. Det kanske kan ordnas till nästa år för det lär väl bli tradition att åka till riksarkivet nu en gång om året.

Efter en dags idog forskning var det så dags att ta reda på huvudstadens kulturutbud. Teaterintresset var svalt så det fick bli ett restaurangbesök för större delen av gruppen. Sedan samkväm på hotellet där en del avslöjade sig som oanade historieberättare.

På lördagen gavs tid på förmiddagen för fortsatt forskning för de som önskade och det var faktiskt flera som gjorde.

Eftermiddagen ägnades åt ett besök på Inkeri-hemmet där vi undfägnades med piroger och kaffe. Nästa dag skulle det bli höstfest där men vi var ju tvungna att åka redan på lördagen så den festen gick vi miste om.

Flitiga som vanligt hade vi sammanträde även på hemvägen där intryck från resan sammanfattades. Sedan kom den sedvanliga höststormen och satte båten i gungning med åtföljande känning av sjösjuka men på morgonen var alla lika pigga som förut.

Slutligen ett stort tack till kurs- och reseledarna Toivo Folkesten och Viktor Pajunen för väl genomfört arrangemang.

Adress: Riksarkivet Helsingfors
Fredsgatan 17 (bakom Senatstorget)
Riksarkivet Stockholm
Fyrverkarbacken 13—17 (Marieberg, vid Västerbrons norra fäste)

Komplettering till släktforskningspärmen.

Hovrättshandlingar

Ingermanland löd under Dorpats hovrätt 1630—1684 och under Åbo hovrätt 1685—1721?

1. I Välsts arkiv i Riga finns Dorpats hovrättshandlingar 1630—1684.
2. Svensktidens material i Åbo hovrätt förstördes genom vådeld 1827. Rekonstruktionsmöjligheter finns och i Nedre justitierevisionens arkiv (RA ? i Stockholm) finns t. ex. Finska hovrättshandlingar från 1700-talet. (RA:s sektion ett i Stockholm.)

Övrigt ev. intressant material från RA i Stockholm:

Andra sektionen: omfattande material rörande Sveriges forna provinser.

Femte sektionen: Kammararkivet, jordeböcker och mantalslängder.

Lauri Kemppi

---

jatkoa s. 13

herätyssaarnaa, joka pakottaa minua tähyilemään taivaalle ja etsimään pysyvämpää totuutta sekä rohkaisua tässä vilpillisessä, ainaisessa pelon vallassa olevassa maailmassa.

Muistokiveltä siirryttiin Olaus Petrin seurakuntakotiin, missä uhrautuvaiset ja taitavat emännät olivat kattaneet kahvipöydät runsaine antimineen valmiiksi.

Kerhomme puheenjohtaja Matti Randefelt lausui vieraat tervetulleiksi. Kahvinjuonnin jälkeen jatkui ohjelma. Veisattiin virsi 623. Mölnlycken kuoro lauloi kauniisti kolme laulua. Pastori Bengt Olsson piti juhlapuheen, jossa hän korosti muukalaisten yhteenkuuluvaisuuden sekä yhteisten rientojen tärkeyttä vieraalla maalla, ettei kukaan joutuisi väärinymmärrettynä katkeraan yksinäisyyteen, sillä me hyvissä oloissa kauan eläneet ruotsalaiset emme aina ymmärrä muukalaisten vaikeuksia. Juhlapuheensa kohokohdaksi Bengt Olsson esitti Jumalan mielen mukaisen toivomuksen, että kristityt yli kansallisten rajojen ottaisivat toinen toistansa kädestä kiinni, niin silloin maailma näkisi ja sanoisi, siinä on Herran omia, siihen joukkoon tahdon minäkin liittyä. Boråsin Evankeliumiyhdistyksen kuoro lauloi kolme laulua reippaasti ja kauniisti.

Juhlan järjestäjien puolesta puhui A. Halttunen, kiittäen juhlayleisöä siitä, että jaksoivat tulla juhlille pitkienkin matkojen päästä, erikoiset kiitokset hän esitti molemmille kuoroille. Tekemältään turistimatkalta Leningradiin hän toi terveiset Leningradin Luterilaisesta kirkosta, ja lopuksi A. Halttunen pyysi koko juhlakansan esirukousta ensi Juhannuksena vietettävien kesäjuhlien puolesta, joitten järjestäminen

→

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston *vuosikokous* 27. 2. 1983 klo 14.00 Inkerikodissa. *Kalevalanpäivänä,* 28. 2. 1983, kokoonnumme vanhan tavan mukaan Larin Paraksen patsaalle klo 10.

Maaliskuun kuukausitilaisuus on 27. 3. 1983. Se on samalla Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous, josta ilmoitetaan toisaalla tässä numerossa.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Inkeriläisten yhdistys r.y:n Turun paikallisosaston vuosikokous pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 sunnuntaina helmikuun 20. 1983 klo 14.00. Esillä sääntömääräiset asiat.

Johtokunta

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen 10. 2. 1983 klo 13.00 Inkerikodissa.

Susanna **Kõssi, puh. 335 058, vast**aa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

MUISTAKAA

testamenteilla ja lahjoituksilla Inkeriläisten Sivistyssäätiötä. Testamenttiasioissa voi kysyä neuvoja päätoimittajalta, rovasti Matti Vironmäeltä, puh. 631 285.

---

tällä kertaa on langennut Örebrolaisten osalle.

Viimeisen puheen ja loppurukouksen piti pastori Jussi Jänis, ja sen jälkeen lauloivat vielä yhdessä molemmat kuorot Kaisa Leitzingerin johdolla. Kuorojen laulun viimeiseen säkeistöön sai yhtyä koko juhlayleisö. Virkistävä juhlamme päättyi. Ja ettei lipereitten kantolupa langettaisi Jussia ylpeyteen, en halua ylistellä hänen puhujataitoansa, vaan meidän kaikkien inkerinsuomalaisten, joilla on tapana käydä omilla juhlillamme hengellemme virvoitusta saamassa, tulisi kiittää Jumalaa siitä, että Hän on herättänyt keskuudestamme sananpalvelijoita ja siunannut heidät armolahjoillansa niin, että he heimolaistensa menneisyyden tuntien, kykenevät puhumaan kieltä, joka saa vastakaikua sydämissämme. En voi unhoittaa pitkääperjantaita yli kolmekymmentä vuotta sitten, kun Boråsista Örebrohon ajoi loppuunkulunut vanha pakettiauto, joka oli ahtautunut täyteen nuoria Inkerin poikia, heidän joukossaan nuori tekstiilitehtaan työläinen Jussi Jänis. He tulivat kertomaan heimoveljillensä ja sisarillensa Jumalan rakkaudesta meitä kohtaan. Tieto heidän tulostansa levisi heimolaistemme keskuuteen, ja niin täyttyi seurakuntakodin yläsali kuulijoista — suurimmaksi osaksi nuorta väkeä —, joista monet viettivät vapaa-aikansa kadulla. Boråsin pojat vuorotellen puhuivat meille Jumalan rakkaudesta ja välillä veisattiin yhdessä. Se oli siunausrikas tilaisuus, jota voisi nimittää lähtölaukaukseksi suomenkieliselle seurakuntatyölle Örebrossa; se rohkaisi ja antoi tuulta siipien alle, raamattupiirin, pyhäkoulun, laulukuoron ja ompeluseuran alkuun pääsemiselle.

Juhlan järjestäjien valtuuttamana:

Antti Juvonen

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 2

helmikuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Yksi Michelangelon, renessanssiajan suuren kuvanveistäjän, arkkitehdin ja taidemaalarin taiteen helmistä: patsas nimeltään »Sääli» Rooman Pietarin kirkossa, ks. kirjoitus s. 6.

Inkerin itkuvirsistä väitöskirja

Inkerin itkuvirsiä on noin puolentoista vuosisadan aikana kerätty Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon varsin runsaasti. Niistä on myös kerrottu silloin tällöin aikoinaan. Niinpä jo tasan sata vuotta sitten kielentutkija Volmari Porkka, joka teki useita runonkeräysmatkoja Inkerinmaalle, julkaisi Valvoja-lehdessä kirjoitelman »Inkerin itkuvirsistä», ja Larin Parasken »löytäjä» Adolf Neovius v. 1894 kirjoitti »Itä-Rajalta»-julkaisussa suomalaisista itkuvirsistä. Mutta vasta viime joulukuussa ilmestyi akateeminen väitöskirja tästä mielenkiintoisesta asiasta.

Väitöskirja esitettiin Turun yliopistossa 13. 12. 1982. Kirjan otsikkona on »Studies in Ingrian Laments» eli Tutkimuksia Inkerin itkuvirsistä. Väitöskirjan tekijä on Turun yliopiston folkloristiikan ja uskontotieteen v.s. professorina toimiva fil.lis. Aili Nenola-Kallio. Hänet moni lehtemme lukijoista muistanee Helsingin kesäjuhlilta parin vuoden takaa, jolloin hän esitelmöi itkuvirsitutkimuksistaan. Esitelmä myös julkaistiin lehdessämme (Ink. Viesti 9—10/1981).

Pääosan väitöskirjansa ainehistoa Aili Nenola-Kallio on etsinyt edellämainitun kansanrunousarkiston laajoista kokoelmista. Mutta on iloiten todettava, että tekijä on onnistunut hankkimaan tietoja myöskin kentältä eli Itä-Karjalan ja Tverin alueilta, joissa kuulemma yhä vielä jossain määrin esitetään itkuvirsiä muun muassa hautajaisissa. Kun väittelijän kertoman mukaan »itkuvirret vahvimmillakaan alueillaan eivät elä enää montakaan vuosikymmentä», niin on todella hyvä asia, että »itkujen» mielenkiintoinen perinne saadaan talteen mahdollisimman tarkoin.

Fil.lis. Nenola-Kallion väitöstilaisuudesta oli selostus mm. seuraavan päivän Uudessa Suomessa. Siinä mainittiin tekijän myös huomauttaneen, miten länsimaisella kulttuurilla, jossa pyritään kieltämään kuolema ja sureminen yhteiskunnallisen elämän tasolla, olisi paljon oppimista viime vuosisadan inkeriläisestä maaseutukulttuurista. »Siinå kuolemalla ja surulla oli paikkansa yhteisön elämässä. Yhteisö säilytti ja opetti jäsenilleen mallit, joiden mukaan suruun tuli suhtautua ja joiden avulla se oli kestettävissä. On myös huomattava, että kuoleman ja suremisen kestämiseksi luotujen mallien säilyttäjät ja edelleen välittäjät olivat poikkeuksetta naisia», tutkija kertoi ja jatkoi: »Naiset esittivät itkuvirsiä kuoleman, hautajaisten ja muistajaismenojen yhteydessä, mutta myöskin muulloin. Itkuvirren välityksellä naiset sanoivat jäähyväiset sotaväkeen lähteville miehilleen ja pojilleen. Lisäksi oli tilapäisiä itkuja, joita naiset sepittivät huojentaakseen henkilökohtaisia murheitaan.»

Väitöskirjassa kerrotaan edelleen: »Inkeriläinen morsian esitti itkuvirsiä häämenojen aikana. Se oli keino purkaa surua perheyhteisön hajotessa. Morsianhan joutui luopumaan vanhemmistaan, sisaruksistaan, ystävistään, kodistaan, ehkä kotikylästäänkin muuttaessaan vieraaseen sukuun ja ympäristöön. Avioliiton solmiminen vertautui näin lähinnä kuolemaan, joka aiheutti vastaavat menetykset. Morsiamen oli omaksut-

Rovasti S. J. Laurikkalan kuolemasta 25 vuotta

Tuomiosunnuntaina v. 1982 marraskuun 21. päivä. Aamu harmaa ja sumuinen. Meitä oli autossa 24 henkeä. Lapsia ei joukossa ollut.

Me Turun inkeriläiset olimme matkalla Pyhärantaan. Osoittamaan kunnioitustamme ja kiitollisuuttamme Inkerin viimeisen piispan, rovasti S. J. Laurikkalan elämän työstä Inkerissä, sekä muuallakin heimolaistemme keskuudessa.

Pyhärannan kirkolle saavuttiin hyvissä ajoin ennen jumalanpalveluksen alkua. Sumu oli haihtunut. Ilma oli kolea, mutta aurinko paistoi huikaisevan kirkkaana pilvettömältä taivaalta. Kirkkomäellä oli matkalaisia vastassa rovasti Laurikkalan omaisia kolmen sukupolven voimalla. Kauniissa rivijärjestyksessä seisoen, nuorimmasta vanhimpaan.

Tervetulotoivotusten jälkeen siirryttiin kirkkoon. Ennen alkuvirttä toivotti Pyhärannan uusi kirkkoherra Suhonen inkeriläiset vieraat tervetulleiksi. Jumalanpalveluksessa saarnasi pastori Vilho Mustonen Turusta osallistuen myös H. P. ehtoollisen jakamiseen.

Välittömästi jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin pyhään puistoon rovasti Laurikkalan perhehaudan äärelle, jonne oli kokoontunut myös paikallisia ihmisiä. Yhteisesti veisatun virren jälkeen työnjohtaja K. Korkka piti lyhyen muistopuheen painottaen sitä suuriarvoista ja uhrautuvaa työtä, jota rovasti Laurikkala puolisoineen on Inkerissä ja inkeriläisten keskuudessa suorittanut. Turun paikallisosaston johtokunnan jäsenet Vilho Mustonen, Keijo Korkka, Paavo Pesonen, Impi Rissanen ja Lilja Stenvall suorittivat seppeleen laskun hautamuistomerkille. Päätökseksi veisattiin virsi.

Hautausmaalta siirryttiin linja-autoon, ja matka suunnattiin rovastin syntymäkotiin Laurikkalaan, jonne meidät oli kutsuttu viettämään rovasti Laurikkalan kuolinpäivän 25-vuotisjälkimuistoa. Saavuttuamme taloon vieraat ohjattiin avaraan ja viihtyisään saliin. Juotiin kirkkokahvit. Maukkaat karjalanpiirakat ja munavoi maistuivat. Tuliaisina kodin emännille ojennettiin upea ruusukimppu. Pyhärannan kirkkoherra lausui jälkimuistotilaisuuden alkusanat. Valitettavasti vain, niin hiljaisella äänellä...

Pastori V. Mustonen valotti puheessaan S. J. Laurikkalan elämäntyötä Inkerissä. Työtä, joka vaati tekijältään paljon. Suuren työtaakan lisäksi vaikeuksia ja vainoa... Sitä jaksoi tehdä vain ihminen, joka oli uskollinen kutsumukselleen. — Ja hänen täytyi myös rakastaa seurakuntalaisiaan.

Merimiesaseman hoitaja Martti Saarinen

---

tava surijan rooli. Kaikkia yhdisti kuitenkin yhteinen tunnekokemus. Se vahvisti tunnesiteitä, jotka jäivät elämään, vaikka riippuvuussuhteet muuttuivat.»

Nenola-Kallio myös totesi, että »kieleltään ja sisällöltään inkeriläiset itkuvirret ovat lähempänä kalevalamittaista runoutta kuin esimerkiksi karjalaiset itkuvirret, jotka ovat etääntyneet kauemmaksi sekä arkikielestä että suullisen runouden kielestä».

Inkerin itkuvirsien sävelmistä eräs asiantuntija mainitsee mm. näin: »Inkeriläisissä itkuvirsissä esiintyy yleensä sama sävelmä muunnellen toistuvana kautta virren. Karjalassa, jossa itkuvirren säkeenä on mielivaltaisen pituinen lause, on sävelmä improvisatorinen. Melodia, joka edustaa useimmiten mollisävellajia, sangen monilla laulajilla myös duuria, polveilee aina uusin käänteis, joskus korusävelinkin. Levähdyskohdissa, useimmiten lauseen lopussa, sävelmä päättyy hitaihin säveliin, joiden yhteydessä tai jälkeen herkkä itkijä puhkeaa nyyhkytyksiin».

Matti Vironmäki

Turussa Pyhäinpäivänä 6. 11. 1982

Hyvissä ajoin ennen kello kahtatoista arviolta seitsemänkymmentä henkeä oli kokoontunut Karjalaan jääneiden vainajien muistokiven äärelle Turun Uudella hautausmaalla. Karjalaisia ja inkeriläisiä. Olimme yhdessä muistelemassa edesmenneitä omaisiamme, sukulaisiamme, ystäviämme, heimoveljiämme ja sisariamme.

»Sama toivo, sama usko
heimokansat yhdistää.
Kaukana ja korkealla
meill' on matkan määränpää.»

Yllä olevat säkeet ilmentävät hyvin inkeriläisten ja karjalaisten yhteisen Pyhäinpäivän vieton sopivuuden.

Sää oli poutainen ja virrenveisuu kantoi kauas saaden sivullisiakin ihmisiä pysähtymään lähistölle.

Muistokivellä puhui Pansion karjalaisten kunniapuheenjohtaja Kottonen. Koruttomasti ja mieliinpainuvasti selvitteli ikääntynyt mies elämän tosiasioita.

Karjalaisten järjestöjen seppeleen laskivat muistokivelle V. Puhalainen, H. Peltonen, P. Jousimo ja Kottonen. Inkeriläisten kukkalaitteen laskivat Aili Jukarainen, Lilja Stenvall ja Keijo Korkka. L. Stenvall lausui katkelman Aleksanteri Rahkosen runosta Imatralla. Runoilijan kuolemasta on tullut kuluneeksi 105 vuotta.

Veisattiin päätösvirsi, jonka jälkeen siirryttiin inkeriläisten vainajien muistomerkille. Alkuvirren jälkeen puhui pastori Vilho Mustonen Pyhäinpäivän merkityksestä sekä hautojen vaalimisesta Inkerissä. Sinivalkoisin nauhoin somistetun ja Inkerin värejä hehkuvan kukkalaitteen laskivat muistomerkille Aili Jukarainen, Lilja Stenvall ja Keijo Korkka. Turun karjalaisten järjestöjen seppeleen laskivat muistomerkille Kottonen, Puhalainen, Peltonen ja Jousimo. Seurasi päätösvirsi.

Järjestelyvuorossa oleva »Pansion Karjalaiset» olivat varanneet auton, jolla siirryttiin Karjalaisten talolle juhlaa jatkamaan. Alkajaisiksi, valmiiksi katetun kahvipöydän antimista nauttimaan. Kaunis kiitos Teille Pansion Karjalaisten emännät herkuistanne!

Pansion Karjalaisten puheenjohtaja Teuvo Kähkönen suoritti tilaisuuden avauksen ja toivotti vieraat tervetulleiksi.

Turun Karjalaseuran edustaja selvitteli talon historiikkia: rakentamisvaiheita, sekä sen ylläpitoon ja remontteihin liittyviä asioita. Päällimmäisenä oli toteamus. Hyvä talkoohenki tämän talon pystytti! Ei nousisi enää. Nykyään kaikki haluaa palkan. Veisattiin virrestä 614 ensimmäiset neljä säkeistöä. Kunniapuheenjohtaja Kottonen Pansion karjalaisista muisteli, miten ennen Karjalassa suoritettiin viimeiset palvelut ajasta tuonpuoleisiin siirtyneen henkilön kohdalla. Kuolinhetkestä hautaan asti. Erilaisethan ne olivat, kuten olivat olotkin.

Helsinkiläisten tervehdyksenä Aili Jukarainen luki runon Laps' Inkerinmaan, kirjoittaja Lilja Saija. Turun Karjalaisten kuoro (vahvistettu trio totesi R. Hörkkö) lauloi T. Kuusiston »Suomalainen rukous», sekä H. Klemetin »Liidellyt oon leivon lailla». Kuoroa johti Raimo Hörkkö. Lilja Stenvall lausui A. Ihon runot »Pyhä pihlaja» sekä »Kaukomatkalla». Turo Lehtonen lauloi Suomalaisen kansansävelmän »Jo Karjalan kunnailla», sekä Kreetta Haapasalon »Kanteleeni». Säestyksestä tilaisuudessa vastasi Raimo Hörkkö. Loppurukouksen suoritti pastori Vilho Mustonen.

Päätösvirtenä veisattiin virrestä 623 ensimmäiset neljä säkeistöä.

Lilja Stenvall

---

kosketteli puheessaan rovasti Laurikkalan virka-aikaa Suomessa. Puheiden lomassa veisattiin virsiä.

Turun inkeriläisten lahjana luovutti pastori Mustonen talon isäntäväelle teologian tohtori Juhani Jääskeläisen kirjoittaman teoksen Inkerin suomalainen evankelis-luterilainen kirkko neuvostojärjestelmän ensimmäisenä vuosikymmenenä 1917—1927. Muistoksi ja kiitokseksi vierailusta tässä jo monelle inkeriläiselle tutuksi käyneessä ystävällisessä ja vieraanvaraisessa kodissa. Lahjan otti vastaan nuori isäntä ja toivotti myös vastaisuudessa käymään talossa.

Harras tilaisuus päättyi kirkkoherra Suhosen loppurukoukseen.

Lilja Stenvall

Kaikki tiet johtavat Roomaan

Rooma, »ikuinen kaupunki» Tiber-joen varrella Italiassa on maailman vanhimpia ja merkittävimpiä sivistyskeskuksia. Se on paavin asuinpaikka ja katolisen kristikunnan keskus. Kirjoittajamme kuvaa matkaansa Italian maisemissa niin eläytyneesti, että kertomusta lukiessaan voi kuvitella itse olevansa matkassa mukana, katselevansa lumoutuneena taideaarteita. Rooman Pietarin kirkossa Michelangelon patsaan »Sääli» ääressä voi tuntea ihmiskunnan tuskan ja hädän, joka niin kipeästi koskettaa tätäkin päivää — ja juuri tätä päivää — elävää ihmistä. Vaikuttavimmin tulevat kirjoittajan tunnot patsaan ääressä esiin hänen runossaan »Kaikki», joka julkaistiin Viestin 1982 joulukuun numerossa. Varsinkin runon viime säkeet järkyttävät sanomallaan: »Ja kaikkien ihmisten tulisi tuntea, että Madonnan sylissä lepäävä Kristus on se: mies, nainen, isä, äiti, lapsi, jota me itkemme, jonka olemme menettäneet».

Kaikki tiet johtavat Roomaan. Miljoonat ja taas miljoonat ihmiset ovat käyttäneet näitä teitä ja käyneet Roomassa.

Minun tieni johti sinne vasta nyt. Olen kai eräissä asioissa jotenkin myöhäissyntynyt. Ryhdyin ajattelemaan tätä matkaa Suomen kylmän kesän tähden. Ajattelin, että Italiassa varmasti olisi lämmintä, ja matkaesitteitä katsellessani totesin, että Tampereelta matka Riminiin tuntui kaikkein sopivimmalta, koska sinne oli suoralentoyhteys. Siis melkein kotiovelta suoraan maailman historian kulttuurikehtoon.

Niinpä minä eräänä kesäkuun kylmänä perjantai-iltana nousin muitten suomalaismatkustajien kanssa lentokoneeseen Tampere-Pirkkalan lentokentällä, ja runsaan kolmen tunnin lennon jälkeen Finnairin kone laskeutui Adrian meren rannalle Riminin lentokentälle.

Jo koneessa siirsimme kelloa taaksepäin tunnilla, ja niin matkaan ei mennyt edes tätä runsasta kolmea tuntia, vaan reilut kaksi. Näin ollen olimme vallan luonnottoman nopeasti erilaisessa ilmastossa. Koneesta ulos maanpinnalle astuttuamme haistoimme lämpimän meri-ilman ja tunsimme Italian tuoksun. Matkatoimiston opas oli meitä lentokentällä vastassa ja ohjasi meidät bussiin ja edelleen niihin hotelleihin, jotka olimme jo matkaa tilatessamme valinneet.

Minun ja kollegani hotelli oli sivukadun päässä lähellä rautatietä, mikä oli mainittu esitteessä häiriöksi, mutta minua se ei ollenkaan häirinnyt. Oli jo melkein pimeä, kun saavuimme hotelliin. Voimaks jasmiinien tuoksu oli suorastaan pökerryttävä.

Seuraavana aamuna meille suomalaisturisteille oli rutiiniluontoinen tutustumistilaisuus Riminissä eräässä laajassa teltassa, jossa kaikki oppaat esittäytyivät ja esittivät lyhyesti ohjelman, joka oli laadittu turisteja varten. Ohjelmaan kuului mm. matkapaketti, josta sai valita mieluisensa ohjelman kukkaronsa ja kestokykynsä mukaan.

Jo ensimmäisenä iltana oli mahdollisuus tutustua Gradaran historiallisiin linnanraunioihin ja viettää iltaa italialaisen ohjelman parissa. Koko paketin hinta tuntui hyvin edulliselta, ja niin minä valitsin kaikki tutustumiskohteet: Gradaran, San Marinon, Venetsian, Firenzen ja Rooman. Minulle ei siis jäänyt aikaa Riminissä rannalla lekotteluun ja Riminiin tutustumiseen kuin ohimennen.

Jasmiinien tuoksusta pää oli kipeä, mutta istuin bussissa, joka vei kohti historiallista Gradaran linnaa. Menomatkalla opas kertoi paikkakunnan elinoloista, Emilia Romagnan maakunnasta ja luonnollisesti edessä olevasta linnasta, joka tosin nyt oli jo raunioina. Ja hyvän mielikuvituksen omaavat saattoivatkin kuulemma tänäkin päivänä nähdä linnan raunioilla kulkemassa kaksi onnetonta, jotka rakkautensa tähden tulivat aikoinaan mustasukkaisen aviomiehen murhaamiksi. Minä en sellaisia nähnyt. Näin sen sijaan hienoimman italialaisen pizzanpaistajanaisen, joka tunsi ammattinsa arvon ja ojensi leipälapiolla pizzoja valtavan suu-

reen leivinuuniin, joka koko ajan lämpisi puilla; ne pizzat olivatkin parhaita Italiassa maistamiani. Näin Italiassa kaikkialla pizzat paistettiin asiakkaan silmien edessä lämpiävässä leivinuunissa.

Gradaran linnan lähellä olevassa teltassa, jossa illanvietto oli, kaikkein kauneinta ohjelmaa olivat italialaisten lasten esittämät kansallistanssit. Lasten sulokasta liikehdintää oli ilo katsella. Tuli kumminkin mieleen, että eiköhän lapsiraukkojen pitäisi olla tähän aikaan nukkumassa.

Seuraavana aamuna olin matkalla San Marinoon, maailman pienimpään tasavaltaan, ja jälleen opas kertoi asiantuntevasti San Marinon historiasta. Ajattelin, että Tampereelle sopisi reilut kymmenen San Marinon kokoista tasavaltaa, niin pieni pinta-ala tasavallassa kuului olevan. Mutta sota-aikana tasavalta oli suonut kahdellesadalle tuhannelle ihmiselle turvapaikan. San Marinon oli perustanut Pyhä Marinus, ja perustajansa nimeä se yhä kantoi. Sen tärkein paikka sijaitsi ylhäällä vuorella josta saattoi nähdä koko tasavallan alueen. Linna vuoren huipulla oli koko tasavallan symboli ja suurin nähtävyys. Pikkukaupungin kapeat kadut olivat kauppaliikkeitä täynnä, ne olivat hyvässä sovussa vieri vieressä ja kukin myi omia tuotteitaan mahdollisimman edulliseen hintaan. Oli jännittävää tehdä viinaostoksia putiikissa, jossa samalla oli laadun maistiaiset. Mantelilikööri oli tasavallan omaa tuotetta ja taatusti halpaa, samoin »Mamma Rosa»: pieni pyöreä korvallinen pullo täynnä makeata »äidinmaitoa», jota myös sai maistaa.

Maanantaina oli sitten aikainen herätys, ja matka jatkui Venetsiaan, historialliseen siltojen ja kanaalien kaupunkiin. Matkalla Riministä Venetsiaan odotin näkeväni enemmän kukkia — mutta näin elämäni pahimman autokolarin. Ja silti opas oli kertonut edellisenä päivänä, kun suomalaiset turistit vetivät henkosiaan italialaisen liikenteen nähtyään, että Italiassa sattuu harvinaisen vähän autokolareita ottaen huomioon kaoottiselta tuntuvan liikenteen. Suomalaisten turistien ihmetellessä, miten täällä pärjää liikenteessä ollenkaan, opas sanoi: »Pääliikennesääntö on: sujuvasti sekaan.»

Itse Venetsia ei minua yllättänyt. Olin jo etukäteen kuvitellut sen sellaiseksi, kuin se olikin, ainakin päällisin puolin. Ainoastaan San Markuksen tori yllätti laajuudellaan ja kyyhkyset rauhallisuudellaan. Yhteen aikaan kyyhkysille oli syötetty E-pillereitä, mutta sitten luovuttaa moisesta syntyvyyden säännöstelystä. Matkamme hintaan sisältyi kondoli-ajelu, ja musta kondoli, kuin ruumisarkku, päässä punainen neilikka ahdettiin niin täyteen kuin mahdollista, ja ammattitaitoinen punaraitapaita kondolieri päässä univormuunsa kuuluva aurinkolakki punaisine silkkinauhoineen, lähti kiidättämään meitä kohti kaupungin katuja, jotka olivat veden peitossa. Olivat niin olleet jo ammoisista ajoista asti, ja talot näyttivät nousevan vedestä kuin majakat, vieri vieressä. Jostakin vanhojen talojen kupeesta tuli virtsan löyhkä, ja saatoin vain kuvitella millainen se mahtoi olla pahimmalla helteellä heinä-elokuussa. Minä ehdotin, että olisi kerätty kondolierille kolehti, niin hän olisi laulanut meille, mutta toiset suomalaisturistit eivät olleet siihen halukkaita. Ehkä niin oli parempi, jo rasittava jatkuva soutaminenkin riitti varmasti miesparalle, jota minun oli jotenkin sääli. Venetsian hienoista liikkeistä teki mieli ostaa kaunista venetsialaista lasia, mutta siihen eivät rahani olisi riittäneet ja lohduttelin itseäni, että jos vaikka olisi ollut rahaa laseihin, olisin ne kuitenkin matkalla rikkonut.

Tiistaina matka jatkui Firenzeen. Jo itse matka Italian suurimpaan taiteen keskukseen, jossa renessanssi syntyi, oli ihmeellinen. Apenniinien vuoret olivat maalauksellisen kauniita. Silmä ei tahtonut uskoa näkemäänsä todeksi. Ei ihme, että nämä maisemat synnyttivät sellaisia kuuluisuuksia, jotka maailman taidehistorian kannalta ovat ainutlaatuisia kauneuden ikuistajia.

Kukkia, joita kaipasin Venetsian matkalla, täällä näytti olevan paljon. Erityisesti vuorten rinteet ja laaksot olivat tulvillaan villejä keltaisia kukkia, jotka kaukaa vaikuttivat aivan meidän kotoisen »ripsikkamme» kaltaisilta, mutta kun sain käsiini matkalla pysähtyessämme sellaisen rypsiltä näyttävän kukan, se osoittautuikin erilaiseksi, opas kertoi sen keltaisen kukan olevan Italian kansalliskukan. Sitten saavuimme itse Firenzen kaupunkiin. Kaupunkia halkoi lietteen vihreä Arno-joki, jota reunustivat leveät penegrmät suojatakseen kaupunkia tulvilta. Silti jokunen vuosi sitten Arno-joki tulvi, ja opas näytti rakennuksia, joitten

alimmat kerrokset olivat olleet tulvaveden peitossa, ja mm. paljon kallisarvoisia taideteoksia tuhoutui tulvan johdosta.

Arno-joen yli kaartui Ponte Veccio, yksi maailman vanhimpia ja omalaatuisimpia siltoja. Duomon majesteetillinen kupoli kohosi Firenzen kaupungin ylle, kuin olisi sellaisenaan jo temppeli, sitä kohden kulkiessa ei varmasti eksynyt. Saattoipa hyvässä lykyssä päästä »paratiisin» ovesta sisälle. Suurimman vaikutuksen minuun teki Santa Crocen kappeli, joka pystytettiin jo 1228 aitofransiskaanilaiseen tapaan. Duomon arkkitehti sai tehtäväkseen suunnitella paikalle suuremman kirkon, joka valmistui 1300-luvulla. Kirkon sisäosat olivat aitoa gotiikkaa, julkisivu 1800-luvulta, uusgotiikkaa. Valtavan piazzansa ansiosta Santa Crocesta tuli yksi kaupungin sosiaalisista ja poliittisista keskuksista. Samanaikaisesti, kun me vierailimme Firenzessä, myös Italian presidentti Sandro Pertini oli käymässä Firenzessä. Santa Corocen kirkossa itse henkilökohtaisesti koin kappelin valtaisuuttakin valtavamman tunteen, kun sain koskettaa Michelangelon marmorista hautaa. Michelangelon ruumis oli tänne salakuljetettu Roomasta ja haudattu tänne. Santa Crocen kirkkoon oli haudattu muitakin suurmiehiä. Maailmanhistorian kannalta ehkä Danten tyhjä hauta oli merkityksellisin. Danten ruumis lepäsi Ravennassa, Danten syntymäkaupungissa. Jumalaisen komedian kirjoittajan marmorikasvot katsoivat minua ylimielisen ylhäisenä, kun nostin katseeni korkeammalle tyhjästä hautafreskosta. Säikähdin! Niin viisaan ylimieliseltä Italian kirjakielen luoja näytti. Menin nopeasti Sevillan parturin säveltäjän Gioacchino Rossinin katafalkin ohi ja sytytin kynttilän anteeksipyynnön merkiksi. Tuntui kuin Beatrice olisi taluttanut minuakin läpi kauhujen rakkauden polulle taivaaseen.

Uffizin taidegalleriassa olisi tarvittu viikko. Me jouduimme nielemään niin paljon lyhyessä ajassa, ettei kokemuksia voi edes eritellä. Aivan samoin kuin ei voi kuvailla Firenzen piazzojen nähtävyyksiä. Ne on jokaisen nähtävä itse. Muistoksi taiteen kaupungista ostin pienen patsasjäljitelmän Botticellin maalauksesta Venuksen syntymä. Torikaupan hauskimpia kokemuksia oli mielestäni se, kun sovitin päähäni aurinkohattua, johon ihastuin. Hattu oli suurilierinen ja kaunis, ja myyjä kauppasi sitä innolla aivan kuten kaikki kauppiaat kaikkialla, missä kävin. Minä myönsin, että hattu oli bella, mutta se peitti solen. No myyjä kiikutti pienempilierisiä hattuja, minä taas en pitänyt niistä hatuista, vaan vakuutin myyjälle, että halusin olla sekä bella, että saada aurinkoa. Ja niin me nauroimme myyjän kanssa, joka kertoi vielä toisillekin myyjille, että onpa asiakas, haluaa hatun, joka on kaunis, mutta sitten haluaa vielä aurinkoakin. Niin me ymmärsimme toisiamme; minulla vain kaksi Italian sanaa — ja valtavan hauskaa. Myöhemmin Roomassa pyysin jo vallan italiaksi hotellini huoneen avaimen ja kiittelin italiaksi; huomasin, että kielitaito kasvoi kasvamistaan.

Matkan huippu oli Rooma! Kaikki tiet johtavat Roomaan. Tämä tie, jota me ajoimme Roomaan, oli todella kaunis. Jos tie Firenzeen oli kaunis, niin Rooman matka vain lisäsi Italian kauneutta. Kukkia, joita kaipasin, oli nyt istutettu Rooman kaksisuuntaisen »aurinkotien» väliin runsaasti, ja niitä riitti. Samoin vuoria ja lukuisia kyliä ja vanhoja linnoja. Ajoimme viiden maakunnan halki, ja opas kertoi meille jatkuvasti Italiasta; hänen tietomääränsä vaikutti loppumattomalta. Pysähdyspaikkamme olivat huolella valittuja ja kauniita. Eräs kauneimpia oli varmasti Paso del Furlo, ehkä muistan nimen väärin, joka tapauksessa paikassa oli terveyslähde, jossa kävimme juomassa lähteen raikasta terveellistä vettä. Ja minusta tuntui kuin olisin oitis nuortunut vuosia.

Ja itse Rooma! Oi! Tunsin olevani kuin varas, joka kuulee ja näkee kaiken ja lisäksi alkaa tajuta, että se mitä on vain kuullut, nähnyt elokuvissa, tai lukenut jostakin historian kirjasta, onkin yhtäkkiä totta!

Rooma, joka oli perustettu 753 eKr. Taivas! Siis maailma oli olemassa ennen ajanlaskuamme. Ja siinä se oli silmien edessä ja korvien kuultavissa. Romulus ja Remus, naarassuden imettämät kaksospojat olivat siis perustaneet Rooman, ikuisen kaupungin Palatinus-kukkulalle. Julius Caesar oli siis todellinen täällä. Eikä mikään elokuvasankari. Keisari Augustus oli ollut myös olemassa, ja hänkin vasta Juliuksen jälkeen.

jatkuu s. 10

Kuka tietää Inkerin Vesterisistä?

Lokakuun 1982 numerossa on Helvi Othmanin muistelmissa Tuutarin Kavelahdesta mainittu mm. Vesterisistä.

Kun olen tutkinut omaa sukuani, olen tässä yhteydessä n. 10 v. sitten kääntynyt tämän lehden palstoillakin lukijoiden puoleen tiedustellen löytyisikö ketään, joka kuuluisi Vesteristen sukuun s.o. jolla olisi sukunimenä Vesterinen. Valitettavasti en saanut ainoatakaan vastausta.

Kun nyt Helvi Othmanin muistelmien yhteydessä mainitaan Tuutarin Kavelahden Vesterisistä, pyydän lukijoita lähettämään tietoja, jotta saataisiin tietoja ketä Vesterisiä on asunut Inkerissä tai asuu edelleen ja ketä on tullut Suomeen tai Ruotsiin.

Muistelmissa mainitaan, että sukunimi olisi syntynyt mahd. Väster (länsi)-nimestä, voinen oikaista, ettei näin ollut, vaan se on syntynyt Sylvester nimestä. Saattaa olla Väster- Vester-nimisiäkin, mutta Suomen Vesteriset ovat alunperin lähtöisin Uudenkirkon tai Kanneljärven pitäjistä. Vesterisiä siirtyi Inkeriinkin ja on asunut siellä jo vuosisatoja.

Suvun vanhin on Matti Vesterisen isä, joka eli 1470—1500 luvulla ja oli Kuuterselän Vesterisiä.

Oma isoisäni siirtyi 1800-luvun puolivälissä Luuppalan kylään (Haapajärvelle?) Niin Savon kuin Keski-Suomenkin Vesteriset kuuluvat tähän samaan sukuun.

Olemme tutkineet nämä asiat ja heistä ovat kirjalliset tiedot olemassa. Vesteristen sukukirja on valmistumassa. Se on vielä käsikirjoitusasteella ja pyritään saamaan painoasuun.

Vesterinen-nimisiä on Suomessa n. 3000. Nykyisin he ovat hajallaan ympäri Suomea.

Toivon, että ne, jotka tietävät Inkerin Vesterisistä kirjoittaisivat minulle asiasta. Olisi tarpeen saada Inkerissä asuneet, tai asuvat tähän yhteiseen sukukirjaan.

Tiedetäänkö ketään Vesteristä asuvaksi USA:ssa tai Kanadassa tai Australiassa?

Olisin kiitollinen saadessani tietoja sekä jo kuolleista että nykyisin elävistä Vesteristen elinajoista ja olinpaikoista.

Fredrik Vesterinen

06100 Porvoo 10

Raatimiehenk. 2 A 4

Maria Taatinen

70-VUOTIAS

Oulussa täytti tammikuun 9. päivänä 70 vuotta inkeriläinen Maria Taatinen. Päivänvalon Maria Taatinen näki ensi kerran Hietamäen seurakuntaan kuuluvassa Laakolan kylässä. Hän lähettää juhlapäivänsä merkeissä tervehdyksen kaikille inkeriläisille Viestin välityksellä. Marian syntymäpäiväkukkiensa keskellä on valokuvannut Aino Vaittinen, joka Kempeleestä oli saapunut hänen vieraakseen. Inkeriläisten Viesti liittyy kunnioittavasti onnittelijoihin näin jälkikäteen.

KAIKKI TIET jatkoa s. 8

Ei, Roomaa en voi ollenkaan kuvailla. Sen nähtävyyksiä ja historiaa ei kynäni jälki ehtisi taltioimaan.

Ainoa pahamieli, mikä minulle jäi Roomasta, oli etten antanut kolikkoa kerjäläiselle, joka sitä polvillaan rukoili ohikulkevilta tunteettomilta ihmisiltä Fontana di Trevin suihkulähteen ääressä, jonne heitin kolikon, että pääsisin vielä Roomaan. Minä olisin varmasti antanut kolikon kerjäläiselle, mutta opas varoitti: »Älkää antako kerjäläisille mitään, ne ryöstävät teidät.» Firenzessä annoin lapsikerjäläiselle kolikon. Lapsi oli niin säälittävän likainen ja ryysyinen. Tämä Rooman kerjäläinen oli nainen. Enkä eläessäni ole nähnyt ilmeekkäämpiä kasvoja kuin tällä naisella, kun hän polvillaan rukoillen aneli käteensä jotain. Anna Magnani jäi näyttelijänä tämän naisen varjoon.

Tultuani kotiin Italiasta kirjoitin seuraavana aamuna pienen runon, jossa yritän sanoa, mitä koin Roomassa: Kaikki tiet johtavat Roomaan, ja kaikkien ihmisten olisi mentävä Roomaan...

Ella Ojala

KIITOS

Sydämelliset kiitokseni rakkaille seukkoseuralaisille ja muillekin, jotka olivat runsaslukuisesti juhlimassa vanhuuttani 85-vuotispäiväni merkeissä sekä muistivat minua sähkein ja kukkasin. Samalla kiitän myös rovasti Matti Vironmäkeä mukanaolosta Tapaninpäivänä viettämässäni juhlassa.

Alina Rajatammi

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Lea Lindén, Turku	40 mk
Valkeasaaren tyttö	50 mk
Helsingin paikallisosasto	3000 mk
Saima Suominen	400 mk
Elina Rosén, Ruotsi	100 kr
Anna Kuortti	18,15 mk

Viesti kiittää tuesta.

MINUN MIELESTÄNI...

Tällä palstalla voivat lukijamme ilmaista mielipiteensä lehdessämme julkaistuista asioista, uutisista ja kirjoituksista. Jos olette eri mieltä tai samaa mieltä, kirjoittakaa havainnoistanne. Mielipiteenne on kuitenkin Teidän. Se ei ilmaise toimituksen kantaa.

Arvoituksia Inkeristä

Haluaisin oikaista Inkeriläisten Viestissä nro 4, 1982 olleen mielestäni virheellisen tulkinnan: Arvoituksesta »Onneton, ponneton, pohjaton, kanneton» puuttuu kolme sanaa. Kokonaisuudessaan sen pitäisi kuulua: »Onneton, ponneton, pohjaton, kanneton, tuoretta lihhaa täynnä» (Toksova). Ja arvoitus tarkoittaa sormusta eikä munaa.

M.P.

Äyrämöisten puvusta

Ihmettelen, mistä tuli Tuutarin puku, kun Inkerissä ei ollut Tuutarin pukua olemassakaan. Se on täällä (Suomessa) keksitty nimi, mutta ei osattu keksiä mallia ja otettiin äyrämöisen puku.

Äyrämöisiä oli Inkerissä joka seurakunnassa eikä vain Tuutarissa. Silloin se onkin koko Inkerinmaan puku, eikä vain Tuutarin.

Minun molemmat mummoni olivat äyrämöisiä. Toinen oli Kolppanan seurakunnasta ja toinen Venjoen seurakunnasta, ja molemamt olivat äyrämöisiä. Se (äyrämöispuku) on muisto Inkeristä. Miksi sitä muistellaan väärällä nimellä?

Kun savakot kutoivat raidallisia hameitaan, niin äyrämöiset sanoivat, että piru huusi oven raosta: »Sininen punaista vastaan, mustaa vasten valkiainen», mutta savakot sanoivat, että »savakko syöp suaton heinii, kunnes äyrämöinen kiärii piätään».

M.L.

Pikkujoulu mökillä

Ute var det kallt och ruggigt. Inne i stugan hade kvällens isäntä Aleksanteri Hynninen ordnat varmt och skönt. Elden sprakade i öppna spisen och ljusen tindrade i granen. Det doftade jul. I köket stökade Hertta Pekonen och Helmi Korpelainen med julgröten, jouluputro, och Emilia Pyykkönen dukade upp allt det goda i bakväg, som hon åstadkommit. Inkerin Kerhos ordförande Aino Kekkonen-Koch hälsade alla 30 välkomna och visst kände vi oss på gott humör, när allt var så bra förberett för den traditionella pikkujoulu. Vi värmde upp oss ytterligare med några julsånger tillsammans. Riätyy myöten klarade vi av No onkos tullut kesä och Joulun kellot och några till ur sånghäftena. Sedan tågade vår egen lucia Veronica Kondrell in med sina tärnor Monika Paukkonen, Maria Paakkonen och Christina Paukkonen och underhöll oss med vackra julsånger. Emännät bar fram jouluputro och det smakade förträffligt som vanligt. Veronica fick mandeln, vad det nu innebär. Lucian och tärnorna serverade kaffe åt envar, men Matti Kainelainen, 7 år, ville hellre ha saft och visst fick han det. Eemil Tarkiainen kåserade i rimmad form med egenhändigt hopsatta dikter. Emännän uamuaskareet var välbekant till sitt innehåll för de äldre. Mein kylän potra tyttö fick åhörarna att dra på munnen. Allvarligare var temat i Merellä, där han skildrade den dramatiska överresan från Finland till Sverige vid en kritisk tid. Ennen joulua fick oss att besinna oss inför den stundande julhelgen. Ännu en poet har sett dagens ljus! Jultomten själv var på tjänsteresa på Hawaii men hade skickat säcken via lucian. En godispåse åt envar oavsett ålder. Såväl till Linus, 1 år, som till pensionärerna. Är det jämlikhet så är det! Ytterligare sånger ur häftet varvat med såväl skämtsamma som allvarliga samtal. Tiden bara rann iväg. Så är det, när man trivs i sällskapet. Det var dags att bryta upp. Jussi Jänis gav oss andlig styrka och tröst inna vi skilldes åt. Vad skönt att få varva ner sig i en ödslig stuga i skogen bland andra, som man hör ihop med.

A.P.

Ukko-seura Boråsissa

Kun kerta naisväki kokoontuu ompeluseuroihin, ja heillä on kuulemma siellä kovin hauskaa yhdessä, niin eikö myös miesväki voisi kokoontua vaikka vähän keskustelemaan, tuumi Robert Paakkonen. Sanottu ja tehty. Jo runsas vuosi taakse päin ajassa onkin Ukko-seura kokoontunut Robertin johdolla joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina kello 18 Inkeriläisten seurakuntakodilla Bockasjögatan 9. Talon isäntä Iisakki Sigestam on aina ystävällisesti meitä auttamassa huoneistojen kanssa, ja enkelin hyvä emäntä Lilja Saija huolehtii, että kahvia on aina pöydällä. Ja pullat. Ne häijyt kielet kun tietävät kertoa, että miesväki kokoontuessaan keskustelee asioita, kun taas naisväki juoruaa. Mene ja tiedä. Joka kerta on jollekin annettu tehtäväksi valmistella keskustelunaihe. Sellaisia ovat olleet mm. viime aikoina ilmestyneet Inkeriaiheiset kirjat niinkuin Oskar Himiläisen Vieras isänmaa, Reino Läärän Jää hyvästi, Inkerinmaa, Taisto Huuskosen Laps Suomen. Kerran kuulimme kolmesta viisivuotissuunnitelmasta, ja melkein aina luiskahtaa juttu viimeisimpiin kuulumisiin Inkeristä. Taisi tulla joskus vähän juoruttuakin, vaikka olikin miesporukkaa. Mieliala näissä kokouksissa on aina ystävällinen, iloinen ja hilpeä. Koskaan ei ole vielä tapahtunut sitä ihmettä, että missä kaksi inkeriläistä on läsnä, että olisi tullut hiljaisuus sen takia että keskusteluaiheet olisivat loppuneet kesken! Tule mukaan sinäkin omaan sakkiin.

A.P.

Valev Uibopuu:

Hur Ingermanlande östersjöfinska befolkning under andra världskriget förintades

Folkräkningsuppgifterna från Sovjetunionen efter andra världskrigets slut visar att Ingermanlands östersjöfinska befolkning har försvunnit nästan spårlöst. Sista gången ingrerna fanns med i folkräkningstabellerna var 1959, och då angavs deras antal till 1100. Därefter (1970 och 1979) har folkslaget inte haft någon egen rubrik. Antalet människor som talar språket synes ha sjunkit under den nivå som myndigheterna nu anser utgöra den lägsta gränsen för ett »levande språk».

Folket och språket ifråga har i själva verket inte varit så betydelselöst att det skulle berättiga ett försvinnande i tysthet. Tvärtom har det haft ett förflutet fullt v färgrika historiska händelser, nära anknutet till de större folken kring Östersjön. Härtill kommer också de enorma lidanden, som detta folk har fått uthärda utan någon egen skuld. Lidanden, som med all sannolikhet även har bidragit till dess nyligen offentligt konstaterade undergång.

Geografiskt utgövs Ingermanland av Finska vikens södra kustlandskap med en ca 150 km. strandlinje mellan Narva i Estland och Leningrad i Ryssland, ett område ganska lågt land med stora skogar, talrika vikar och med gamla byar i ådalar. Historiskt sett går Ingermanlands gränser dock från Narva-floden till Ladoga, omfattande båda sidor av Neva-floden, Leningrad (f d S:t Petersburg) måste anses som en nykomling med sitt sena grundläggningsår 1703 i ett område, där de östersjöfinska stammarna var urinvånare innan slaverna avancerade till denna breddgrad omkring 600 eKr.

Detta land drogs in i Sveriges intressesfär redan genom det tredje korståget till Finland i slutet av 1200-talet, när förmyndarregent Torgils Knutsson försökte befästa Nevaåns mynning. Intresset växte ytterligare under Johan III:s ryska krig (1570—95). Stobovafreden är 1617 gav Sverige fasta landsförbindelser med Estland och därmed hela Ingermanland för en period av nära hundra år och landet blev ett särskilt län med en svensk generalguvernör. Denna erövring gick åter förlorad i Nystads-freden år 1721 som resultat av Karl XII:s krig.

Alla dessa gränsändringar och ständigt pågående krig vid Finlands östgräns medförde också ändringar i befolkningens sammansättning i Ingermanland. Redan den första svensk-ryska gränsdragningen i samband med freden i Nöteborg (Schlüsselburg) år 1323 hade fått mycket betydande konsekvenser för hundratals år framåt, kanske för all framtid. Denna gränsdragning delade upp det karelska folket i en västlig och en östlig stam med avvikande framtida utveckling såväl religiöst, kulturellt som språkligt.

Den allmänna lekmannauppfattningen är att den ingermanländska befolkningen består av efterkommande till olika finska invandrargrupper som talar ett relativt gemensamt finsk-ingermanländskt tungomål utan större skillnader. Men sakförhållandena är inte alldeles så enkla. I stora drag har Ingermanlands dialekter traditionellt blivit uppdelade i följande tre större grupper: *äyrämöis-*, *savakko-* och *inkerois*-dialekterna. Med äyrämöisdialekterna menade man språkbruket hos dem som härstammade från invandrare som hade kommit till Ingermanland från Äyräpää härad på Karelska näset, strax väster om gränsen. Med savakkodialekten avsågs språkbruket hos de invånare som härstammar från Savolax, särskilt från trakterna omkring Nyslott (Savonlinna) som också låg intill den tidigare gränsen. Personer som talar de två omnämnda dialekterna härstammar från senare invandrare efter Stolbovafreden.

Inkeroisdialekterna däremot anses vara avsevärt äldre i detta område, härstam-

made direkt från tungomålet hos de karelska stammar som tidigare, sannolikt före kristnandet, hade sökt sig till Ingermanland. De lade under sig trakterna vid floden *Inkere* (på ryska *Ižora*), som tydligen gett namn åt hela landskapet. Många av de personer som talar inkeroisspråket har själva också kallat sig karelare. Härtill kommer även skillnader ur trossynpunkt. Medan äyrämöis- och savakkotalande vanligen är lutheraner, är inkeroistalande oftast ortodoxa, utom i de gemensamma byarna där trosövergång har förekommit. Man har dragit slutsatsen att inkeroistalande härstammar från de äldre skikten av befolkningen, som blev kristnad utifrån Novgorod.

Efter andra världskriget, alltså när nedskrivningen av den östersjöfinska befolkningen i Ingermanland redan var praktiskt taget slutförd, har det uppstått stora principiella ändringar i teorierna om Ingermanlands urbefolkning. En grupp yngre estniska språkforskare vid Tartu-universitetet med professor Paul Ariste i spetsen framlade under 1950-talet teorin att en del av Ingermanlands östersjöfinska befolkning — nämligen större delen av de inkeroistalande — måste anses vara landets verkliga urinvånare och inte senare invandrare, som fallet var med de äyrämöis- och savakkotalande (se P. Ariste: Emakeele Seltsi Aastaraamat 2, Tallinn 1956, s. 32—62). Följden av dessa tankegångar blir att inkeroisdialekterna inte bör räknas som finska eller karelska dialekter, utan som ett helt självständigt språk jämbördigt med andra östersjöfinska dotterspråk i grupper finska, karelska-olonetsiska, vepsiska, votiska, estniska och liviska.

From 1950-talet är teorierna om inkeroisdialekterna som ett självständigt ingermanländskt urspråk allmänt accepterade bland sovjet-estniska vetenskapsmän, vilket kommer till uttryck i den litteratur som kommer ut i Estland. Man skriver konsekvent om *isuri*språket (av *ižora*, den ryska varianten av *inkere)* eller om de ingermanlands finska (ingerisoome) dialekterna, som behandlas som helt separata språkliga företeelser. Även de sovjetiska myndigheterna har accepterat denna indelning i sin statistik, vilket framgår av folkräkningstabellerna. Men ett sådant isärhållande har de facto existerat redan under den tsarryska tiden. Allt äldre statiskt material registrerar ganska noga sådana nationella skillnader.

Medan uppfattningen om ett självständigt språk har blivit allmänt accepterad i Estland, har språkvetare i Finland intagit en återhållsammare hållning. Den gamle veteranen Lauri Kettunen hann före sin död kommit med ett klart ifrågasättande (Tidskriften »Virittäjä» 1957, s. 124—131). Andra sakkunniga i Finland synes stå avvaktande eller har helt enkelt avstått från att ta ställning till en fråga, som under de nuvarande förhållanden kan tolkas som rent akademisk, kanske meningslös, särskilt, med tanke på hur svårt det i allmänhet är att göra en gränsdragning mellan dialekt och språk.

Sovjetregimen har för sin del under trettiotalet (1933—1938) gjort ett omfattande försök att utarbeta ett eget ingriskt skriftspråk för skolbruk. Titeln på den största ingriska språkläran från den tiden, författad av V. I. Junus, lyder: »Izoran keelen grammatikka» (Ingriska språkets grammatik) utgiven i Leningrad 1936. Alltså anger redan titeln att det gäller att särskilt språk. I. A. Selitskaja har sammanställt en bibliografi över all utkommen undervisningslitteratur på ingriska eller inkeroisspråket (Sovjeskoje finno-ugrovedenije I, Leningrad 1965, s. 302—305). På listan finns sammanlagt 25 titlar på böcker i modersmål, matematik, geografi, biologi etc för ingriska grundskolor. Det ingriska språket var utarbetat på grundval inkerois-dialekterna. Sålunda är idén med ett eget ingriskt språk ingalunda något nytt. Tydligen har de sovjetestniska språkvetarna bara velat fortsätta där utvecklingen avbröts 1938. Försök med egna skolor och eget språk tog nämligen detta år ett tvärt slut, samtidigt med en deportationsvåg, som inbegrep även författarna av ingriska skolböcker. Samma sak hände också med det karelska och vepsiska språket i Karelen och lapskan på Kolahalvön. Att tidpunkten sammanfaller med de stora stalinistiska utrensingarna förvånar ingen. Men det nya offentliga höjandet av en tidigare dialekt till ett »nytt» självständigt språk — särskilt när detta sker på språkets dödsbädd — är dock en mycket märkvärdig sak, där motsvarigheter är svåra ett hitta.

Språkstatistik för minoriteter är alltid något, som statsmakterna sällan är intresserade av. Dock föreligger det exakta siffror från år 1848 över Ingermanlands östersjöfinska befolkning. Enligt 1848 års folkräkning för Petrograds guvernement fanns det 17 800 inkerois-, 29 344 äyrämöis-, 42 979 savakko- och 5 148 votisktalande personer i Ingermanland. Sålunda fanns det närmare 100 000 personer av olika östersjöfinska stammar. Enligt uppgifter i boken »Geisterglaube in Ingermanland» av Lauri Honko (Helsingfors 1962) uppgick den östersjöfinska befolkningen i Ingermanland strax före 1917 års revolution till ca 200 000 personer, som talade olika östersjöfinska dialekter och språk. Enligt tidskriften »Inkeriläisten Viesti» (Ingermanländernas kurir) som utkommer i Finland from 1958 värderades Ingermanlandets östersjöfinska befolkning under andra världskriget och den tyska ockupationen (1941—1944) till ca 100 000 personer, varvid de olika språkgruppernas andel har varit svår att fastställa. En nedgång jämfört med situationen före revolutionen har förorsakats av arresteringar och flera deportationsvågor under mellankrigsåren samt genom russificerings. Många, många tusen gick under i det senaste kriget, de dog i svält eller sjukdomar eller blev dödade i direkta krigshandlingar såsom bombardemang och flyganfall.

Särskilt intressant är ingermanländarnas öde under andra världskriget. Enligt uppgifter av Lauri Honko (Geisterglaube in Ingermanland, s. 42) och samlingsverket »Inkerin suomalaisten historia» (Ingermanlands finnars historia) utgiven i Jyväskylä 1969 evakuerades under kriget inte mindre än 65 000 ingermanländare, vars hemtrakter hade blivit en frontlinje under många år, till Finland. Evakueringen genomfördes mestadels över Estland och man förstår att för flyttningen av så stora människomassor under pågående krig var ett företag, som kunde iscensättas endast genom särskilda överenskommelser mellan de finska och tyska statsmakterna. Några mindre kontingenter, bestånde av bortförda jordbruksarbetare och mobiliserade i tysk krigsindustri, överfördes till Finland direkt från Tyskland. Evakueringen gick etappvis och ibland stannade flyktingarna i Estland så länge, att ungdomarna t.o.m. hann lära sig estniska i de lokala skolorna.

Krigsutgången medförde att när flyttningsoperationen äntligen var genomförd (den omfattande totalt 35 båttransporter från den estniska hamnen Paldiski), var Finland också berett till fred med Sovjetunionen. Fredsfördraget föreskrev repatriering av de sovjetiska medborgare som fanns i Finland. Enligt ovanciterade källor repatrierades från Finland ca 55 000 ingermanländare enligt fredsfördragets krav. Att repatrieringen inte alltid var frivillig och ofta förbunden med djup tragik — särskilt med tanke på i olika finska familjer adopterade barn — är också ett faktum. De ingermanländska barnens repatriering genomfördes helt tvångsmässigt. Ungefär 5000 ingermanländare flydde före repatrieringen vidare till Sverige. De lever spridda över landet, men har en centralorganisation med ca 400 medlemmar. En särskilt uppskakande händelse är också den ingermanländska frivilligebataljonens utlämnande till Sovjet efter Krigsslutet Finland. Den har skildrats av Eino Hanski i romanen »Brödrabataljonen».

Vad hände då egentligen med de från Finland repatrierade? Enligt olika uppgifter (bl.a. prof. Lauri Honko) tördes större delen av de från Finland utlämnade till trakterna kring Volgas södra bifloder, och en del hamnade som politiska straffångar i Sibirien (bl.a. också många kvinnor t.o.m. äldre sådana). Ingen fick återvända till sina gamla hemtrakter. Senare finns det uppgifter om att tusentals ingermanländare efter 1956 sökt sig från olika utvisningsorter till Estland, som ligger närmast deras tidigare hem. Där och även på andra ställen har de nu blivit bokförda som finnar. Enligt 1959, 1970 och 1979 års folkräkningar fanns i Sovjetunionen 93 000, 85 000 och 77 000 finnar. Det är sannolikt att denna siffra inbegriper också en del f.d. ingermanländare. Ändå är det ett faktum att Ingermanlands östersjöfinska befolkning utrotats på bara några årtionden. Det torde stå klart att vägran att låta från Finland repatrierade ingermanländare återvända till sina forna hemtrakter i verkligheten har betytt deras likvidering. Om folkmord begåtts någonstans, så har det skett under vår livstid och i vårt närmaste grannskap — i Ingermanland.

Litteratur

FARVÄL INGERMANLAND

Reino Läärä. Gummerus, Jyväskylä 1982.

Jää hyvästi, Inkerinmaa (Farväl Ingermanland) heter en nyutkommen bok av Reino Läärä. Den utkom 1982 på Gummerus förlag i Finland. Författaren är född i Ingermanland och bor numera i Finland.

Berättelsen börjar med att Reino som liten pojke upplever hur kriget kommer till hans hemby i Ingermanland. Eftersom byn ligger omedelbart vid fronten, tvingas invånarna lämna sina hem. Läsaren får följa med på en mödosam och farlig flykt från krigsskådeplatserna vid det omringade Leningrad till Estland. Här bodde man på en bondgård i väntan på evakueringen till Finland. Så småningom hamnar Reino på en stor gård i Finland och där börjar han skolan. Han får också uppleva hur ingermanländarna skingras. En del flyr till Sverige, andra stannar i Finland och många lockas att återvända till Sovjetunionen. I slutkapitlen får vi följa med Reino på ett besök i dagens Ingermanland.

Boken ger fängslande inblickar i de enskilda människornas liv under andra världskriget, och om deras öden på skilda håll efter det att kanonerna tystnat.

Detta är ett dokument över en del av vårt folks historia. Till skillnad från historieböckernas redogörelser ger berättelsen en inblick i de enskilda människornas kamp för att överleva.

Boken är skriven på finska, men om du kan nog så lite på detta språk är boken absolut läsvärd, förutom att språkkunskaperna får en liten förbättring.

KUKA BORÅSILAINEN?

Maksoit Viestin tilausmaksun 75 kr 1. 12. 1982, mutta unohdit kirjoittaa nimesi maksukorttiin. Soita Paakkoselle 101850.

Inkeriläisten yhdistys ry:n

VUOSIKOKOUS

Palmusunnuntaina 27. maaliskuuta 1983 Inkerikodissa Karjalatalossa Käpylänkuja 1, Helsinki. Käsitellään sääntöjen määräämät asiat. Erovuoroiset vakinaiset jäsenet: Juhani Jääskeläinen (Lahti), Vilho Mustonen (Turku), Anneli Tuohimäki (Helsinki), erovuoroinen varajäsen Ida Riipinen (Helsinki).

ARVOISA TILAAJA

Jos varmasti muistat maksaneesi lehtemme tilausmaksun, mutta et siitä huolimatta ole saanut lehteäsi, mietipä, muistitko panna maksukorttiin nimesi. Nimetön maksukortti on usein syynä siihen, että lehti ei ole tullut. Asian voit korjata soittamalla konttorin tai toimituksen numeroon. Tiedot molemmista numeroista ovat etukannen sisäsivulla.

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Hilma Laurén synt. 16. 6. 1929, kuoli 10. 11. 1982 Mölndalissa.

Eeva Hippeläinen synt. 6. 9. 1908, kuoli 7. 11. 1982 Mölnlyckessä.

Katri Kämärä, synt. 23. 4. 1907 Koprinassa, kuoli 3. 9. 1982 Boråsissa.

Sofia Kekkonen, synt. 22. 9. 1908 Venjoella, kuoli 22. 11. 1982 Boråsissa.

Maria Koskelainen, synt. 11. 1. 1903, kuoli 7. 12. 1982 Skenessä.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Paikallisosaston *vuosikokous* 27. 2. 1983 klo 14.00 Inkerikodissa. *Kalevalanpäivänä*, 28. 2. 1983, kokoonnumme vanhan tavan mukaan Larin Paraksen patsaalle klo 10.

Maaliskuun kuukausitilaisuus on 27. 3. 1983. Se on samalla Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous, josta s. 15 ilmoitus erikseen.

JUHANNUKSENA ÖREBROHON

Aikaisempien vuosien tapaan järjestää Helsingin paikallisosasto yhteisen bussimatkan Helsingistä Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlille, jotka ensi juhannuksena pidetään Örebrossa. **Lähtö** Helsingistä Aurorankatu 7:n edestä torstaina 23. 6. 1983 klo 17.00. Laiva lähtee Turun satamasta. **Hinta** 250 mk. **Ilmoittautumiset** ja tiedustelut Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa 30, puh. 8732 095. **Hyttipaikkoja** laivalla saatavissa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu Inkerikodissa 10. 3. ja 14. 4. 1983 klo 13. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Inkeriläisten yhdistys r.y:n Turun paikallisosaston vuosikokous pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 sunnuntaina helmikuun 20. 1983 klo 14.00. Esillä sääntömääräiset asiat.

Johtokunta

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (30 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Pertti Virtaranta **Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia**	**20 mk (25 kr)**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Postikortti, Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti, Örebron muistokivi	**1 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille**	**10 kr**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (60 kr)**
Adresseja	**15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 3 maaliskuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Boråsin talvijuhlat 9. 1. 1983. Kuvassa vasemmalta: pastori Vilho Kurujoki, runoilijamme Lilja Saija, ruustinna Nanna Sevelius (Tukholmasta) sekä pastori Oskari Björklund ja pastori Jussi Jänis. — Valok. Viktor Tilkku.

Eino Jamalainen poissa

Viime joulukuun alussa Helsingin päivälehdissä oli uutinen, jota varmaan monet lehtemme lukijoista katselivat murhemielin. Siinä kerrottiin, että laajalti tunnettu ystävämme, professori Eino Jamalainen Helsingissä oli 29. 11. 1982 saanut äkillisesti kutsun tuonpuoleisiin, josta ei takaisin palata.

Eino Jamalainen oli syntynyt 17. 7. 1902 Inkerin Hietamäellä. Hän oli keskikesän poika, jonka olemuksessa oli paljon aurinkoista ystävällisyyttä. Hän oli myös Luojalta saanut runsaat hengen lahjat, joista hän oli tyytyväinen ja käytti niitä ahkerasti ja taitavasti. Puhuessani hänen siunaustilaisuudessaan 10. 12. 82 Puotilan kappelissa totesin muunmuassa, että Eino Jamalaisesta jäi meille erittäin valoisa ja myönteinen muisto. Hän oli etevä tiedemies ja uuttera tutkija, jonka tutkimuksien tulokset tunnetaan kansainvälisilläkin luonnontieteellisen toiminnan aloilla. Hän itse totesi kerran, kun keskustelimme elämänkutsumuksistamme, että hän on oikeastaan lääkäri. Näin tosiaan oli. Eino Jamalainen tutki sairauksia luonnon elämässä. Häntä kiinnostivat puutostaudit, joita kasvit sairastavat, ja hän ratkaisi ongelmia, jotka rasittavat luomakuntaa.

Eino Jamalainen oli myös, kuten tiedämme, inkeriläistyön ystävä. Hän ehti osallistua inkeriläisten toimintaan aktiivisesti jo 1930-luvulla, kuten lehtemme viime elokuun numerossa hänen 80-vuotisjuhlapäivän selostuksessa mainittiin. Hän avusti asiarikkailla kirjoituksillaan Inkeriläisten Viestiä ja siten täydensi »Inkerinsuomalaisten historiaa.»

Ystävämme Eino Jamalainen jätti riveihimme aukon, jota ei ole helppo täyttää. Vilja oli kuitenkin kypsynyt ja Suuri Korjaaja korjasi sen talteen. Tähän opetelkaamme tyytymään.

Kunnioittavin ja kiitollisin mielin muistellen

Matti Vironmäki

Heikki Mylläri

Inkerinmaan suomalaisten ja venäläisten väliset suhteet tsaarivallan aikana

Inkerinmaa, jota näkyvimmin rajoittavat Suomenlahden ja Laatokan selvät vesirajat, on pinta-alaltaan noin 15.000 km²:n suuruinen. Vuosina 1617—1700 se kuului Ruotsin vallan alaisuuteen ja sai Suomesta siirtolaisina sinne muuttaneen väestön, jonka jäseniä kutsutaan inkeriläisiksi. Vuonna 1700 venäläiset hyökkäsivät Inkeriin ja pala palalta valloittivat maan kokonaan. Maan sydämeen Neva-joen suulle alettiin 1703 rakentaa kaupunkia, josta tehtiin tuon suuren valloittajamaan pääkaupunki. Se sai Venäjän silloisen itsevaltiaan ja rakennuttajansa Pietari Suuren mukaan nimen Pietari.

1600-luvun päättyessä laskettiin Inkerinmaan asukasmäärän, johon suomalaisten lisäksi sisältyi pieni määrä maan alkuperäisiä asukkaita vatjalaisia ja inkerikkoja, nousseen 62 040 henkeen. Mutta kun Venäjä oli valloittanut maan, alkoi asukkaiden määrä hurjasti kasvaa. Suomalaisten kylien paikalle kohosi venäläisiä kaupunkeja ja asutuskeskuksia. Niinpä luterilaisen Venjoen seurakunnan Saarenkylään nousi tunnettu keisarillinen huvilakaupunki Tsarskoje Selo, jonka asukasmäärä kasvoi 30 000 henkeen. Pietarin kaupungin alle jäi professori Väinö Salmisen mukaan viidettäkymmentä suomalaiskylää. Niin Hirvisaari muuttui Vasilij Ostrovaksi, Jänissaari Petro Pavlovskiksi, Korpisaari Apteekkarskij Ostrovaksi, Mujajoki Moikakksi jne. Jos hyväksi nähtiin — kertoo Salminen — siirrettiin suomalaisia sisä-Venäjälle ja tuotiin venäläisiä asukkaita tilalle. Venäläiset asettuivat Inkerissä melkein yksinomaan kaupunkeihin, joita Pietarin lisäksi oli 11. Vain vaatimaton osa venäläisistä sijoittui maaseudulle.

Inkerin suomalaiset eli inkeriläiset jäivät pienenä kansansirpaleena valtavan suuren väestön sekaan. Heidän lukumääränsä nousi tsaarivallan lopulla noin 150 000 henkeen, kun taasen Inkerinmaan venäläisten määrä kohosi jo silloin miljooniin. Ja inkeriläiset säilyttivät tsaarivallan loppuun asti äidinkielensä, isiensä uskon ja kansalliset elämäntapansa puhtaina. He säilyivät siis suomalaisina mieleltään, kieleltään ja elämäntavoiltaan, kestivät maaorjuuden, sorron ja panslavismin painostuksen eivätkä sulautuneet venäläisiin, maansa valtaapitävään väestöön. Voidaan kysyä, kuinka tämä on ollut mahdollista?

Venäläiset tulivat Inkeriin valloittajina ja väkivaltaisina. Sinne kotiutunut suomalainen väestö ei suinkaan ollut näitä maansa valloittajia tervetulleiksi toivottamassa eikä ollut halukas heidän kanssaan ystävyyttä hieromaan. Vaan tulisesti iskivät näitä maahansa tunkeutujia vastaan kivekkäiden nimellä historiassa tunnetut inkeriläiset sissitkin Ruotsin armeijan rinnalla. Jo alusta alkaen oli monta muuria suomalaisia ja venäläisiä toisistaan erottamassa ja erillään toisistaan pitämässä. Ensimmäisenä voidaan mainita kielimuuri. Niin suomalaiset kuin venäläiset joutuivat olemaan ummikkoja toisilleen. Ei voitu toistensa seuraa hakeakaan. Monet Inkerin miehet olivat jotenkin hankkineet itselleen, varsinkin useampia vuosia kestäneessä asepalveluksessa venäläisten seassa, sellaisen kielitaidon, että sen avulla voivat saada maalaistuotteensa kaupaksi kaupungissa, ja se näytti heille riittäneenkin. Naiset eivät menneinä aikoina osanneet venäjää ollenkaan. Vasta tsaarivallan lopulla venäläistyttävä kansakoulu kehitti sitä niin miehille kuin naisillekin.

Toinen luja inkeriläisiä suomalaisina säilyttävä ja venäläisistä erillään pitävä oli uskonto. Luterilaiset eivät liioin salmineet avioliittoja kreikkalaiskatolisten kanssa. Hienoista ylpeyttä tuntien saattoivat

Aino Pönniön muistolle

Aino, hyvä ystäväiseni. Nyt olet muuttanut sinne kotiin, »missä rammat hyppää riemuiten». Täällä olit jo pari vuotta sidottuna rullatuoliin, ja sait yksin ikävällä aikaasi viettää, kuten kerrot tuossa runossasi, jonka viimeisessä kirjeessäsi minulle lähetit, noin viikkoa ennen kuolemaasi. Täällä Suomessa vasta tulin sinut tuntemaan, vaikka synnyinmaallamme, syntymäkodissasi Lempaalan Lukkarinmäellä, sain käydä kyläilemässä monet kerrat, sillä olimmehan tavallaan sukulaisiakin, kun mieheni vanhin sisar Eeva oli Juho-veljesi vaimo. Kotiväkesi oli vakaamielinen kristillinen perhe, ja hyvin koko Lempaalan seurakunnan tuntema, sillä isäsi oli melkein koko ikänsä tuon seurakunnan suntiona. Sainhan minäkin olla lapsena isäsi tentattavana kylälukusilla niin kauan kun kinkereitä sai pitää. Uskon että kristillisen perinnön toit mukanasi tänne Suomeenkin, sillä teit kristillistä työtä aina kuolemaasi asti lasten parissa, viimeksi pyhäkoulun opettajana. Kovin kaipasit Juho-veljesi poikia, rajan taakse jääneitä. Eipä mennyt hautajaispäivästäsi kuin muutama päivä, kun Juho-veljesi vanhin poika Toivo muutti taivaan kotiin luoksesi, ja niin Toivo Pönniöllekin »lankesi arpa ihanasta maasta», ja nyt hänen perintöosansa on kallis. Sinä, Aino, jäit lepäämään runsaan ystäväjoukon tuomien kauniitten kukkien alle Sipoon kalmistoon. Rauhaisaa lepoa.

Liisa Makara

Syksy

Syksyillan hämärässä
yksin istuskelen tässä.
Aatokseni kauas kiitää,
vuosikymmenien taakse liitää.
Muistoja on paljon sieltä,
jotka katkeroitti mieltä:
Miten särkyi maailmain,
mitä kohtaloksein sain.

Suru suuri täyttää mielein,
kertoa sit ei voi kielein.
Ajattelen: paljon tuoni niittänyt on viljaa.
Sen edessä on oltava vain hiljaa.
Miksi ihminen on tänne luotu,
kun on vain kärsimykset sille suotu?

Terveet tappaa toisiansa,
sairaat voihkii tuskissansa.
Miljoonia kuolee nälkään,
toiset ryöstää, ei mitään pelkää.
Luulee ikuisesti elävänsä
kanssa rikkauksiensa.
Muista ei he lainkaan sitä,
et on lyhyt ihmisikä.
Toisinkin sen elää voisi:
ettei kanssaihmisille kärsimystä toisi.

kirjoitti 10. 11. Vanikossa

Aino Pönniö

Inkerin papit, jotka melkein kaikki olivat Suomesta kotoisin ja täällä tehtäväänsä valmistuneet, vakuuttaa, ettei heidän seurakunnissaan vuosikausiin solmittu avioliittoa suomalaisen ja venäläisen välillä. Yhtä harvinaisia niinä aikoina olivat Inkerissä myös aviottomat lapset. Kirkko ylläpiti Inkerissä kansallistunnetta, kehitti lukutaitoa ja kohotti yleistä kansansivistystasoa. Lukutaito inkeriläisten keskuudessa oli jo aivan yleinen, kun se heidän naapureidensa venäläisten keskuudessa uinui vielä kapaloissaan.

Kummatkin asuivat pääasiassa omilla asuma-alueillaan, inkeriläiset suomalaiskylissään, joiden keskellä kohosivat kunnioitusta herättäneet kirkot niitä ympäröivine menneiden sukupolvien viimeisine leposijoineen. Venäläiset taasen viihtyivät parhaiten suuressa pääkaupungissa ja muissa kaupungeissa ja väestökeskuksissaan. He erosivat toisistaan myös elinkeinoissaan ja elämäntavoissaan. Venäläiset olivat maan haltijoita, jotka määräsivät kaikesta, inkeriläiset heidän alamaisiaan, jopa kartanoherrojen maaorjia. — Kaikkihan täällä on herran ja se saa tehdä alustalaisensa kanssa mitä tahtoo, kertoo Inkeriä kierrellyt suomalainen runonkerääjä Saxbäck 1850-

jatkuu s. 7.

Kaunis teko

Neiti Emilia Maria Kapanen, joka syntyi 9. 9. 1891 Inkerinmaan Venjoella ja asui Helsingissä, siirtyi täällä 3. 11. 1981 ajan rajan toiselle puolelle. Pitkän päivätyön tehnyt vaeltaja pääsi lepoon.

Neiti Kapasen jäämistön selvittelyssä on todettu, että edesmennyt oli muistanut jo vuonna 1970 tekemällään testamentilla Inkeriläisten Sivistyssäätiötä. Ellei testamenttia olisi ollut Emilian ahkeralla työllä ja uutteruudella hankitut säästöt olisivat joutuneet valtion pohjattomaan kukkaroon. Nyt voitiin 6. 1. 1983 kiitollisina todeta että Inkeriläisten Sivistyssäätiö on saanut kauniin uudenvuoden lahjan (4.327,45 mk). Kiitos Emilia Maria, työstäsi ja lahjastasi inkeriläisyyden hyväksi!

Inkeriläisten Sivistyssäätiön Hallituksen puolesta

Matti Vironmäki

Vastinetta nimimerkille Nurmijärvi 11. 2. 1982

Olen kotoisin Pohjois-Inkeristä Lempaalan pitäjän Pienen Korkeamaan kylästä. Entinen nimeni on Helena Huuhka nyt Helena Lehto ja asun Kouvolassa. Lähin naapurikylä Suomen puolella oli Raassuli, Venäjän puolella Suuri Korkeamäki. Kotikylääni haukuttiin Kurenmäeksi. Jos katsotte vanhoja karttoja näette aivan rajan pinnassa nämä kylät.

Meitä kotona kutsuttiin Seppälöisiksi. Inkerissähän oli jossain tapana kutsua taloja ja kyliä liikanimillä. Meidän kylässä oli Mikkoloisii, Salmeloisii, Naserloisii, Juhanloisii, Lautamolöisii. Tuskinpa lapset aina tiesivät, mikä heidän oikea sukunimensä oli ennenkuin menivät rippikouluun ja siellä kuulivat.

Nyt on kysymys siitä, oliko Inkerissä Paukku-nimisiä. Kyllä meidän naapurikylässä oli, mutta heidän talonsa kulki »Sepän» nimellä. Sepällä oli Suurella Korkeamaalla iso talo. He olivat Paukkuja. Kuitenkaan ei milloinkaan puhuttu Paukun vaan Sepän lapsista; talo oli Sepän talo. Muistan kuulleeni, että Paukut joskus aikojen alusta olivat Suomesta, ehkä Raudusta, Inkeriin, meidän kyläämme muuttaneet. Isäntä oli kyläseppä. He olivat hyvin ahkeria ihmisiä ja hyvin toimeentulevia, vaikka perhe olikin suuri. Isä-seppä ja pojat kengittivät hevosia ja raudoittivat reenjalaksia, tekivät navettaan hankoja ja lapioita sekä puukkoja. Suuria puukkoja piti olla meidän isälle; hän kun kävi kylällä teurastamassa sikoja ja lampaita. Sepän talo oli kuuluisa vieraanvaraisuudestaan. Siellä syötettiin ja juotettiin kaikki kulkijat. Sepän talossa oli paljon lapsia ja vieraatkin lapset menivät sinne mielellään; sinne kun sai jäädä vaikka yöksi, jos vain oli kotoa lupa. Veljeni kanssa olimme usein yötä.

Paukun lapsista mieleeni jäi tytär Iida; hän oli sisareni Aunen paras ystävä. Keväisin he nukkuivat aitassa ja heillä kävi yöjalassa poikia, joita isäni ajoi aina kepakko käsissä pois.

Sepän pojista parhaiten jäi mieleeni Ville. Ville soitti haitaria ja kulki pitkin kyliä haitarinsa kanssa. Veljeni Paavo oli hänen apulaisensa. Paavo soitti metallikepillä kolmikulmaista rautaa; sen nimeä en tiedä.

Paukun perhe oli verratonta väkeä; heillä viihtyivät nuoret sekä vanhat. Niistä ajoista on paljon kauniita muistoja, joita nykynuoret eivät käsitä.

Heimoterveisin Helena Lehto, Kyllikintie 8, as. 39. Puh. (951) 701663, Kouvola.

Kesämuistoja kuvin

Maaliskuun Viestin ilmestyessä kevät on jo pitkällä, ja mielessä alkavat jo väikkyä tulevan kesän juhlat, jotka pidetään Örebrossa Ruotsissa juhannuksena ja Suomen Turussa heinäkuussa. Nämä viimevuotiset kesäkuvat virittäkööt meidät iloiseen tulevan kesän ja kesäjuhlien odotukseen. Kuvat on lähettänyt Helvi Othman Turusta, entisiä Kavelahden tyttäriä.

Ylempi kuva on otettu heinäkuussa 1982 Kavelahdessa, jonne oli kokoontunut entisiä kavelahtelaisia eri puolilta maailmaa. Taustalla kuvassa näkyy Pekkolan talo. Alemmassa kuvassa Kavelahden tytöt Lahden kesäjuhlilla.

jatkoa s. 5

luvulta. Inkeriläiset viljelivät pieniä peltotilkkujaan ja hoitivat karjaansa. He veivät maataloustuotteitaan ja muitakin luonnontuotteita yleensä suoraan venäläisille kuluttajille, mikä olikin melkein heidän ainoaa yhteydenpitoa valtaapitävään väestöön. Venäläiset työskentelivät kaupan, teollisuuden ja liikenteen alalla. He toimivat myös virkojen hoitajina.

Inkeriläisten ja venäläisten väliltä puuttuivat melko tarkoin ne tekijät, jotka vetävät ihmisiä yhteen ja sitovat toisiinsa. Ei syntynyt avioliittojen kautta niitä sukulaisuussuhteita, mitkä kaikkein läheisimmin ihmisiä yhteen liittävät. Ei yhteisten töiden ja toimien johdosta syntyvää yhteenkuuluvaisuutta, ei myöskään yhteisten harrastusten kautta aiheutuvaa läheistä kanssakäymistä. Jos tarkka kritiikki näissä kohdin antaisi aihetta arvosteluun, niin siihen sopisi hyvin tuo vanha totuus: poikkeus vahvistaa sääntöä.

Inkeriläiset koettivat pitää koulujaan omakielisinä ja omien poikiensa käsissä. Heidän kirkkojaan venäläiset visusti karttoivat. Eivätkä heidän juhlansa ja muut yhteiset tilaisuutensa houkutelleet puoleensa suomenkieltä taitamattomia venäläisiä, teräväsilmäisiä tarkkakorvaisia urkkijoita lukuunottamatta. Verrattain vähän suuren ja mahtavan Pietarin kaupungin väestö näitä ympäristöalueillaan asuneita, maan alkuperäisempiä asukkaita tunsi. No, jossain määrin kuitenkin. Kun inkeriläinen isäntämies kärry- tai rekikuormansa reunalla ajaa körötteli pitkin Pietarin katua, saattoi kadunkulmassa tollottanut venäläinen pojantolvana tokaista: tšuhna, tšuhna... Mutta hevostaan ohjaileva inkeriläinen tuskin sitä kuulikaan. Ja vaikka olisi kuullutkin, tuskin olisi kehdannut päätään pilkkaajaansa päin kääntää. Rauhanomaisen rinnakkaiselon säilymistä pidettiin ensiarvoisen tärkeänä.

Venäläisillä yleensä näyttää olleen erittäin myönteinen käsitys inkeriläisistä. Heitä pidettiin ahkerina ja taitavina työntekijöinä sekä luotettavina ja rehellisinä ihmisinä, mitkä ominaisuudet venäläisillä itsellään eivät suinkaan noina aikoina olleet taattuja. Sillä vain perin harvoin pietari- →

Anntätj ja djadja Kolja tulliit tuasj pitkäst aikaa käymää

Hyö tulliit ljohkavoimattoral ja oma sohvera ajoi. Onneks olj kuiva aika jot piäs ajamaa. Mont kertaa mattorat tarttuit likkaa tahikka lummee eikä piässeet mihinkää... Tiä sohvera näytti utalalt ajajalt, hiä ois piäst mist vua. — Kaikkiin suureks ihmeeks mattora seisaht mein ämmän koijin ettee!

Sielthä tullitkii Anntätj ja djadja Kolja, aikuist ihmist sannoit Nikkalaivants, emmoo ja veljii katsomaa. Myö lapset sanotii isän äitii ämmäks, isä sanoi emoks. Kyläläist ko elliit koko ikkäs paikallaa nii antoit suurta arvoo vaihtelul ja uuvvel. Nytkii katsottii suut auk ja piät viärällää mattoraa ja vieraita. Veljeksiin, Puavon ja Uaton, ainova siso, Anntätj, olj niäs mänt venäläisel miehel. Ennenvanhaa seisoit kyläs kesäl sotamiehet, ko eivät mahtuneet luakarloihen. Kyläl se olj hyväkskii. Suatii talliloist vuokraa (vuokrata huone, talli ym = annettii komnatta ym kesäks) ja tuahetta pellol. Sitävart pellot hyväst kasvoitkii. Sit viel sotamiehet ostiit emännilt maitoo, rahkaa, munnii... Olj se lissää tulloo... Pienet pojat ja tytötkii kävviit ottamas sotamiehiin keitosta, ko enjs juaettii sotamiehil ni loput annettii kärppijil. Olj se kualj ja rokka hyyvvää...

Hyvän Nikkalaivants naistan pitj, mut tais se naimakauppa siihen aikaa olla suur ihme kyläs, mist luaittii joka talos, ja häpjäkii. Vua sotamiehel Anntätj mänj ja hyö muutiisit linnaa elämää aluks. Nikkalaivants olj alkaant lukkee siminaris venäläiseks papiks issäs tahost. Lässissään kotonas hiä pomiloitti suarnojas muatessaan. Ämmä sanoi, ko olj siel käymäs, jot hiä messuiskii iha yksinää. Kamantira djadja Koljast sitkii tulj. Hyväst hyö elliit ja heijä ainova poika, Tolja, käi oikee usjaa ja mielelläs meil kyläs, eikä ois tahtont männä poiskaa lopuks. Sotamiehii kamantiruistii kons mihinkii ja hyö elliit linnas, Moskovas, Minskas, Kiievas ja vaikka mis. Ämmä käi heil mont kertaa oljamiis...

Sit ko ämmä ei ennää kykkiist pitämää Toljaa mieleisens kuris, harveniit käymiset ja olemiset. Kylän tyttölöi hiä käi katsomas loppuu ast (kuatui soas linnan liepeil). — Ämmä kavatti ain iltasil Toljan ulosmänemistä ja kopistelj tulemaa varrain kottii makkaamaa. Tuasj olj poika lähös kyllää iltasil ja alkoi laittaa vuatteita piällee. Ämmä kieltelj. Tolja sanoi mänevänsä vua ulkohuoneehen... ja olj siel neljää ast uamuu. Ko hiä tulj, ni ämmä kysyi jot mont kuormaa sie oikee piästit, ko näin kauvvan olit?..

Lie oltkii vua sen kerran ko hyö tulliit mattoral käymää. Kyläläisil olj katsomista. Nikkalaivantsal olj makintossi piällää ja kaliffee pöksyt ja iha hromovoist suappaat jalassaa. Remelit kävviit ristii ryntäilt, kuppel rippui vyös levorver ja karttasumpsa. Valkee kasne näkyi kaulas ja piäs olj nahkane furaska. Siin ja kaulukses olj merkkilöi, oljha hiä kamantira. Kultasankaset otjskat pilkistiit yläkormannost. Miehil hiä tarjois popparoskii savuloiks. Isäl ja Uatj setäl hiä antoi kokonaiset patjskat. Lapsil juaettii priänikköi ja littilöi.

Anntättii katselles meilt loppuit sanatkii ihmetyksest, nii potra hiä olj ja nii koppeet vuatteet piäl. Kaulan ympäril olj puuhavois-

jatkuu s. 10

lainen porvari saattoi joutua toteamaan, että inkeriläiseltä maidonkauppiaalta esimerkiksi ostettu voikimpale olisi ollut sisältä silkkaa jäätä.

Korkea-arvoiset Venäjän keisaritkin, joista siis uusine pääkaupunkeineen oli tullut Inkerinmaan asukkaita, joutuivat joskus henkilökohtaisiin kosketuksiin näiden eriuskoisten alamaistensa kanssa. Näistä tapaamisista liikkui ennen vanhaa Inkerissä monia värikkäitä ja lystikkäitäkin tarinoita. Niiden mukaan keisaritkin antoivat inkeriläisistä kehuvia tunnustuksia. Liikkuipa siellä sellainenkin itsepintainen tarina, että eräs Venäjän keisari oli mielellään metsästysretkillään vieraillut ja viettänyt öitäkin inkeriläisen metsänvartijan mökissä. Seurauksena siitä oli, että metsänvartijan kaunis tytär pyöräytti Hänen Majesteetilleen pulskan pojan.

Sananlaskuja ja sanontoja Kaulahen viisii Eero Rautajoen innoittamana

Pyysin kerran ämmää tekemää miul tytin. Hiä tekkii sen kiirest rätist. Sitä katseltuaan hän tokaisi: »Lapseen myö teimmä tällain olkisii tyttölöi.» Vasta vuosikymmenien jälkeen tajusin ämmän tarkoittaneen olkisuutareita. Hän oli syntyjään Purskovalta. — Ämmä käytti muutamia sanoja, joita en ole kuullut kenenkään muun käyttäneen. Esim. hän sanoi kerran jonkun *kämmentäneen* marjoja tarhasta. Jostakin henkilöstä hän sanoi tämän kämmentävän kaiken mitä ettee tulloo. Meillä kävi yhteen aikaan sestritsa (terveyssisar), ja isän kanssa he tervehtivät toisiaan viemällä oikean kätensä kauas sivulle ja vauhdilla löivät kämmenet yhteen niin että läjähti: löivät käden kätehen, sormet sormien lomahan. Lapsista oli aina yhtä hauskaa seurata seremoniaa. Näin kämmentämisellä oli kaksi merkitystä: kähveltää, varastaa ja tervehtiä lämpimästi. Ämmä kehotti myös *akkiloimaa* nenänästykkii ko kirkkoo mäntii (että en kadottaisi), myös: »akkiloi vuatteitais, ko sait parhaat piälleis.» Kirkonpenkis pitj istuu *tanjast* (rauhallisesti, häiritsemättä). Ja — se on nii tannee mies kyläs (tasainen luonteeltaan).

Äiti käytti sananparsia ja sanontoja solkenaan: »Sit vast koira uimaa, ko vesj häntää tavoittaa» tarkoittaa vasta viimetingassa työhön ryhtymistä. »Ko syyttä suuttuu nii lahjatta leppyy», ei selityksiä kaipaa. Ei pie männä syyhymättä saunaa, sanottuna monella vivahteella. Esim. lapset eivät aina muistaneet omaa osuuttaan kahinoidessaan. Matkalla oltaessa: »Parempi virsta väärää ko vuaksa vauraa.» Työhön ryhdyttäessä kuului neuvo: »Kahest katso ja kerran tie.» Matkalla viipymistä selitettiin: »Matkal voip olla lähtemättä, mutta ei viipymättä.» »Suu on muantien sukkuu», jos noukkasi pudonneen palan maasta. Vielä työstä: »Minkä taakseis jätät sen iestäis löyvät» — alleviivaten kunnollisesti tehtyä työtä. Pahaa toisesta puhumasta varoitettiin: »Minkä suustais piästät sen polveltais löyvvät.»

Sanontoja: kylänluuhasta sanottiin, että se »lens ko siipruavas tai lekavoi koira». Jonkun asian epäonnistuttua: »Kerran kurk puuhun sitkii jalka poikki». Asian mahdottomuuden edessä: »Mikä lehmän puuhun nostaa» tai »ei vanhaa koiraa uusil konstiloil opeteta». »Hiä on tuulen heiteltävä», mieltänsä muuttelevasta henkilöstä. »Suoruus muan perrii». »Kyl kukkokii luisel nuokallaa hyvän tietää», kun joku valikoi ruokaansa. »Rasvattu riehtilä ain paremmin vettää (hyvin valmisteltu työ aina onnistuu, tai lahjonta viep asjaa eteenpäin)». Katkerasta kokemuksesta: »Vieraal parvel (hyllyllä) on kannikka ylläläl» (sitä ei itse oteta, t.s. pyytäjä on aina antajan armoilla). »Pittää ellää suu säkkii myötä eikä haluloin». Lasta asioille lähetettäessä (isä varsinkin): »Mäne nii jot yks jalka on siel ja toin jo tiäl.» Kissalle: »Kissa korvais takkaa, kissa korvaistakkaa, vieraita tulloo». Keväällä lapsille: »Kurk nuokkii varpaat veril ko liian aikaisin menee ulos avojaloin».

Riettailevaa (kiukuttelevaa) lasta sanottii *syvänkukoks* tai *syvämiköks.* — Katrina on *märkähäntä,* tarkoitettiin suojasäätä Katrin päivän tienoilla (niinkuin nytkin oli). Talvi tulee vasta »märkähännän» jälkeen. Hyttysten survominen illalla tiesi kaunista ilmaa. Kärpästen itsepäinen sisään tunkeutuminen tiesi varmaa sadetta. Iltarusko ilmarusko. Sadesäällä näki unta vainajista. Pappi ja vehnänen unissa tiesi pahaa mieltä, myös paperiraha enteili huonoa ja pahaa mieltä. Oikean kämmenen kutiaminen enteili pois antamista, vasemman vastaanottamista. Sanottiinkin: »Mistä nyt rahhaa tulloo?» Korvat ennustivat ilmaa: pahan korvat syyhysivät pakkaseksi ja tussun korvat tuiskoloiks. Koiran pitkä ulvominen tiesi onnettomuutta talolle. (Isä tappoi koiransa sodan alettua, kun ei kestänyt ulinaa.) Lasten vilkkaasti leikkiessä keskenään sanottiin lintusten sirkuttavan, tulloo suoja. Koira söi ruohoo ennen sadetta ja kukot kiekuit ennen sadetta.

→

Lasten loruja leikeissä

Piilosille ryhdyttäessä:

Kuuru kuuru peittoo
kalamiehen keittoo.
Tuokaa suolat, tuokaa jauhot
jo on keitto kyps.
Kulta kana,
silkki muna,
nippais nappais pois.
Varis vuakkuu leipäkuakkuu.
Pieni lintu piirakkaa.
Lennä lennä leppätiiru,
mist päin tulloo pouta?
Etana, etana näytä sarveis
tullooks huomen pouta?

Ilmoja ennustettiin karjan mukaan myös. Jos laitumelta tullessa ensimmäisenä tuli kylässä näkyviin musta lehmä tiesi se sadetta tai huonoa ilmaa.

Lapsel laulettii:

Paista kännä (kätönen) kakkaraa,
simasii ja suolasii.
Anna ämmäl maistaa.
Körö körö kirkkoo
Jämi jämi jäskii...
Puks kirkon kaivoo
(lasta hyppäytettiin)
Harakka teki munasen,
keitti putroo patasen.
Hännällään hämmens ja
nokallaa maistoi.
Tämä söi, tämä söi,
Tämä söi ja tämä söi.
Mut tämä raukka ilman jäi
(pikkurilli),
Mis pesä... mis pesä?..
Tiäl... tiäl... tiäl...
(kutitetaan kainalosta)

Koira mänj metsää, vinks vonks, vinks vonks
Sai jäniksen hörkkökorvan, sai jäniksen hörkkökorvan...
Kipin kapin toi kottii, kipin kapin toi kottii...

Leikittiin sormilla:

Harakka istui aijan piällä,
ajatteli niitä näitä.
Emmie nuoita puita hakkaa,
ne ei pala tulessakkaa.
Vemmel vammel viistoist,
jos et uso kuustoist...

jatkoa s. 8

ta ja piäs istui muotii myöte ljäppä, mis olj pitkä neula. Minust se vua olj laitettu takkaperin... Sarhva kaulas olj nii potra jot. Valkeet fetrovoiset suappaat istuit jalas, ne ollit ihan ko lelloset. Jupka (hame) olj leikattu kljoshiks ja muailman potra sirenivoinen kouhta piäl. Siin olj viel ryntäil proska. Emmie muista ollitak hänel korvatiltukkaist. Hiä olj suur ihmine, niinku hyö kaik lapset olliit, ni tiltukkaiset olisiit käyneet.

Yhel toisel kerral ko hyö kävviit kesäl, nii piettii ämmäl juhlii. Taisiitkii olla Uatj setän syntymäpäivät (hiäkii hävis sottaa kolhoosin karjaa evakoimas ollessaa). Kuijaa laitettii pitkät pöyvät jot kaik mahtuit yhtä aikaa istumaa ja syömää. Kyl siin ilolientäkii maisteltii. Ko uamul noustii yllää ei Nikkalaivantsan hampaita (protesii) olt missää. Ihan hättäiltii... Liek ne puoonneet siin metelis ko djadja Kolja riuhtais levorverriin ja ampui kattoo kaks kertaa, ennen ku miehet saivat asseen pois. Ämmä kokois uamusil kaik muruset ja mussorat pöyvält ja pöyvän alt helmahen ja viskas ne avtsarkka koirallee majan ettee. Majan iest ei ennää löytynt yhtää mittää...

Anntätj kuolj jo ennen sottaa Moskovas. Djadja Kolja selvis ylj sooan ja tais kuolla vanhaan Moskovas huhuloin perrää...

Kaulahen muistoloi
H.O.

Hoettiin vuoroon:

Yks munakyps
Kaks kananlaps
Kolt kovasiip
Nelj neulansilmä
Viisj viskaa pois
Kuus tupa uus
Seitsemän seinänhirs
Kaheksan kapusta kättee
Yheksän ympär mäkkee
Kymmenen ota kynttelj kättee.

Minusta naisilla oli suurempi varasto käytössään sanontoja ja sananlaskuja. Näin käytännön kokemus siirtyi huomaamattomasti helpommin sukupolvelta toiselle. Naisten työkenttä oli laajempi ja hienosyisempi kuin miesten. Tieto oli tarpeen omata ja opettaa.

Näin Kaulahen horisontist tuumii ja muisteloo:

Helvi Othman

RUOTSIN PUOLELTA

Keitä me oikeastaan olemme?

Viime kesäjuhlissa Boråsissa (1982) lopputilaisuudessa lausuttu ajatus: »En tiedä miksi minua on pyydetty puhujaksi inkeriläisten juhlille vaikka en ole inkeriläinen — olen inkerin suomalainen.» (Pyydän anteeksi, jos muistini pettää sanamuodossa, sisältö on ainakin paikkansa pitävä).

En halua millään tavalla loukata henkilöä, joka sen lausui, sanottu on vain aiheuttanut monesti mietteitä. Olen joutunut tämäntapaisen kysymyksen eteen aikaisemminkin.

Itse olen vasta toisen polven inkerin-suomalainen (isoisäni on syntynyt Etelä-Pohjanmaalla), siis enemmän suomalainen kun ehkä moni muu inkerinsuomalainen. Ja kuitenkin ystävälliseen kysymykseen: kuka te oikeastaan olette? vastasin epäilemättä — ingermanlandets (venäjäksi — inkerinmaalainen, inkeriläinen). — Jaa, ja tuossa on teidän maakalainen, osoittaen vieressä istuvaa nuorta miestä. Olin ihmeissäni! Olimme eri puolilla pöytää ja kuitenkin edustimme saman häviävän kansan rippeitä. Tapahtuma painui kauaksi mieleen. Sanotaan että kotimaassa olimme aina suomalaisia, emmekä tietäneet paljoakaan inkeriläisyydestä.

Ketä sitten sanotaan inkeriläisiksi? Ei ainakaan venäläisiä, jotka olivat valtavana enemmistönä Inkerissä (ainakin kaupungeissa). Ei myöskään eestiläisiä, jos heidät paljastaa kieli, ei myöskään saksalaisia, samasta syystä. Siis jää vain suomalaiset, inkerikot ja vatjalaiset.

Minun mielestäni kaikki ovat ensiksi inkeriläisiä, jotka Inkerinmaalta ovat lähtöisin (jos he itse alkuperänsä sellaiseksi tunnustavat) ja vasta toiseksi suomalaisia, inkerikkoja, eestiläisiä, vatjalaisia jne. Inkeri on yhdistävä sana kaikille sieltä lähtöisin oleville. Suurin eroavuus näitten suomenkielisten ryhmien välillä oli uskonto ja siitä johtuvat seuraukset: Suomalaisilla luterilainen, inkerikoilla sekä vatjalaisilla ortodoksinen. Ja koska ortodoksinen kirkko oli aikoinaan valtion etuja nauttiva sekä venäjän kielellä toimiva oli se suurimpana haittana kanssakäymiselle.

Suomalaiset, valtavana enemmistönä maaseudulla, onnistuivat vuosisatojen kuluessa uskonnon avulla suomalaisuuden säilyttämään. Ja uskon että tämä »itsesäilytys» perintönä yhä vieläkin vaikuttaa heissä.

Olen lähtöisin Länsi-Inkeristä, seudulta jossa inkerikot olivat enemmistönä. Kosemkinan kirkko (on vieläkin paikoillaan), luterilaisen seurakunnan keskus, sijaitsi Kosemkinan kylässä. Kylässä oli toista sataa taloa ja vain kymmenkunta oli luterilaisia. Nämä olivat mukautuneet viettämään suuremmat juhlat ortodoksien aikaan (esim. joulu 7. tammikuuta). Näin ollen meillä oli aina kaksi joulua: ensimmäinen vietettiin äitini syntymäkodissa Struuppaan kylässä, joka oli suomalainen, ja toinen meillä.

Monesti olen miettinyt meidän järjestöjen nimiä, kuten: Inkeriläisten seurakuntakotisäätiö, Inkeriläisten Yhdistys, Inkeriläisten Sivistyssäätiö sekä lukuisat Inkerin kerhot. Sanomme myös Inkerin lippu, Inkerin vaakuna, Inkerin hymni. Kaikki on luonnollista ja johdonmukaista. Mutta kun ryhmä Inkerin kerhoja perustaa Inkerin Suomalaisten Keskusliiton, niin siinä käsittääkseni puuttuu kokonaan johdonmukaisuus. Ja kaiken lisäksi tämän ISK:n puheenjohtajana oli pitkän aikaa inkerikko (joka on jätetty tämän nimityksen ulkopuolelle; hän kuitenkin hoiti tehtävänsä tunnontarkasti).

Olemme ehkä joskus liian nopeita tekemään päätöksiä, ja ajattelemme vasta jälkeen päin.

Ja lopuksi yhteenvetona haluan sanoa vain, että kun meitä on näin vähän enää jäljellä, niin ei meillä ole varaa syrjäyttää yhtäkään, sillä olemmehan kaikki käyneet saman tulen ja veden läpi, joka yhdistää meitä niin paljon, että ei mikään mielipide, eikä käsitys voi häiritä yhteenkuuluvaisuutta.

A.S.

Satavuotiaan muistolle

Lausuttu 100-vuotismuistojuhlassa 9. 1. 83 Boråsissa.

Jospa osaisin muistella jotain tästä,
Satavuotiaan menneestä elämästä.
Nimen Pyhässä kasteessa sai hän:
Selim Jalmari Laurikkala,
Vei elämän kulkunsa sinne, missä
vannotaan pyhin vala.

Näki ensi päivänvalon hän paikassa
Pyhärannan,
Uskon, että hänen emonsa rukous oli;
»Herra, Sulle hänet annan!
Herra ota hoitoosi hänet, kuljeta
tahtosi teitä,
Ja jos kovaakin nähdä hän sais'
Älä lastani yksin heitä.»

Oli opinteillä hän etevä menestyvä,
Hällä tarkkaavaisuus ja käytös oli
myös hyvä.
Miten lieneekään kulkunsa johtanut
Inkerinmaalle,
Mutta hälle se sopi tuolle luonteelle
urhokkaalle.

Siellä todella puitiin ihminen
uskonsa tähden,
Eikä sitä salassa tehty, se tapahtui
kansan nähden.
Jos tunnustit Kaikkivaltiaan Herrakses,
selkää sait sinä siitä.
Se on kristityn osa, ei sanat siihen
nyt riitä.

Vielä seurasihan hän meitä
tänne Ruotsinmaalle,
Joka kuului vain kansalle onnekkaalle.
Teki täälläkin ahkeroiden hän työtä.
Uskon: rukoili myös: Herra
olethan myötä!

Tämä mies, josta tässä nyt kerroin,
Hän keskellämme eli.
Ehkä joskus sinäkin tuntea sait:
Hän oli sulle veli.
Mutt' kukaan täällä ei voi olla täydellinen,
Vaan siihen puoleen mä puuttua aio en.

Muistan ystävän kirjeen, siinä oli näin;
»Tuo sielu onnellinen,
että Herra on ollut hälle armollinen!»
Oli syksyinen päivä, kun nukkui hän pois,
Moni aatteli ehkä: »Tokko totta tuo ois!»

Tuli vanhuus ja voimat ne väheni hiljaa,
Korjas Taivas aittaansa kypsää viljaa.
Mutta Herran luona ei vanheta koskaan,
Sitä ihminen vielä ei ymmärrä joskaan.

Tänään kysymme ehkä vielä: »Mitä on
inkeriläisyys?»
Niin mielellään vastaisin runon sanoin,
Se olla vois vaikkapa: »Kevät ja Syys!»
Kevät ikuinen kukkihan luona Herran.
Onhan asia niin: Mitä kylvämme, niitämme
myöskin sen verran.

Antaa Syksyn siis jatkua vielä
määrätyt päivät.
Antaa unohduksen lumen sataa ylle
sen mitkä taakse jo jäivät.
Antaa uskon ja toivon kurkottaa
maahan uuteen,
Antaa sydämen nöyrtyä luottaa
Herran suloisuuteen.

Me kiitämme Herra Kaikista heistä,
Jotka kertoivat meille Sinun
Pyhistä teistä.
Sinä yksin tiedät mitä he kärsiä saivat,
Herra palkitse heille heidän työnsä vaivat.

Kunnioittaen me muistamme johtajiamme,
Vaikka vaivannäköään ymmärrä emme.
Heistä kuitenkin kiitoksen nöyrän tuomme,
Heille rauhaisan levon siunaten suomme.

Lilja Saija

Talvijuhlat Boråsissa

Lauantaina 8. 1. 83 vietettiin talvijuhlaa Boråsissa Garolin seurakuntatalolla. Juhlat alkoivat lähetyksen merkeissä, ja Afrikan lähetyspiiri tarjosi juhlaväelle kahvit lämpöisien piirakoitten kera. Juhlayleisöä oli kokoontunut salin täydeltä monilta eri paikkakunnilta, jopa satojen kilometrien päästä. Miksikä ei olisi, olemmehan sirpale juhlivaa kansaa, ja kun sääolosuhteetkin sen nyt meille mielellään sallivat, olihan ulkona lämpöasteita, joten maantiet olivat hyvässä ajokunnossa. Puheenvuoroja käyttivät pastori Vilho Kurujoki, joka myös toimi illan kuuluttajana, ruustina Nanna Savelius (Tukholma), pastori Jussi Jänis sekä pastori Oskari Björklund. Kaikissa tämän illan puheissa tuli myös hyvin korostetusti esille juhlittavan rovasti S. J. Laurikkalan elämäntyö meidän keskuudessamme. Eikä mielestäni tässä mitään ihmettelemistä olekaan onhan nämä kaikki kolme edellä mainittua pastoria vihitty papiksi täällä Ruotsissa Skaaran tuomiokirkossa, ja jo nuorukaisina he tulivat tuntemaan tämän meille kaikille niin rakkaan rovastimme, joka oli erittäin pidetty sielunhoitaja ja jumalansanan julistaja myös täällä Ruotsissa olonsa aikana meidän keskuudessamme.

Puheitten ja hengellisten laulujen lisäksi oli Rådan suomenkielinen kirkkokuoro Kaisu Leizingerin johtamana antamassa meille kauniisti soituvilla lauluilla juhlamieltä. Lilja Saija luki kirjoittamansa runon »Savimöhkäle vain». Mainittakoon vielä, että vapaaehtoinen kolehti kahvitarjoilun yhteydessä lähetystyölle tuotti kauniin summan, yli 1000 kruunua, tässä tilaisuudessa.

Sunnuntaina 9. 1. kello 13.30 ehtoollisjumalanpalvelus Garolin kirkossa. Ennen varsinaisen Jumalanpalveluksen alkua kirkossa paikallinen ruotsalainen kirkoherra Ryne Öhman toivotti juhlakansan tervetulleeksi past. V. Kurujoen toimiessa tulkkina mainiten mm., että rovasti Laurikkala aikanaan julisti jumalansanan vakavuutta ja sen totuutta, siksi sellaisia pappeja ja sananjulistajia teidän tulee rukoilla, silloin tulee myöskin tämä suomenkielinen seurakuntatyö olemaan siunaukseksi monille. Samalla hän toivotti Jumalan siunausta ja iloa tälle juhlapäivälle ja myöskin suomenkieliselle seurakuntatyölle eteenpäinkin kunnassamme.

Jumalanpalveluksessa saarnan piti Jussi Jänis, liturgina oli Vilho Kurujoki ja ehtoollisen jaossa avustivat tuomiorovasti Ragnar Lundell ja pastori Oskari Björklund. Suomalaisen Ev. yhdistyksen kuoro Arvi Haikosen johdolla lauloi kaksi laulua jumalanpalveluksen aikana. Juhlavuutta lisäsi vielä, kun kolehdin juhlamenojen peittämiseksi keräsivät kauniisiin Tuuterin kansallispukuihin pukeutuneet naiset. Ehtoollisella kävijöitä oli tässä tilaisuudessa pitkälti toista sataa henkeä.

Jumalanpalveluksen päätyttyä juhlakansa siirtyi viereiselle Garolin seurakuntatalolle juhlaa jatkamaan. Alussa Boråsin Inkerinkerho tarjosi juhlakahvit piirakoitten kera. Kahvila oli vieraita täynnä ja puheensorina oli voimakasta, olihan vapaan sanan aika, ja kahvi lämmittää mielen ja virvoittaa kielen; meillä tuntui olevan tässä juhlassa hyvä olla.

Kahvilan puolelta siirryimmekin aineellisesti kylläisinä jatkamaan juhlaa isoon saliin, jossa meille tarjottiin runsasta evästä Jumalan sanasta. Tilaisuus aloitettiin virrellä 209 Jeesus sana elämän, jonka jälkeen past. V. Kurujoki puhui. Hän muisteli Laurikkalan aikaa täällä Boråsissa. Aleksanteri Halttunen toi terveisiä Örebrosta ja muistutti juhlakansaa rukoilemaan ensi kesänä Örebrossa pidettävien kesäjuhlien puolesta. Meeri ja Arvo Hihnala esittivät kaksi laulua Arvi Haikosen säestämänä, tuomiorovasti Ragnar Lundell puhui meille past. J. Jäniksen tulkitsemana Hebr. 13. 7 ja toivotti juhlakansan tervetulleeksi tähän juhlaan. Lilja Saijalta oli jo juhlien järjestelyvaiheessa pyydetty runoa tähän tilaisuuteen ja syntyihän se, »Satavuotiaan muistolle», jonka hän meille antaumuksella tässä tilaisuudessa esitti. Välillä veisattiin virsi jonka jälkeen past. Oskari Björklund esitelmöi S. J. Laurikkalan elämäntyöstä Inkerin suomalaisten keskuudessa. Hän totesi: »Kun ajattelee sitä valtavaa taakkaa niissä vai-

Kaksinlaulua Arvi Haikosen säestyksellä esittivät Meeri ja Arvo Hihnala.

keissa oloissa Inkerinmaalla ja myös täällä Ruotsissa, korkealla iälläänkään hän ei missään tyytynyt olemaan vain joukon jatkona tai sivustakatsojana, vaan todella aloitteiden tekijänä ja myös niiden läpiviejänä. Tulee kysyneeksi, mistä hän tämän voiman sai? Täytynee yhtyä apostoli Paavalin sanoihin: 'Kaikki minä voin Hänessä joka minua vahvistaa'».

Lauluryhmä johon kuuluivat Meeri Hihnala, Irina Tanskanen ja Pentti Torkkeli sekä säestämässä Arvo Hihnala esittivät laulun Kun laiva teitä kuljettaa, johon myös juhlakansa yhtyi kertosäkeeseen.

I.S.K:n puheenjohtaja opettaja A. Paakkonen muistutti meille mm., että uusi vuosi on alkanut ja Inkeriläisten Viestin tilaukset olisi uusittava ajoissa.

Myös Boråsin Inkerin kerhon puheenjohtaja lääkäri Aino Kekkonen muisteli nuorisopiirinaikaisia tapaamisia rovasti-sedän kanssa, mm. erityisesti on jäänyt mieleen, kun setä matkalta palattuaan oli sanonut, että on ollut niin vaikeaa, mennään ja polvistutaan rukoilemaan, ja hän pyysi, että Aino, rukoile sinäkin minun puolestani. Tämä osoittaa, että hän oli nöyrä Jumalan palvelija. Laurikkala sanoi useasti aikanaan Jeesuksesta: »Hänen tulee kasvaa, minun vähetä, ja toinen hänen mieli lauseistaan oli: »Katso Jumalan karitsaa, joka ottaa pois maailman synnit.» Tässä näen sen voiman, jolla setä jaksoi vielä vanhuudenkin päivinä niin suuren työtaakan kantaa. Hän kulki polvillaan, hän oli rukouksen mies ja katsoi Kristukseen. Hänen saarnavirtenäänkin oli virsi 301, Kirkasta oi Kristus meille.

Pastori Jussi Jänis, joka oli tilaisuudessa kuuluttajana, kiitti lämpimästi kaikkia juhlassa mukana olevia ja puhui meille Jumalan sanaa sekä piti loppurukouksen. Juhla päätettiin yhteisesti laulettuun kiitosvirteen 408, Herraa hyvää kiittäkää.

Tämä talvijuhla oli omistettu 100 vuotta sitten syntyneelle ja 25 vuotta sitten pois menneelle rovasti Selim Jalmar Laurikkalan muistolle.

T.J.

Kumlan kuulumisia

Ilma oli harmaatakin harmaampi. Räntäsade piiskasi kasvoja. Pääemäntä, jonka piti keittää joulupuuro, makasi kotonaan sairaana. Ohjelma, joka oli tilattu Katrinaholmasta saakka, ei tullut. Yksi emännistä kurkisti kirkon sisälle vähän ennen jumalanpalveluksen alkamista; vain muutama ihminen istui kirkon penkillä. Kolmantena Adventin aattona kl. 14 örebrolaiset Kumlan inkeriläisten kanssa valmistautuivat viettämään yhdessä pikkujoulujuhlaa. Inkeriläisille hyvin tuttu rovasti Kuno Åberg oli kuitenkin paikalla. Hän piti Suomen kielellä — psalmien veisuun väliajalla — jouluaiheisen saarnan. Sitten vetäydyttiin vasta hiljattain valmistuneeseen uuteen Kumlan seurakunnan taloon.

Mikä yllätys! Joulupuuro ja höyryävät kahvit olivat odottamassa. Rovastin tervehdyspuheen jälkeen alkoi tarjoilu. Tunnettuna musiikkimiehenä rovasti Åberg viritti pianolla sävelet soimaan. Vieraat, jotka kurjan ilman tähden olivat hieman myöhässä, olivat nyt paikalla. Yhteensä väkeä oli koolla 45 henkeä — lapset mukaan luettuna. Lapset saivat jokainen »namupussit.» Aikuisille jaettiin mukana tuodut joululahjat. Huoneet Kumlan uudessa seurakunnankodissa ovat tilavat ja avarat. Lapset — taitavien johtaijen ohjaamina — olivat viereisessä salissa, ja aikuiset nauttivat seurustelusta yhdessäolon merkeissä joulukynttilöiden levittäessä ympärille lämpöistä valoa. Joulutunnelma oli täydellinen.

»OHi-n»
Kumla

Kuulumisia Västeråsista

Västeråsin Inkerinsuomalaisten kerhon vuosikokous pidettiin sunnuntaina 23. tammikuuta Gideonsbergin seurakuntasalissa. Kokoukseen oli saapunut 20 henkilöä.

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi.

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kerhon puheenjohtaja Juho Myllärinen.

Kokouksen sihteeriksi valittiin Toivo Folkesten; hän myös luki viime kokouksen pöytäkirjan, jonka kokous hyväksyi.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Lilja Pönni ja Lempi Kuortti.

Puheenjohtaja esitti toimintakertomuksen menneeltä vuodelta, jonka kokous hyväksyi.

Tilintarkastajat Maria Toikka ja Katarina Vaskinen esittivät tilintarkastajain lausunnon, ja kokous hyväksyi sen.

Kokous myönsi yksimielisesti tili- ja vastuuvapauden johtokunnalle.

Puheenjohtaja esitteli toimintaa alkavalle vuodelle ja kehotti jäseniä tuomaan omia aloitteitaan ja ideoitaan, minkä kokous hyväksyi.

Kassanhoitaja Ilmari Friis esitteli tulo- ja menoarvion, joka myös hyväksyttiin.

Vuosimaksun suuruudeksi päätettiin 20 kr jäsentä kohti vuodelle 1984.

Johtokunnan valinta tuotti vaikeuksia kokoukselle, mutta lopuksi saatiin johtokunta valituksi. Siihen valittiin Juho Myllärinen, Erkki Kuortti, Toivo Folkesten, Maria Toikka, Lilja Pönni ja Salli Jähmänen.

Kerhon puheenjohtajaksi valittiin uudelleen yhdeksi vuodeksi Juho Myllärinen.

Tilintarkastajiksi valittiin Ilmari Friis, Katarina Vaskinen ja varalle Reino Pönni, myös yhdeksi vuodeksi.

Kunnan maahanmuuttolautakunnan kokouksiin valittiin Juho Myllärinen ja varalle Henrik Toikka.

ISK:n vuosikokoukseen Örebrohon ensi juhannuksena valittiin Lempi Kuortti, Erkki Kuortti ja Ella Björn.

Kullervon kevätpäivä

Mölndal, Folkets Hus, lauantaina 23. p. huhtikuuta

Klo 12.00 Kullervo-yhdistyksen vuosikokous.

Klo 14.00 Ruokailu

Klo 16.00 Ohjelmallinen tilaisuus.

Sirpaleen kansan Kalevalan
heimopojat ja tyttäret
samat polut, monet muistot
velvoittaa tulla yhtehen.

Tervetulleeksi toivottaa

Johtokunta

INKERINSUOMALAISTEN 36. KESÄJUHLA

juhannuksena Örebrossa. Tarkemmin huhti- ja toukokuun numeroissamme.

Kesäjuhlien järjestämistä Västeråsiin juhannuksena 1984 vuosikokous ei hyväksynyt, vaan kielsi jyrkästi, mikä on kovin valitettavaa. Kyllähän me Västeråsin inkeriläiset olisimme pystyneet järjestämään juhannusjuhlat Västeråsiin, kuten monta kertaa ennenkin, mutta ei voi mitään vuosikokouksen päätökselle.

Kokouksen loputtua puheenjohtaja kiitti kaikkia läsnäolijoita. Parhaimmat kiitoksemme ansaitsivat Lilja Pönni ja Anna Savolainen hyvästä kahvista, oikein maukkaista kotona leivotuista pullista ja erilaisista kakuista.

Haluan tässä samalla kiittää paikallisen radion suomenkielistä toimitusta vähästä mutta hyvästä yhteistyöstä. Olin toimittaja Hannu Huppusen haastattelussa joulukuun alussa paikallisessa radiossa ja samana päivänä sain jo puhelinsoittoja yksinäisiltä inkeriläisiltä vanhuksilta, mikä oli kovasti ilahduttavaa ja mieltä lämmittävää.

Västeråsissa 1. 2. 83

Juho Myllärinen

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Maaliskuun kuukausitilaisuus on 27. 3. 1983. Se on samalla Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous, huhtikuun tilaisuus 24. 4. 1983. Tilaisuudet alkavat klo 14. Tervetuloa.

JUHANNUKSENA ÖREBROHON

Aikaisempien vuosien tapaan järjestää Helsingin paikallisosasto yhteisen bussimatkan Helsingistä Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlille, jotka ensi juhannuksena pidetään Örebrossa. **Lähtö** Helsingistä Aurorankatu 7:n edestä torstaina 23. 6. 1983 klo 17.00. Laiva lähtee Turun satamasta. **Hinta** 250 mk. **Ilmoittautumiset** ja tiedustelut Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa 30, puh. 8732 095. **Hyttipaikkoja** laivalla saatavissa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu Inkerikodissa huhtikuussa kaksi kertaa: torstaina 14. ja 28. 4. klo 13. Tervetuloa.

Toukokuun puolivälissä teemme matkan Lapinlahdelle. Majoitus ja ruokailu Portaanpään kansanopistolla. Ohjelmassa mm. käynti inkerinsuomalaisten muistomerkillä Lapinlahden kirkkomaalla.

Seukot toivovat inkeriläisten ja heidän ystäviensä osallistuvan matkaan. Tarkempia tietoja antaa Susanna Kössi.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Pääsiäisjuhla 4. 4. klo 14, Helluntaijuhla 22. 5. klo 14, Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (Muistokivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. klo 14.

Valtakunnalliset kesäjuhlat ovat tänä vuonna Turussa 9.—10. 7.

Paikallisosaston johtokunta

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala	
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta	**25 mk (30 kr)**
Aapo Iho	
Hietajyvä, valitut runot	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen	
Mooses Putron elämäkerta	**10 mk (15 kr)**
Pertti Virtaranta	
Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia	**20 mk (25 kr)**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Postikortti, Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti, Örebron muistokivi	**1 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille**	**10 kr**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro	
Nouse Inkeri ym.	**15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu	
Murrejuttuja	**15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (60 kr)**
Adresseja	**15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 4 huhtikuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisln ja viikonloppuisin) Koivlkkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisilrtotill Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkalslja: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotlll 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Mattl Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätlön postlsiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Vasemmalta: seisomassa: Valittulan kirkonmies Juhana Lankinen, Virkkilän Pukki, Hirvosin P. M. Mylläri, Kolpinan Matti Kukkonen, kirkkoneuvoston puheenjohtaja Antti Jääskeläinen Vanhasta kylästä, Porun kirkonmies Matti Jakonen, Oravan Mehiläinen, Pienen Manuskalan Hännikäinen; istumassa: Maaslovan Roihka, Vanhankylän J. Huuhka, Kelton seurakunnan lukkari-urkuri, opettaja Matti Ruotsi, rovasti S. J. Laurikkala, Kelton suntio Matti Parkkinen, Mähnälän kirkonmies J. Vasikka, Rosmittalan M. Köninki; alarivissä: Sarvelan kirkonmies A. Virolainen, Seltsoin kirkonmies ja kasööri P. Kajava ja Saakrovan kirkonmies Juhana Kajava. Valokuvan omistaa Toivo Jääskeläinen Ruotsin Boråsista.

Matti Vironmäki:

Vuosikatselmuksemme

Inkeriläisten yhdistyksen ja Sivistyssäätiön vuosikokoukset on sääntöjemme mukaisesti pidettävä maaliskuussa. Näin on jälleen tapahtunut. Kokoukset olivat tilaisuuksia, joissa arvioitiin tapahtumia päättyneenä työkautena ja laadittiin toivorikkain mielin suunnitelmia tulevasta toiminnasta.

Yhdistyksemme kokous, johon yksityiskohtaisesti palataan myöhemmin, pidettiin Palmusunnuntaina Inkerikodissa. Läsnä oli varsin runsaasti osanottajia, joiden joukossa oli eräitä ystäviämme myös ulkomailta. Johtokunnan esittämässä toimintakertomuksessa todettiin, että kertomusvuonna on voitu varsin hyvin toteuttaa vuosi sitten hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa. Tosin tulot ja menot eivät täysin pysyneet tasapainossa, kuten talousarviota tehtäessä oli kaavailtu, vaan oli jääty vajauksen puolelle, mutta johtokunta lohdutti: »Yritetään alkavana vuonna asiaa korjata. Emme varmaankaan ole vielä käyttäneet kaikkia mahdollisuuksiamme esim. oman lehtemme Inkeriläisten Viestin tilauttamisessa sukulaisillemme ja tuttavillemme puhumattakaan Inkeri-aiheisen kirjallisuuden levittämisestä».

Rohkaisevana merkkinä työmme jatkumiselle todettiin, että kertomusvuonna inkeriläisten vaiheisiin on kiinnitetty huomiota tavallista enemmän myös »suomenmuakkoisten» keskuudessa. Esimerkkinä tästä on ollut Turun yliopistossa joulukuussa esitetty fil.lis. Aili Nenola-Kallion väitöskirja »Inkerin itkuvirsistä», jota väitöstä esiteltiin aikanaan Helsingin päivälehdissä ja Ink. Viestissä (n:o 2/1983). Turun Historiallinen Arkisto julkaisi myös numerossaan 33/1982 fil.lis. Alpo Juntusen mielenkiintoisen tutkielman »Länsi-Siperian inkeriläisistä siirtoloista», josta asiasta tänä vuonna tulee ilmestymään myös akateeminen väitöskirja. Lisäksi lähiaikoina tulee painosta Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran julkaisuna professori Matti Kuusen tutkimus »inkeriläissen runolaulajan Maria Luukan kalevalaisesta lauluperinteestä». Tästä tällaisesta, että Inkerinmaan elämää näin muistetaan, me Inkeriläisten yhdistyksen jäsenet tietenkin iloitsemme.

Sivistyssäätiömme hallintoneuvosto kokoontui 30. 3. 83 myös omissa suojissa Karjalatalon Inkerikodissa. Emäntien leipomien piirakoiden ym. kahvipödän antimien äärellä käsiteltiin sääntöjen määräämät asiat. Kaikki päätökset olivat yksimielisiä. Todettiin, että säätiönkin menot kertomusvuonna olivat olleet tuloja suuremmat, koska mm. oli avustettu Inkeriläisten Viestin »kulttuurinumeroa» (n:o 2/1982) n. 5600 markalla, mutta lohduttauduttiin siellä, että tämähän on oikeastaan meidän tehtävämmekin. Nykypolven tulee saada tietää, miten aikoinaan Inkerissä on oltu ja eletty. Merkittiin myös tyydytyksellä, että oli löydetty uusia myyntiartikkeleita, mm. »Inkerin Bibliografia», joiden avulla Inkeritietoutta voidaan levittää. Jatkuva hyvä yhteistyö Ruotsin inkerinsuomalaisten kanssa merkittiin myös mielihyvällä. Uudeksi jäseneksi hallintoneuvostoon valittiin helsinkiläinen rouva Maija-Liisa Pirhonen, jonka suku on elänyt Pohjois-Inkerin Lempaalassa ja toiminut aikoinaan aktiivisesti Inkerinmaan suomalaisen kulttuurin hyväksi.

Molemmissa edellämainituissa vuosikatselmuksissa lausuttiin monet kiitokset kaikille, jotka voimiaan ja varojaan uhraten ovat toimineet yhteisen asiamme hyväksi.

Jussi Vesa:

Sanoja ja sanontoja

Yliopettaja Eero Rautajoki on tässä »Viestissämme» julkaissut eräitä Inkerissä käytettyjä sananlaskuja, sanontoja ja lauseparsia vertaillen niitä toisiinsa tai niiden Suomessa käytettäviin vastineisiin. Hyvällä olet, veli Eero, asialla. Sanot saaneesi palautetta ja lisää toivot. Kenpä ei! No, tässä sitä nyt olisi hieman tulossa, sitä palautteen lisuketta, meinaan.

En ole kuitenkaan kanssasi aivan samoilla linjoilla.

Ilmoitat tarkoituksesi olevan hankkia sanoista selityksineen apua tutkijoille. Hyvä niin. On oikein, että pannaan talteen tavaraa tulevien tutkijain pakastearkkuun. Minä puolestani haluaisin auttaa aivan tavallista luontaisuteliasta kanssaihmistäni, esimerkiksi tämän lehden keskivertolukijaa jo nyt tietämään, millä nämä eroavuudet selittyvat. Jos siitä sitten sattuisi jollekin tutkijallekin jäämään jotain käyttökelpoista ripettä käteen, niin aina vain parempi.

Toiseksi sanot, ettet tarkoita tallennettavaksi venäläisperäisiä, vaan suomalaisia harvinaisuuksia, joita ei enää juuri käytössä ole. Sekin sopii. Minun mielestäni taas Inkerin, varsinkin Nevan etelänpuoleisiin murteisiin on venäjän vaikutus ollut yhtä luonnollinen ja järkeenkäypä ilmiö kuin esimerkiksi svetisismit Suomen länsilaidan murteissa konsanaan. Joten tämän näkökohdan syrjäyttäminen katkaisisi tavoitteeni puolitiehen. Enkä minä uskalla ruveta ratkomaan sitäkään, mikä sana on jo kovin »yli-ikäistynyt» tai käynyt jostain muusta syystä harvinaiseksi ja mikä ei. Kas kun tämä pieni Suomemmekin on sentään sen verran laaja, että sen joillakin paikkakunnilla saattavat eri sanat säilyä sitkeähenkisempinä kuin toisilla.

Kun olen kotoisin Pohjois-Inkeristä ja tänne Suomeen muutin jo 63 vuotta sitten, niin en tunne kunnolla »Pietarin takkoisen» Inkerin oloja ja murteita. Senpä vuoksi puutunkin vain sellaisten murresanojen ja sanontojen selittämiseen, joista uskon yhtä ja toista tietäväni.

Sinun lähteittesi mukaan sanottiin Spankkovalla: »Minä ite (itse) kanan kaki (kakka)». Meillä Vuoleella: »ethä sie uo mikkää itse nii kauva ku mie elän». Spankkovalla: »Kenen jalka kapsaa, sen suu napsaa», meillä Vuoleella: »kenen kenkä kapsaa, sen suu napsaa». Viimemainituissa on ero pieni, mutta tulkoon silti rekisteröidyksi.

Vierasperäisten nimien alkuperäismuotoon kaipaat tietoa. Eräät sukunimet saattavat hyvinkin olla ruotsalais- tai saksalaisperäisiä, esimerkiksi Pyörni (Björn), Raski (Rask), Tienari ja Steenari (Stenar), Leini (Klein), Kemppi (Kempf tai Kempe).

Muruksi muuttuneesta Murovista en lähde arvailemaan mitään. Mutta Tarassuksi muuttunut Tarasov onkin minun nähdäkseni vain muuttunut takaisin alkuperäkseen. Taras on ukrainalais-venäläinen miehen etunimi — joskaan ei kovin yleinen, niin eipä aivan tuntematonkaan. Laajimmin tunnettuja lienevät ainakin Gogolin pienoisromaanin nimihenkilö Taras Buljba ja maaorjapojasta Ukrainan kansallisrunoilijaksi ja kuvaamataiteen akateemikoksi yltänyt Taras Shevtshenko (1814—61).

Kun sanot, että mainitsemasi Tarasov oli ns. linnanpoika eli ruununpoika, niin en malta olla kiinnittämättä huomiota erääseen seikkaan, joka joillekin tämän lehden lukijoista saattaa olla tuntematon, mutta kiintoisa. Noilla linnanlapsilla kun ei, näet, ollut lainkaan varsinaista sukunimeä, vaan heidän isännimensä toimitti myöskin heidän sukunimensä tehtävää. Jos kaveri oli esimerkiksi Paavo Pekanpoika, niin hän oli Pavel Petrovitsh Petrov. Ja tämä Petrov periytyi sitten sukunimenä hänen jälkeläisilleen polvesta toiseen. Se johtui siitä, että kun äiti luovutti lapsensa ns. löytölasten kotiin, niin luovutus oli lopullinen. Lapsen siihenastiset henkilötiedot häipyivät täysin ja lopullisesti siihen paikkaan, ne jäivät tuon lastenkodin tiukasti varjelluksi salaisuudeksi. Ja kun sitten lapsi noudettiin perheeseen kasvatettavaksi, niin ei hänestä annettu mukaan muita henkilötietoja kuin syntymäaika, etunimi ja isän etunimi. Uskonnoltaan hän oli automaattisesti ortodoksi, niinkuin valtaosa heistä todellisuudessakin oli. Tämä selittää nähdäkseni sen, että lin-

nanlapsilla ja heidän jälkeläisillään oli vain miespuolisista etunimistä johdettuja sukunimiä. Heidän »juuriaan» olisi ollut toivotonta lähteä tonkimaan, mikä lienee ollut niiden salaamisen tarkoituskin, ainakin yhtenä tärkeänä syynä intimiteettisuojan varaaminen sekä lapselle että sen luonnollisille vanhemmille.

Sitten tietoja eräistä sanoista. Yritetäänpä tarkastella muutamia esittämiäsi sanapareja siten, että Suomessa käytetty nimitys on ensin (vasemmalla) ja Inkerissä käytetty toisena (oikealla):

herkkutatti — poroviekka:
venäjäksi borovik, johtuen kasvumaastosta. Bor = hiekkapohjainen männikkö.

(piha)ratamo — tielehti:
venäjäksi podorozhnik = tien seurailija. Saksaksi Wegerich tai Wegebreit. Tie = rata. Muuten tielehti-nimitystä en muista Vuoleella päin kuulleeni, siellä käytettiin nimitystä »rautaheinä».

voikukka — maitoheinä:
kun kukan varren katkaisee, niin kyllä syy selviää: maito tulee esille.

kokous — hotkut:
Vuoleella sanottiin hotka, venäjäksi kokous on shodka (kirjaimet s ja h äännettyinä erillään toisistaan eikä kuten esim. englannin sh).

pulu — kulju:
venäjäksi gulja (j-kirjain on tässä vain l-kirjaimen liudennusmerkkinä). Johtuu kyyhkysen (hyväily-) kutsusta: gulj, gulj, gulj. Vuoleella päin tunnettiin tuuva, ruots. duva, engl. dove ja takimmaisena taitaa olla saks. Taube.

rivi — riäty:
venäjäksi rjad.

joutui — sai:
nämä sanathan ovat monessa tapauksessa nykysuomessakin synonyymeja, esim. joutui olemaan tarkkana = sai olla tarkkana.

punikkitatti — haapatatti:
kasvaa haapojen seurassa, haavikoissa. Ja venäjäksi osinovik tai podosinovik. Haapa on venäjäksi osina.

leppärousku — riisikka:
venäjäksi ryizhik, ruskea on venäjäksi ryizhij.

krapula — pohmelo:
venäjäksi pohmelje = humalan jälkitila.

kermakko — kermaniekka:
= kermanekka eli »retanekka», ruotsiksi gräddsnäcka.

siestarpensas — siehtarpehko:
= **Siestarjoki?**

Eiköhän Siestarjoen (= Rajajoen) nimi juontune sen vanhasta nimestä: ruotsiksi Systerbäck, venäjäksi Sestra-reka = Sisar-joki. Toinen »sisarus» virtaa etelämpänä Mustajoki-nimisenä. Molemmat laskevat Siestarjoen järveen ja siitä jo yhtenä jokena Suomenlahteen. Vertauskuvallista analogiaa Kaukaasiasta: »Sylityksin sisarusten lailla juoksee virrat Kuran ja Aragvin» (Lermontov, 1840).

Mutta meikäläisellä kevyehköllä henkisellä pakaasilla varustetun elämänmatkaajan taitaa olla nyt jo aika lopettaa tämä »kielitieteily» ennenkuin sotkeutuu omiin oivalluksiinsa kuin Sopasen poika kontin viilekkeisiin. Ja käy kuten Kannaksen emännille silloin kuutisenkymmentä vuotta sitten. Jaa, että mitenkäs heille? No, yhtenä kauniina kevättalven iltapäivänä eräs emäntä oli kutsunut muutamia hyviä ystäviään, naapurinemäntiä, nimipäivilleen. Siinä kahvia hörpittäessä ja herkullisia kotipaistoisia nisusia naposteltaessa joku tuli sanoneeksi, että heidänkin tuvanuunin korsteenj kaipaisi jo korjausta. Toinen: nii, korsteenj, eihä se uokaa suomii, eiks se uokii ruotsii? Mut mikäs se korsteenj sit onkaa suomeks? Kolmas: No, katsoha lustii, et sie sitä nyt tiije, sehä on rupa.

Niinkuin olikin, molemmin puolin valtakunnan vanhaa rajaa. Vain venäjäksi se oli — truba.

*

LAHJOITUKSIA VIESTIN TUKEMISEKSI

Sofia Hämäläinen, Ruotsi	25 kr
Maria Torikka, Helsinki	50 mk

Viesti kiittää lahjoittajia.

Päivän sankari Anneli-vaimonsa kera poseeraa totisena, kun kello seinällä näyttää 13.45:tä ja juhlat ovat vasta alkamassa. Vain »viralliset» onnittelijat ovat käyneet, ja talo hetkeksi hiljentynyt.

Ukin sylissä on pikku-Emmin ihmeen turvallinen olo. Kameran takanakin on tuttu ihminen, oma isä Jorma Korkkinen.

Inkeriläisten toiminnan monipuuhamiehen, maalarimestari

YRJÖ KORKKISEN JUHLAPÄIVÄ

Maaliskuun 12. päivä, lauantai, 1983 valkeni pakkasen kirpeänä mutta aurinkoisena Vantaan Hiekkaharjussa, jossa valmistauduit viettämään 50-vuotismerkkipäivääsi. Aamun ensimmäisenä onnentoivottajana sinut yllätti Inkeri-kuoro kajauttaen kunniaksesi »serenadin» kauniin kotisi ala-aulassa. Ja juhlapäivä oli vilkkaassa menossa, kun Inkeriläisten yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki saapui tuomaan Yhdistyksen ja Sivistyssäätiön tervehdystä. Sen jälkeen seurasi Helsingin paikallisosaston tervehdys johtajalleen, ja näin varmaan koko päivän onnentoivottajien kukkakimput ja puheet seurasivat toistaan. Olethan mukana niin monenlaisessa toiminnassa: urheilussa, ammattikuntasi riennoissa jne.

Synnyinkyläsi Suur-Taaitsan Inkerin Skuoritsassa jouduit jättämään jo kahdeksanvuotiaana. Äitisi oli kuollut ja isäsi kadonnut sodan melskeisiin, ja niin lähti vanha isoäitisi kahden pienen orpolapsen, sinun ja pikkusisaresi kanssa pyrkimään kohti Suomea, turvapaikkaa, jossa teillä — onneksi — oli sukulaisia: inkeriläisten toiminnassa erittäin hyvin tunnetut Kekin veljekset, Antti ja Väinö Pietari.

Koulunkäynnin Suomessa pääsit aloittamaan vasta kymmenvuotiaana, »yli-ikäisenä», kuten itse asian ilmaiset. Mutta jo ensimmäisen luokan käytyäsi hyppäsit suoraan kolmannelle. Kansakoulun jälkeen valitsit ammattikoulun puutyölinjan, ja siitähän ura urkenikin kätevälle ja taiteellista silmää omaavalle pojalle. Siellä sait myös perusopetuksen tulevaa ammattiasi varten. Vuonna 1969 suoritit maalarinkisällintutkinnon ja kuusi vuotta myöhemmin maalarimesta-

rintutkinnon Valkeakosken amattikoulussa. Perustit oman maalausliikkeen, ja sinusta tuli menestyvä liikemies, jonka omassakin kädessä pensseli silti pysyy. Ja muutkin työkalut. Siitä ovat todisteena monet restauroimasi kauniit vanhat huonekalut kodissasi, ja sukulaistesikin kodeissa.

Inkeriläisten järjestötoimintaan sait ensimmäisen kosketuksen 50-luvun puolivälissä Viipurilaisen Osakunnan salissa pidetyssä yhdistyksen vuosikokouksessa. Parin vuosikymmenen ajan olet ollut näkyvä hahmo inkeriläisten nuorten toiminnassa harrastuksinasi kansantanhut ja urheilu, varsinkin kyykkä. Kun Karjalatalo ja samalla myös Inkerikoti v. 1975 valmistuivat, sinusta tuli Helsingin paikallisosaston puheenjohtaja. Tanhuharrastus jäi, kun sen toiminta loppui, mutta jokavuotisten kesäjuhlien kyykkäkentillä sinut nähdään keiloja kaatamassa ja juoksukilpailuja vauhdittamassa. Paikallisosaston kuukausitilaisuuksien ohjelman järjestäminen on suurimmaksi osaksi sinun harteillasi, ja kun muotokuvarivit Inkerikodin seinällä lisääntyvät, olet aina valmiina vasara kädessä niitä kiinnittämään. Kun lahden takaa saapuu vieraita, olet puuhamiehenä järjestämässä vastaanottoa. Sinun kodissasi saavat yösijan juhlavieraat, sinun autosi tavarasäiliöön työnnetään juhlavieraiden matkalaukut ja kiikutetaan laivarantaan, kun lähdön aika koittaa. Joulujuhlissa jakelet suklaalevyt pienille esiintyjille, ja heitä rohkaistaksesi pyörähdät itsekin piirissä mukana. Turhaan ei siis ole kirjoitettu inkeriläisjärjestöiltä merkkipäivälahjaksi saamasi Kalevalan esilehdelle: »Inkeriläiselle monipuuhamiehelle...» Epäilemättä on vaimosi Anneli, joka oman liikkeen kirjanpidon lisäksi menestyksellisesti on jo muutaman vuoden hoitanut Inkeriläisten Yhdistyksen kaikki tili- ja raha-asiat, ollut suurena tukena näissä monen monissa aikaa ja voimia vaativissa tehtävissäsi. Tuo Inkeri-kuoron kirkasääninen sopraano on kerallasi kesäjuhlissa ehtinyt kirjanmyynnistä kahvinkeittoon ja kaikkeen mahdolliseen puuhaan sen lisäksi.

Toivotan sinulle edelleenkin mitä parhainta onnea ja menestystä ja — ennen kaikkea — voimia työsi jatkamiseen. Näihin onnentoivotuksiin haluavat varmaan kaikki lukijammekin täydestä sydämestään yhtyä.

ALma

Inkeriläisten keväinen retki Lapinlahdelle

Lapinlahti on Pohjois-Savon luonnonkauniita pitäjiä, jonne lähdemme Helsingistä tilausbussilla Postitalon ja Rautatieaseman väliseltä aukiolta perjantaina 13. 5. 1983 klo 13.00. Ajamme Lahden kautta, josta mukaan tulevat poimimme sikäl. linja-autoasemalta; ruokailutauko on Mikkelissä ja sieltä matka jatkuu Kuopion kautta majapaikkaamme Lapinlahden Portaanpään krist. opistoon, jossa meitä odottaa iltapala ja sauna. Opisto tarjoaa edullisen lomapaketin hintaan 180 mk hengeltä perjantai-illasta sunnuntaipäivään, sisältäen majoituksen 2 hengen huoneissa ja ateriat pyhäpäivän lähtölounasta myöten. Lauantaina ohjelmassa on käynti Lapinlahden seurakunnan v. 1978 pystyttämällä inkerinsuomalaisten muistomerkillä kirkkomaalla, kiertoajelu keskustassa, käynti taidekeskuksessa ja tait. Eemil Halosen museossa ym. Illalla on opistolla johtajan järjestämä ohjelmallinen illanvietto. Sunnuntaina osallistumme jumalanpalvelukseen Lapinlahden kirkossa, sen jälkeen on opistolla lounas ja sitten alkaa kotimatka. Inkeriläisiä vieraita odotetaan sinne, joten tulkaa joukolla mukaan! Helsingin paikallisosaston ja Seukkoseuran huhtikuun tilaisuuksissa Karjalatasolla annetaan suunnitellusta retkestä lähempiä tietoja. Matkakulut ovat noin 100 mk/henk.

Mahd. tiedustelut puh. (90) 335 058/ Susanna Kössi.

Helsingin paikallisosaston vuosikatselmus

Yhdistyksen puheenjohtaja Yrjö Korkkinen avasi kokouksen, toivottaen kaikki läsnä olevat tervetulleiksi.

Puheenjohtajaksi kokoukselle valittiin Yrjö Korkkinen ja sihteeriksi Aili Jukarainen.

Kokouksen pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jussi Vesa ja Ruth Hämeen-Anttila.

Kokous todettiin oikein koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi, minkä jälkeen kuultiin ja hyväksyttiin osaston vuoden 1982 vuosikertomus, Inkeri-kuoron vuosikertomus sekä seukkoseuran toimintakertomus.

Kuultiin vuoden 1982 tilikertomus sekä tilintarkastajien lausunto, johon nojaten tilikertomus hyväksyttiin. Niin ikään hyväksyttiin toimintasuunnitelma sekä talousarvio vuodelle 1983.

Jäsenmaksun suuruuden vuodelle 1984 päättää yhdistyksen vuosikokous. Vuoden 1983 jäsenmaksu on 15 mk/henkilö.

Helsingin paikallisosaston puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti uudelleen Yrjö Korkkinen.

Valittiin erovuorossa olevien johtokunnan jäsenten tilalle uudet. Erovuorossa olivat Adam Junninen, Hilkka Nikkola, Helmi Ruska, Sanni Kössi ja Toivo Halonen. Adam Junnisen ilmoittaessa haluttomuutensa jatkaa johtokunnan jäsenenä valittiin tilalle Jukka Puumalainen. Hilkka Nikkolan tilalle tuli Kaarina Puumalainen. Entisenä johtokuntaan valittiin: Helmi Ruska, Sanni Kössi ja Toivo Halonen.

Valittiin tilintarkastajat sekä varamies vuodelle 1983. Tilintarkastajat: Ruth Hämeen-Anttila ja Jussi Vesa. Varalle Yrjö Luukkonen.

Helsingin paikallisosaston edustajiksi yhdistyksen vuosikokoukseen 27. 3. 1983 valittiin Toivo Kajava ja Yrjö Korkkinen.

Helsingin paikallisosaston kirjeenvaihtajaksi nimettiin edelleen Aili Jukarainen.

Jäsenmaksun kantajiksi vuodelle 1983 nimettiin Toivo Halonen, Toivo Kajava ja Maria Paasonen.

Ilmoitusasiat:

— Larin Parasken patsaalle tehdään perinteinen käynti Kalevalan päivänä klo 10.

— Yhdistyksen vuosikokous pidetään 27. 3. 1983.

— Kuultiin Ruth Hämeen-Anttilan tekemät tiedustelut kevätretkestä, joka suuntautuu Partaanpään Kansanopistoon mahdollisesti 13. 5.—15. 5. 1983.

Muut esille tulleet asiat:

— Vuosikokous päätti tukea Inkeriläisten Viestiä 3.000 mk:lla.

— Esitettiin, että yhdistyksen vuosikokoukseen tuotaisiin eräitä käytännön asioita: Mm. koottaisiin Inkerikodin kirjasto ajan tasalle. Tehtävään ehdotettiin Helmi Ruskaa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.45.

Aili Jukarainen
Sihteeri

Kesäjuhlat Turussa 9. —10. 7. 1983

Lauantaina 9. 7.

10.00	Juhlahuoneiston avaus Eerikinkatu 3 A
10.00	Urheilukilpailut Raunistulan Urheilukentällä
14.00	Ruokailu Eerikinkatu 3 A
16.00	Kansallinen juhla »
18.30	Iltatee »
19.30	Iltahartaus »
20.00	Iltamat Karjalaistentalossa Itäpellontie 2

Majoitus Sirkkalan koulussa 10 mk/yö

Sunnuntaina 10. 7.

7.30	Aamukahvi Eerikinkatu 3 A
8.30	Kunnianosoitus muistomerkillä
10.00	Juhlajumalanpalvelus Turun Tuomiokirkossa
12.00	Ruokailu Eerikinkatu 3 A
14.00	Päiväjuhla »

Tervetuloa
JUHLATOIMIKUNTA

Inkeri-kuoron toiminta yhä aktiivista

Inkeri-kuoron toiminta on jatkunut Kerttu Hiltusen johdolla vilkkaana myös 1982. Mukaan on saatu muutamia uusia laulajia, mutta valitettavasti myöskin monta entistä on jäänyt pois. Tällä toimikaudella on kokoonpano ollut seuraava: Inkeri Heino, Hilkka Kantanen, Anneli Korkkinen, Marjatta Kujanen, Lilja Kurppa, Helena Kärkkänen, Maija-Liisa Laakkonen, Mirjami Lahtinen, Oili Lihvoinen, Anja Luoma, Raija Mattlin, Anna Kaisa Mörttinen, Maria Paasonen, Ida Riipinen ja Emilia Simponen.

Harjoituksia oli kevätkaudella 21 ja syyskaudella 12 kertaa, joista kolme pidettiin lauantaipäivinä. 6. 3. lauantaina oli harjoitukset Anja Luoman kotona. Siellä laulamisen lomassa syötiin myöskin Anjan laittamaa makoisaa hernekeittoa ja juotiin kahvit. Inkerikodissa kokoonnuttiin lauantaina 17. 4. Sielläkin muutaman kuorolaisen toimesta oli järjestetty harjoitusten lomaan virkistävä kahvihetki. Pyhäinpäivänä 6. 11. oli ylimääräinen harjoitus Anneli Korkkisen luona. Silloin viimeisteltiin kulttuurijuhlan ohjelmaa ja harjoiteltiin joululauluja. Muut harjoitukset on pidetty tiistaisin Inkerikodissa.

Esiintymiset. Paikallisosaston kuukausitilaisuudessa Inkerikodissa kuoro esiintyi kevätkaudella kaksi kertaa. Lahden kesäjuhlilla 10. ja 11. pv heinäkuuta oli kuorolaisista mukana 12. Joutjärven kirkolla pidetyissä tilaisuuksissa oli esiintyminen molempina päivinä. Paikallisosaston syyskuun tilaisuudessa Inkerikodissa, sekä Inkeriläisten Sivistyssäätiön järjestämässä »kulttuurijuhlassa» Karjalatalon Wiipuri-salissa 14. 11. kuoro esitti ohjelmaa, joka oli koottu vuoden aikana opituista lauluista. Tässä kulttuurijuhlassa oli kuoroa avustamassa aikaisemmin kuorossa mukana ollut Liisa Mäki-Reinikka, joka ilahdutti kuulijoita myöskin kauniilla yksinlaulullaan. Paikallisosaston joulujuhlassa 28. 11. kuoro esitti sekä uusia että jo ennestään tuttuja joululauluja ja adventtilaulun »Siioniin». Anja Luoma lauloi myöskin yhdessä Liisa Mäki-Reinikan kanssa kauniin dueton.

Kiitämme kuoronjohtajaa hänen suuriarvoisesta työstään tänäkin toimintakautena, sekä Helsingin paikallisosastoa ja Inkeriläisten Sivistyssäätiötä, jotka ovat tukeneet kuoron toimintaa.

A.K.

Sudet

Pienenä ollessani sain silloin tällöin olla yötä emon luona. Minä taisin vierailla useammin kuin muut sisaret. Nukuimme samassa sängyssä ja unta odotellessani emo tarinoi milloin mitäkin muinaisia. Taisin olla uskollisin kuuntelija. Pimeässä kerrotut tarinat jäivät elävästi mieleeni. Koko ajan kertoessaan emo kutoi sukkia tai kintaita meille lapsille. En voinut olla ihmettelemättä sellaista näppäryyttä...

Kerran talvella juttu luiskahti emon lapsuuteen, työn tekoon pelloilla ja kotona. Pitkien matkojen takana olleet pellot ja niityt muisteluttivat ja myös viehättivät kuulla. Emo vakuutti asian todeksi, kerran, kauan sitten. Nainen oli jostakin syystä jäänyt muista heinämiehistä ja kulki yksin kotiin viikate olallaan. Matkaa lyhentääkseen hän oikaisi metsän kautta. Mutta sitä hänen ei olisi pitänyt tehdä. Sillä yllättäen ympäröi susilauma hänet. Ne istuutuivat ympyrään naisen ympärille, ja jättiläiskokoinen johtajasusi löi mahtavaa häntäänsä yhtenään maahan. Pelokas nainen uskoi viimeisen hetkensä koittaneen ja laski viikatteensa puun oksalle ja polvistui rukoukseen hirvittävää loppua odotellen... Aikaa kului, mutta mitään ei tapahtunut. Kun hän lopulta aukaisi silmänsä ei hän voinut uskoa asiaa todeksi: sudet olivat poissa... Nainen pelastui uskon ja rukouksen voimalla.

Muistin tämän kaukaisen tarinan luettuani siperialaisesta yksinäisestä sudesta, jota siellä tarinana kerrotaan. Mahtavatkohan samat susitarinat kiertää ympäri maapallon? Varmaa on, että emo ei tätä tarinaa mistään lukenut, vaan kertoi minulle itse joltakin sen kuultuaan. Teho oli tietysti mahtavampi, kun vakuutti tapahtuneen tosiasiaksi...

Helvi Othman

Inkerin kylistä

Inkerin kylistä on tehty kolme eri luetteloa. Ne poikkeavat laadinnaltaan toisistaan. Joskus kylä oli kasvanut kahden seurakunnan alueelle niin, että sama kylä löytyy molemmista seurakunnista.

Ensimmäistä luetteloa ei edes mainita luettelona, ja se on Mustosen kartta vuodelta 1933, joka perustuu saman tekijän karttaan vuodelta 1929. Siinä kylät ovat paikoillaan, mutta harrastajan tai tutkijan on melkein mahdoton löytää etsimäänsä kylää, jos ei hieman tiedä mistäpäin etsisi. Sekaannusta aiheuttavat monet samannimiset kylät eri seurakunnissa. Mustosen kartta on kuitenkin kansanperinteen kannalta tärkeä puhuttaessa Inkerin asioista.

Toinen kyläluettelo on laadittu Inkerin luterilaisen kirkon historiaan. Sen heikkona puolena voidaan pitää sitä, että hakijan täytyy tietää seurakunta. Kirja on kuitenkin laadittu juuri seurakunnittain ja on tarkoitukseensa hyvin sopiva. Inkerissä syntyneet voivat tarkastella luettelosta lapsuutensa kylien nimistöä ja palauttaa mieliin monta rakasta asiaa.

Kolmannen luettelon tein vuonna 1982 ja se perustuu Inkerin kirkon historiaan. Se eroaa korjauksiltaan hieman edellisestä. Oli tärkeää saada Inkeristä sellainen kyläluettelo, josta kylä löytyisi aakkosluettelosta heti sekä samalla selviäisivät kylästä käytetyt muutkin suomalaiset nimet ja seurakunta.

Suomalaisten kylien nimistössä huomioni kiintyi heti kauniisiin harvinaisuuksiin: Haapakangas, Hamala, Hevaa, Homutta, Huva, Ikäpäivösi, Inkere, Jylkylä, Kanasko, Karhunkylä, Kavehkontu, Kirkonpelto, Konnunkylä, Kotko, Kylänjatko, Kärpänmäki, Lahenkontu, Lempaala, Metsäpirtti, Metsävainikka... Revonpesät, Suvenmäki, Tikanpesä, Viertävä, Vipiä...

Inkerissä oli tietysti myöskin vierasperäisiä kylien nimiä: Baabina, Bryhkovitsa, Feodormaa, Glaasova, Ilujssa, Klarovitsa, Peresnova (kirjoitettu aikaisemmin Beresnova)...

Nimistöstä voi poimia monia yleisiä sanoja, jotka liittyvät kylien nimiin. Lempaalassa oli kaksi Autio-kylää välimatkan ollessa vain noin 25 km. Autio esiintyy nimenä tai nimen alussa 5 ja nimen lopussa 9 kertaa. Autioloppuiset kylät ovat: Hynnänautio, Jaamanautio, Kankaanautio, Matautio, Pappilanautio kahdesti, Pieni Autio, Rusinautio ja Tuomarinautio.

Erikoista on se, että Kupanitsassa on kaksi Kottinaa ja Lempaalassa kolme Kuivasia numeroin toisistaan eroteltuina. Skuoritsan seurakunnassa on neljä Purskovaa, jotka erottuvat toisistaan etuliitteittensä avulla.

Mylly oli tärkeä laitos Inkerissä. Niinpä mylly-sana jäikin 6 nimeen etu- ja 4 loppuliitteenä. Hovit jättivät hovi-sanan 9 nimeen. Uusikylä esiintyy nimenä 10 kertaa ja perä 11 nimessä. Vanha-sana esiintyy 19, suur tai suuri 28, pien tai pieni 35, uusi 37, mäki etuliitteenä 2 ja loppuliitteenä 70 sekä kylä-sana etuliitteenä 2 nimessä ja 87 kertaa loppuliitteenä.

Inkerin luterilaisen kirkon historiassa on mainittu 1124 kylää. Luettelossani on kyliä 1127. Tavallisesti kylällä on yksi suomalainen nimi, mutta toisilla on kaksi nimeä ja yhdellä kylällä kolme. Nimiä on kaikkiaan 1156. Prof. Leo Yllön (1915—1978) antamien tietojen mukaan oli Inkerissä sota-aikana saksalaisten valtaamalla alueella 1173 kylää.

Eero Rautajoki

Talvista idylliä »vanhaan hyvään aikaan»

Talvi tulloo tappaa lapset,
kesä tulloo antaa kenkät
(inkeril. sananl.)

Jatkuvalla paukkeella seinähirsiä raatelevа pakkasen viima huuhteli lämpöä sammaleella tilkitystä pirtistä sitä mukaa kun sitä aamusta iltaan lämpiävästä uunista huokui. Talveksi talon ulkoseinät ja osa ikkunoitakin oli vuorattu »tatteel» (lanta). Aamulla saattoi tuvassa olla niin kylmää, että vesi ovensuussa seisovassa viidenämpärin maitotonkassa oli riitteessä, eivätkä torakatkaan uskaltautuneet esiin »kiukaan ravist» (ilmatila seinän ja uuninmuurin välillä), enempää kuin me lapsetkaan kömpiä ulos olkipatjoiltamme täkkien alta ennenkuin äidin laittama tuli »liitaas» (hella) alkoi lämmittää pirttiä. Juomavesi tuotiin kelkassa tai reessä noin puolen kilometrin päästä mäen alla olevasta, talvellakin sulasta, lähteestä (kertoman mukaan tätä lähdevettä oli »ennevanhaa» myyty Pietarin apteekkeihin).

Kylämme oli tavallaan uudisasutusta: Ennen ensimmäistä maailmansotaa koko, silloin vauras, Purnun kylä (Kiurun kylä venäläisissä kartoissa — johtunee kai siitä, että valtavalla osalla kylän asukkaista oli sukunimenä Kiuru) oli valtion toimesta evakuoitu, koska aluetta ruvettiin käyttämään tykistön ampumaratana (Poligon). Sodan jälkeen (20-luvun alussa) kylän asukkaat palailivat takaisin omine lupineen nytkin ampumaratana käytetylle alueelle ja rakentelivat entisten sukutalojensa »kivitöksiil» etupäässä olkikattoisia yksitupaisia mökkejä ja lattiattomia läävejä. Lehmät ja kanat olivat talvisin samassa puolipimeässä navetassa; lehmät kytkyimissään pitkin seinänvieriä ja kanat valtavan osan ajasta »luajen» (katto) rajassa orrellaan. Talvella kanat eivät munineet. Hevonen oli tallissa seuranaan sika ja lampaat karsinoissaan. Kevääseen mennessä oli »tuaje» (lanta)-kerros navetassa kasvanut niin korkeaksi, että lehmien selät hipoivat kattoa. Maito säilytettiin »kelleriis» ja vietiin hevosella »Pieterii» missä se myytiin »talopaikkoihin» (yksityisille asiakkaille suoraan asuntoihin) aina ummessa olevaa tietä (kyläteiden auraus oli tuntematonta). — »NEP'in» (Uusi talouspolitiikka) aikoihin myös kauppiaille. Maidosta saaduilla rahoilla ostettiin taloustarpeita ja ruokatavaraa kuten »hers» (hirssi)- ja tattariryynejä, »sievoita» (auringonkukansiemenöljy), »sokurii», suolaa ja myös ruisleipää, jota ei ollut riittämiin omasta takaa. Parempina aikoina myös »vehnasta» ja vehnäjauhoja sekä joskus rasvaista lihaa ym. Noina »hyvinä» vuosina ostettiin myös »turanttia» (rehukakku) lehmille. Myöhemmin, hevosettomina vuosina, kannettiin vähäinen maito — kesäisin myös marjat ja sienet — Toksovan asemalle, sieltä junassa Leningradiin Suomen asemalle, josta raitiovaunussa »siitnoirintkaal» (eräs L:n kauppatori), jossa maito myytiin, ja ostettiin korttiannosleipää kaupunkilaisten kädestä. Aina tupaten täysissä raitiovaunuissa olivat inkeriläiset maitomummot suurine kantamuksineen, ymmärrettävistä syistä, kaupunkilaisten epäsuosiossa. Melkein kaikki vaatetavara — valmiina pukimina sekä kankaina — ja jalkineet ostettiin kaupungista.* Omista lampaista saatiin karkeahkoa villaa, josta kudottiin sukat ja kintaat ja joskus »sarssia» (puolisarkaa). Sarssin vanutus oli meidän lasten työtä: Vuorotellen joku meistä paljain jaloin talloi ja kääntели kosteaa kangasta lattialla tukien itseään »kurkijaisesta» riippuvasta narusta. Naisten »liävälipokkaat» ja, harvemmin, poikien saappaat olivat isän tekemiä kotona parkitusta nahkasta. Kömpelöt koivupuiset sukset, — tuskin tynnyrilautasuksia paremmat — olivat isän kirveellä veistämät; naru sidottiin suksen kärjestä toiseen ja molemmin käsin narusta pidellen lasketeltiin mäkeä!

Kansakoulu oli Himakkalan kylässä, jonne oli matkaa noin neljä km rämeistä oikopolkua käyttäen. Mutta talvella ja »rospuutta»-aikana kiertoteitse kulkien oli matkaa huomattavasti enemmän. Niinpä koulunkäynti oli hankalaa, kun oli asuttava vierai-

---

* Kaupunkia ei koskaan sanottu »linnaksi» kuten etelä-Inkerissä.

den ihmisten luona. Kotiin käveltiin lauantaisin, jos ilma salli.

Vanhempien päivät talvella olivat yhtä työntäyteisiä kuin kesälläkin eikä vapaa-ajan vietosta ja harrastuksista tarvinnut olla huolissaan. Äidin »vapaa-ajan» harrastuksiin kuului mm. villojen karttaaminen, kehrääminen, sukkien ja kintaiden kutominen ja parsiminen. Meille pienemmille tuotti huvitusta seurata äidin »keträämistä»: Hänen silmäluomensa saattoivat painua umpeen ilman että »vokki» (rukki) olisi pysähtynyt ja kehrääminen keskeytynyt. Lanka kiertyi sormista yhtä tasaisena kuin ennenkin, kunnes leve loppui ja — äiti havahtui hereille. Isältä menivät lyhyet talvipäivät kokonaan ulkotöissä: Heinänveto niityiltä, polttopuiden haaliminen täysin villissä tilassa olevasta, pientä lehtipuuta kasvavasta, valtion rämekorvesta, jota ulottui silmänkantamattomiin Laatokan ja Mujan kylän suuntiin. Isä saattoi ajaa kotiin useampia hevoskuormallisia käsivarren vahvuisia karsimattomia koivuja. Koivut karsittiin, rangat pilkottiin ja oksista tehtiin sadottain »metloja» (varpuluuta), jotka myytiin Pietarissa talonmiehille (Dvornik). Metlojen valmistus tapahtui tuvan lämmössä: Jäätyneitä oksia kannettiin sisälle pari »sylelystä» kerrallaan; kurkijaisesta lattiaan roikkuva naru solmittiin pitkän riu'un päähän, naru kietaistiin oksanipun tyvien ympäri ja jalalla riukua painaen silmukkaa kiristettiin ja samalla sidottiin paksu rihma tai rautalanka luudan siteeksi (siteitä tuli kaksi kuhunkin luutaan). Tämän »meltalestin» avulla kävi varpuluutien teko nopeasti.

Talvi oli ankaraa aikaa, mutta olihan siinä toki ilonhetkiäkin. Mieliin painuvin niistä oli Joulu. Joulun tuloa odotettiin jännityksellä ja viikon—pari ennen juhlia lapset sekä vanhemmat ahkeroivat jouluruokien ja -koristeiden valmistuksen parissa. Aatonaattona isä nouti metsästä kattoon ylettyvän »närreen» ja pystytti sen keskelle tuvan lattiaa. Yhteisvoimin joulupuuta sitten koristeltiin pääasiassa omatekoisin paperikoristein ja leivoksin; joukossa oli myös »Pieteriist tuotui tuomisii» (makeiset). Ostetut (harvoin omatekoiset) »kynttelit» istutettiin omatekoisiin rautalangasta väännettyihin kiekkuroihin. Kruunu (himmeli) ripustettiin pöydän yläpuolelle ja muita olkikoristeita seinille. Jouluaattona levitettiin oljet lattialle, pukeuduttiin parhaisiin ja pimeän tullen sytytettiin kynttilät. Myös naapurin väki saattoi tulla aattoiltaa viettämään. Juhlan avajaisiksi isä luki raamattua, jonka jälkeen aikuiset ja vanhemmat siskot »lauloit virsii». Sitten lapset pyörivät piiriä käsi kädessä kuusen ympärillä kaikkien laulaessa — »Joulupuu on rakennettu». Yksi ja toinen lapsista saattoi vanhempien kehotuksista lausua runon — kovasti häpeillen ja usein kiireesti höpöttäen ilman mitään välimerkkejä. Illan kuluessa ei tarjottu mitään suuhunpantavaa — juhla-ateria oli syöty jo aikaisemmin. Kun varsinainen ohjelma oli lopussa ja leikit leikitty, seurasi illan jännittävin hetki — säkkiselkäisen joulu-ukon saapuminen. J-ukon osaa näytteli isä tai joku muu aikuinen tappurapartoineen ja nurinkäännettyine turkkeineen. Pienimmille lapsille se meni täydestä. Lahjoina oli kotona valmistettuja vaatekappaleita ja -esineitä. Harvemmin mitään ostettua — jos nyt mitä halpoja leluja pikkulapsille. Joulun mentyä tuntui haikealta kun se niin juhlava metsälletuoksuva joulupuukin heitettiin ulos — lumihangelle. Mutta tuota surua lievitti koristeina olleiden makeisten jako meidän lasten kesken.

Uskonnolla oli tärkeä sijansa jokapäiväisessäkin elämässä: Aamuisin ennen pöytään istumista koko perhe asettui ympyrään seisten kädet ristissä isän lukiessa aamurukousta, aina Kristus-sanan kohdalla kaikki notkistivat polviaan. Levolle mentäessä äiti kehotti jokaista lasta hiljaiseen rukoukseen. Myöhemmin, kun isää ei enää ollut tapasi äiti aamulla muistuttaa: — »pese silmäis ja siunaa itseis ennenko tulet pöytää». Isä oli kirkonmies. Uskonasioissa hän oli tinkimätön, joskus kovakouraisen ankarakin. Niinpä tavanomaisen sunnuntaisen raamatunlukutunnin aikana oli meidän lasten kuunneltava ehdottoman hiljaisuuden vallitessa. Tästä varmistuakseen hän keksi ulkonaisesti tehokkaan, joskin opetusarvoltaan arveluttavan, keinon, jolla sai meluavan lapsilauman olemaan pelkkänä korvana: Hän saattoi yhtäkkiä keskeyttää raamatunlukemisensa ja kysyä joltakin meistä mikä oli hänen viimeksi lukemansa sana? Jos et tiennyt — seurasi tukkapölly!

Kaikenlaisia loiseläjiä oli annettu runsaasti ihmisten kiusaksi, mutta käytettävissä olevia keinoja niitä vastaan vähän: Pelto-

hiiret pesivät närtteissä ja »luhtosivat» (haaskata) viljaa ennenkuin saatiin puintivuoro kylän ainoassa riihessä. Syöpäläiset olivat alituisena pulmana ahtaissa elintiloissa — vain sauna ja lipeä pitivät ne jotenkuten kurissa. Täi lapsen päässä — ja vähän muuallakin — oli enemmän tai vähemmän normaali ilmiö (»äiti, tapa pöksyyst täit» oli tosipohjainen sanonta). Naisilla oli kova työ pitää pitkät tukkansa täittöminä ja vapaina saivarista. Esim. sunnuntai-iltapäivinä he saattoivat tylppäkärkiset pöytäveitset kädessään raaputella pitkät tovet toinen toisensa päitä. Torakoita tapasi olla valtavat määrät ja niiden olemassaolo kuului tavallaan elämänkuvaan. Kuitenkin, kun russakoita vain lisääntymistään lisääntyi oli pakko ryhtyä päättäviin toimenpiteisiin niiden kontrolloimiseksi. Yritykset korvennella niitä kiehuvalla vedellä eivät tuottaneet toivottua tulosta. Niinpä vastahakoisesti turvauduttiin ainoaan jäljellä olevaan keinoon — lähdettiin naapuriin »torokan tappoon»: Kun sydäntalven pakkaset olivat ankarimmillaan, muutti koko perhe viikoksi—pariksi kimpsuineen kampsuineen, (kissat ja koirat mukaanluettuna) lähimpään naapuriin n.k. »torokan tappoo.» Oman talon ovet ja ikkunat jätettiin auki ja annettiin pakkasen tehdä selvää jälkeä torakoista. Karjan huoltaminen ja lehmien lypsäminen (kolme kertaa päivässä kuten kesälläkin) toimitettiin naapurista käsin. Kahden perheen (toistakymmentä henkeä) yhdessä asuminen tuvassa, jonka alasta uunin rumilus otti runsaan neljänneksen, kysyi hyvää tahtoa ja aitoa rauhallisen rinnakkaiselon henkeä! Mutta — sopu sijaa antaa, kuten sanotaan. Siten kun torakat olivat »taatusti» kuolleet palattiin kotiin, ja naapurin väki tuli vuorostaan vierailulle samoissa torakan tapon merkeissä. Kuten aavistaa saattaa, tällaiset vuorovierailut eivät taanneet torakoiden sataprosenttista häviämistä. Ainahan niitä muutamia kiusankappaleita siirtyi »vapaamatkustajina» edestakaisin talosta toiseen vuodevaatteiden ja tarvekalujen mukana; ja epäilemättä joitakin onnellisia yksilöitä säästyi pakkaselta muurin koloissa ja halkeamissa. Mitäpä tässä teorioimaan... Tosiasia vaan oli, että kun taloa alettiin lämmittää, alkoi torakoitakin ilmestyä näyttämölle! Ja niin torakkakannan jatkuvuus oli turvattu.

Ämmä Pee

Onnittelemme Uno Hammarströmiä

ISK:n kunniapuheenjohtajalle, fil. kand., kapteeni evp. **Uuno Hammarströmille** on Suomessa sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä myönnetty Suomen Leijonan komentajamerkki. Kunnioittavin onnittelumme, johon varmasti kaikki lukijamme täydestä sydämestään yhtyvät.

JUHANNUKSENA ÖREBROHON

Aikaisempien vuosien tapaan järjestää Helsingin paikallisosasto yhteisen bussimatkan Helsingistä Turun kautta Ruotsin inkerinsuomalaisten kesäjuhlille, tänä vuonna Örebrohon.

Lähtö Helsingistä Aurorankatu 7:n edestä torstaina 23. 6. 1983 klo 17.00. Laiva lähtee Turun satamasta.

Hinta 250 mk. Hyttipaikkoja laivalla saatavissa eri maksusta.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: Ida Riipinen, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701 tai Yrjö Korkkinen, Orvokkitie 24 B, 01300 Vantaa 30, puh. 873 2095.

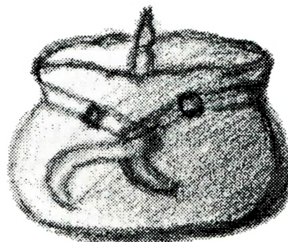
JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Paavo Miinonen, synt. 2. 9. 1928, kuoli 29. 1. 1983 Mölndalissa.

Aatami Kämpäs, synt. 3. 11. 1890, kuoli 8. 2. 1983 Boråsissa.

RUOTSIN PUOLELTA

Savimöhkäle vain

Taas toivoivat ystävät toisilleen:
»Siunausrikasta Uutta Vuotta!»
Ihan sydämen toivomus oli se,
ei mitään sanoja vain ja suotta.
Yhä vieläkin toivoa voi jatkoa hyvää,
Ennen kaikkea käsittämään
Jumalan kallista aarretta Sanaansa Pyhää.

Sain ystävältäni Joululahjaksi saviruukun.
Ihan silmäni kipeiksi tuijotan sinua
rakastan, suutun.
Eihän sinussa henkeä ole,
Olet savimöhkäle vain.
Mistä ihmeestä kuitenkin sävelet soimaan
sain?

Mikä olevas luulet, savimöhkäle,
saviruukku?
Ihan mitätön vain, hatara, tuulien käydä
kuin vanha vintinluukku.
Mutta myrskyöinähän rämä vintinluukku
vikisee soimaan.
Eihän tomuhiukkanen savimöhkäle luottaa
voi omaan voimaan.

Olet lumonnut minut savimöhkäle vain.
Etkä kuitenkaan kykene sanomaan suloista
evankeliumia, tai sanaa lain.
Vai miten kävisi siinä jos heittäisin sinut
maahan?
Savimöhkäle kai sinusta puhua näin saahan?

Pudotessa tuo mykkä möhkäle puhuis' sävel
kuultais se soi.
Mikä ihme, että savimöhkäle puhua voi!
Tuo möhkäkle savea vain, ei ollutkaan
mykkä ja kuollut,
Sitä Herrahan alasimellaan takonut oli ja
vuollut.

Pala palalta hioi Hän aivankuin kuonasta
tehdään kultaa.
Voinko sanoa enää: se on savea vain ja
multaa?
Savi taivasta varten tulessa kuumassa palaa,
Se on Mestari työtäsi Sun, jota tehdään
aivan kuin salaa.
Saa sitten Hän valonkin syttymään sinne
kerran.
Oi jospa tässä alasimellas vielä jaksaisin
sen verran,
Että Mestari nähdä vois jotain,
Sitä jotakin, jota itsekin ikävöin hain.

Savimöhkäle miten niin paljon sinä mulle
puhut!
Moni kintaalla viittaa mitäpä tuosta, ne on
lorut ja tyhjät huhut:
Että kuoleman takana on elo toinen.
Moni huitaisee vain, ei tuo kiinnosta moinen.

Jonkun sydän taas saviruukkuunsa on
saanut elon,
Ja näin toivossa kulkee hän, voittaen
kuoleman pelon.
Ja läpi myrskyöin pimeän maailman pieni
valo hänen sielussaan palaa.
Savenvalaja voimia lisää, öljyä lamppuun
valaa.

Seimenlapsi tuo valoa pääkallonpaikalle
asti,
Ja näin savea muovata voi jaloksi astiaksi.
Herran elopellolle tuikkeeksi pimeään yöhön.
Herra tarvitsee sinua ystävä palvelustyöhön.

Saviastia sitten kerran rikotaan.
Minä asunnon silloin uuden paremman saan.
Se ei ole käsillä tehty ja savea maan.
Se on kirkastusruumis, jään iäksi laulamaan.

Lilja Saija

Estnisk kulturfestival

Varje människa behöver emellanåt inspirerande upplevelser som förändrar vardagarna till festdagar. Ur positiva upplevelser hämtar vi kraft till framtida uppgifter.

Esternas världsfestivaler har blivit de fria esternas festdagar, som har givit ny inspiration och nytt mod till vårt folks strävanden. Inspirationen enbart från världsfestivalerna räcker emellertid inte. Vi måste ständigt presentera vårt kulturarv och våra nationella mål för det omgivande samhället och för nya uppväxande generationer av estniskt ursprung.

Därför arrangerar vi i Göteborg den 20—23 maj 1983 den första estniska kulturfestivalen i Sverige — ESTIVAL 83 — och inbjuder härmed alla ester och deras vänner att deltaga i detta storevenemang.

I programmet för ESTIVAL 83 finns arrangemang av mycket varierande slag. I Göteborgs mest representativa lokaler samlas vi till sångfest, folkfest, folkdansfest, konserter, teaterföreställningar och en mängd andra aktiviteter. Iinom ramen för ESTIVAL 83 anordnas ett stort antal utställningar, som presenterar esternas bakgrund och kultur. De estniska kyrkorna och organisationerna ordnar egna sammankomster och gemensamt arrangeras De Estniska Organisationernas Kongress. För barn och ungdom finns särskilda aktiviteter och för dem som inte talar estniska ordnas en del intressanta svenskspråkiga arrangemang.

ESTIVAL 83 är de i Sverige boende esternas gemensamma styrkedemonstration. Deltagarnas festivaltåg genom Göteborgs centrum slutar med mottagandet av en resolution, där vi kräver att esterna skall återfå sin frihet och självbestämmanderätt i Estland.

Andres och Kaija Niitepöld svarar på frågor (både på svenska och finska).

Adress: Koopmansgatan 4 A, S-414 62 Göteborg

36. inkerinsuomalaisten kesäjuhlat Örebrossa

Tänä vuonna, juhannuksena 24.—26. 6. 1983, vietetään Ruotsin inkerinsuomalaisten järjestämät kesäjuhlat Örebrossa, jossa paikallinen kerho on jo tehnyt juhlavalmisteluja. Toivomme saavamme mahdollisimman monipuolista ja rikassisältöistä ohjelmaa, joka tyydyttäisi juhlayleisöämme. Tämä kesäjuhlamme ei ole yhden paikkakunnan juhla, vaan koko heimomme ja heimoystävien yhteinen juhannusjuhla, johon toivomme mahdollisimman runsasta osanottoa. Juhlan menestystä ajatellessasi pienikin apusi on tervetullut. Tarkempi juhlaohjelma julkaistaan toukokuun numerossa.

Yösijan voit tilata os: majoitusmestari Arvo Hynen, Ronnebygatan 23, Örebro, puh. (019) 244 748.

Juhlakomitean valtuuttamana
A. Halttunen

Inkerin Kerho, Borås

Kevään Toimintaa.

Talkoot mökillä lauantaina 7/5 klo 10.00.
Maanantai-treffit mökillä joka maanantai klo 18.00 alkaen 9/5. Vaihtelevaa ohjelmaa.
Viikonloppuleiri helluntaina alkaen lauantaina 21/5 klo 15.00. Perehdymme sukututkimuksen alkeisiin ja muuta hauskaa ohjelmaa. Vieraanamme Toivo Folkesten.
Lasten kesäleiri ja aikuisten leiritreffi kesälomien loppupuolella.
Syksypuolella Inkeristä lähdön 40-vuotisjuhla.
Kaikki ovat tervetulleet kaikkiin tilaisuuksiin. Ota ystäväkin mukaan. Tarkempia tietoja: Elvi Häyhänen puh. 033-70 734.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Huhtikuun tilaisuus 24. 4., toukokuun 22. 5. 1983. Tilaisuudet alkavat klo 14. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu Inkerikodissa huhtikuussa torstaina 28. 4. klo 13. Tervetuloa.

Toukokuun puolivälissä teemme matkan Lapinlahdelle. Majoitus ja ruokailu Portaanpään kansanopistolla. Ohjelmassa mm. käynti inkerinsuomalaisten muistomerkillä Lapinlahden kirkkomaalla (ks. myös s. 7).

Seukot toivovat inkeriläisten ja heidän ystäviensä osallistuvan matkaan. Tarkempia tietoja antaa Susanna Kössi.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Helluntaijuhla 22. 5. klo 14, Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (Muistokivellä klo 12), Joulujuhla 26. 12. klo 14.

Valtakunnalliset kesäjuhlat ovat tänä vuonna Turussa 9.—10. 7.

Paikallisosaston johtokunta

Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta Levitä Inkeri-tietoutta

Saini Laurikkala **Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta**	**25 mk (30 kr)**
Aapo Iho **Hietajyvä, valitut runot**	**18 mk (25 kr)**
Hellin Suominen **Mooses Putron elämäkerta**	**10 mk (15 kr)**
Pertti Virtaranta **Inkeriläisiä sananlaskuja ja arvoituksia**	**20 mk (25 kr)**
Isien Usko, muistojulkaisu	**10 kr**
Postikortti, Haaparannan muistolaatta	**1 kr**
Postikortti, Örebron muistokivi	**1 kr**
Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja**	**5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille**	**10 kr**
Äänilevyjä	
Inkerikuoro **Nouse Inkeri ym.**	**15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu **Murrejuttuja**	**15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro	**30 mk (35 kr)**
Inkerin karttoja	**40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja	**15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja	**50 mk (60 kr)**
Adresseja	**15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 5 toukokuu 1983

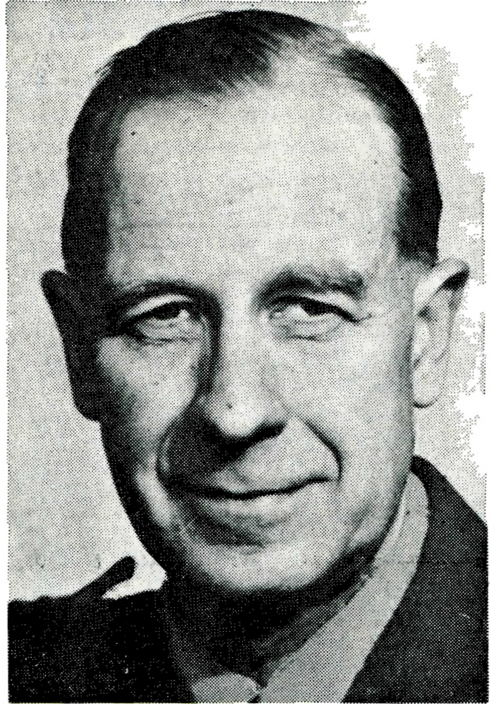
inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Petroskoin uuden kirkkorakennuksen peruskiven laskemistilaisuus 28. 11. 1982. Edessä vasemmalta: seurakunnan urkuri Susanna Ronkainen, Katri Kukkonen, rovasti Paul Saar. Oikealla edessä Maria Kajava.

Uno Hammarström

in memoriam

Filosofian kandidaatti, kapteeni Uno Hammarström, Umeåsta, kuoli maanantaina 28. maaliskuuta 83 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Vänesborgissa 22. toukokuuta 1899.

Jätettyään aktiivisen sotilaspalveluksen v. 1926 Uno Hammarström toimi monissa luottamustehtävissä, mm. Suomen—Ruotsin kauppakamarin johtajana Tukholmassa 1939—40. Hänet kutsuttiin uudelleen sotilaspalvelukseen v. 1940, mistä lähtien hän hoiti erilaisia esikuntatehtäviä vuoteen 1975 saakka. Virkansa ohella hän oli 20 vuoden ajan Pohjola-yhdistyksen johtokunnan jäsen. Hän oli ahkera Pohjois-Ruotsin sanomalehtien, Västerbottens Kuririn ja Östersundspostin, avustaja-kirjeenvaihtaja.

Marraskuussa 1944 kohtasi Uno Hammarström Umeåssa kolme suomea puhuvaa nuorta miestä, jotka kuuluivat noin 300 henkilön suuruiseen pakolaisryhmään, suurin osa inkeriläisiä ja loput itkäkarjalaisia. Uno H. oli, suurena Suomen ystävänä, oppinut puhumaan suomea. Hän ymmärsi ja käsitti, että olimme avun tarpeessa, lain suojaa vailla. Jo seuraavana päivänä pakolaisten edustajina allekirjoitimme asianajajan laatiman kirjelmän Ruotsin viranomaisille.

Työkenttä laajeni pakolaisten lisääntyessä eri puolille Ruotsia. Uno löysi avukseen päteviä henkilöitä toimimaan neuvonantajina ja yhteyksien ylläpitäjinä. Tämä työryhmä perusti 28. huhtikuuta 1948 Luleåssa Kirkkokomitean suomenkielisiä pakolaisia varten, puheenjohtajana oli silloinen piispa Bengt Jonzon. Kirkkokomitea julkaisi lehteä Isien Usko vuosina 1948—65 sekä oli tukena suomenkielisiä seurakuntaryhmiä perustettaessa. Uno Hammarström on ollut Kirkkokomitean jäsen koko sen toiminta-ajan, ja hän on ollut Inkerin Suomalaisten Keskusliiton kunniapuheenjohtaja vuodesta 1963 alkaen. Pitkistä matkoista huolimatta on hän, usein vaimonsa Gunborg ja lapsetkin mukanaan, ollut melkein kaikissa kesäjuhlissamme kunniavieraana.

Myöhemminkin Ruotsiin muuttaneet suomalaiset olivat Uno Hammarströmin huolenpidon kohteena. Hän on ollut Suomi-seurojen perustajana Pohjois-Ruotsissa.

Korkeasta iästään huolimatta oli Uno Hammarström viime vuosina keskittynyt kirjoittamaan muistiin, mitä tapahtui sodan jälkeen suomenkielisten pakolaisten asioiden käsittelyssä. Näitä asioita hän tutki päivittäin Tukholmassa Valtionarkistossa. Suuren humanistisen työn tunnustukseksi on tämän vuoden helmikuussa Uno Hammarströmille myönnetty Suomen Leijonan Komentajamerkki.

On aihetta kiitollisin mielin kunnioittaa uskollisen ystävämme muistoa.

H. Toikka

Inkeriläisiä Portaanpäässä v. 1943—44

Kirjavia lienevät olleet ne vaiheet ja näköalat värikkäitä, mitkä reunustivat sitä taivalta, jota pitkin yli 63 000 inkeriläistä, jätettyään vapaaehtoisesti kotinsa, karjansa, viljansa ja muunkin omaisuutensa, kuljetettiin Inkeristä Suomeen. Pääosa heistä tuotiin laivoilla Virossa olevan Paldiskin sataman kautta. N. 2700 matkusti meriteitse Libausta, Saksasta. Siirrot tapahtuivat maaliskuun 1943 ja kesäkuun 1944 välisenä aikana. Suomessa tulo pysähtyi pääosaltaan Hangon, harvemmin myös Turun vastaanottosatamaan jatkuakseen edelleen 14:n eri karanteeni- eli väestönsiirtoleirin sijoituspaikkakunnalle. Yksi niistä oli Lapinlahti. Lapinlahden leiri käsitti useampia sijoituskohteita: Portaanpään opisto sekä Alapitkän kylässä työväen- ja nuorisoseurantalot ja kolme parakkia. Siirtoväkeä oli yhteensä n. 3000 henkeä niiden kuuden kuukauden aikana, minkä leiri oli käynnissä, eli marraskuusta 1943 huhti—toukokuun vaihteeseen 1944.

Leiripäällikkönä toimi opiston silloinen rehtori Vilho Pesonen (15. 5. 1898—14. 5. 1980), komendanttina opettaja Yrjö Ruuskanen (s. 8. 6. 09, k. 14. 5. 82) Järvenpäästä, lääkärinä tri Jorma Matiskainen (6. 9. 1910—25. 10. 1972) Nokialta, sairaanhoitajana Martta Massinen (s. 3. 8. 1894) Helsingistä, lääkintälotta Miina Ylämäki (21. 3. 98—29. 7. 72), opiston käsityönopettaja sekä muita lottia, inkeriläistä apuhenkilökuntaa ym. — Henkilökunta väestönsiirtoleirillä, myös Lapinlahdella, oli osa Puolustusvoimien, osa taas Suomen-huollon antamalla komennuksella. Suomen huolto oli sota-aikana toiminut puolivirallinen yhdistys, jonka tehtäväkenttään kuului mm. määrätä eli »komentaa» henkilökuntaa väestönsiirtoleireille. Se oli väestönsiirtoasiain keskuksen alainen, mikä puolestaan kuului silloiseen Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön. Nykyinen nimitys on Liikenneministeriö.

Allekirjoittaneen komennus edellämainitulla leirillä kesti noin kaksi kuukautta eli maalis—huhtikuun v. 1944. Havainnot perustuivat siihen, mitä tuona aikana ehti nähdä ja kokea sekä kirjoituksen lopussa lueteltuihin tietojen lähteisiin.

Leirin sisustus oli tyypillistä leirisisustusta, minkä tavoitteena oli saada jokaiselle järjestetyksi makuusija. Kerrossängyt täyttivät tiheään kaikki opiston käytettävissä olevat majoitustilat. Leiriläisten vähäiset matkatavarat, nyytit ja paketit olivat sullottuina sänkyjen ja jonkun harvan tuolin alle.

Itse siirtoväki koostui naisista, lapsista ja vanhuksista, jonkin verran oli miehiäkin joukossa. Helposti saattoi havaita hyvinkin rasittavan evakkomatkan jäljet heidän olemuksestaan. Erilaiset sairaudet eivät myöskään voineet olla näkymättä heidän hauraasta ulkomuodostaan. Opistolla olivat aikuispotilaat majoitettuna nk. tyttöjen siivessä. Siellä he saivat tarvittavan lääkärin määräämän ym. hoidon. Sairaat lapset, heitä oli n. 30, olivat sijoitettuna n. 2 kilometrin päässä opistossa, Lapinlahden keskustassa sijaitsevassa kansakoulurakennuksessa. Henkilökuntana oli leirin lääkärin ohella sairaanhoitajan tehtävissä 3. vuoden sair.hoit.oppilas Heljä Huttunen Helsingistä — päivätyössä sekä yötyössä muuan mielisairaanhoitaja (nimi unohtunut). Lisäksi oli kolme lääkintä- ja kaksi muonituslottaa ym. inkeriläistä apuhenkilökuntaa. — Pääasiallisena hoitotavoitteena oli totuttaa inkeriläislapset asteittain suomalaiseen ruokavalioon. Hoidon tulos oli monasti hitaasti näkyvissä. Antibiootit eivät olleet vielä ehtineet apuun. Mainittakoon, että niistä Sulfatiazol tuli Suomessa käyttöön syksyllä v. 1944, Penicillin v. 1947 ja Streptomycin v. 1954. Sensijaan käytössä oli mm. seuraavia lääkkeitä: Streptolycin, Brontocid, Chinidin, Aspirin, Vitol, Kamferintipat, Valeriaana, Salmiakkimixtuura, Hiilitabletit, Hyväsalva, Kamferisalva ym. — Joka päivä leirin lääkäri kiersi lastenosastolla. Tuon kahden kuukauden aikana jouduttiin yksi lapsipotilaista lähettämään Kuopion lääninsai-

raalaan. Toiset vähitellen parantuivat. Sittemmin, kun potilasmäärä oli supistunut hyvin pieneksi, siirrettiin meidät kaikki koululta opistotiloihin. — Koulun voimistelusali oli lasten sairashuoneena. Sali oli vuoteita täynnä, tiheästi vieri vieressä. Takaseinällä oli iso musta taulu. Kuin itsestään selvinä piirtyivät taululle valkealla liidulla Jesaja 53, 4 sanat: »Meidän sairautemme Hän kantoi, meidän kipumme Hän sälytti päällensä.» Siinä ne olivat, niin lasten kuin heidän omaistensa ja myös henkilökunnan luettavissa. Lapsille kerrottiin kristillisestä sanomasta, ja välillä taas kaikki yhdessä laulettiin hengellisiä lauluja: »Mä olen niin pienoinen. . .», »Jeesus mua rakastaa. . .» jne.

Sanan nälkä inkeriläisten keskuudessa oli vertaansa vailla, suorastaan kipeätä. Raamattu kiersi kädestä käteen. Virren veisuuta saattoi kuulua Portaanpään isosta luokasta miltei keskeytymättä. Kun edellinen virsi päättyi, oli jo toinen valittu seuraavaksi. Ja näin jatkui aina aamuvarhaisesta iltamyöhään. Kiitosvirsien ohella »Siion apus ainoastaan. . .» (VK 168) ja »Minä vaivainen oon. . .» (VK 589) kuuluivat Portaanpäässä suosituimpiin. Alapitkän leirin lempivirtenä oli Matkamiehen virsi (VK 600) Siionin virren sävelellä veisattuna. Herkästi saattoi todeta, että virsi oli sielunhoidollinen kanava leiriläisten niukoissa iloissa ja paljoissa murheissa. Se sai toimia niin rukouksena ja kiitoksena kuin hätähuutonakin.

Miina, lääkintälotta, virsi ja opisto olivat kuin erottamaton kokonaisuus. Missä ikään Miina liikkui, sieltä usein kuului veisuuta, ja ilo paistoi hänen kasvoiltaan. Ahkerat kädet tuskin hetkeksikään taukosivat. Miina palveli nöyränä kutsumustehtävässään. Toisinaan oli työtovereillakin aikaa istahtaa hetki illansuussa Miinan huoneessa. Pian sai tulija virsikirjan käteensä ja siitä se alkoi — veisuu. Veisattiin mm. virttä 171: »Kuka Armahtajaan, tähän luottavi vaan, Hänen varjeltu on elämänsä. . .». Sanoma koettiin ajankohtaiseksi — itsekullekin. Korviketarjoiluun ei ollut varaa hukata niukkaa vapaa-aikaa eikä liioin jonninjoutavaan rupatteluun. Kun yhdessä tutkittiin Sanaa ja yhdessä veisattiin, jaksettiin taas tarvittava hetki eteenpäin. — Leiripäällikkö, rov. Vilho Pesonen, huolehti muitten tehtäviensä ohella hartaustilaisuuksien pitämisestä leirillä kuten muistakin papillisista tehtävistä.

Aina ei ollut helppoa ymmärtää inkeriläisten puhetta. Riippui paljon siitä, mistä päin Inkeriä henkilö oli. Kieli saattoi toisinaan kuulostaa hyvinkin Venäjän voittoiselta. Seuraavassa jokin esimerkki heidän esittämistään ymmärrettävistä ajatuksista: »Mist gyläst sie uot? Sie uot aivan kuin mein kylöisiin.» Kysyttyäni, miksi juuri samasta kylästä: »Ku siun kanss tulloo näin hyväst toimeen.» Työntekijän lähtiessä seuraavaan komennuspaikkaan olivat erään vanhuksen hyvästit: »Kyll mie tiiän, ett mie en ennää sisoa neä, mut taivaassa tavatuan.»

Monipuolisesta inkeriläisestä kansanperinteestä kertovat mm. kuolinvaatteet. Joku oli kuljettanut mukanaan matkalaukkua, jossa kyseiset vaatteet olivat. Ne olivat omistajansa parhaimmat ja usein myös käyttämättömät, täydellinen vaatekerta. Pukemisella omaiset tahtoivat näin osoittaa kunnioitustaan vainajaa kohtaan.

Inkeriläiset olivat suuresti kiitollisia Suomen hallitukselle, joka otti heidät vastaan, antoi leivän ja hoidon, vielä työtäkin. Tämä kiitollisuus sävytti sitä lämmintä ja myönteistä asennetta, millä leiriläiset suhtautuivat suomalaiseen henkilökuntaan. Muuan inkeriläinen naisrunoilija on kiitollisuuttaan osoittaakseen kirjoittanut runon, jossa hän kertoo, miten hän aivan kuin kuulee koko Suomen tervehtivän heitä sanoen: »Tervetuloa Suomehen!» Miten lintujen laulu ja honkien humina kertaavat noita sanoja. Ja yksinpä jokikin juostessaan läpi laitumien huutaa iloisesti: »Tervetuloa, tervetuloa Suomehen!» — Kaiken tyytyväisen leiriväestön keskuudesta löytyi myös vanhuksia, jotka eivät vapautuneet koti-ikävästään, vaan joka päivä matkatavarat valmiina odottivat pääsyä takaisin omiin koteihinsa »Vennään maalle», kuten he sanoivat.

Noin 3—5 viikkoa kestäneen leiriajan päätyttyä siirrettiin leiriläisiä perheittäin sijoitusasuntoihin. Joukossa oli erityishoidon tarpeessa olevia sairaita ja vanhuksia, jotka saivat paikan tp. sairaalasta tai vanhinkodista. Lapsia taas harvemmin sijoitettiin lastenkotiin, enemmän kasvattilapsina yksityisperheisiin. Huolto-organisaation avulla hankittiin 15 vuotta täyttäneille työluvat. Lapinlahden leirillä työluvan saa-

neita lähetettiin Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan työvoimapiireihin. — Tätä vaihetta ei kuitenkaan kestänyt kauan, koska 5. 12. 1944—15. 1. 1945 rauhan ehtojen mukaisesti Suomi palautti Neuvostoliittoon n. 55 000 inkeriläistä. N. 8 0000 inkeriläistä jäi Suomeen, joista noin puolet siirtyivät välittömästi Ruotsiin.

— — — — — — — — — —

Seurakunnan toimesta on Lapinlahden hautausmaalle pystytetty hautakivi »Inkeristä vuosina 1943—44 tulleiden ja Lapinlahdella kuolleiden inkeriläisten muistoksi», kuten kiveen hakattu teksti kuuluu. Kiven paljastusjuhlallisuudet pidettiin elokuun 6. päivänä v. 1978. Puuristit, niin luterilaisten kuin ortodoksienkin, jotka haudoilla olivat vuosikymmeniä olleet, poistettiin lahonneina 1970-luvun loppupuolella. Nyt on niiden tilalla noin 2 metrin korkuinen tummanharmaata graniittia oleva kivi, jonka juurella kesäisin kukkivat runsaslukuisina ahkeraliisat, ja vihreä ruohomatto kattaa kauttaaltaan pitkän hautapenkereen. Itsekukin heimosisar ja -veli haudalle pysähtyessään yhtynee edesmenneen inkeriläisen runoilijan Aapo Ihon ajatuksiin:

»Täällä heikoin, täällä vahvin suku
sulautuu menneisyyden hämyyn
loitontuen vuosisatain taa...
Täällä nykyisyyden eläjillä
tiedossaan on järkkymätön rauha,
tiensä vaikeimmankin loppupää.»

Heljä Huttunen
terveydenhoitaja
Helsinki

Lähteet:

Inkeriläisten Sivistyssäätiö: Inkerin suomalaisten historia
Inkeriläisten Viesti v. 1978/ numero 9
Lääkintöhallitus/Lääkärikortisto
Haastattelut: Kansl.pääll. Klaus Häkkänen
Opettaja Yrjö Ruuskanen
Farmaseuttinen kirjasto/ kirjastonhoitajat
Henkilökohtaiset muistiinpanot

Lahjoituksia Viestin tukemiseksi

Turun paikallisosasto 1000 mk. Viesti kiittää tuesta.

Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous

Inkeriläisten Yhdistyksen vuosikokous pidettiin Helsingin Inkerikodissa palmusunnuntaina 27. 3. 1983. Läsnä oli n. 35 yhdistyksen jäsentä.

Yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki avasi kokouksen ja yhteisesti laulettiin virsi 292, minkä jälkeen kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Keijo Korkka Turusta ja sihteeriksi Anne Tuohimäki Helsingistä. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Toivo Kajava ja Yrjö Korkkinen, jotka toimivat myös ääntenlaskijoina. Vara pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Anneli Korkkinen ja Ida Riipinen.

Todettiin kokous laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki luki yhdistyksen vuosikertomuksen vuodelta 1982. Vuosikertomus sai kiitosmaininnan ja erikoisesti Lahden seudun Inkerikerho sai kiitosta kesäjuhlista, koska se oli varsin pienellä joukolla saanut juhlista todella onnistuneet.

Luettiin vuoden 1982 tilikertomus ja tilintarkastajien lausunto, ja tilivelvollisille myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Hyväksyttiin johtokunnan ehdotus, että johtokunnan jäsenille maksetaan matkarahat vaadittaessa.

Johtokunnan erovuoroisten varsinaisten jäsenten tilalle valittiin äänestyksen jälkeen seuraavat henkilöt: Vilho Mustonen valittiin uudelleen, Anne Tuohimäki valittiin uudelleen, Juhani Jääskeläisen tilalle valittiin Arvo Korkkinen Lahdesta. Äänestyksessä jakautuivat äänet seuraavasti: Juhani Jääskeläinen 5 ääntä, Arvo Korkkinen 14 ääntä. Varajäsen Ida Riipinen valittiin uudelleen.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin uudelleen Seppo Kekki ja Eino Rännäli. Varatilintarkastajaksi valittiin niinikään uudelleen Toivo Iho.

Jäsenmaksun suuruudeksi määrättiin 15,— (v. 1984) ja Inkeriläisten Viestin maksuksi 70,— (v. 1984).

Yhdistyksen puheenjohtaja esitteli kokoukselle v. 1983 toimintasuunnitelman, joka hyväksyttiin; niin ikään hyväksyttiin

Anni Kähäri
85 vuotta

Sunnuntaina 27. 3. 1983, Lahdessa, vietti Anni Kähäri 85-vuotissyntymäpäiviään, henkisesti erittäin pirteänä ja elinvoimaisena. Suurta juhlaa varten oli jopa luontokin ikään kuin puhdistunut, levittänyt valkean lumipeitteen maan pinnalle. Sisällä oli hyörinää ja pyörinää: siellä lapset ja lastenlapset rakastavasti äitiä ja mummoa kilpaa hoivasivat; hän oli näiden juhlien sankari.

Meitä ystäviä ja sukulaisia oli läheltä ja kaukaa, peräti kolmesta eri maasta. Saimme jokainen vuoron perään istahtaa siinä sängyn laidalla. Kuten aina ennenkin Kähärillä juhlapöytä notkui herkkujen paljoudesta, mistä kiitokset ansaitsee talon pirteä miniä. Oli suuri onni olla mukana näissä juhlissa, jotka mielestäni kuuluvat suurimpiin tapahtumiin tässä elämässä. Suurella kunnioituksella ja rakkaudella sinulle, ystäväni, pieni juhlapuhe on paikallaan.

Tänään sinä, Anni ystäväni, täytät ajassa laskettuna paljon elettyjä vuosia. Sinun elämääsi on sisältynyt sekä iloa että onnea ja vaikeitakin aikoja. Nuo unohtumattomat huolettomat lapsuuden ajat, värikkäät ja kauniit kotomaan maisemat, nuoruus turvatussa isän kodissa Inkerinmaalla. Mutta elämän kulku on arvaamaton, usein kipeästi koskettava ja julma. Nuo sinun elämässä kokemasi suuret mullistukset ovat olleet kipeitä ja tuskallisia. Lähtö ja ero ovat kouraiseet kovin sydäntäsi. Sinulle niin läheisen ihmisen, rakkaimpasi hyvästely, puolisosi katoaminen kosketti lähtemättömän kipeästi sydäntäsi.

Mutta elämä jatkuu ja kulkee eteenpäin. Äitinä ja kasvattajana olet onnistunut, kasvattanut hyvät ja vastuuntuntoiset lapset yksin elämän taipaleelle. Turvautuen Jumalaasi kaikessa. Minulle olet niitä suuria ja kunnioitettavia naisia, jotka eivät suuresti ole tuoneet itseään äänellisesti kuuluviin. Ahkeruus ja ystävällisyys ovat sinun parhaita avujasi ja lahjojasi.

Minä olen sinua aina ihaillut ja myös suuresti kunnioittanut. Sinua, meidän inkeriläisten suurta ja voimakasta naista. Sinua eivät elämän myrskyt ole lannistaneet, vaan rohkeasti ja pystypäin olet kulkenut eteenpäin.

Minä ja me kaikki juhlissa mukana olleet toivotamme sinulle, ystävämme, sydämellisesti onnea ja hellää huolenpitoa läheistesi taholta.

Aili Jukarainen.

---

tulo- ja menoarvio v. 1983.

Päätettiin, että vuosikokous 1984 pidetään Inkerikodissa, Helsingissä. Ilmoitus vanhan tavan mukaan Inkeriläisten Viestissä. Johtokunnan tehtäväksi jäi ajankohdan määrääminen.

Kunniajäseniksi kutsuttiin seuraavat henkilöt: Linnea Jääskeläinen, Lahti, Juhani Jääskeläinen, Lahti, Katri Uski, Turku, Helena Haponen, Turku.

Johtokunnalla ei ollut muita asioita. Vilho Mustonen kertoi alustavasti Turussa järjestettävistä kesäjuhlista. Maria Torikka, 88 v., käytti puheenvuoron kertoen, että tämä vuosikokous olisi hänen viimeisensä, koska hän korkean ikänsä vuoksi ei enää jaksa liikkua.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.20. Kokouksen aikana juotiin myös perinteiset piirakkakahvit.

Inkerin väestöstä ja sukunimistä

Inkerissä olivat asukkaina suomalaiset, venäläiset, eestiläiset ja pieniä ryhmiä muita kansallisuuksia. Inkerikot ja vatjalaiset mainitaan maakunnan vanhimpina asukkaina ja hyvin usein heidät erotetaan omiksi ryhmikseen.

Inkerikkojen tiedetään kuuluneen Karjalan suureen heimoon ja historiallisesti heidät löydetään jo 1100-luvulta Inkeristä. Vatjalaisia on kielen vuoksi pidetty lähinnä eestiläisiin kuuluvina, siis meidän sukulaiskansan osana, joka jostain syystä on jäänyt Narvan itäpuolelle eli Inkeriin. Heidän historiansa on saman pituinen kuin inkerikkojenkin.

Inkerikkojen on arveltu aikoinaan tulleen Äyräpäähän etelästä. Näin vuoden 1617 Stolbovan rauhan jälkeen Inkeriin muuttaneet äyrämöiset olivat samoja karjalaisia kuin inkerikotkin. Suurin ero oli ehkä murteessa ja uskonnossa. Tästä syystä luterilainen kirkko voimakaasti erotteli inkerikkoja omaan kastiinsa. Savakot tulivat Inkeriin äyrämöisten kanssa samoihin aikoihin. Vatjalaisiakaan ei hyväksytty suomalaisten joukkoon murre- ja uskontosyistä. Luterilainen kirkko sai pappinsa Suomesta ja ortodoksit Venäjän pappiskoulutuksen kautta.

Todennäköisesti inkerikkojen ja vatjalaisten historia Inkerissä on paljon pitempi kuin tiedetään, sillä tuskinpa he sinne jostain yhtäkkiä tulivat.

Luterilainen kirkko koetti taivuttaa inkerikkoja ja vatjalaisia omaan uskoonsa aikanaan, mutta ortodoksinen kirkko valvoi etujaan ja ihmisten pakolla käännyttäminen kiellettiin. Näin jäi ratkaisematon riita kirkkokuntien välille. Vallankumous ja sen jälkiseuraukset sekä toinen maailmansota pyyhkivät opinkysymykset kirkkojen väliltä pois.

* * *

Vuonna 1912 ilmestyi kirkkoherra O. A. Louhelaisen Luettelo vakinaisten seurakuntalaisten sukunimistä Inkerinmaan suomalaisissa seurakunnissa Venäjän vallan aikana noin v. 1721—1912. Luettelolla on sukunimitutkimuksen kannalta merkitystä. Se antaa tietoja suomalaisten lähtömaakunnista ja jopa kunnista (pitäjistä). Inkerin eri väestöryhmät näkyvät selvästi nimistöstä.

Sukunimistössä on 2574 nimeä. Siinä mainitaan kuitenkin Wahlberg kahdesti, joten oikea luku on 2573. Jostain syystä kaikkia sukunimiä ei ole luetteloon merkitty ollenkaan löytyneiksi ja toiset olivat jo poistuneet käytöstä. Seurakuntia luettelossa on 29.

Luettelossa ei näy ortodoksien sukunimistö. Kuitenkin ilmeisesti luterilaistuneet Inkeroinen ja Vatjalainen ovat päässeet mukaan. Niinkuin Suomessa luterilainen kirkko ja sotaväki antoivat kansalle vieraspreäisiä sukunimiä (lähinnä ruotsalaisia) — varsinkin Suomen sodan (1808—1809) jälkeen, samoin Inkerissä ortodoksinen kirkko venäläisenä venäläisti etu- ja sukunimistöä. Ruotsalaisen tai venäläisen sukunimen ei tarvitse viitata kansallisuuteen. Uskontokuntien välinen henkinen taistelu opista ja väestöstä tuli samalla kieli- ja nimipoliittiseksi.

Sellaiset sukunimet kuin Inkeroinen, Vatjalainen, Äyrämöinen ja Savolainen kuvaavat em. väestöryhmiä. Karjalaisia sukunimiä on melkoisesti: Jaakkimainen, Jääskeläinen, Karjalainen, Koivisto, Koivistolainen ja Koivistoinen, Kuukauppi, Kyyröläinen, Rautulainen, Seivästöinen, Torkkeli ja Viipuri. Savolaisia nimiä ovat: Kuopio, Multia, Savolainen ja Puumalainen.

Usein unohdetaan länsi-suomalaisten osuus Inkerin asuttamisessa ja siihen viitataan hyvin ylimalkaisesti. Kuitenkin pohjalaisetkin olivat Inkeriä asuttamassa ja heidän nimistöään ovat: Halsua, Kannus, Kurikka, Kälviäinen, Pohjalainen ja Vaasalainen. Kurikka saattaa olla yhtä hyvin paikkakunta kuin työkalukin. Myöskin hämäläiset ovat saaneet itsensä historiaan seuraavilla nimillä: Hauho, Hämäläinen, Jämsä ja Jämsäläinen, Tammela ja Päijät-Hämeestä Sysmäläinen. Lounais-Suomesta tulevat nimet Turku ja Turkulainen.

Keuruulainen kuuluu Keski-Suomesta saapuneitten nimien joukkoon. Kainuuseen

viittaavat nimet Kainulainen, Kuhmolainen ja Kuhmonen.

Tietysti kaikille yhteiseksi sukunimeksi olisi Inkerissä sopinut Suomalainen. Luettelosta löytyvät sellaisetkin nimet kuin Virolainen ja Lättiläinen.

Louhelaisen mukaan seurakunnittain yleisimmät sukunimet olivat:

	seurakunnissa	
sukunimi	käytössä	hävinnyt
Hämäläinen	19	3
Virolainen	19	1
Savolainen	15	

Vaikka tiedetäänkin monessako seurakunnassa tiettyä sukunimeä oli tai oli ollut käytössä, ei se ilmaise mikä oli henkilöluvultaan yleisin sukunimi.

Monet sukunimet viittaavat eläimiin, esineisiin tms. Joukossa on paljon erikoisuuksiakin. Mainitsen muutaman malliksi: Ahojussilainen, Ehkimoinen, Haapakapio, Heetain, Herla, Hiipsi, Honni, Huti, Isokirves, Jerssulainen, Jyrjätäinen, Kappaherra, Karus, Kauppamies, Kiukeli, Koirannahka, Kolmkesänen, Kuukainen, Kymmenikkö, Kölliskö, Lamari, Lautkart, Limmonen, Loimittaja, Manganen, Musso, Nenätöin, Nyrki, Oprамei-Illi, Otstavuori, Pelkäämätöin, Pienlintu, Pistzinen, Prela, Pusnekoinen, Pyhäntakainen, Päppä, Pöskö, Rautakopra, Rohtareis, Ruotakulkku, Sahamies, Savu, Sipsakka, Sokerolli, Soske, Suottaväärä, Talisoinen, Talonpoika, Tekutti, Tinkeli, Tonski, Tuuhas, Tötterläinen, Vero, Voipää, Välä, Yksinäinen, Ympyrä ja Äkkirikas.

Älköön lukija yleistäkö mainittuja nimiä. Kyllä Inkerissä oli tavallisiakin sukunimiä ja olenhan niitä jo edellä osoittanutkin. Hyvin valitettavaa on se, että inkeriläisten jätettyä toisen maailmansodan jälkeen Inkerin ja Suomen rannat monet ovat muuttaneet sukunimensä. Näin on menetetty monia harvinaisia vanhoja suomalaisia sukunimiä. Tietysti toimenpide on käytännön kysymys, mutta sittenkin.

Mainitsin jo Talonpojan nimen. Inkerissä oli myöskin Päiväläinen. Sotilasarvoja löysin Kenraalin, Everstin ja Majurin. Aateliston arvoja matkivat Greivi, Ritari ja Printsi.

Ruotsalainen, Saksa, Saksalainen ja Tanska voivat viitata kansallisuuteen, mutta yhtä mahdollista nimien yleisyyden vuoksi on, etteivät ne sitä ollenkaan tarkoitakaan. Myöskin sukunimi Vihko-Ruotsi on aika erikoinen. Sukunimi Meijer kirjoitetaan Euroopassa eri tavoin ja vienee juuret kauas länteen. Venäläinen nimen alkuperä pitäisi selvittää, tarkoittipa se mitä tahansa.

Nimiin voidaan saada lisätietojakin. Niinpä sukunimi Diikki muuttui myöhemmin muotoon Tiikki ja tarkoitti kaivettua lampea. Parisniekka oli hevoskauppias ja Pilniekka sahuri. Polkovnikka vastaa meidän everstiä. Ne olivat kaikki sukunimiä.

Inkerissä asui myös eestiläisiä. Nimet Härkäl, Juss, Kant, Kork, Kärpp, Lautkart, Nurk, Rohtareis, Suort ja Tamm tulivat eestiläisiltä.

* * *

Otto Aleksanteri Louhelainen eli 1874—1935 ja toimi pappina Inkerin Keltossa 1908—1916. Ilman hänen laatimaansa luetteloa ei näitä tietoja olisi säilynyt jälkipolville.

Etsiessäni erilaisia nimiryhmiä olen halunnut erikoisesti tähdentää länsisuomalaisten osuutta vuoden 1617 jälkeen tapahtuneessa Inkerin suomalaisasutuksessa. Ehkä heidän osuutensa väestömääränä ei ollut yhtä suuri kuin äyrämöisten ja savakoiden, mutta historiallisena totuutena asiaa ei voida toistuvasti ylimalkaisesti sivuuttaa tai kokonaan unohtaa.

Toiseksi jo esitinkin inkerikkojen kuuluneen karjalaisiin. Se, koska jokin heimonsirpale Inkeriin muutti, ei voi heitä erottaa muista saman heimon jäsenistä. Myöskään murre tai uskonto eivät merkitse rotujakoa. Inkerikkoja oli saksalaisten valtaamalla alueella prof. Leo Yllön mukaan 8729 henkeä. Heidänkin kotikielensä oli murteellinen suomi.

Kolmanneksi Inkerissä asui eestiläisiä. Vatjalaiset kuuluvat eestiläisiin ja näin tämäkin pieni heimonosanen on heimosukulaisuuden kautta sukua inkeriläisille ja kaikille muillekin suomalaisille. Sota-ajan Inkerissä oli saksalaisten alueella eestiläisiä 14463 henkeä ja vatjalaisia 667. Rotusukulaisuus ja heimojen historia ovat kaksi eri asiaa.

Louhelaisen luettelon sukunimistä on karkealla seulalla erotettu vierasperäiset sukunimet ja päädytty 329 nimeen. Tulos riippuu kuitenkin kokonaan siitä paljonko suomalaisia, suomalaistuneita ja eestiläisiä sukunimiä hyväksytään suomalaisiksi. Louhelaisen luettelon sukunimien suomalai-

——→

Ruotsin puolelle ja muillekin

Keitä me oikeastaan olemme? Tämä kysymys tuntuu alkavan vaivata meitä inkeriläisiä. Selvittelen asiaa omalta kannaltani, mutta olen varma, että siihen yhtyy moni muukin.

Vanhempani, isovanhemmat ja iso-, isovanhemmat ovat syntyneet Inkerissä. Itse olen tuntenut itseni aina suomalaiseksi venäläisten keskuudessa. Olen ollut suomalainen, finka, tshuonotjska... En milloinkaan katsonut tarpeelliseksi salata kansallisuuttani. Mutta Inkerissä asuessamme en tiennyt olevani inkeriläinen, olin suomalainen. Vasta Suomeen tultuamme muutuin inkeriläiseksi.

En laske kaikkia Inkerissä asuneita inkeriläisiksi. Esimerkiksi eivät venäläiset itsekään tunteneet itseään Inkerissä asuvina inkeriläisiksi. He olivat venäläisiä ja asuivat Venäjällä. Inkeriläisyys kuuluu suomalaisille Inkerissä asuville, samoin vatjalaisille, Inkerin alkukantaisille asukkaille ja Izoreille eli inkerikoille. En tullut kysyneeksi niiltä jotka syystä tai toisesta muuttivat Suomesta takaisin, miksi he itseään nimittävät ja keitä ovat omasta milestään »Baabelin sekoituksen» jälkeen. Luulen kumminkin heidän tunnustautuvan suomalaisiksi. Jotkut tuttavistani käydessään Neuvostoliitossa kertoivat tavanneensa henkilöitä, jotka sanoivat itseään suomalaisiksi. Sanoin heidän olevan inkeriläisiä ja sain myöhemmin välikäsien kautta tähän vahvistuksen.

Se, että Leningradin ympärillä asui suomalaisia (inkeriläisiä) ei ollut lähes tulkoonkaan kaikille venäläisille selvillä. N. vuonna 1933 meillä asui kesäasukkaina, vaatimattomassa majassamme, insinööri ja näyttelijä tyttärineen. Insinööri oli niin hämmästynyt suomalaisista, että joka kerran tilaisuuden tullen puhui siitä meidän kanssamme. Muistan minulle hänen ihmetelleen kielitaitoamme. Hän, koulutettu insinööri, puhui vain venäjää ja me hallitsimme kaksi kieltä. Kansanne on varmasti hyvin lahjakasta, oli hänen kommenttinsa. Lähtiessään syksyllä he pyysivät käymään heillä kaupungissa ja tuomaan pakkasen puremia pihlajamarjoja. Niin sitten tapahtuikin. Vastaanotto oli mitä ystävällisin. Luulen ainoan kerran siellä ollessani nähneeni sivistyneen kodin. Meille tarjottiin teetä juustoleipien kanssa ja äiti sopivassa välissä kuiskasi minulle, että söisimme vain yhdet leivät ja jättäisimme loput... En tiedä miten heidän kävi: joutuivatko puhdistuksiin vai piiritykseen... Minä joka tapauksessa sodan aikana muistelin usein syömättä jääneitä voileipiä.

Siitä olen A.S:n kanssa samaa mieltä, että yhtä köyttä meidän on vedettävä, ajattelimmepa inkeriläisyydestä miten hyvänsä.

Hieman myös Helena Lehdolle. Sanot maaliskuun numerossa näin: »Inkerissähän oli tapana kutsua jossain taloja ja kyliä liikanimillä...» Toivoisin tähän jonkun tietävän selitystä. Meidänkin kylässämme, Kavelahdessa Tuutarissa, taloilla oli omat nimensä, jotka eivät vastanneet asukkaiden nimiä. En milloinkaan käsittänyt näitä liikanimiksi. Todennäköisesti talojen nimet ovat periytyneet hyvinkin kaukaa entisiltä asukkailta. Miksi näin oli, olisi mielenkiintoista tietää? Ja miten kaukaista perintöä se on? Kesälän mies kertoi heidän kylällään olleen kaksi nimeä: toisella puolella tietä toinen ja toisella toinen. Yksi selitys tähän saattaisi olle se, että joskus kylän maat olivat kahden »herran» omistuksessa ja molemmilla oli oma kylä. — Voi, miksi nämä asiat eivät kiinnostaneet aikaisemmin, kun vastauksia oli vielä saatavissa. Nyt on tieto mennyt jo maan rakoon...

Ystävyydellä kaikkia kohtaan

Helvi Othman

---

suusprosentti on noin 87,2. Vertailun vuoksi mainitsen Tampereen seudulle siirrettyjen tai siirtyneiden inkeriläisten sukunimien vastaavaksi prosentiksi 88,7. Vuoden 1970 keväällä oli ylioppilaita 17128 ja niistä Aamulehti mainitsi 12135. Pienemmän luvun prosentti oli 87,8.

Louhelaisen luettelossa ovat mainittuina vain Inkerin luterilaisen kirkon tiedot. Lukua 87,2 voidaan pitää hyvin korkeana. Tulee kysyneeksi mikähän olisi ollut maamme sukunimien suomalaisuusprosentti vuonna 1912 ja mikä se on nyt.

Eero Rautajoki

Inkeriläisten saapuminen Suomeen

(Puhe rautulaisten juhlassa)

Teidän rakkaan Rautunne vaiherikkaassa historiassa on monia ajanjaksoja, joita syystä tai toisesta voidaan pitää poikkeuksellisina. Eräs tällainen muutaman vuoden pituinen jakso osui Suomen vapaussotaa välittömästi seuranneeseen aikaan, jolloin pitäjäänne saapui ja siellä oleskeli useita tuhansia inkerinsuomalaisia pakolaisia ja jolloin Amerikan Punainen Risti harjoitti siellä voimaperäistä avustustoimintaa.

Molempia näitä aiheita on selostettu Rautulaisten Lehdessä toimeliaiden rautulaisten Eino Rahikan ja Kaarlo Asomaan kynällä. Ne osoittavat valpasta huomiokykyä ja hyvää muistia, ja vastaavat suurin piirtein sitä kuvaa, mikä minullekin on noista asioista muodostunut.

Tämän esitelmän alku jo paljastaa Teille, että olen inkeriläinen ja asunut käsiteltävinä oleviin aikoihin muutamia vuosia Raudussa. Vuosina 1921—24 olin Inkerin Avustuskomitean palveluksessa Raudun asemalla, mutta nämä muisteloni eivät tietenkään voi rajoittua ahtaasti noihin vuosiin eivätkä pelkästään Raudun kuntaan, vaan ulottuvat paikoin niiden ulkopuolellekin.

Inkeristä oli saapunut Suomeen pakolaisia jo vuoden 1918 syyspuolella, mutta heidän lukumääränsä lienee jäänyt siinä kahdensadan hengen tienoille. Seuraavan vuoden eli vuoden 1919 kuluessa sitävastoin saapui tähän maahan noin 8.000 Inkerin pakolaista. Valtaosa heistä majoittui Karjalan kannaksen rajapitäjiin — Metsäpirttiin, Rautuun ja Kivennavalle — ja vain pienempiä määriä joutui Sakkolaan, Pyhäjärvelle, Valkjärvelle tai vieläkin loitommas rajasta. Raudun pitäjän osalle lankesi lähes puolet heistä eli 900 perhettä, käsittäen noin 3450 henkeä. Kun Raudun oma väkiluku tuolloin oli noin 6.000:n paikkeilla, niin merkitsi se sitä, että pitäjän asukasluku kasvoi muutaman kuukauden sisällä lähes 60 %:lla. Keskimäärin joka toiseen taloon tuli siis majoitetuksi pakolaisperhe. Mutta kun pitäjässä oli tietysti melkoisesti sellaisiakin pieneläjiä, joiden asumuksiin ei lisäväkeä mahtunut, niin joutui käytännössä moni vauraampi talo majoittamaan kaksikin pakolaisperhettä.

Jo tämä asiantila olisi saattanut johtaa siihen, että Raudusta tuli erilaisten pakolaisia koskevien toimintojen keskuspaikkakunta. Mutta lisäksi olivat siihen vaikuttamassa myös noiden toimintojen käytännöllisten mahdollisuuksien näkökohdat.

Pietarin—Hiitolan rautatietä rakennettaessa suunniteltiin Raudusta erittäin tärkeää ja vilkasta raja-asemaa hoitamaan liikennettä Suomen suuriruhtinaskunnan ja Venäjän valtakunnan muiden osien välillä. Sitä silmälläpitäen olikin Rautuun rakennettu silloisiin oloihin nähden poikkeuksellisen tilava ja upea asemarakennus — taisipa olla Helsingin ja Viipurin jälkeen maan kolmanneksi komein — ynnä suuri määrä yksi- ja kaksikerroksisia asuinrakennuksia rautatien henkilöstön majoitustiloiksi. Kun sitten tuon radan käyttösuunnitelmat tunnetuista syistä romahtivat, kävi valtaosa noista majoitustiloista rautatielaitokselle tarpeettomaksi ja niitä vuokrattiin kernaasti ulkopuolisille, lähinnä muille virastoille ja laitoksille. Näin tarjoutui riittävästi sopivia tiloja myös pakolaisten huollon ja heidän yhteisten rientojensa tarpeisiin. Lisäksi Raudun asema oli »keskoseksi» jääneenäkin Kannaksen kaakkoisosan tärkein liikennepaikka.

Puheena olevan suuren pakolaisjoukon asema oli alkuaikoina hyvin epämääräinen ja sen elämä sangen hankalaa. Suomihan oli silloin vielä sotakannalla Neuvosto-Venäjän kanssa, vaikka varsinaisia taistelutoimia ei käytykään, joitakin pienehköjä kenttävartiokahakoita lukuunottamatta. Yksitoista Kannaksen rajakuntaa — nimittäin Terijoki, Kivennapa, Rautu, Sakkola, Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Valkjärvi, Muolaa, Uusikirkko, Kuolemajärvi ja Koivisto — oli julistettu sotatilassa oleviksi ja muodostivat ne ns. Kaakkoisen Rajamaan. Itse rajan pintaan oli vedetty 500 metrin levyinen, asukkaista tyhjennetty vyöhyke, viralliselta nimeltään »evakuoitu rajavyöhyke», minkä alueelle pääsy ilman Rajakomendantin viraston antamaa ja valokuvalla varustettua lupaa oli sotaoikeuteen joutumisen uhalla kielletty.

——→

Matkustus samoin kuin elintarvikkeiden, rehujen ja eläinten kuljetukset Rajamaan eteläosassa olivat tiukkojen rajoitusten ja tarkan valvonnan alaiset. Tämä johtui tietysti sotilaallisista varovaisuussyistä, mutta myöskin laajoihin mittoihin pyrkineen salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Pietarin suurkaupunki kärsi tuohon aikaan erittäin vakavaa elnitarvikepulaa, voidaanpa sanoa, että se näki suoranaista nälkää. Vaikka Suomessa oli itsessäänkin elintarvikkeita niukalti, niin yrittivät salakuljettajat hyvien ansioiden houkuttelemina kaikin keinoin toimittaa niitä rajan yli, usein yrityksissään onnistuenkin. Tuonpuoleiset rajaviranomaiset taas katselivat noita hommia läpi sormiensa, monien toimiessa itse välikäsinä kaupan käynnissä. Niinpä eräs melko nimekäs suomalainen emigrantti-kommunisti joutui lopulta syytteeseen salakuljetukseen sekaantumisesta, vaikka olikin, silloisen Pietarin neuvoston mahtavan puheenjohtajan Zinovjevin ja eräiden muidenkin johtomiesten »hovihankkija» tällä pohjoisella ilmansuunnalla.

On luonnollista, että tämänkaltaisissa oloissa oli pakolaisten järjestäytyminen eli heidän itsensä valitsemien luottamusmiesten muodostaman edustuselimen perustaminen aivan välttämätöntä. Sitähän vaati heidän omien oikeuksiensa ja etujensa valvominen, ja sitä vaativat myös Suomen viranomaisten mahdollisuudet menestyksellisesti selviytyä niistä lukuisista huolto- ja valvontatehtävistä, jotka monituhantinen pakolaisjoukko heidän hartioilleen sälytti.

Aloitteita pakolaisväestön järjestäytymiseksi oli tehty jo aikaisemminkin, mutta heidän edustuselimensä varsinainen toiminta alkoi syyskuun 14. päivänä 1919, jolloin pakolaisten huoltopiireissään valitsemat edustajat — yksi kutakin 50 pakolaista kohti — perustivat 8-jäsenisen Pohjois-Inkerin Hoitokunnan, jonka kanslia sitten tuli sijaitsemaan Raudun asemalla. Pakolaisten edustajain kokouksia pidettiin alkuaikoina 2—4 kertaa vuodessa, sittemmin kerran vuodessa. Raudussa niitä pidettiin yhteensä 12 kertaa vuosina 1919—24.

Hoitokunnan apua ja väliintuloa vaativat pakolaisten ongelmat olivat sangen moninaiset.

Ravintohan on ihmiselle aina ja kaikkialla ensimmäinen välttämättömyys. Pakolaiset toivat mukanaan karjaa, rehuja ja muita elintarvikkeita niin paljon kuin otettavissa oli tai kuljettaa saattoi. Tällaisten kohdalla ei elintarvikeapu heti alkuun ollut kovin kiireellinen. Mutta toisin oli niiden monien laita, joilla oli taskussaan vain heikkoarvoisia ruplia, jos niitäkään. Senvuoksi Suomen hallitus jo heinäkuussa 1919 oli määrännyt erityisen komitean tunnetun rautulaisen, kansanedustaja J. P. Kokon johdolla, huolehtimaan pakolaisväestön tarpeista »mikäli niitä esiintyisi». Ja kyllähän niitä totisesti esiintyikin. Mutta tuon komitean varat olivat niukat ja sen tuki toimeentulon turvaamiseksi riittämätön. Senvuoksi Hoitokunta hankki pakolaisille lisäavustusta eri tahoilta.

Kuten ylempänä jo mainittiin, Suomessa oli tuolloin elintarvikkeita niukalti ja niiden säännöstely voimassa. Elintarvikelautakunnat, millä nimellä silloiset kansanhuoltolautakunnat kulkivat, eivät antaneet pakolaisille elintarvikekortteja. Se herätti näissä tietysti pahaa mieltä, sillä eivät he ymmärtäneet, ettei sen tarvinnut suinkaan johtua kylmäkiskoisesta asennoitumisesta pakolaisiin, vaan saattoi olla useimmiten seurausta voimassa olleista säännöksistä, jotka oli annettu aivan toisenlaisia olosuhteita varten. Myöskin se saattoi johtua siitä ensisijaisesta vastuusta, mitä nuo lautakunnat oli pantu kantamaan omasta paikallisesta väestöstään.

Avastusten jakelupaikat olivat eräissä tapauksissa sellaisen matkan takana, mihin oli hankittava viranomaisen lupa.

Pakolaisten sairaanhoito ja lääkintähuolto oli järjestettävä, samoin heidän sielunhoitonsa ym. seurakunnalliset asiansa.

Hoitokunta pani alulle myös pakolaisten kansakouluopetuksen perustamalla erikoisia pakolaiskansakouluja, joita Raudun kunnassa oli neljä, myöhemmin vain kolme. Neuvottelemalla viranomaisten kanssa saatiin noin neljännes pakolaislapsista sijoitetuksi paikallisiin suomalaisiin kansakouluihin.

Varttuneempaa nuorisoa ohjattiin ja autettiin opintien jatkolle, vapaa valistustyö pantiin käyntiin ja pakolaisten yhdyssiteeksi ja tiedotusvälineeksi perustettiin huhtikuun alussa 1920 sanomalehti, joka viikon tai toisinaan poikkeuksellisesti parin viikon väliajoin ilmestyi »Kirjasalon Sanomat» -nimisenä saman vuoden loppuun asti ja sen jäl-

Tahdon elää

Tahdon aikaansaada suurta, jaloa
Iloksi itseni ja kanssa veikon.
Tahdon soihtua ma kantaa, valioa
valoksi pimeän ja uskonheikon.

Tahdon uskoa ma rauhan ihmeeseen
Tahdonvoimalla ei taistelolla.
Tahdon vilpitönnä luottaa ihmiseen
Hänt' rakastaa ja rakastettu olla.

Vaan tässä seison pohjaa vankkaa vailla.
Pääni päältä puuttuu turva, katto.
Mait' kierrän kurjan mustalaisen lailla;
olen yksinäinen, henkipatto.

En mitään saavuttanut, horjuvainen
oon yössä haparoiva matkalainen.
Uskoa parempaan en jaksa enää.
Vaan kuitenkin — *ma tahdon elää!*

Ämmä Pee

UUTINEN MATRIKKELISTA

Juhani Jääskeläinen on viime vuonna julkaissut viime vuoden Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirjassa »Inkerin suomalaisten evankelis-luterilaisten seurakuntien matrikkelin vuosilta 1918—1938». Edellinen Inkerin seurakuntien matrikkeli oli julkaistu v. 1916 Suomen papiston ja seurakuntien matrikkelin lopussa. Vuosikirja maksaa nyt 60 mk. Sitä on saatavana Tieteellisten Seurojen julkaisuvarastosta, os. Rauhankatu 15 B, 00170 Helsinki 17.

keen vajaan kahden vuoden ajan »Inkerin Sanomat» -nimisenä.

Veroasioissa oli niinikään paljon korjaamisen aihetta.

Kaikkiin näihin ja moniin muihin epäkohtiin joutui Hoitokunta ajamaan korjausta.

Varmaankaan eivät nuo haitat ja epäkohdat ainakaan monessa tapauksessa johtuneet paikallisten kunnallisten tai muiden viranomaisten pahasta tahdosta, vaan siitä että he olivat velvolliset noudattamaan voimassa olevia säännöksiä. Mutta kun epäkohtiin yleensä oli taipumusta suhtautua tunnepohjaisesti, niin synnyttivät nuo haitat pahaa mieltä, jopa katkeruutta niiden kohteeksi joutuneissa pakolaisissa.

Jussi Vesa

(jatkuu seur. numerossa)

Ai ko minnuu naurattaa

Milloin Inkeriläisten Viesti on postilaatikossa, se tuo ilon tunteen tullessaan. Onhan sitä huvittava lukea, saa uutta ja vanhaa kuulla, heimoystävistä ja vanhasta kotimaasta. Vaikka olen syntynyt siellä, en ole enne kuullut enkä tiennyt, että on inkeriläisiä olemassa. Me oltiin suomalaisia vaan, mutta nykyajalla se on hyvä miten on. Häh. Onhan Viestissä kirjoitukset tosiasioita, vaikka joskus saa hymyillä.

*

Nyt kirjoitan tosi asioita jotka tapahtuivat meidän aikana. Kerran tuli Filipstaadista vieraita, ja meillä oli ilo irti kun muisteltiin vanhoja aikoja. Talon isäntä sanoi, että nyt ko te sukulaiset olette kaikki koolla, minä otan teistä kuvan, ja meitä naurattі.

*

Eräänä viikonloppuna minun kaveri meni kalastamaan. Noin kello 10 aamupäivällä hän tuli takaisin, mikä on harvinaista. Kysyin, että mitä tapahtui: »Onki putois jokeen», oli vastaus. Hän kysyi, onko minulla sellaista ... nyt hän näytti käsillään ... Kun on rauta tällainpäin ja pitkä häntä tällainpäin, mikä se on ka-ka-karava? »Tarkoitatko haravaa», kysyin. »Niin on, haravaa». »Mitä sinä sillä teet?» kysyin. »Menen haravoimaan jokea, jos jää haravaan kiin.» Naurahin hänen touhuille. Joki on kolme kilometria leveä, keskellä kulkevat valtamerilaivat, on vaikea löytää onkea.

*

Kerran tuli kaupungista ihmisiä maalle ja menivät katsomaan lehmiä laitumelle, pikku poika kysyi, miksi tuolla lehmällä on rengas nenässä. »Se on kihloissa», sanoi farmari... Toinen tapaus oli myös maalla. Taas kaupunkilaiset menivät katselemaan lehmiä laitumella, taas oli pikku pojalla kysyttävää, että mitkä ovat lehmien nimet; siellä oli Kyllikki, Orvokki ja Mansikki. Poika kysyi: »Mikäs tuon herrasmies-lehmän nimi on?»

Oskan Anttu
Kanada

Ruotsin puolelta

Örebro

36. Inkerin suomalaisten

kesäjuhla

24. 6. klo	**15.30**	I.S.K:n vuosikokous Risbergskan koululla
	18.00	Avajaistilaisuus Risbergskan koululla
25. 6.	**08.00**	Juhlajumalanpalvelus, Nikolain kirkossa
	11.00	Kenttähartaus ja urheilua, Grenadjärvallen
	14.30	Seppeleen lasku muistokivelle
	19.00	Inkeri-ilta Risbergskan koululla
26. 6.	**08.00**	Jumalanpalvelus H.P.E. Längbron kirkossa
	11.00	Lopputilaisuus Risbergskan koululla

(Risbergskan koulu sijaitsee Esso Motor Hotellin lähellä, os. Hagagatan 35)

Majoituksesta vastaa Arvo Hynen puh. 019/244748

Ruokailusta vastaa Juho Luukkonen 019/133215

Urheilusta vastaa Nikolai Rokka 019/134252

Kansallisesta vastaa Alexander Salefors 019/200755

Hengellisestä vastaa Alexander Halttunen 019/186214

Juhlapuhujina: Rov. K. Åberg, Rov. A. Kuortti, past. O. Björklund ym.

Örebrossa 17. 4. 83

Juhlatoimikunnan puolesta
A.H.

ISK:n vuosikokous

pidetään Örebron kesäjuhlan yhteydessä perjantaina 24. 6. 1983 klo 15.30 Risbergska skolan, Hagagatan 35, vastapäätä Esso Motor Hotellia. Kirjallinen kutsu jäsenseuroille. Kaikki inkeriläisestä toiminnasta kiinnostuneet ovat tervetulleita kokoukseen.

Puheenjohtaja

Vielä Paukku-sukunimistä Inkerissä

Viime vuonna joulupostissa Viestin sihteeri toimitti minulle kaksi kirjettä, joista käy ilmi, että Paukku-sukunimiä oli Lempaalan ja Vuoleen pitäjissä, mukaan luettuna Rautu. Kirjoitin välittömästi heti kumpaankin kirjeeseen henkilökohtaiset vastaukset. Tässä haluan vielä kerran kiittää niin kirjeitten kirjoittajia, kuin Viestin sihteeriäkin.

Yhdyn täydellisesti nimimerkin A.S.:n mielipiteeseen maaliskuun Viestissä: Keitä me oikeastaan olemme?

Muukalaisina kaikissa eri maissa inkeriläisille olkoon yhdistävä sana: i n k e r i l ä i n e n, jaaroittelematta kenen suonissa virtaa puhtaampaa suomalaista verta. Ekumeenisesti me olemme Jumalan edessä kaikki kirkkoon kuuluvia uskovaisia; kuuluipa sitten kyseessä oleva henkilö protestanttiseen tai ortodoksiseen uskontunnustukseen. Meitä on niin vähäiset riippeet jäljellä, kutka ovat lähtöisin Inkerin maalta, ettei meillä ole varaa syrjään työntää ketään.

Oskar Himiläinen
»Arhipen vunukka»

Kyyti Örebron juhlille

Olemme ISK:n aloitteesta yrittäneet viime vuosina järjestää yhteisiä linja-automatkoja kesäjuhlille, mutta olemme epäonnistuneet johtuen siitä, että on ollut liian vähän lähtijöitä. Koska kuitenkin on ihmisiä jotka haluaisivat kyytiä, ajattelimme auttaa seuraavalla tavalla. Eri paikkakunnilla on nimetty yhdyshenkilöitä, jotka lupaavat auttaa tässä asiassa.

- Jos sinulla on tyhjä paikka henkilöautossasi, ilmoita yhdyshenkilölle, että voit ottaa kyytiin jonkun kesäjuhlille lähtevän.
- Jos haluat kyytiä, ota samoin yhteys samaan henkilöön, ja hän ilmoittaa sinulle kenellä on paikka autossa.

Sopikaa keskenänne ajoista ja korvauksista, yhdyshenkilö ei puutu tähän. Molemmat osapuolet voittavat menetelmässä. Autonomistajan bensiinikustannukset tulevat halvemmaksi, ja matkustaja pääsee helposti suoraan juhlille. Yhdyshenkilöt ovat:

Borås	Armas Paakkonen	033-101850
Eskilstuna	Väinö Kemppi	016-116366
Gävle	Lilja Hedbom	026-67892
Göteborg	Aarni Kähäri	031-534438
Helsingborg	Sulo Turvikas	042-137507
Jönköping	Aleksi Kapanen	036-75104
Mölnlycke	Viktor Jakdal	031-882121
Stockholm	Nikolai Reho	08-611269
Värmland	Helmi Skoglund	0550-17261
Västerås	Juho Myllärinen	021-55429

Eikö voitaisi ajatella samaa menettelyä Suomen kesäjuhlille Turussa 9.—10. p. heinäkuuta?

A.P.

TURUN KESÄJUHLIEN (9.—10. 7. 1983) MAJOITUS

Majoittautumisvaraus pyydetään tekemään ensi tilassa.

Suositeltavia majoittumiskohteita ovat mm. seuraavat hotellit:

Kesähotelli Domus, Piispankatu 10, puh. 20 421
2 hengen h. 156 mk/vrk

Kesähotelli Kåren, Hämeenkatu 22, puh. 20 420
1 hengen huone 90 mk/vrk
2 —»— 120 mk/vrk

Hotelli Henrik, Yliopistokatu 9 A, puh. 20 921
1 hengen huone 160 mk/vrk
2 —»— 230 mk/vrk
Kahviaamiainen sisältyy hintaan

Yhteismajoitus mahdollinen Kerttulin koululla hintaan 10 mk/yö, voi varata juhlapaikalla. Omat lakanat ja peitto. Huom! Urheilukilpailujen paikkana on Urheilupuiston välikenttä.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Toukokuun kuukausitilaisuus 22. 5. 1983 klo 14. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (Muistokivellä klo 12, Joulujuhla 26. 12. klo 14.

Valtakunnalliset kesäjuhlat ovat tänä vuonna Turussa 9.—10. 7.

Paikallisosaston johtokunta

Levitä Inkeri-tietoutta Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta **25 mk (30 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **10 mk (15 kr)**

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho **70 mk**

Isien Usko, muistojulkalsu **10 kr**

Postikortti, Haaparannan muistolaatta **1 kr**

Postikortti, Örebron muistokivi **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian** lauluja **5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille** **10 kr**

Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (20 kr)**
Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (20 kr)**
Gävlen kuoro **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja **40 mk (45 kr)**
Inkerin lippuja **15 mk (20 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja **50 mk (60 kr)**
Adresseja **15 mk (20 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 6 kesäkuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS

Päätoimittaja:
Matti Vironmäki, puh. 90-631 285

Toimitussihteeri:
Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin)
Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62
(toimituksen osoite)

KONTTORI

Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms.
Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1,
00610 Helsinki 61
Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095
Postisiirtotili Hki 30636-4

TILAUSHINTA

60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr
v. 1983

ILMOITUSHINNAT

1/1 sivu mk 400,—
1/2 » » 250,—
1/4 » » 150,—
Kuolinilmoitukset 50,—
Kiitos- ym. ilm. 40,—
Kuva ilmoituksessa 70,—

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
Kustantaja ja julkalsija:
INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA

Armas Paakkonen
Tingsgatan 35
50253 Borås. Puh. 033/101 850
Postisiirtotili 626047-5
(lehden ym. tuotteiden tllaukset)

SIVISTYSSÄÄTIÖ

Hallltuksen puheenjohtaja: Mattl Vironmäki,
Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14,
puh. 90-631 285
Säätlön postlslirtotill 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Lapinlahdella viimeisen leposijansa saaneiden inkeriläisten muistokivi Lapinlahden kirkkomaalla. (Ks. kirjoitukset s. 3—6.) — Lapinlahden valokuvat Y. S. Hämeen-Anttila.

Heljä Huttunen

Lohkare kotikalliota

(Puhe inkeriläisten muistokivellä
Lapinlahdella 14. 5. 1983)

»Minä ajattelen muinaisia päiviä, ammoin menneitä vuosia. Minä muistelen Sinun entisiä ihmetöitäsi. Minä mietin Sinun suuria tekojasi.» — Sanat ovat 77 psalmista.

Menneisyyden muisteleminen on meidän velvollisuutemme. Kristittynä tuleekin niin tehdä. Vaikka elämmekin tätä nykyaikaa ja teemme sen avoimin silmin, emme saa unohtaa, että olemme Jumalan omia tässä ja nyt, eikä sitä, että Jumalan käsi on meitä nytkin hyvin lähellä. Tätä tulee suorastaan rukoilla.

Tänä kaatuneiden muistopäivän aattona muistelemme myös sodassa kaatuneita. Kerrotaan erään heistä ennen kuolemaansa sanoneen: »Vielä tärkeämpää kuin se, että minä kuolen, on se, että Jeesus Kristus kuoli, ja että Hänet herätettiin kuolleista. Se on toivoni ainoa perusta, että minutkin herätetään kuolleista viimeisenä päivänä.»

Hengellisen elämämme elinehto on, että ajattelemme paljon, mitä Jumala on tehnyt menneinä päivinä. Ajatus kehottaa meitä lukemaan paljon Jumalan tekojen kirjaa. Raamatun ääressä saamme hakea Jumalan läsnäoloa.

— — —

Tämän haudan äärellä me niin inkerinsuomalaiset kuin heidän aviopuolisonsa ja ystävänsäkin muistelemme tänään lämpimin ja rakkain ajatuksin heitä, jotka elämäntehtävänsä suorittaneina ja päämääräänsä päässeinä ovat jo n. 40 v. sitten saaneet leposijansa juuri tällä hautausmaalla, tässä haudassa. Ehkä he ovat jääneet meille tuntemattomiksi, ehkä vain harva meistä edes tietää, että he ovat olleet olemassa, — ehkä ei kukaan. Mutta yhteistä heille on ollut kuitenkin se, että he ovat Inkerinmaalta tulleita, ovat meidän heimosisariamme ja -veljiämme.

Graniittinen kivi tällä haudalla kertoo, että osa Inkerin maanlaadusta oli graniittisia mukulakiviä. Näin on tämä kivi ikäänkuin lohkare lapsuuden- tai nuoruudenajan kotikalliosta. Ja ennen kaikkea muistokivi on sen alla lepääjineen muistuttamassa meitä kaikkia Psalmin 84: 6, 7 sanoista: »Autuaat ne ihmiset, joilla on voimansa Sinussa, joilla on mielessänsä pyhät matkat. Kun he käyvät kyynellaakson kautta, he muuttavat sen lähteiden maaksi, ja syyssade peittää sen siunauksilla.»

— — —

»Opeta meitä ajattelemaan, että meidänkin pitää kuolla, että me ymmärtäväisiksi tulisimme.» Ps. 90: 12 (vanha Raamatunkäännös).

Jumalan kattaman pöydän äärestä

(Terveisiä Lapinlahdelta)

»Ääressä taivaan pöydän
Jumalan kattaman,
ruoan ja juoman löydän
ja riemun suurimman...»
(Siionin virsi 212)

Jumalan kattaman pöydän antimia saimme me n. 30 retkeläistä nauttia runsain mitoin Lapinlahdella 13.—15. pv. toukok. -83. Osallistujista pääosa oli Helsingistä, mutta suureksi iloksemme oli joukossa myös joitain Tampereelta ja Turusta. 13 entisen Inkerin seurakuntaa oli edustettuna. Portaanpään lämminhenkiset suojat kätkivät pian tulijat kuin kotoiseen olotilaan. Talo tarjosi niin aineellista, henkistä kuin hengellistäkin ravintoa. Koimme tulleemme istumaan Jumalan kattaman pöydän ääreen.

Retkemme kohokohta oli juhlahetki Lapinlahden hautausmaalla, inkeriläisten hautakiven luona. Menneisyys haudalla voimakkaasti puhutteli. (Puhe sivulla 3 tässä numerossa.) Itse inkeriläinen Aapo Iho oli edustamassa mennyttä sukupolvea, kun hänen kirjoittamansa runo: »Pyhällä paikalla» luettiin. Ajankohtaisuudellaan se herkästi kuulijoita puhutteli. Tunsimme myös suurta kiitollisuutta Lapinlahden seurakuntaa kohtaan, joka on pystyttänyt hautakiven ja huolehtinut haudan hoidosta. Jumalan kattamalta pöydältä löytyy monenlaisia lahjoja.

Mielenkiintoista oli saada nähdä lyhytfilmi opistolla siitä tilaisuudesta, jolloin 6 pv. elok. v. 1978 hautakivi paljastettiin. Sen näkeminen mm. oli eräänlainen jäähyväinen meiltä Hertta Allanmaalle, joka filmissä vielä niin pirteänä esiintyi. Filmin ottaja ja sen näyttäjä oli opettaja Esko Hamunen, joka kuului siihen työryhmään, jonka ansiosta muistokivi nousi kirkkomaalla.

Opisto järjesti meille myös seurat. Niistä oli paikallislehdessä ja Portaanpään Viestissä seuraava ilmoitus: »14. 5. klo 18 Seurat opistolla, jolloin vierailee inkeriläisten retkikunta Helsingistä». Seuroissa olivat puhujina khra Martti Kaukola ja opiston rehtori, pastori Martti Antola. Pääteemana oli turvallisuus. Khra Kaukola viittasi puheessaan siihen, että Lapinlahti on herännäispitäjä, ja henki on sen mukainen. Edelleen hän jatkoi: »Turvallisuuden suhteen saa kilvoitteleva ihminen elää etsimisessä. Juuri etsimisen henki tekee mahdolliseksi sen, että siihen voi yltää, ts. turvallisuuden voi löytää.» Ps. 27, 7: »Herra, kuule minun ääneni, kun minä huudan.»

Rehtori Antola taas puolestaan totesi, että »Portaanpään opisto ei ole vain rakennuksia, vaan myös ihmisiä. Salin, jossa istumme, etuseinää hallitsee iso maalaus: Rukoileva Kristus Golgatalla», ja jatkoi: »Tämä sali on ollut monien rukousten paikka. Salissa on istunut ihmisiä erilaisissa ahdingoissa. Meillä on suuri esirukoilija, joka rukoilee meidän puolestamme. Ap. Paavali Room. 8, 15 kirjoittaa: 'Te ette ole saaneet orjuuden henkeä ollaksenne jälleen pelossa, vaan te olette saaneet lapseuden hengen, jossa me huudamme: Abba! Isä!' Meillä on hyvä Isä, ja siksi saamme jatkaa matkaamme turvallisin mielin», jatkoi reht. Antola.

Saimme tilaisuuden osallistua Lapinlahden kirkossa jumalanpalvelukseen, jossa khra M. Kaukola saarnasi. Hän kysyi saarnassaan: »Mitä on käytännössä se, että on pyhien yhteys?» »Että he kaikki yhtä olisivat» (Joh. 17, 22). Hän mainitsi mm. saarnassaan siitä, kuinka seurakunta kirkossa on tullut erilaisista matkoista ja taustoista. »Erilaisuus ei ole haitta», hän sanoi, »vaan rikkaus». Myös me retkeläiset saimme tuntea, että kuulumme yhteiseen Jumalan perheeseen. Meidät nim. esiteltiin Seurakunnalle siten, että meitä kehotettiin nousemaan ylös ja katselemaan ympärillemme. Se kuului saarnakokonaisuuteen. Tulimme näin lähemmäksi toinen toisiamme, niin tuttuja kuin tuntemattomiakin. »Mitä lähemmäksi tulemme Kristusta, sitä läheisemmäksi tulemme myös toinen toisillemme», khra päätti saarnansa. — Lyhyt hetki sankarivainajien muistomerkin luona puhutteli meitä itsekutakin siitä kalliista uhrista, minkä useiden meidän henkilökohtaisena ja isänmaan osana on ollut.

Retkellä kun ollaan, on hyvä saada olla koolla yhdessä, jolloin on tilaisuus kertoa mielipiteitään ja ilmaista ajatuksiaan. Tä-

Vieraita ja talonväkeä Portaanpään opistolla. Vas. kuva: yliopettaja Eero Rautajoki Tampereelta (vas.), »Seukkojen» yhdyshenkilö Susanna Kössi Helsingistä sekä opettaja Matti Karhunen ja asessori Martti Kaukola Lapinlahdelta. Kuva oik.: Heljä Huttunen, Lapinlahden matkan järjestäjä, Helsingistä (oik.), Portaanpään opiston johtajatar Eeva Laakso, »Seukkojen» puheenjohtaja Ruth Hämeen-Anttila Helsingistä sekä tuntematon vieras Lapinlahdelta.

hän oli Portaanpäässä tilaisuuksia. Miten yksimielinen ja harmoninen olikaan matkaryhmämme. Tällaisessa tilaisuudessa oli paikallaan saada kertoa mm. siitä ajasta, jolloin inkeriläisiä oli leirillä Portaanpäässä n. 40 v. sitten. Päällimmäisenä oli kertojalla muistissa se alati veisaava seurakunta, joka löysi virsistä sielunhoidollisen kanavan ahdistuksilleen. Välillä myös kiitosvirsi tulkitsi, että nyt hetkeksi on helpottanut. »Sana tuli lihaksi . . . (Joh 1, 14). Yhteisissä kokoontumisissa tehtiin kysymyksiä, annettiin vastauksia ja välillä aina yhdessä veisattiin. Istuttiin näet Jumalan kattaman pöydän ääressä.

Lapinlahti ei ole mikä tahansa kunta. On kuin se näyttäisi pikkuhiljaa kehittyvän kaupungiksi. Se on lähes 8000 asukkaan taajama, kulttuurillisesti monipuolinen keskus. Se on Juhani Ahon, Pekka Halosen ja Paavo Ruotsalaisen syntymäpitäjä. Lapinlahden kehitys on n. 100 vuoden aikana ollut niin huimaava, että yli 800 savupirttiä ja n. 1000 sellaista asumusta, joiden katolla oli savuava korsteeni (= savupiippu) on purettu ja tilalla on yli 100 pientaloa. Vielä n. 100 v. sitten oli silloisessa pitäjässä 1 nk. maakauppa. Nyt useita on itsepalvelumyymälöitä ym. Piispa O. Kares on sanonut: »Pitää olla rakastavat silmät katsellessa nykypäivän Lapinlahtea.» Piispa Kortekangas taas: »Täytyy ottaa hattu päästä, kun tulee Lapinlahdelle.» Senkö vuoksi, kun ko. piispa on itse syntynyt Lapinlahdella?

Jumalan kattaman pöydän antimina löysimme myös kuuluisan Halosten taidekeskuksen ja -museon, joissa molemmissa saimme käydä. Taide on yksi suurista Jumalan lahjoista. Lapinlahdella on jo vuosia sitten oivallettu, että Halosten suvun suurta perintöä on vaalittava ja kasvatettava edelleen. Näin on syntynyt Halosten museosäätiö. — Heti taidekeskuksen ovesta sisään astuttuamme tervehtivät meitä tait. Eeva Ryynäsen ihmisenkokoiset puuveistokset Matti ja Liisa. Henkilöt ovat Juhani Ahon Rautatie-kirjan päähenkilöt. Toisessa suurista saleista oli parin, ei vielä tunnettujen, tekstiilitaiteilijoiden kudonnaisia näytteillä ja myynnissä. — Halosten museo, vanha kivirakennus, alkuaan navetta, käsitti kaksi kerrosta, jossa oli näytteillä yhteensä 399 Emil Halosen taideteosta. Ne olivat valmistetut joko marmorista, pronssista, savesta tai puusta. Historia kertoo, että Emil Halonen osti v. 1908 kotitalon Lapinlahdelta, loi sinne kuvanveistoskeskuksen, jossa hän val-

→

Portaanpään ystävälliset emännät Martta ja Riitta huolehtivat erinomaisesti vieraiden ravinnosta ja muusta aineellisesta hyvinvoinnista.

misti taiteelliset työnsä. Hän syntyi Lapinlahdella 1875 ja kuoli Helsingissä v. 1950.

— — —

Hyvä ruoka, viihtyisä asunto, sauna ja seurustelu loivat retkellä ne puitteet, joiden sisään mahtui keskinäinen viihtyisyys. Vihreä keväinen luonto ja aurinkoinen retkisää herkästi virittivät laulun toisensa jälkeen bussissa ja milloin missäkin.

»Niin kaunihilta näyttää
maa, taivas loistossaan.
Riemulla mielet täyttää
ja suloisuudellaan.»

Se kevätvirsi kertoo, että kesä on lähellä.

— — —

Talonväelle osoitettujen kiitosten yhteydessä Eero Rautajoki hienotunteisesti kysyi rehtorilta, että ehkä tänne opistolle saisi edes viiden vuoden tai ehkä jo kolmen vuoden kuluttua tulla uudelleen, johon reht. Antola vastasi: »Tulkaa jo vuoden kuluttua!»

Jäätiin odottamaan joskus syksyllä yhteistä tapaamista Inkerikodissa Portaanpäässä sekä v. 1978 että 1983 käyneitten kesken siten, että mukaan pyydettäisiin edes joku tai joitakin Portaanpään henkilökunnasta unohtamatta miellyttävää ja taitavaa autonkuljettajaakaan. — Jumalan kattama pöytä ei tyhjene. Tarjoilu jatkuu.

Retkeläisten puolesta
Heljä Huttunen

Tuhlaajapoika

Kevään kukkivan näit,
suven suloisen käit
vain elellen kädestä suuhun.

Tieltä leipäsi hait,
tyhjin kourin nyt sait
elonpolkusi elokuuhun.

Jo poiss' on antimet maan,
pian syksy jo saa,
— se ei ruusuilla tietäsi peitä.

Mitä kylvänyt oot.
sitä niittää myös saat
— olet kylvänyt kyyneleitä.

Ämmä Pee

Tiedoksi Portaanpäässä kävijöille

Jos jollekulle on jäänyt ehkä kysymys tai kysymyksiä, jotka koskevat Lapinlahdella inkeriläisten hautakiveen liittyviä asioita, voivat osoittaa kysymyksensä tämän lehden toimitussihteerille heinäkuun loppuun mennessä. Portaanpään opettaja Esko Hamunen vastaa kysymyksiin jossakin tämän lehden syksyn numeroista. Hän pahoittelee, että oli estetty olemasta mukana meidän kanssamme. H.H.

VIELÄ PAUKKU-NIMESTÄ

Paukku-niminen perhe eleli aina vuoteen 1943 saakka Hatsinan lähellä olevassa (pienen Saamustin) Rahkolan kylässä. Paukut muuttivat Rahkolaan 1930-luvun alussa. Vanhemmat puhuivat lähinnä pohjalaisittain, mutta poika Sulo »luati» aivan alussa jo selvää sie ja mie -murretta.

Henkilö tai henkilöt, jotka kyselivät Viestissä ko. nimestä, saavat tarvittaessa lisätietoja. Sulon perhe asuu Eestissä.

Teppo Liski
02430 Masala

Terveisiä Tallinnasta

Kevät saa ihmisen kaipaamaan lapsuuden maisemia, luontoa, hiljaisuutta, lintujen laulua, menetettyä onnenmajaa.

Siellä jossakin se on, sitä kuvittelee. Vaikka hyvin tietää, että sota on tuhonnut viimeisetkin rippeet lausuuden »onnenmajasta». Lapsellehan kaikki on onnellista. Lapsi kokee elämän eri tavalla kuin aikuinen. Lapsi elää hetken kerrallaan. Ja lapsella on hyvä olla, kun vanhemmat ovat lähellä.

Keväällä, kun kaikki syntyy taas uudelleen, niin luulee, että »onnenmajakin» jossain häämöttää.

Niinpä lähdin vuosikymmenien takaa kurkistelemaan sitä reittiä, jota pitkin sota-aikana laivapahanen toi meidät Suomeen. Se oli ankara matka se. Oli syysmyrsky ja laiva keinui kuin lastu lainehilla. Kirjaimellisesti. Tulimme kaikki matkustajat merikipeiksi. Mutta kaikessa traagisuudessakin oli hyvä olo, kun merimies puhui suomea, omaa äidinkieltä, ja äitini ohi kulkiessa sanoi: »Onpa tullut hieman liikaa otettua». Äitini makasi merikipeänä ja toivoi, että hänet olisi heitetty johonkin saareen kuolemaan...

Nyt »Georg Ots» lipui hiljaa, ettei kukaan tullut kipeäksi ainakaan laivan keinumisen vuoksi. Silti Suomeen tulomatkalla moni iso mies konttasi kuin koira laivan pehmeillä matoilla. Oikein hävetti, että ihmisestä oli tullut tylsä eläin. Onneksi meitä kaksijalkaisia oli suurin osa. Ja olimme kierrelleet Tallinnaa ja tutustuneet kiertoajelujen aikana Tallinnan historiaan, sen viehättäviin muureihin, vanhoihin historiallisiin rakennuksiin, kapeisiin katuihin ja ihaniin puhkeamaisillaan oleviin puistoihin.

Tutustuimme myös uuteen kaupungin osaan: kauniisiin omakotitaloihin, metsähautausmaahan, jossa Georg Otsin hautakin sijaitsi.

Näimme valtavan laululavan. Kuulimme eestiläisestä lauluperinteestä ja rakkaudesta lauluun. Musiikkimuseossa eräässä lasiväri-ikkunassa oli vironkielinen lause: »Laula laula sukene», miten viehättävä tämä deminutiivinen muoto, jota ei valitettavasti voi suomeksi sanoa. Tässä samaisessa ihmeellisessä musiikkimuseossa oli myös inkeriläinen tuohitorvi. Ja minä kerroin oppaalle Suomen tunnetuimmasta inkeriläisestä tuohitorven soittajasta Teppo Revosta, joka tosin on jo poissa, mutta hänen soittamansa ja säveltämänsä musiikki elää. Opas oli kiitollinen tästä tiedosta. Näin ihminen poistuu, ja niinkuin Goethe sanoo: »Elämä on lyhyt, taide pitkä».

En tuntenut Tallinnan maisemia lapsuuteni maisemiksi. Mitäpä pimeänä syysaamuna, jolloin härkävaunun ovea raotettiin hetkeksi Tallinnan ratapihalla, nyt olisi voinutkaan olla lapsuuden maisema. Lapsuuden onnenmajaa silti sydän ei lakkaa kaipaamasta, vaikka se onkin aivan toisella suunnalla, tai oli.

piilon-piika

Joutsen, rapu ja hauki

Kirj. Krylov. Suom. Liisa Makara

Kerran joutsen, rapu ja hauki
tekivät lupauksen, joka jäi auki:
että kuorman lastatun he kiskovat,
siitä lupauksensa antoivat.

Niin he siihen valjastuivat kolmin,
ja vetämään he sitä rupesivat kovin.
Miltei nahkojaankin luoden vetivät,
muttei tulosta vain tuoden.
Joutsen nousi pilviin päin,
rapu mönki taakse ain
hauki uipi veteen vain.

Kun ei yhteisymmärrystä syntynyt,
niin se kuorma seisoo siellä vielä nyt.
Sitä kaverukset kun ei huomanneet,
niin tulokset oli tällaiset:
Missä ei yhteishenki hallitse,
ei siellä yhteistyökään vallitse.
Eikä edisty siellä työmmekään,
miss' alituiseen kiistellään.

Inkeriläisten saapuminen Suomeen

(Jatkoa toukokuun numerosta)

Amerikan Punainen Risti harjoitti ensimmäisen maailmansodan aikana ja sen jälkeisinä vuosina hyvin laajaa ja voimaperäistä avustustoimintaa sodan aiheuttaman hädän ja puutteen lievittämiseksi kautta Euroopan, jopa monissa Lähi-Idän maissakin. Sen toiminnan valtavista mittasuhteista saamme jonkinlaisen käsityksen kun muistamme, että sen sodanaikaiset menot olivat kymmenen miljardia markkaa rahassa ja sen lisäksi viiden miljardin arvosta lahjaksi saatuja tavaroita. Samoihin aikoihin Suomen valtion vuotuisbudjettien loppusummat lienevät liikkuneet jossain kahden miljardin markan tienoilla.

Suomi, jossa sodan aiheuttamat vauriot eivät olleet kovin suuret, ei kuulunut Amerikan Punaisen Ristin avustusohjelmaan. Mutta kun amerikkalaiset huomasivat, että täällä vallitsi hyvin kallis aika, joka rasitti erikoisesti vähävaraisia kansalaisia, he lähettivät tänne vuoden 1919 kuluessa 342.000 erilaista vaatetusesinettä ja 40.000 paria kenkiä, mitkä kaikki jaettiin suomalaisten hyväntekeväisyysjärjestöjen välityksellä.

Tämä avustus ei vielä merkinnyt Amerikan Punaisen Ristin varsinaista toimintaa Suomessa. Vasta kun sen tietoon oli vakuuttavasti saatettu, että tähän maahan oli saapunut suuret määrät eri kansallisuuksiin kuuluvia valtiollisia pakolaisia, joiden huoltoa ei parhaalla tahdollakaan olisi voitu turvata valtion ja yksityisten uhrauksin, Punainen Risti tuli avuksi. Se perusti vuoden 1919 lopussa Suomeen oman alaosastonsa ja otti ruokkiakseen sekä osaksi vaatettaakseen täällä olleet pakolaiset, joita noihin aikoihin oli kaikkiaan 15.000—16.000 henkeä, heistä noin 7.000 venäläisiä. Elintarvikeannokset pyrittiin pitämään likipitäen suomalaisten elintarvikelautakuntien jakamia määriä vastaavina ne ja sisälsivät pääasiallisesti vehnäjauhoja, silavaa, ihraa eli laardia sekä sokeroitua ja sokeroimatonta maitotiivistettä. Vaatetusavustus oli myös hyvin käyttökelpoista, vaikka päällysvaatteet usein olivatkin kuosiltaan sellaisia, joihin suomalainen silmä ei ollut aiemmin tottunut.

Raudussa oli Amerikan Punaisen Ristin paikallisena edustajana kapteeni Thomas Mills, jonka joku lukijoistakin ehkä sattuu vielä muistamaan.

Inkeriläisille pakolaisille APR jakoi avustuksiaan Pohjois-Inkerin Hoitokunnan välityksellä ja kapteeni Mills'in valvonnan alaisuudessa. Rauhan tultua solmituksi lokakuussa 1930 Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä, toimeenpantiin pakolaisten huollossa muutoksia. Valtio otti hoitaakseen koko pakolaishuollon, sisäasiainministeriö perusti Viipuriin Valtion Pakolaisavustuskeskus -nimisen viraston huolehtimaan maassa olevista kaikista pakolaisista. Keväällä 1921 Amerikan Punainen Risti lopetti toimintansa Suomessa ja lahjoitti jäljellä olleet, vielä melko suuret varastonsa Suomen valtiolle.

Tammikuussa 1921 perustettiin Rautuun Valtion pakolaisavustuskeskuksen alaosasto eli uusi Inkerin Avustuskomitea, jolle pakolaishuolto Hoitokunnalta ja aikaisemmalta komitealta siirtyi. Tämän uuden komitean ensimmäiseksi puheenjohtajaksi nimitettiin silloinen Kannaksen Rajakomendantti, everstiluutnantti (myöhemmin jalkaväenkenraali) Axel Erik Heinrichs sekä jäseniksi kansanedustaja Matti Valkonen Sakkolasta ja Pakolaisavustuskeskuksen kansliapäällikkö, kapteeni Jukka Tirranen Viipurista. Heinrichsin muutettua pois Kannakselta tuli puheenjohtajaksi edellä mainittu kansanedustaja Valkonen ja uudeksi jäseneksi hänen tilalleen Raudun paikallinen rajakomendantti, vänrikki Mikko Sairanen, ja tämän muutettua pois paikkakunnalta rautatien virkamies Arvo E. Heino. Komitean talouspäällikkönä eli käytännöllisen toiminnan hoitajana oli inkeriläinen kansakoulunopettaja Yrjö Kiisseli, myöhemmältä sukunimeltään Kiijärvi.

Elintarvikeavustusten jakelua varten oli avustuskomitealla piirimiehiä eri paikkakunnilla, mutta vaatetus- ja pienehköjä raha-avustuksia (lähinnä sairaustapauksissa)

jaettiin Raudun asemalla sijainneessa komitean päätoimipaikassa. Komitean tilitykset lähetettiin kuukausittain Viipurin lääninkonttoriin tarkastettaviksi, mutta sitä ennen valtion määräämät paikalliset tilintarkastajat kävivät ne lävitse Raudussa. Heitä oli kaksi: toisena oli koko ajan opettaja Juho Kokkonen ja toisena ensin kunnallislautakunnan esimies Juho Pietiäinen ja hänen jälkeensä kunnanvaltuuston puheenjohtaja Reino Heinonen.

Komitea ylläpiti orpoja tai muuten hoivan tarpeessa olleita pakolaislapsia varten lastenkotia, joka sijaitsi ensin Raudun aseman läheisyydessä ja myöhemmin Leinikylässä Averinin omistamassa talossa. Tässä laitoksessa oli enimmillään noin 70 lasta ja sen yhteydessä toimi täydellinen kansakoulu.

Asemalla oli komitean ylläpitämä vanhainkoti 35 hoidokille ja sen yhteydessä 8-potilaspaikkainen sairastupa, jotka toimivat Raudun kunnanlääkärin valvonnassa.

Myös pakolaiskansakoulut siirtyivät vuonna 1921 Avustuskomitean ylläpitoon ja hoitoon.

Pakolaisten joukossa oli useita kymmeniä kansakoulunopettajia, jotka olivat valmistuneet omasta inkeriläisestä Kolppanan seminaarista. Useimmilla heistä oli myös lukkari-urkurin pätevyys. He eivät olleet mahdollisesti päteviä vakinaisiin opettajanvirkoihin Suomessa, mutta kun maassa oli tuolloin puutetta kansakoulunopettajista, niin saivat he väliaikaisia opettajanvirkoja. Rautulaisissa kouluissa toimivat esim. Juho Kokkonen, Toivo Leini, Vilho Pentikäinen, Reino Vesikko. Kun otetaan huomioon myös pakolaiskoulujen opettajat, edellä mainittujen laitosten henkilökunnat sekä muut paikkakunnan inkeriläiset nuoret, niin muodostui heistä Rautuun melko lukuisa ja valistunut nuorisojoukko. Se kaipasi tietysti toimintaa ja perustikin keskuuteensa Inkeriläisen Valistusseuran, joka harjoitti kuorolaulua, järjesti kirjaston, toimeenpani iltamia Raudussa ja sen ulkopuolellakin, sekä järjesti kesäjuhlia ja muita yhteistilaisuuksia.

Kesällä me harrastimme yhdessä paikallisten nuorten kanssa kovasti jalkapallopeliä ja siihen aikaan juuri tuloaan tekevää pesäpalloa.

Senaikaiset tunnetut kuplettimestarit kiertelivät pitämässä lauluiltojaan pitkin maaseutua eivätkä he unohtaneet poiketa myös Raudun nuorisoseuran talossa, joka tuli aina täyteen yleisöä.

Vähitellen sulauduttiin näissä vapaa-ajan harrastuksissa yhä enemmän yhteen paikallisten valistus- ja nuorisopiirien kanssa. Muistuvatpa mieleen monet yhteiset iloiset iltamat tai pallonpotkijaiset, hauskat näytelmäkappaleet ja tanssit illan päätteeksi. Raudussa olikin muutamia oikein hyviä näyttelijöitä.

Raudun edistysseurain johtomiesten ja Inkeriläisen Valistusseuran jäsenten yhteisvoimin ja yhteitoimin perustettiin vuoden 1923 alussa Rautuun kansalaisopisto. Siihen ilmoittautui kohta satakunta oppilasta, joista kolmasosa inkeriläisiä. Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin tunnettu tarmonpesä Eino Rahikka ja opiston johtajaksi entinen Pohjois-Inkerin kristillisen kansanopiston johtaja Santeri Kosonen. Muina johtokunnan jäseninä samoin kuin opettajina ja luennoitsijoinakin oli sekä kantarautulaisia että inkeriläisiä.

Kyllä Kaarlo Asomaa oikeassa on kirjoittaessaan, että inkeriläisten ansiosta kansalaisopisto Rautuun niin aikaisin tuli. Kouluhallitukseen oli perustettu Pakolaisasiain toimisto, minkä johdossa oli kaksi sen ja myöhemmänkin ajan tunnettua kulttuurimiestä, nim. fil. tri Rafael Engelberg ja kirjailija Iivo Härkönen. Järjestellessään pakolaisten valistustyötä he varmaankin joutuivat ratkaisevasti myötävaikuttamaan asian eduksi. — Tämä kansalaisopisto taitaakin sitten olla suurin ja melkin ainoa hyöty, mitä meistä inkeriläisistä rautulaisille oli. Sitä enemmän meistä oli heille haittaa ja harmia. Muistettakoon vain ennen kaikkea tuo majoitusasia. Mutta se hoidettiin tavalla, jolle sopii etsiä vertaa.

Vuosien mittaan pakolaisista noin puolet palasi kotiseudulleen Inkeriin, niin että vuonna 1924 heitä oli Suomessa enää noin 4.000 henkeä hajaantuneina yhä laajemmalle sisämaahan. Rautuun heitä jäi sentään melkoinen määrä asumaan edelleenkin.

On luonnollista, että kun on kysymys puolin ja toisin monituhantisista ihmisjoukoista, niin aina joku tuntee, ehkä aiheellisestikin, kärsivänsä sortoa ja vääryyttä. ⟶

Juhannus

Kaikista päivistä päivän tään
Minä kauneimman olla soisin
Sen panisin kilona kimmeltämään
Jos mahtaja mainio oisin

Sen kutoisin kultaan, purppuraan
Tekis onni syöstävän työtä
Auvon antaisin niitenä tanssata vaan
Ilon pirtana pitäisi myötä

Ei kenenkään riemua rikkoa sais
Pahanmielen pieninkään häivä
Jaa, miksikö? Sen toki arvata tais —
Kun on Jussien juhlapäivä

Jussi Vesa

Sillä aina on myös yksilöitä, jotka ovat valmiit heikompaansa loukkaamaan ja painamaan. Mutta minulle on jäänyt sellainen muistikuva, että meidän välimme yleisesti ottaen olivat paljon paremmat kuin mitä olisi rohjennut noissa oloissa odottaa. Minullekin on jäänyt monta miellyttävää muistoa ja tuttavuutta noilta vuosilta. Yhtään vihamiestä en sitä vastoin tiedä itselläni olleen.

Kesäkuussa 1920 oli Kirjasalon Sanomissa n:o 10 seuraavan sisältöinen

KIITOS

Pohjois-Inkerin pakolaisten edustajakokous ja Pohjois-Inkerin Hoitokunta pyytävät täten tuoda esille sydämelliset kiitoksensa ja tunnustuksensa kaikille Raudun, Metsäpirtin, Kivennavan, Sakkolan, Valkjärven ym. Kannaksen kuntien kansalaisille, jotka epämukavuuksista huolimatta uhrautuvasti ovat jo vuoden päivät suoneet suojaa vähempiosaisille heimoveljilleen inkeriläisille pakolaisille ja siten lievittäneet näiden kodittomien maattomien kovaa kohtaloa.

(Edustajakokouksen puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoitukset)

Tällaiseen kiitokseen minä vilpittömästi yhdyn.

Jussi Vesa

Äidille

Rakkahin äiti päällä maan
et rakkautta äidin itse
kokea saanutkaan,
kun orvoksi jäit seitsenvuotiaana.
Siitä lähtien paidat sisarusten
pestä sait,
ommella napit
ja saumat yhteen liittää,
kuinka koskaan voin
sinua kyllin kiittää,
joka rakastaa osaat
ja sanan niin hyvän esiin tuoda.
Ei sinulle kohtalo
oman äidin sanoja helliä
saanut suoda.
Oli sinulla isä
lempeä hyvä
vaan muuttui aika
ja aukeni railo syvä
se kansat velloi:
isän niin monelta riisti,
näin kohtalo sinulta
isänkin kiisti.
Sinä silti rakastat meitä
lapsias kohdustas syntyneitä.
Sisares orvot omikses otit.
Nyt lapsistasi murhetta kannat:
ei silti, että lapsiltasi
mitään puuttuu
vaan lapsesi usein sinuun suuttuu
ei ymmärrä äitiä,
joka köyhyydessä leipäpalan jakoi,
nyt lapsille rikkaille
mikään ei riitä
ei sinua usein he mistään kiitä:
hyvä, kun äitienpäivänä muistaa
kukkaron pohjasta ruusuja puistaa.
Sitten taas vuodeksi unohtaa.

Ella Ojala

ETSITÄÄN

Äiti etsii poikaansa joka on nimeltään Vihtori Nikolain poika Pihkanen, kotoisin Inkeristä, Hietamäen Niukkasin kylästä. Kylä on hävinnyt sodan aikana. Äidin nimi on Linda. Tiedustelut: Emil Kuivanen, Ruotsi, puh. 031/981760.

MUSEOVIRASTON ASUTUSPERINNEKILPAILU RATKAISTU

Museovirasto julisti viime elokuussa kansanperinteen keruukilpailun sotien jälkeisestä asutustoiminnasta. Hankkeessa oli mukana myös Maaseudun Sivistysliitto. Kilpailuun tuli runsaasti tietoja luovutetun Karjalan väestön ja rintamamiesten asutustiloilta. Suurin osa kilpailuun osallistuneista kirjoitti omakohtaisia kokemuksia tilan raivaamisesta, rakentamisesta, asumisesta ja tuotannosta ja sopeutumisesta uusiin oloihin sotien jälkeisinä vaikeina aikoina. Osa vastaajista oli haastatellut asutustilan saajia tai heidän lapsiaan. Vastauksia tuli 809 tiedonantajalta yhteensä 20 926 liuskaa. Lisäksi saatiin valokuvia, asiapapereita, piirroksia ja karttoja. Saatu aineisto on tulevan tutkimuksen kannalta erittäin merkittävä.

Kiitämme lämpimästi kaikkia kilpailun osanottajia.

Palkinnot jakaantuivat seuraavasti (suluissa vastauspltäjä):

Suurkerääjien sarja

I	palkinto:	Juho Leskinen, Joensuu (Suonenjoki)
II	»	Paavo Kytökorpi, Pieksämäki (Temmes)
III	»	Viljo Purontaa, Vesilahti, (Vesilahti)
IV	»	Valto Tuominen, Salo (Kiikala)
V	»	Antti Rinta-Paavola, Kurikka (Kurikka)
VI	»	Lempi Vanhanen, Nummi (Nummi)
VII	»	Veera Lohi, Oulu (Oulun ymp.)

Yleinen sarja

I palkinto: Nelly Kosonen, Savonlinna (Kerimäki), Martta ja Viljo Yli-Paattikoski, Kankaanpää (Kankaanpää).

II palkinto: Pekka Kukko, Koskenpää (Koskenpää), Aili Lappalainen, Tampere (Ikaalinen), Matti Peltola, Alajärvi (Alajärvi).

II palkinto: Hannu Havia, Kouvola (Asikkala, Kisko ym.), Veijo Immonen, Helsinki (Heinävesi), Sulo Jukanen, Helsinki (Askola), Tauno Seppä, Juva (Juva).

IV palkinto: Pentti Huurinainen, Imatra (Tuupovaara), Hellin Kemppinen, Ruokolahti (Ruokolahti), Laura Mustonen, Voikkaa (Espoo) Arvi Patrakka, Iittala (Kalvola), Lyyli Virolainen, Hartola (Hartola), Risto Virtanen, Jämsänkoski (Jämsä).

V palkinto: Sanni Koponen, Vesanto (Vesanto), Väinö Korkeila, Loimaa (Loimaa), Unto Kulju, Alavus (Alavus), Tyyne Maria Leskinen, Kankaanpää (Parkano, Kankaanpää), Kalevi Markkanen, Vantaa (Juva).

VI palkinto: Marja-Liisa Gering, Saksan Liittotasavalta (Kiikoinen), Ida Hämäläinen, Viitasaari (Viitasaari), Niilo Kuikka, Lapinlahti (Lapinlahti), Heino Kurikka, Suolahti (Vesilahti), Emil Lankinen, Helsinki (Nurmijärvi), Eero Naukkarinen, Multia (Multia), Senja Puukkoniemi, Virrat (Virrat), Tuomas Pöyhönen, Karkkila (Karkkila), Eila Vahteriso, Sysmä (Sysmä), Suoma Väisänen, Sotkamo (Sotkamo).

VII palkinto: Niina Asunmaa, Lapinlahti (Lapinlahti), Alli Hujala, Suomenniemi (Suomenniemi), Kauko Hämäläinen, Kiikka (Kiikka), Pekka Hämäläinen, Pori (Parkano), Aune Inkinen, Huittinen (Huittinen), Eero Järventausta, Nokia (Nokia), Lahja Kananen, Kiuruvesi (Kiuruvesi), Helka Koljonen, Hämeenlinna (Hausjärvi), Arvi Korte, Kouvola (Iitti), Eila Kukkonen, Hyrynsalmi (Hyrynsalmi), Siviä Känsälä, Toholampi (Toholampi), Toivo Laine, Vantaa (Punkalaidun), Mikko Leinonen, Korpilahti (Korpilahti), Hilja Partanen, Sulkava (Vihti), Veikko Peippola, Lammi (Lammi), Liisa Pekonen, Nastola (Nastola), Olavi Pukkila, Mikkeli (Mikkeli), Lyyli Pärssinen, Kiikka (Suoniemi), Mirjam Sassi, Lohja as. (Lohja mlk.), Veikko Tonteri, Hartola (Hartola).

Unen näkköö

Ihmine ko oikeen ajattelloo tätä nykystä elämän männöö ni tullooki sellasee johtopiätöksee jot tiä mualima on mänt niin sekasii, jot siint ei itse pirukaa ota selkoo. Vaik' toiseksee, ei se mikkää ihme uokaa jot meil näin lössööst on käynt, ko kerran pirun huostaa niin monet asjat ollaa jätetty, »anna suvel sormeis, ni viep koko kiäjen». Tietyst mie uon huolissain enskiäjees oman Inkerin kansan kohtaloost, vaik ei ne monen muunkaa kansan olot niin kehuttavii ole. Koko eklisen illan ajattelin näitä asjoi ja yöl näin niin ihmeelistä unta jot oikeen panj ajattelemaa. Mie niätsie uon kuult, jot toisinnaa unet käyvät tottee. Miä tiije vaik tiä miun unnein oiskii yks sellane(?!):

»Kansainväline Lajiloin Suojelu Yhistys olj suant tutkimuksissaa selviil, jot meitä inkerläisii on vähän joka paikaas, eikä paljon missää (kylhä myö tiä tiijettii ilman heijän tutkimuksijaankii) ja jot kohta puhasrotusii inkeriläisii ei juo jälel nimekskää. Näin suruline asja ko tulj hallituksiin tietoo ni meijet inkerläiset julistettii »endangered species» (vuaranetuks lajiks) ja miärättii sassii rauhotettaviiks. Monet muat ottiitkii asjaast vuarin ja ympäär mualimaa lähetettii sellane ukkaasi mis miärättii kerättäväks kokkoo kaik tshuhnat ja vietävääks vasite heitä vart varatuul aluveel, mis hyö suavat olla omas rauhassaa ja nauttii vapauuvestaa ja ellää »happily ever after». Myö korkijaposkiset inkerläiset ko ollaa mongolilaiste sukkuu ni oljkii luonolista jot meijet kyyvitettii »entisiil laitummail» Gobin aluveel. Tält samalt aluveelt olj niinikkää varattu tarpeeks muata suomemmuakkoisiilkii silt varalt, jos hyö viel alkasiit elättelemää sitä surulisen kuulusaa Suur-Suom-iteaa.»

Auta armijas jot minnuu ei alettas morkkaamaa rikkiviisastelust. Tiähä on vua unta!

Ämmä Pee

Ai ko minnuu naurattaa

Olin liikkeessä töissä. Niinkuin tiedämme, siellä käy vaikka millaisia ihmisiä. Eräänä päivänä tuli erikoisen iloinen mies vaimonsa keralla. Kun ostokset oli tehty, mies sanoi: »Kuules akka, otetaanko suklaata.» Silloin nauru kelpasi. Sanoin: »Tuossa akka-nimessä on enemmän rakkautta kuin sanassa vaimo. »Se on totta», rouva sanoi.

*

Kaksi naista kävi vaatetusliikkessä; he katselivat villapaitaa ja kehuivat, kuinka se oli kaunis. Kysyivät herrasmieheltä, mitä se maksaa. »Se on sata markkaa.» Nainen sanoi: »Sata pierua minä annan». »Lase tulla», sanoi mies. Nainen prutkutti 97 kertaa viimeinen oli yksi pitkä. Mies heitti villapaidan naiselle ja sanoi: »Tässä on; se yksi pitkä vastaa kolmea.» Nainen sai paidan.

*

Joskus olen lukenut, että inkeriläiset ovat iloisaa ja laulavaa kansaa. Kerran Ruotsissa ihmiset laulelivat lauluja. Eräs pikkupoika sanoi: »Äiti, lauletaan nyt se laulu: kaikk kaataa tempaa kuolema, mutt ei kaikkii kerrallaan.»

*

Muistan tapauksen kuin olin ensimmäisen kerran humalassa. Me pojan nulikat ostettiin viinaa, haluttiin näyttää mihin me pystytään ja että ollaan miehiä. Tulin humalaan ja hutajettiin kahenpuolen. Vanhempi veljeni tuli meidän luo ja sanoi, että nyt ko työ hutajatte nii olkaa varmast. Sitten läksimme yläkylil, siellä olivat kesäjuhlat. No tietenkin meillä jokaisella olivat kompkat mukana.

*

Kaksi pikkupoikaa katseli, kun lentokone lensi. Yksi pojista sanoi: »Miten te tiell pyttyy?» Toinen sanoi: »Kyll te tiell pyttyy, a miten te on tinne piätytt?» Pojat eivät osanneet sanoa ässää.

Oskan Anttu
Kanada

Turun kesäjuhlat

9—10. 7. 1983

**LAUANTAINA
HEINÄKUUN 9. PÄIVÄNÄ**

9.00 JUHLAHUONEISTON AVAUS EERIKINKATU 3 A

10.00 URHEILUKILPAILUT URHEILUPUISTON VÄLIKENTÄLLÄ **(huom. paikka)**

14.00 RUOKAILU EERIKINKATU 3 A

16.00 KANSALLINEN JUHLA EERIKINKATU 3 A

Varsinaissuomalaisten laulu

Tervehdyspuhe Vilho Mustonen

Tervehdykset (n. 5 min.)

Kuorolaulua Helsingin Inkeri-kuoro

Juhlapuhe rehtori Heikki Mylläri

Lausuntaa rouva Lilja Stenvall

Pianomusiikkia abiturientti Petri Kopponen

Nouse Inkeri

18.30 ILTATEE

19.30 ILTAHARTAUS

20.00 Illanvietto Itäpellontie 2:ssa

YHTEISMAJOITUS

KERTTULIN KOULU Kaarinankatu 3

(Ilmoitus hotelleista toukok. numerossa.)

**SUNNUNTAINA
HEINÄKUUN 10. PÄIVÄNÄ**

7.30 AAMUKAHVI EERIKINKATU 3 A

8.30 KUNNIANOSOITUS MUISTOMERKILLÄ UUDELLA HAUTAUSMAALLA

Virsi

Puhe rovasti Matti Vironmäki

Virsi

10.00 JUHLAJUMALANPALVELUS JA H. P. EHT. TURUN TUOMIOKIRKOSSA

Seurakunnan tervehdys

Saarna teol. toht. Markku Pyysiäinen

Liturgia teol. lis. Rauno Heikola

Urut Dipl. urkuri Erkki Alikoski

Inkeri-kuoro

12.00 RUOKAILU EERIKINKATU 3 A

14.00 PÄIVÄJUHLA

Suvivirsi
Helsingin Inkeri-kuoro

Juhlapuhe teol. tohtori Juhani Jääskeläinen

Kanteleen soittoa lastentarhanop. Päivikki Heikinheimo

Sivistyssäätiön terveiset

Yksinlaulua teol. ylioppi. Mikael Ahtola

Päätössanat rovasti Matti Vironmäki

Nouse Inkeri

Maamme

Mein kylän potra tyttö

Muistuu mieleheni Antin Maikki,
siinä kapistuksees naista kaikki.
Luoja parhaat palat esiin tuopi,
niistä sommitellen Maikin luopi.

Maikin vartalo ja pitkä tukka.
Kengän kapse sekä hoikka sukka.
Entä hipjää, aivan maijon valkee,
koltun kaula-aukko alas halkee.

Mikä näky aukoost sieltä näkkyy,
kaksi palloa, kuin ongen täkkyy.
Sekä sinisilmii päässä viellä,
noita punahuulii, et sä kiellä.

Hällä somistukset sitä mukkaa,
lettinauha sitoi valkotukkaa.
Huivia ei ollut, niinkuin noilla,
tukkakin se oli kippuroilla.

Viellä palttokiin [1] ol eri tyylii,
äitiil sääliks kävi sisar Lyylii.
Kaulus sekä hihat ketun karvaa,
moneel kateeks kävi, senhän arvaa.

Maikki kantoi oikeein retikkuulii,[2]
siellä pötkö, jolla punaas huulii.
Jopa nästykki, ja pieni peili.
Akat miettiit, kenest Maikiil heili.

Paljon muuta mahtuu retikkuulii,
Maikki, tuhrinut ei pelkkii huulii.
Maalata pit viellä, kynnet, posket.

Sä tahrit huuleeis, jos Maikkii kosket.
Hiileellä hän nokees kulmakarvat,
silmäripset oli pitkät, harvat.
Oli tuuhhii,[3] joka hyväält tuoksuu.
Liekö, muuten ollut jären juoksuu.

Voi sitä puuterin tupsutusta,
kylääs kaikki tuo ol hupsutusta.
Mie en sano Maikiist pahhaa sannaa,
hiä ol paljon viisamp kylän kannaa.

Ja kun kävi oikeein Linnaas [4] töissä,
siksi kulkenut ei röttelöissä.
Siellä oppii monta uutta tapaa,
muuten tyttö miehelään ol vapaa.

Poika rukka, joka Maikin korjaa,
mistä tietää, saako tyttöö sorjaa,
kun maali peittää koko kasvon pintaa.
Eihän osaa maksaa tytöst hintaa.

Mut kun nääet hänen arki naamaa,
silloin tiedät, mitä tulet saamaa.
Mie kyl aina tytön ensin pesen,
näkee luojan työt, jäikö kesen.

Jos sul aikaa olis yleen vähän,
mutta selvyys pitääs saada tähän.
Sylje sormeen, sillä sitten kosket,
pyyhit hihaan, huulet, kulmat, posket.

Näin voit koittaa myöskiin luonnon laatuu,
onko tyttö nöyrä, vaiko paatuu.
Jos hän tästä, ei kun nauraa vainen,
silloin on hän sulle oikee nainen.

Nimim. »Emil»

[1] takki
[2] käsilaukkua
[3] hajuvettä
[4] kaupungissa (Leningrad)

Kiitos äidistä, kiitos elämästä

Jos tulisit takaisin, sinä öitteni kuningas,
ja antaisi aurinko säteensä loistaa
ja surut huolet luotani poistaa
silloin silmäni kuin hopeahelmi hohtaisi.

On moni äiti menettänyt lapsen,
moni isä joutunut hukkaan.
Me jotka jäimme elämän parmaille,
me luotimme nuoruuden kukkaan.

Joka tunti on ollut haaveita, joka hetki muistoja täynnä. Mitä kohtalo tarjosi meille, siihen sai tyytyä.

Nyt olemme kohta jo vanhoja, tukka jo hopeisena hohtaa. Ja lapsemme vievät uutta elämää eteenpäin. Moni lapsi kasvaessaan toi äidille harmia joskus. Ei ymmärrä lapsi vanhempaansa ennen kuin itse äidiksi joutuu. Silloin hän tuhlaa kaiken hellyytensä pikkuiselleen, hän suojelee lastansa kaikelta; nyt hän ymmärtää, hän on äiti. Ja silloin johtuu hänelle mieleen, että hänelläkin on olemassa ikioma äiti. Silloin kyynel silmästä kierii: miksi hän joskus pahoitti äidin mielen. Hän lähtee kotiin, luokse pienoisen mummon, häntä tervehtimään. Asettaa suuren kukkakimpun äidin pöydälle ja samalla muistuttaa omasta itsestään.

Ei tiennyt hän äidin arvoa silloin, kun nuorena äitiä joutui auttamaan askareissa. Äiti anteeksi antaa lapselleen häntä syleillen, muistellen elon pitkää rantaa. Me jatkamme elämän verkon kutomista, ja sitä vahvistaa lasten ja lastenlasten kutoma uusi nauha.

Rukoillaan yhdessä, että meille rakkautta riittää noille pienille kullanmuruille. Äiti Herraa niin nöyrästi kiittää: Kiitos, Herra, kun annoit elämän, kiitos kun meitä muistat. Et antanut lauttamme hukkua, vaikka saimme tuntea tuhannet tuskat.

Lempi Sjöberg
Gävle

Boråsissa tapahtuu

Leiri-treffi (aikuiset ja lapset) la 30/7 klo 15 Inkerin Kerhon mökillä Kråkeredissa. Vieraina ja vetäjinä ovat yliopettaja Heikki Kyyrönen ja liikemies Toivo Viita Suomesta ja meidän omat voimat. Seuratilaisuus, ulkoilua, yhdessäoloa, kahvitarjoilu. Sunnnntaina 31/7 klo 13.30 juhlajumalanpalvelus, Gustaf Adolfin kirkossa.

Lasten kesäleiri alkaen 31/7 klo 10 mökillä Kråkeredissa. Johtajina Liisa Häyhänen ja Gisela Häyhänen. Tarkempia tietoja ja ilmoittautumiset puh. 033 — 70734.

Inkeristä lähdön 40-vuotisjuhla la 24/9 klo 17 Carolin seurakuntatalolla. Su 25/9 klo 13.30 juhlajumalanpalvelus. Vieraamme prof. Jussi Tenkku Helsingistä. Hän toimi inkeriläisten keskuudessa silloin 40 vuotta sitten.

Maanantaitreffit klo 18 mökillä kesälomien jälkeen. Vaihtelevaa ohjelmaa.

Ukko-kerho myöhemmin syksyllä. Esitelmiä, keskustelua.

Boråsin Inkerin Kerho toivottaa kaikki tervetulleiksi kaikkiin tilaisuuksiin niin läheltä kuin kaukaa.

LINJA-AUTO HELSINGISTÄ TURUN KESÄJUHLILLE

lähtee Rautatieaseman ja Postitalon väliseltä aukiolta lauantaina 9. 7. 1983 klo 10.00. Ilmoittautua voi Ida Riipiselle, os. Linnankoskenkatu 8 B, 00250 Helsinki 25, puh. 445 701.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Seuraavasta kuukausitilaisuudesta ilmoitamme heinä—elokuun numerossamme. Hyvää kesää.

SEUKKOSEURA

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

LAHDEN SEUDUN INKERI-KERHO

Lahden seudun Inkeri-kerho kokoontuu seuraavan kerran syyskuun toisena maanantaina Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa klo 18.30. Muuten vapaaehtoinen toiminta muodostaa poikkeuksen.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (muistokivellä klo 12), joulujuhla 26. 12. klo 14.

Valtakunnalliset kesäjuhlat ovat tänä vuonna Turussa 9.—10. 7.

Paikallisosaston johtokunta

Levitä Inkeri-tietoutta Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 25 mk (35 kr)

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 18 mk (25 kr)

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta 10 mk (15 kr)

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho 70 mk

Isien Usko, muistojulkaisu 10 kr

Postikortti, Haaparannan muistolaatta 1 kr

Postikortti, Örebron muistokivi 1 kr

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** 5 kr
Kemppi: **Ristiltä ripille** 10 kr

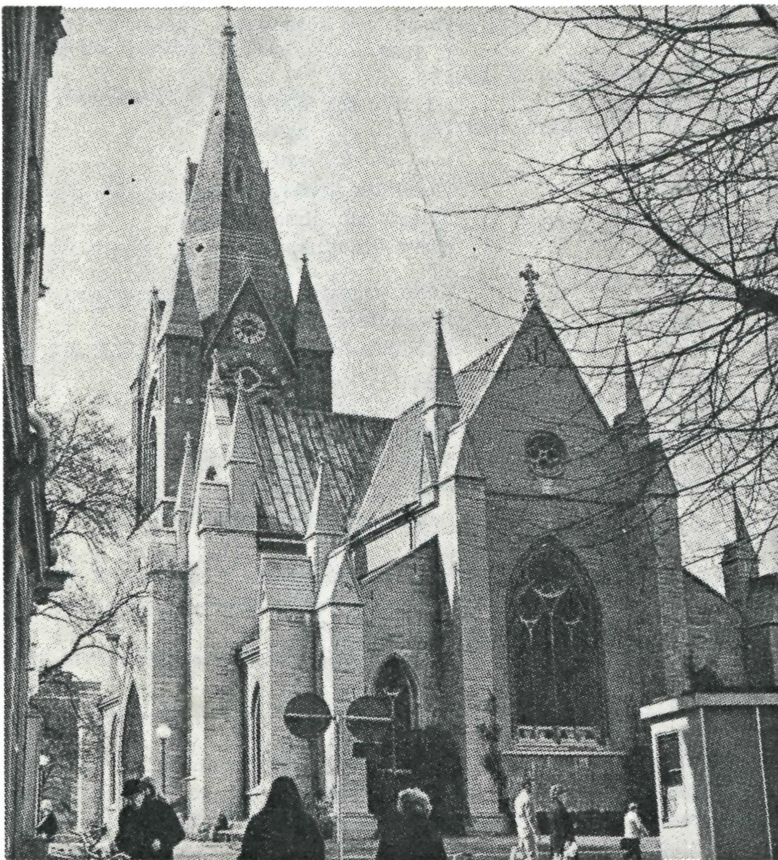
Äänilevyjä
Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. 15 mk (25 kr)
Lauri Santtu
Murrejuttuja 15 mk (25 kr)
Gävlen kuoro 30 mk (35 kr)

Inkerin karttoja 40 mk (60 kr)
Inkerin lippuja 15 mk (25 kr)
Inkerin postimerkkejä sarja 50 mk (75 kr)
Adresseja 15 mk (25 kr)

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta 60 mk (75 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 7—8 heinä—elokuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Mattl Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätlön postlsiirtotlll 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: St. Nikolain kirkko, jossa Örebron juhannusjuhlien jumalanpalvelukset pidettiin. Kirkko on peräisin keskiajalta, mutta sitä on korjailtu useaan otteeseen vuosisatojen kuluessa. Kirkossa on säilynyt huomattava määrä hautakiviä ja muistomerkkejä. Siellä vahvistettiin 1810 vaalien päätöksen mukaan Jean Bernadotte, josta Ruotsin nykyinen kuningassuku periytyy, kruununperijäksi. 1970 vihittiin kirkon uudet urut käyttöönsä. Vuoden 1983 juhannuksen jumalanpalveluksessa sai Inkeri-kuoro kokea kirkon erinomaisen akustiikan tenhon laulaessaan siellä varhain juhannusaamuna. Se oli elämys. Tämä numeromme on omistettu Örebron kesäjuhlille.

Juhlaruno

Terve teille, suomalaiset,
vanhan Väinön heimolaiset,
Terve vanhukset vakavat.
Terve kaikki kesk'ikäiset.
Terve nuoret nousevaiset,
sekä lapset pikkaraiset,
taimet tarhassa Jumalan.

Mikä meidät tänne tuotti?
Mikä yhtehen yhytti?
Mikä korjasi kokohon,
eri suunnilta satutti?

Yksi mieli meit' yhytti,
yksi kieli korjaeli,
yksi tarve taivutteli.
Yksin mielin, yksin kielin,
monin sointuisin sävelin
Luojaamme ylistämähän,
Kaitsijaamme kiittämähän
antamistansa avuista,
lukuisista lahjoistansa
meille aivan ansiotta,
avarasta armostansa.

Teille, miehet, veljyeni,
impyehet, sisareni,
naiset kansan kaunihimman,
kansan, Inkerin, ihanan.
Sanon mä sanoilla näillä,
lausun näillä lausehilla:
»Kun nyt yhtehen yhyimme,
saimme toinen toisihimme
tänä juhlana jalona,
keski kesän sunnuntaina;
Siispä virsin veisatkaamme,
kajahtakoot kauniit laulut
syvimmästä sydämestä
ylistystä suuren Luojan,
kunniaksi Kaikkivallan.»

Juho Savolainen

(Kirj. Örebron kesäjuhlia varten v. 1951. Lyhennelmä.)

Juhannuksena juhlittiin Örebrossa

Me pieni kansajoukko
muitten kansojen keskellä
nyt kuljemme kohtalon teitä
tällä oudolla retkellä.

On heimomme hajotettu
tähän avaraan maailmaan.
Toiset lännessä onneaan etsii,
toiset idässä vaeltaa

Oomme rippeitä Suomen kansan
ja hävinneen Inkerinmaan.
Synnyinseutua perinteitämme
usein yhdessä muistellaan.

Juhannuksen juhlatunnelmia sanoin ja kuvin

Nämä Antti Juvosen v. 1949 kirjoittaman runon säkeet kuvaavat hyvin sitä tunnetta, joka saa inkerinsuomalaiset vuodesta toiseen hakeutumaan toistensa seuraan yhteisille kesäjuhlille pitkienkin matkojen takaa. Tämänkertaisilla Örebron kesäjuhlilla kaikui tämä Santeri Parkkisen 1969 säveltämä runo tunnelmallisena ja hartaana Mölnlycken kuoron Kaisu Leitzingerin johdolla esittämänä lauluna. Yksityiskohtainen selostus Örebron juhannusjuhlilta on Alfred Saklantin. Kuvat näpännyt Leevi Luoma.

Tämä oli seitsemäs kerta, kun örebrolaiset ystävät ottivat vastaan juhlavieraat juhannuksena.

Maata käsittävät 36. kesäjuhlat alkoivat tavanmukaisesti Inkerin Suomalaisten Keskusliiton (ISKn) vuosikokouksella klo 15.30. ISK on Ruotsissa toimivien jäsenjärjestöjen yhteinen elin, ja näin ollen vain järjestöjen edustajilla on tässä kokouksessa äänioikeus. Kokouksessa päätetään vuosittain sen toiminnasta, taloudesta ja valitaan toimihenkilöt. Kokouksessa käytiin vilkasta keskustelua yhteisistä asioista (mm. muistokiven siirrosta ja tulevista kesäjuhlista).

Kello 18 alkoi juhlien varsinainen avajaistilaisuus Risbergskan koululla, joka oli juhlien keskuspaikkana avaroine tiloineen siisti ja tarkoitukseen erittäin sopiva.

Suvivirrellä aloitettiin tilaisuus, jota johti A. Halttunen. Tervehdyspuheessaan hän muisteli myös ensimmäisiä kesäjuhlia Örebrossa ja totesi, että huolta huomisesta esiintyy nykyään enemmän kuin 30 vuotta sitten, vaikka luulisi olevan päinvastoin.

Helsingin Inkeri-kuoro taitavan Kerttu Hiltusen johdolla esitti neljä laulua, jotka olivat todella kuulemisen arvoisia.

Opettaja Armas Paakkonen toi ISK:n tervehdyksen ja samalla myös kertoi tulevista tilaisuuksista Boråsissa: ensiksi leiritreffi ja syyskuussa »Inkeristä lähdön 40-vuotismuistotilaisuus». Hän kehotti kaikkia tulemaan mukaan läheltä ja kaukaa!

Juho Kemppi toi Eskilstunan kerhon terveiset. Suomen vieraitten terveiset toi Yrjö Korkkinen, joka puheessaan totesi, että kaikkia ahdistaa kiire, jopa eläkeläisiäkin, mutta on sanottava että jos vain on halua niin aikaa aina löytyy.

Välillä kuultiin kaunista kanteleen soittoa, jota tytöt esittivät A. Rauhalan johdolla.

Viktor Jakdal kertoi mieliinpainuvasti Mölnlycken kuoron vierailusta Puškinin kirkossa toukokuussa. Kuoro lauloi siellä neljä laulua: »Siinä laulettiin sydämestä sydämeen!» Kirkossa oli noin 900 kuulijaa, ei ollut yhtään vapaata paikkaa. Se on runsaasti kaksi kertaa enemmän kuin meidän juhlillamme!

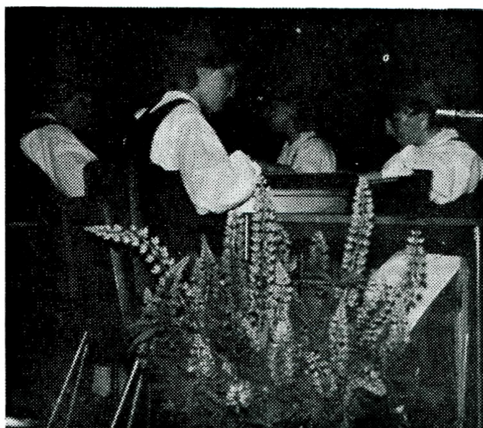
Lempi Sjöberg luki omia runojaan kotimaalla käynnistä sekä pakolaisen matkan varrelta.

Henry Toikka oli ISK:n edustajana ottanut osaa Uno Hammarströmin hautajaisiin ja nyt lausui muistosanat hänestä, ne päättyivät minuutin kestäneeseen hiljaiseen hetkeen ISK:n kunniapuheenjohtajan muistoksi.

Tilaisuuden lopussa oli rovasti Matti Vironmäellä sananvuoro. Hän muisteli puheessaan mm. niitä monia ahkeria työntekijöitä, jotka ovat vuosien mittaan poistuneet työsaralta. Samoin hän muistutti kuulijoille, että »ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta Jumalan sanasta...» Herran siunauksella ja loppuvirrellä päättyi tämä yhteinen tilaisuus, johon otti osaa noin 230 henkeä.

Illan vietto Sollidenin kesämökillä oli tietysti suunniteltu kaunista juhannusiltaa varten. Ja kun sen toivotun ihanan ilman sijasta tuli tavallinen ruotsalainen kesäilma: sateinen ja kylmä, niin se aiheutti sekä järjestäjille että vieraille pientä pettymystä. Ei se silti voinut estää yhteistä laulun intoa kun oli päästy katon alle. Koittakaa tulevaisuudessa tilata parempi ilma!

Juhlajumalanpalvelus Nikolain kirkossa juhannusaamuna alkoi Inkeri-kuoron esityksellä »Pyhäaamun rauha», joka loi hartaan

»Onpa taivaassa tarjona lapsillekin», kertovat »Kanteletytöt» Aino Rauhalan (takana vas.) johtamana.

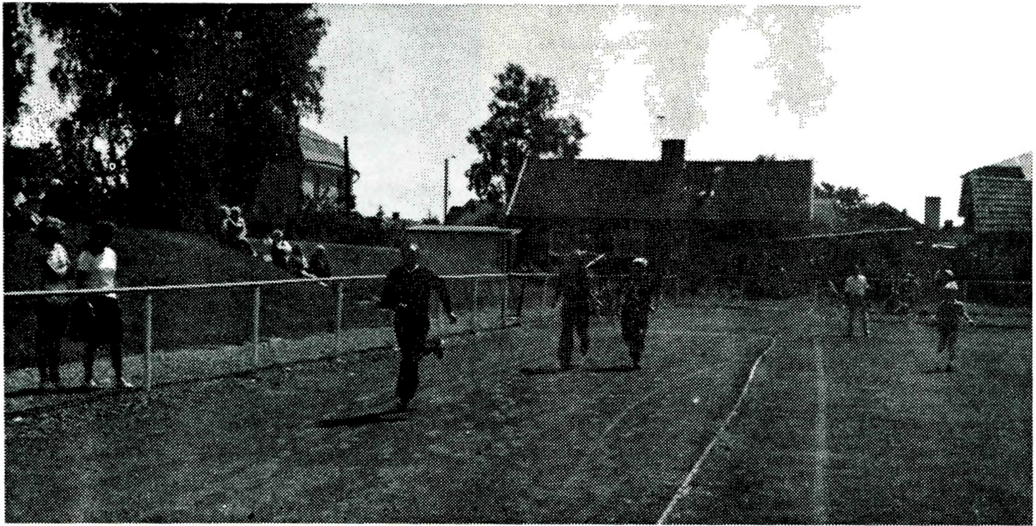
juhlatunnelman. Liturgina toimi pastori Oskar Björklund ja saarnasi rovasti Aatami Kuortti aiheena Johannes Kastajan elämän loppuvaihe. Jumalanpalvelukseen osallistui noin 280 henkilöä.

Klo 11 kokoonnuimme Grenadjärvallenille osallistumaan kenttähartauteen, seuraamaan urheilutapahtumia ja toiset taas osallistumaan niihin.

Tässä tilaisuudessa on tullut tavaksi laulaa kolme kansallishymniä, jotka ovat tulleet meille läheisiksi pakolaisvuosina: Nouse Inkeri, Maamme ja Du gamla du fria (Ruotsin kansallishymni). Kauniin sään vallitessa aika kului vapaassa keskustelussa vanhoja tuttuja haastatellen ja uusia tuttavuuksia solmiten. Stadionilla oli 260 henkilöä.

Ja niin lähestyimme seuraavaa tilaisuutta, seppeleen laskua muistokivelle. Kivi sijaitsee laajalla puistoalueella St. Mikaelin kirkon yhteydessä. Tänne kokoontui runsas joukko juhlakansaa. Mölnlycken kuoro lauloi Kaisu Leitzingerin johdolla, Lempi Sjöberg lausui oman runonsa ja pastori O. Björklund puhui aiheesta »miksi tämä kivi on pystytetty». Me kunnioitamme tällä tavalla poismenneitä läheisiä, joitten leposijaa emme tiedä, taikka olemme vain estetyt sinne pääsemästä. ISK:n seppeleen laskivat A. Björn, A. Paakkonen ja Hirvonen. Lopuksi veisattiin »Jumala ompi linnamme».

Lähiaikana siirretään muistokivi uudelle paikalle. Mikaelin kirkkoa parhaillaan

Hurja juoksukilpa Grenadjärvallenin urheilukentällä juhannuspäivänä. Pappien sarjassa kilpailivat rovasti Aatami Kuortti (edessä), kirkkoherra Oskar Björklund (Ruotsista, kuvassa keskellä), sekä rovasti Matti Vironmäki (takimmaisena). Alemmassa kuvassa nuoremman polven edustajat kilpasilla.

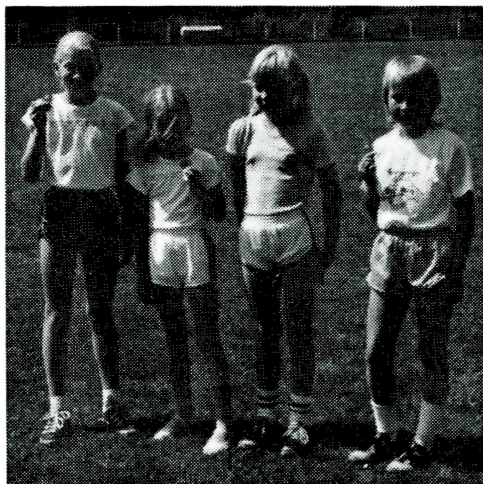
uusitaan, osa vanhasta kirkosta on jo purettu ja uusi lisärakennus on viimeistelyvaiheessa. Se otetaan käyttöön adventtina 1983. Tähän uusrakennusarvioon on sijoitettu myös muistokiven siirto lähemmäksi kirkkoa.

Nyt seurasi ohjelmassa tauko, joka oli myös hyvin tarpeellinen, koska seitsemältä alkava Inkeri-ilta kesti aina yli klo 22:n. Taukojen aikana oli aina tarjoilua paikan päällä ripeiden emäntien huolehtiessa siitä.

Inkeri-illan ohjelman alkoi Mölnlycken kuoro, esittämällä J. Juvosen ja A. Parkkisen tekemän laulun. Tervetulleiksi lausui kaikki juhlavieraat Örebron kerhon puheenjohtaja N. Rokka. Ohjelman kuuluttajana toimi opettaja A. Salenfors, joka lausui J. Savolaisen »Juhlarunon» ja kertoi yhden sekä toisenkin »jutun» ohjelmanumeroitten välillä.

Kanteleen soittoa sekä myös laulua esittivät tytöt kahdesti tässä tilaisuudessa. On

Kilpakumppaneiden suu on messingillä palkintojen jaon jälkeen.

Ja me papit juoksimme niin... Kilpailun jälkitunnelmissa Matti Vironmäki (vas.), Oskar Björklund ja Aatami Kuortti.

ihanaa todeta, että tämä ikivanha suomalainen taidemuoto on saanut viime vuosina sijaa meidän juhlissamme näitten esittäjäin ansiosta.

Keskusliiton puheenjohtaja Armas Paakkonen kertoi toiminnasta, järjestöjen tärkeydestä toiminnalle, pyrkimyksestä korkeampaan jäsenmäärään sekä Inkeriläisten Viestin asemasta keskuudessamme ja sen tukemisesta: Ja lopuksi hän esitteli Kunniadiplomin saajat, toiminnasta heimomme hyväksi: Esteri Himiläinen, Arvo Hynén, Anneli Korkkinen, Olga Kämärä, Nikolaj Rokka ja Kuno Åberg. Armas Kurvinen, Iida Kurvinen ja Susanna Kössi saivat ottaa vastaan diplomit Turun juhlilla. Suomalaisia sävelmiä soitti pianolla Kuno Åberg. Inkeri-kuoro Helsingistä lauloi, niin kuin aina, erittäin taitavasti. Ohjelma oli vaihteleva, siinä oli runoja, lauluja, mandolinin ja kanteleen soittoa. J. Kempin aviopari Eskilstunasta esitti otteita Kalevalasta. Insinööri Sulo Korpelainen näköjään ei vieläkään ole kotimurretta unohtanut, koska esitti taas uuden hauskan murrejutun meille vanhemmille niin tutusta asiasta: »vapaaehtoisesta» kolhooziin liittymispuuhasta. Ja sitten taas Mölnlycken kuoro ilahdutti yleisöä laulamalla kolme laulua.

Luleån yliopiston lehtori Olavi Junus toi esille omia ajatuksiaan tulevaisuudesta runon muodossa. Insinööri Toivo Folkesten, aivan loppuvaiheessa, kiirehti ilmoittamaan, että Västeråsin inkeriläiset järjestävät seuraavat kesäjuhlat ja lausui kaikki tervetulleiksi sinne ensi kesänä!

Tilaisuus päätettiin laulamalla Nouse Inkeri. Mukana oli n. 350 henkilöä.

Sunnuntaiaamuna klo 8 oli ehtoollisjumalanpalvelus Längbron kirkossa, jossa liturgina oli rovasti Aatami Kuortti ja saarnan piti pastori Oskar Björklund.

Kirkolta siirryttiin Risbergskan koululle, jossa sopivan kahvitauon jälkeen alkoivat loppuseurat. Tässä tilaisuudessa oli vain noin 70 henkilöä mukana, mutta ei se silti juhlatunnelmaa häirinnyt.

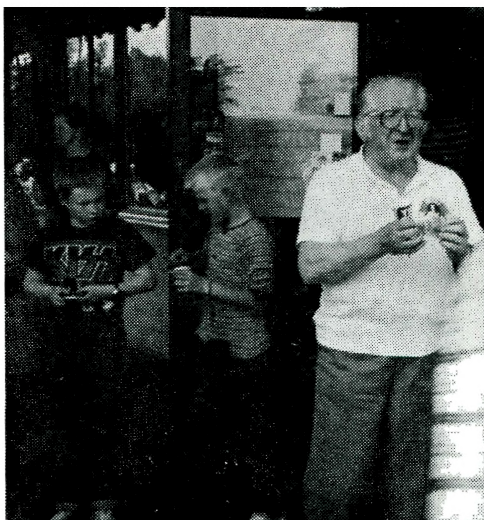
Rovasti A. Kuortti puhui aiheesta »kallio ja vesi», josta Mooses oli saanut nuhteita Herralta, eikä luvattuun maahan päässyt, sai sen nähdä vain kaukaa.

Häkkinen (Boråsista) puhui aiheenaan Johannes Kastaja — ihmisistä suurin ja ihmisistä vähäisin soveltuu vain Kristukseen.

A. Halttunen muisteli Juho Hirvosta, jonka maallinen vaellus oli päättynyt juhlien välisenä aikana ja näin ollen on uskol-

Seppeleen Örebron muistokivelle laskivat Aappo Björn (vas.) ja Armas Paakkonen.

Päivä on helteinen, ja matkalla pysähdyspaikassa pojille maistuu jäätelö.

linen työntekijä ja ystävä poissa työsaralta Örebrossa.

A. Kuortti, A. Halttunen ja N. Rokka kiittivät kaikkia, jotka vaikuttivat juhlien onnistumiseen.

Pastori O. Björklund päätti tilaisuuden käsittelemällä aihetta: »sillä minä en häpeä evankeliumia...» Lopuksi veisattiin Herraa hyvää kiittäkää.

Näin on taaskin yhdet kesäjuhlat menneet historiaan. Yhteenvetona voi todeta, että juhlakansan lukumäärä vähenee vuosien mittaan, mutta hitaammin kuin sen voisi aiheuttaa vanhan polven poistuminen keskuudestamme. Siis: jostain tulee täydennystä. Mistä?

Ja lopuksi: keittiöhenkilökunnasta, jonka olemassaolo on itsestään selvä, niin ettei sitä edes huomata, — vasta silloin kun se puuttuu, tulee sen tärkeys esille. Siksi tahdon lausua erikoiset kiitokset teille, jotka aamusta aikaisin ja iltaan myöhään huolehditte vieraista. Kiitos.

Ohjelmasta on usein pula, mutta kuulemma sitäkin voi joskus olla liikaa, niin että voisi tulla vähemmälläkin toimeen.

Hyvin selvisitte Örebron ystävät, kiitos teille vaivannäöstä!

A. S.

KIITOKSET KESÄJUHLISTA

Kiitämme kaikkia, jotka tavalla tai toisella vaikuttivat siihen, että kesäjuhlat juhannuksena Örebrossa sekä 9.—10. heinäkuuta Turussa olivat jälleen onnistuneet ja mieliä virkistävät. Erityisesti ilahduttaa se uhrimieli, joka ilmeni sekä henkisen että aineellisen tuen antamisena omalle lehdellemme Inkeriläisten Viestille.

INKERILÄISTEN YHDISTYS ry
INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Helsinki

Inkeriläisiä maailmalla

(Runotervehdys Puolasta)

Selostaessaan Örebron kesäjuhlilla Inkerin Suomalaisten Keskusliiton (ISK) tarkoitusperiä Armas Paakkonen samalla totesi, miten merkittävä yhdysside Inkeriläisten Viesti on kaikkeen maailmaan hajotetun Inkerin kansan keskuudessa. Konkreettisena esimerkkinä hän luki kirjeen, joka oli saapunut Puolasta. Siinä kerrottiin, miten Puolassa asuvat inkeriläiset naiset Lempi ja Anna olivat saaneet sattumalta käsiinsä Viestin ja sen kautta saaneet tietää inkeriläisten toiminnasta ja oloista Suomessa sekä Ruotsissa ja muuallakin maailmalla. Ja mikä tärkeintä Viestin välityksellä he olivat saaneet tiedon kadonneiden omaistensa olinpaikasta. »Paljon rakkaita terveisiä ja paljon kiitoksia avusta», luki kirjeessä, jonka mukana oli myös oheinen Lempin kirjoittama runo. Se oli kirjoitettu, kuten hyvin ymmärrettävää on, murteellisella ja jo osin jo unohtuneella suomen kielellä. »Suomentaja» toivoo hartaasti, että on tavoittanut runon kirjoittajan ajatuksen punaisen langan, tai edes osan siitä.

TULE LAPSI

Ypö yksin kulkeissani
synti raastoi sydäntäni.
Kun kuljin orpo alla päin,
kuulin äänen sisältäin:

Tule lapsi, tule vaan,
vaikka eksyit maailmaan.
Tule lapsi, tule vaan,
Isä sua odottaa.

Murheinen on matkan pää.
Tule kotiin lämpimään.
Vaikka eksyit monta kertaa,
Isä aina armahtaa.

Tule lapsi, tule vaan,
— —

Rakkauteni tuhlasin,
saavun tyhjin sydämin.
Hän aina mulle anteeks antaa
Yksin Isän tuskan kantaa.

Tule lapsi, tule vaan,
— —

Jeesus pyyhki kyyneleeni,
lohdutti mua tuskassani:
Maailmalla kulkeissasi
olen aina turvanasi.

Tule lapsi, tule vaan,
— —

Ihmisille kerrothan,
että heitä rakastan.
Aina huolta kannan heistä
maailmalle eksyneistä.

Tule lapsi, tule vaan,
— —

Ristin puulla riippuissani,
puolestanne kuollessani
tahdoin: olis rauha teillä
lampaillani eksyneillä.

Tule lapsi, tule vaan,
vaikka eksyit maailmaan.
Tule lapsi, tule vaan,
Isä sua odottaa.

Lempi

Inkerin suomalaisia Pietarissa

Erään suvun tarinaa

Kirjoitan muutamien tuttavieni pyynnöstä äijästäni (äitini isästä), Rääpylän pitäjän Huvan Petistä (Pietari Tatista). Hän oli huomattava urakoitsija ja parisniekka Pietarissa Simbirskaja 5—7, jossa minäkin synnyin ja kasvoin. Isäni sai äidin vaimokseen ehdolla, että tulee Pietariin kotivävyksi ja osakkaaksi äijän liikehommiin. Äijällä oli myös kotikylässään maatila, jota hoiti vanhin poika Matti perheineen palvelijoiden avustamana. Myöhemmin hän sai oman tilan. Hänen jälkeensä muutti tilaa hoitamaan kaupungista äijän kolmannen vaimon poika Simo Pärssinen perheineen. Hänen vaimonsa ja lapsensa elävät vielä Pietarissa ja muualla Venäjällä. Maria täti (Massu), 94 v. muistaa vanhoja tapahtumia hyvin paljon.

Äijä kävi joka lauantai maatilalla tarkastamassa hommia ja saunomassa. Hän oleskeli silloin tien toisella puolella olevassa huvilassa, johon mekin, tyttären lapset, tulimme. Äijällä oli kolmannesta avioliitosta ikäiseni poika Paavo, jota meidän oli kutsuttava enoksi. Hän ei pitänyt siitä, ja sain tukkapöllyn milloin äijä ei nähnyt.

Myöhemmin äijä oleskeli enimmäkseen maalla, kun Simo-enolle rakennettiin talo. Äijä jätti urakoinnin pois, ja kaupungin majatalon hommat ja hevosmyynnit otti hoitaakseen äijän apuna kaupungin hommissa oleva Simo-poika (Petin Simo). Äijä kuitenkin piti ohjat käsissään ja kävi välistä katsomassa kaupungin hommia.

Isäni erosi jo äijän aikana kaupungin touhuista. Hän piti myös hevosia, myytäväksi ajureille, ja ajuriliikettä, jossa oli pari renkiä. Myöhemmin äijän kuoltua v. 1907 hän siirtyi maanviljelijäksi Rääpylän Suur-Pukerolle eli Ylä-Pukerolle, jonka järven rannalle Simo-eno rakennutti talvihuvilan ja kaksi kesähuvilaa. Näissä huviloissa eleli kesäisin tuttavia. Ajokaluliiterin päässä oli talonmiehen ja rengin asunto.

Urakka-aikana rengit kuljettivat hevosilla ruutitehtaalta ruutia Ruutimyllyn asemalle. Lähistöllä oli äijällä talo, ja siellä asui 40 renkiä. Heistä huolehti emäntäpiika, puolalainen Stepanida, apunaan kaksi naispalvelijaa. Rengit olivat »ylöspidolla», ja he huolehtivat työhevosista, joita oli neljäkymmentä. Renkien valvojana oli isäntärenki Isidor. Kävin lapsena äijän kanssa joskus siellä. Jos tarvittiin useampia hevosia tehtaalle, saatiin lähitaloista miehiä hevosineen. Kaupungissa asuvat rengit hoitivat myytävät hevoset ja osa oli hevosten kanssa puhdistamassa kontkateitä (vastasivat nykyisiä raitiovaunuja) Ohalta Suomen asemalle. Vanhempi väki muistaa, että kontkat olivat kaksikerroksisia. Ala-osa umpinainen ja yläosa avoin. Niitä veti kaksi hevosta, joita ajoi kuski vaunun etuosassa, ja vaunussa oli naisrahastaja. Pysäkki oli kotimme kohdalla. Jos joku sukulaisista oli menossa kontkassa kirkkoon, niin me lapset saimme vahtia ja kysyä ikkunasta onko ketään tulossa kirkonmenojen jälkeen kylään. Pietarin ja sen ympäristön suomalaiset kuuluivat Pietarin suomalaiseen Pyhän Marian kirkkoon.

Myöhemmin äijä luopui urakkahommista ja piti vain majataloa sekä suomalaisia juoksijahevosia myytävänä. Hevosmarkkinoiden aikana Suomessa eno ja isä olivat ostamassa hevosia. Pari renkiä oli mukana tuoden ostetut hevoset Pietariin. Viipurin markkinoille pääsi joku meistäkin mukaan. Asuimme ja söimme hotellissa.

Majatalossa majaili Suomesta liikemiehiä asioidessaan Pietarissa. Kerran oli maanviljelijä-liikemies Simo Häkli Kaukolasta asioimassa Pietarissa ja yöpyi meillä. Äitini oli maininnut, että vieras on varakas, mutta kun näin hänen syövän eväitään kannellisesta korista, menin äidin luo ja sanoin: »Ei se setä rikas ole, kun syö eväitä. Äijä vie meidät ravintolaan Viipurissa.» Äitini vastasi, että Suomessa on sellainen tapa. Kun monet Pohjois-Inkerin papit menivät asioimaan Suomeen, jättivät he hevosensa renkien hoitoon ja odottivat yläkerran asunnossaan junan lähtöä. Palatessaan lähtivät hevosillaan kotiin maksaen hoidon. Pohjois-Inkerissä ei silloin ollut

rautateitä kuin Rääpyvällä Irinovkan rata, joka meni Pähkinälinnaan asti.

Opin lapsena tuntemaan myös Kelton—Rääpyvän rovastin Vatasen, Toksovan Relanderin ja Peroniuksen. Laskiaisena, ennen paastoa, tuli Suomesta miehiä veikan ajoon. He asuivat majatalossa viikon ja liu'uttivat venäläisiä ym. Pietarin asukkaita värillisillä kukilla ja nauhoilla koristetuilla hevosilla ja re'illä ja ansaitsivat paljon rahaa. Varakkaammat perheet vuokrasivat meiltä pari—kolmivaljakoita ajeluun. Piti juhlia ennen paastoa.

Äijä oli järjestyksen pitäjä ja tarvittaessa ankarakin, mutta hyvin lapsirakas. Kaupungissa oli paljon huvittelupaikkoja lapsillekin. Pääsimme silloin tällöin Kansan puistoon, jossa oli ravintoloita, missä kävimme syömässä. Samoin siellä oli päiväteattereita, vuoristorata ja valtavan suuri eläintarha. Meidät vietiin sinne umpivaunussa (karetissa). Olinpa kaksissa loistavissa venäläisissä häissäkin, jotka pidettiin hotellissa, sekä juutalaisissa häissä. Ajoimme hotelliin karetissa, emme ehtineet kirkkoon. Nuoret tytöt ja pojat tarjoilivat koko ajan voileipiä, juotavaa, hedelmiä ja makeisia. Tytöt olivat vaaleanpunaisissa silkkileningeissä ja pojat vaaleansinisissä samettipuvuissa. Lähdimme vasta kello 4 aamulla kotiin. Juutalaishäissä vihittiin morsiuspari illalla hotellissa. Saliin tuotiin katos, jonne tulivat pappi ja vihittävä pari, hääväki asettui ympärille. Välillä juhlaväki sanoi ääneen »amin». Vihkimisen loputtua alkoi orkesteri soittaa ja lähiomaiset tanssia yksikseen. Sitten alkoi päivällinen. Me kristityt olimme eri pöydässä ja juutalaiset omissaan. Ruoat olivat kalasta, paitsi jälkiruoka oli jäätelöä. Morsiamen äiti sanoi, ettei juhlissa saa tarjota yhtaikaa lihaa ja kalaa. Ruoka oli hyvää, mutta niin vahvasti maustettua, että piti välillä pitää suuta auki ja hengittää.

Enolassa kävi paljon vieraita. Samoin me vuorostamme. Oli hyvin hauska tavata tuttavia ja sukulaisia. Kun menimme maalle sukuloimaan, olimme aina yötä. Lapsille tehtiin »siskonpeti». Ensi kerran kun kaupungista menimme maalle äijälään, oli äijä meitä varten käskenyt tuoda väentupaan puhtaat oljet ja keskelle ison kuusen. Kaikki lapset halusimme nukkua kuusen ympärillä.

Ystäväni

Kevätaurinko sulatti lumet ja jäät,
syntyi vedestä pienet purot,
pienistä puroista suuret vedet.
Oi, kuinka virta nopeasti kuljettaa
pientä lastua.
Miksi kiirehtiä, ajattelin, onhan aikaa.
Aika loppui, en ehtinyt.
Ystäväni kiirehti pois.
Hän oli parhaansa tehnyt,
auttavan kätensä aina ojentaen.
»Sinä ja minä kohtasimme liian myöhään.»
Nöyrästi kumarran pääni,
kiitän sinua siitä ajasta, jonka meille annoit.
Ystäväni Uno Hammarström on poissa.

Aili Jukarainen

80 vuotta täyttää 28. 8. 1983

PEKKA PEUHKURI

Onnea toivottavat pojat perheineen.

*   *

Ennen vallankumousta eno vuokrasi majatalon venäläisille ja muutti Ligofkalle, josta kävin Pietarin suomalaista yhteiskoulua Isolla Tallikadulla. Ligofkalla ollessamme oli vain arabialais-englantilaisia hevosia, jotka kilpailivat Simjönobskin radalla. Huomattavimmat hevoset olivat Sablja Prinsessa ja On-Moi. Enon lähdettyä Suomeen v. 1918 vei valtio hevoset Moskovaan. Niin loppui tämän suvun toiminta rajan toisella puolella.

Muista Pietarissa asuvista Inkerin suomalaisista liikemiehistä muistan S. Kilkin, A. Soikkosen, J. Halisen ja M. Leinin perheet. Siihen aikaan Inkerissä asuvia suomalaisia sanottiin Inkerin suomalaiset. Pietarissa asuvia olivat Pietarin suomalaiset ja Suomen suomalaiset; inkeriläisiä ei ollut.

Anna Savolainen
Paimio

Liisa Mustonen in memoriam

Muistopuhe pidetty Liisa Mustosen siunauspäivänä Kodisjoella 13. 3. 1983.

Ensimmäiset muistikuvani Liisa Mustosesta, synt. 18. 8. 1900 Järvisaaressa, Metsäpirtin kylässä, kuoli 6. 3. 1983 Kodisjoella, palautuvat ajassa 1950-luvulle, aikaan, jolloin Liisa asui yhdessä äitinsä kanssa. Mielelläni tässä mainitsen myös Liisan äidin, joka tuli Liisan ohella erityisen läheiseksi. Hän oli »Mustosen mummu», kuten häntä nimitettiin. Monet ovat ne kerrat, jolloin sain olla hänen kanssaan yhdessä, milloin marjamatkoilla läheisessä metsässä, milloin hänen kodissaan, milloin meillä kotona. Pikkupojan sydämeen painui hänen lähellään lämmin kuva rakastavasta Taivaan Isästä, hyvästä ja armollisesta Jumalasta. Luonnollisella ja välittömällä tavalla hän eli todeksi sen, mitä Kristuksen opetuslapsena eläminen merkitsee. Kun olin saattoväen mukana Kodisjoen hautausmaalla saattamassa Mustosen mummua, hänen tyttärensä Liisa lauloi heleällä äänellään Taivaan ihanuudesta ja iankaikkisesta elämästä, niin suru ja kaipaus muuttuivat syväksi kiitollisuudeksi ja taivaallisen elämän odotukseksi.

Liisa Mustosen elämässä tuli kauniilla tavalla näkyviin se hengellinen perintö, pyhä usko, jonka hän oli jo lapsuuskodissa saanut. Seurakunta ja sen eri tilaisuudet olivat Liisalle tuttuja ja rakkaita koko elämän ajan. Niissä hän vahvisti omaa uskonelämäänsä. Hän tahtoi myös, kuten äitinsäkin, elää todeksi tämän uskon. Liisan erityinen armolahja oli kaunis ja heleä laulunääni, johon jo edellä viittasinkin. Tätä lahjaansa Liisa myös ahkerasti käytti sekä kodissaan että seurakunnan eri tilaisuuksissa. Hengellisten laulujen ja virsien sekä Jumalan Sanan viljeleminen olivat joka kerta tavatessammekin niitä tärkeimpiä keskustelunaiheita, yhdessäolonmuotoja.

Jumalan lapsena eläminen oli Liisalle kaikki kaikessa. Hän oli joutunut elämässään kokemaan syvästi, miten meillä ei ole täällä pysyväistä asuinsijaa. Hänen oli äitinsä kanssa jätettävä lapsuudenkotinsa rajan taakse. Luottomus ikiaikojen Jumalan johdatukseen elämän kaikissa vaiheissa kantoi häntä. Hän oli vakuuttunut iankaikkisen elämän todellisuudesta, elämästä, joka alkaa jo täällä maan päällä ja kestää iäti taivaassa. Jumalan armolahja Jeesuksessa Kristuksessa oli hänen voimanlähteensä kuolemaan asti. Viimeisinä vuosinaan hän jo itsekin näki, miten kuolema tekee työtään hänen ruumiissaan, mutta se ei vienyt häneltä varmuutta siitä, että parhaat päivät ovat edessäpäin Jumalan luona taivaassa.

Liisa-tädin elämänmuisto on velvoittamassa meitä kaikkia turvautumaan yksin Kristuksen ansioon, hänen lunastustekoonsa. Sen me saamme uskolla omistaa ja sen varassa me yksin jaksamme elää ja kuolla. Hiljennyn kiitollisin ja siunaavin ajatuksin yhdessä perheeni kanssa Liisa Mustosen muiston äärellä.

»Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuken Kristuksen Jumala ja Isä, joka suuren laupeutensa mukaan on uudestisynnyttänyt meldät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleistanousemisen kautta». (1 Piet. 1:3).

Rauno Heikola
teol. lis.
Turku

Rakkaamme

EEVA PÖNNI (PENNE)

o.s. Savolainen

synt. 19. 12. 1895 Ryömin kylässä
Hietamäen srk:ssa Inkerissä
kuoli 24. 3. 1983, Eestissä,
Saha-Loossa

Äitiä, mummoa, isomummoa ja anoppia esirukouksistasi ja hyvyydestäsi kiittäen ja kaivaten:

tyttäret perheineen:
Ida Suomessa
Hilma Eestissä
Elina Petroskoissa
pojat perheineen:
Toivo Eestissä
Nikolai Eestissä

Äiti on maailman kaunein sana.
Äiti on paras lohduttaja.
Äiti on taivahan kirkkain tähti,
silloinkin vielä, kun iäksi lähti.

Siunattu haudan lepoon Eestissä 27. 3. 1983.

ETSITÄÄN

Juho Fjodorof, synt. 1921 Putkelan kylässä. Palasi sodan jälkeen Neuvostoliittoon Lohjan kautta. Etsii sisko: Eila Koskenranta, Kallioniementie 27 B 10, 45200 Kouvola 20.

Lahjoituksia Inkeriläisten Viestin tukemiseksi

Helena Tucán, Upsala	35 kr
Alina Rajatammi, Helsinki	100 mk
»Inkerin mummo», New York	20 dollaria
Tukholman Inkerin kerho	442:50 kr

Viesti kiittää tuesta.

Joukostamme poistuneita

Toivo Pietarinpoika Parkkinen, syntynyt 21. 8. 1943 karkoituksessa, kuoli 13. 6. 1983 Keltossa ja haudattiin Suorannan hautausmaalle. Suremaan jäivät vaimo, poika, äiti, siskot, veli, setä, täti, serkut ja muut sukulaiset.

Olga Kähärä, synt. 9. 1. 1913, kuoli Partillessa 3. 3. 1983

Anna Repo, synt. 25. 1. 1896, kuoli Mölnlyckessä 9. 4. 1983

Helena Ille, synt. 23. 7. 1908, kuoli Boråsissa 20. 5. 1983

Aino Pappinen, synt. 2. 4. 1923, kuoli Boråsissa 21. 5. 1983

Juho Kajava, synt. 28. 3. 1911, kuoli Göteborgissa 23. 5. 1983

Juho Suomalainen, synt. 27. 10. 1901, kuoli 24. 3. 1983 Boråsissa

Uno Hammarström, synt. 22. 5. 1899, kuoli 28. 3. 1983.

Heikki Klemola, synt. 24. 6. 1917 Salossa, kuoli Ilomantsissa 13. 5. 1983

Aleksanteri Korkkinen, synt. 24. 7. 1899, kuoli Angeredissa 3. 6. 1983

Aleksanteri Rouhiainen, synt. 5. 4. 1924, kuoli Göteborgissa 18. 6. 1983

Eeva Rappu, synt. 7. 2. 1902, kuoli Mölnlyckessä 10. 7. 1983

Anna Linkinen, synt. 8. 3. 1890, kuoli Mölnlyckessä 10. 7. 1983

Antti Matinpoika Korhonen, synt. 1922 tai 1923 Korhosin kylässä Hatsinan srk, kuoli Tallinnassa 1982.

Inkeristä lähdön muistojuhla Boråsiin

Samaan aikaan — juhannuksena — kun 36. kesäjuhlamme juhlaväki kokoontui hiljaiseen kunniantekoon, laskemaan seppeltä poismenneiden inkeriläisten muistokivelle Örebrossa, kävelin Boråsin St. Sigfridin kumpuilevalla, kesäisen kauniilla hautausmaalla heimolaisemme haudalta toiselle.

Sigfridin luonnonkaunis kalmisto otettiin käyttöönsä, siunattiin vainajien viimeiseksi leposijaksi 1941, tuona kohtalokkaana vuonna, jolloin Inkerinmaa joutui julman suursodan tappotantereeksi ja sen vähälukuinen suomenkielinen väestö kärsimään kylmyyttä, väkivaltaa, nälkää ja kuolemaa. Sigfridin krematorio, kolmine ruumiinsiunauskappeleineen, valmistui kolme vuotta myöhemmin, samoihin aikoihin, kun ensimmäisiä kodittomia, takaa-ajettuja inkeriläisiä sotapakolaisia alkoi jo saapua Ruotsin rannoilta suojaa ja turvaa etsimään.

Juuri Boråsista sittemmin löytyikin monelle inkeriläiselle ensimmäinen asunto ja työmaa. Joinakin parhaina vuosina lienee inkeriläisten lukumäärä Boråsissa ja sen lähiympäristössä kasvanut noin tuhanteen henkeen, joten emme lainkaan liiottele jos sanomme, että joka viides Ruotsiin saapunut inkeriläinen on jossain vaiheessa asunut, työskennellyt tai opiskellut Boråsissa.

Tekstiilikaupungin monissa kutomoissa ja ompelimoissa oli tuolloin työvoiman kysyntää. Kutojan tai ompelijan ammatin oppiminen kysyi verrattain lyhyen oppiajan, eikä vaatinut kielen taitoa. Työhön pääseminen oli tärkeää; se tiesi tuloja, loi pohjan uuden elämän aloittamiseen turvallisissa oloissa.

Eiväthän inkeriläiset olleet tulleet Ruotsista etsimään leveän, makean leivän päiviä, rasvaisia lihapatoja, vaan juuri työtä, turvallisuutta, elämän mahdollisuutta. Joskin heille sitten annettiinkin enemmän, kuin mitä koskaan olisivat voineet toivoa, odottaa.

Boråsista muodostui kohta inkeriläisten kulttuurielämän ja kirkollisen toiminnan keskuspaikka. Täällä syntyi ensimmäinen Inkeri-kerho nuorisomme toimesta. Täällä perustettiin ensimmäinen suomenkielinen seurakuntapiiri ja järjestettiin yhteisvoimin ensimmäinen kesäjuhlamme. Vuosien kuluessa on Boråsissa toiminut monia laulukuoroja, erilaisia askartelukerhoja, monenlaisia toimintapiirejä, lukuisia nuoriso- ja lastenleirejä ym.

Neljäkymmentä kohtalontäyteistä vuotta on kulunut niistä kyynelten päivistä, jolloin inkeriläiset jättivät Inkerinmaan, kotinsa ja paljon muuta sellaista, mikä heille siellä vuosikymmenien aikana oli tullut rakkaaksi ja kalliiksi. Sota oli jo riistänyt monelta elämän, hajottanut monet perheet, erottanut ystävät ja sukulaiset toisistaan. Edessä oli pakolaisen tie, mieron polku, tuntematon tulevaisuus.

Neljä vuosikymmentä ei ole pitkä aika suurten kansojen, ihmissuvun vaiheissa. Mutta pienen, suojattoman ja sorretun heimon elämässä se on kohtalokas ja tuhoisa, varsinkin kun se pirstotaan ja joutuu asumaan eri maihin, jopa eri maan osiin, kuten inkeriläisten kohdalla on käynyt.

Ruotsin inkeriläisten rivit ovat harvenemistaan harvenneet vuosien aikana huolimatta siitä, että syntyvyys keskuudessamme on ollut kuolevuutta suurempi. Inkeristä siirtolaisuuteen lähtenyt nuorempi polvi on saavuttamassa jo eläkeiän, sen aikaiset 40-vuotiaat kiiruhtavat ajasta pois, iäisyyteen. Ruotsissa syntynyt ja kasvanut sukupolvi avioituu useimmiten ruotsalaisten kanssa ja sulautuu ympäristöönsä, ruotsalaistuu.

Kävellessäni tuona kauniina juhannuspäivänä Sigfridin kirkkotarhan lukuisilla poluilla jouduin tuon tuostakin pysähtymään jonkun ystävän, tuttavan hautakiven äärelle, muistoissa elämään yhteisiä elämämme vaiheita, yhdessä elettyjä, vietettyjä Boråsin toimintamme vuosia, jotka eivät enää koskaan palaja, joita ei voi elää uudelleen.

Siellä he lepäävät — ja heitä on monta, arviolta parisen sataa — jotka omaisten ja ystävien saattelemina kuljetettiin Sigfridin kalmiston vihreiden kumpujen varsille lepäämään, odottamaan ihanaa ylösnousemuk-

BORÅSISSA VIETETTÄVÄN INKERISTÄ LÄHDÖN 40-VUOTISJUHLAN OHJELMA

24. 9. klo 17.00 Inkeri-ilta Carolin srk-talolla. Ohjelmassa prof. Jussi Tenkun esitelmä Inkeristä lähdön viime vaiheista. Filmi siirron ajoilta, ym. arvokasta ohjelmaa.

25. 9. klo 11.00 Poismenneiden muistojuhla Ylösnousemuksen kappelissa Sigfridin hautausmaalla. Hartauspuhe past. Jussi Jänis. Käynti omaistemme haudoilla.

—»— 13.30 Juhlajumalanpalvelus Carolin kirkossa HPE:n kanssa. Saarnaa past. Jussi Jänis. Rippisanat past. Vilho Kurujoki. Avustajina ehtoollisen jakamisessa prof. Jussi Tenkku ja rov. Juhani Rantanen.

—»— 15.30 Kiitosjuhla Carolin srk-talolla. Puhujina edellä mainitut papit. Mölnlycken kirkkokuoro ja Boråsin Ev.yhdistyksen kuoro esiintyvät juhlassa eri tilaisuuksissa.

Prof. Jussi Tenkku oli sotilaspastorina Inkerissä siirtovaiheen aikana ja poistui sieltä vasta viimeisten inkeriläisten lähettyä maasta, joten hänellä on varmaan uutta ja mielenkiintoista kerrottavaa kuulijoilleen. Tervetuloa Boråsiin läheltä ja kaukaa!

Boråsin Inkeri-kerho

GÖTEBORGIN SEUDUN INKERIN KERHON TOIMINTAA:

KÄÄNTÄMISRYHMÄ

Maanantaina 31. 8. aloitamme taas »Inkerin Suomalaisten Historian» kääntämistä. Tavataan Inkeri Petersonilla, Ullas Lyckas Väg 16, Kålleredissa klo 19.00.

Jos olet kiinnostunut kääntämiskerhostamme, ota yhteys Viktor Aitmaniin, puh. 031-710 602.

Tapaamme vuorotellen kodeissa joka toinen viikko.

KANSANTANHUILTOJA

Joka toinen tiistai alkaen 30. 8. klo 19.00 harjoittelemme inkeriläisiä kansantanhuja »Punaisessa talossa», Ullas Lyckas Väg 14, Kålleredissa. Inkeri Peterson selittää tien, jos soitat 031-752 181.

Tervetuloa!

GÖTEBORGSDISTRIKTETS IGERMANLÄNDSKA FÖRENINGS VERKSAMHET

ÖVERSÄTTNINGSCIRKEL

Måndagen 31. 8. börjar översättningscirkeln höstens arbete med »Inkerin Suomalaisten Historia». Vi träffas hos Inkeri Peterson, Ullas Lyckas Väg 16, Kållered, kl. 19.00.

Om Du är intresserad av vår översättningsgrupp, tag kontakt med Viktor Aitman, tel. 031-710 602.

Vi träffas i hemmen varannan vecka.

FOLKDANSKVÄLLAR

Varannan tisdag med början den 30. 8. kl. 19.00 tränar vi danser, som dansades i Ingermanland, i »Röda huset», Ullas Lyckas Väg 14, Kållered. Inkeri Peterson förklarar vägen, om Du ringer 031-752 181.

Välkommen!

*

OPINTOMATKA ... →

sen aamunkoittoa, jälleennäkemisen iloa omaistensa kanssa.

Useimpaan hautakiveen on kaiverrettuna yksi nimi, toisiin kaksi, joihinkin jo kolmekin nimeä. Heitä ajatellessaan tulee mieleen psalmien kirjan sana kyynelten kansasta, riemuitsevasta joukosta: »He menivät itkien, kun kylvösiemenen vievät ja palajavat riemuiten, kun lyhteensä tuovat.» Ps. 126: 6.

Rauhaisa olkoon heidän leposijansa, siunattu heidän muistonsa!

Jussi Jänis
Borås

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Syyskuun kuukausitilaisuus 25. 9. 1983 klo 14. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

LAHDEN SEUDUN INKERI-KERHO

Lahden seudun Inkeri-kerho kokoontuu seuraavan kerran syyskuun toisena maanantaina Joutjärven kirkon ravintolahuoneessa klo 18.30.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet: Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (muistokivellä klo 12), joulujuhla 26. 12. klo 14.

Paikallisosaston johtokunta

RUOTSIN PUOLELTA

OPINTOMATKA HELSINKIIN

ISK järjestää myös tänä vuonna syysmatkan Tukholmasta Helsingin Valtionarkistoon. Lähdetään 13. 10. Tukholmasta ja palataan sunnuntaina 16. 10. Opettajana ja matkajohtajana toimii Toivo Folksten. Lähempiä tietoja voi saada Viktor Aitmanilta puh. 031/710 602.

STUDIERESA TILL HELSINGFORS

ISK anordnar även i år en höstresa från Stockholm till riksarkivet i Helsingfors. Avresa sker torsdagen den 13/10 med återkomst söndagen den 16/10 på morgonen. Kurs- och reseledare blir som vanligt Toivo Folksten. Upplysningar kan fås av Viktor Aitman 031/710 602.

LENTOPALLONPELAAJAT

GSIK tarvitsee lentopallonpelaajia syksyn peleihin. Ilmoittaudu Valter Disforsille puh. 031/285 810.

VOLLEYBOLLSPELARE

GSIK behöver spelare till höstens korpmatcher anmäl er till Valter Disfors tel. 031/285 810.

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 9 syyskuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-I

KANSIKUVA KERTOO: Turun Tuomiokirkko, jossa pidettiin inkeriläisten kesäjuhlien juhlajumalanpalvelus sunnuntaina 10. 7. 1983

Rehtori Heikki Mylläri:

Muistojen Inkeri

(Puhe inkerinsuomalaisten kesäjuhlassa 9. 7. 1983)

Kun me Inkerissä syntyneet Inkerin suomalaiset eli inkeriläiset näin kokoonnumme yhteen suurella joukolla, me aivan kuin lähestymme entistä synnyinmaatamme, vaikka olemmekin maantieteellisesti ja ajallisestikin siitä kaukana. Näin näet heräävät meissä muistot siitä, mikä on ollut meille lapsuudessa, nuoruudessa ja monelle vielä aikuisenakin rakasta ja kallista. Ja kaikkein rakkaimpiin ja kalleimpiin lienee laskettava äiti, isä, sisaret ja veljet sekä koko lapsuuskoti, kotikylä sukulaisineen, naapureineen ja tuttavineen, samoin kuin kotiseutu ja koko suomalainen Inkeri, synnyinmaamme. »Ei maassa eikä taivaissa ole ihmiselle niin rakasta paikkaa kuin se, missä synnyimme ja pieninä piehtaroimme», kirjoittaa ehkä tunnetuin suomalainen kirjailija Aleksis Kivi Seitsemässä veljeksessään.

Yhteisten muistojemme vaalijoina ovat olleet nämä jokavuotiset kesäjuhlamme, joihin hajaantuneen Inkerin heimon jäseniä kokoontuu lähinnä eri puolilta Suomea ja Ruotsia, mutta myös kauempaa, jopa joskus Kanadaa, Australiaa ja Neuvostoliiton etäisiä osia myöten.

Viime kesien juhlissa on monta kertaa mainittu ensimmäisestä Suomeen siirtyneiden Inkerin suomalaisten Suomessa järjestämästä yhteisestä kesäjuhlasta, joka pidettiin Karjalan kannaksella Raudussa, Inkerin rajapitäjässä, keskikesällä vuonna 1920, josta siis on jo kulunut 63 vuotta; voisi sanoa: kokonainen ihmisikä. Se oli kyllä erikoinen ja jääkin eräissä suhteissa ainoalaatuiseksi. Eniten herätti huomiota se, että ehkä noin puolet juhlaväestä oli sotilaspukuista. Nämä sotilaat olivat Inkerin omia poikia, jotka omien taistelujensa jälkeen, edelleenkin omalla maankamarallaan seisten, olivat liittyneet Suomen rajavartiojoukkoihin. Kauempaakin katsoen Inkerin suomalaisia oli pidetty uutterina maanviljelijöinä, tarkkoina taloutensa hoitajina sekä innokkaina henkisen kulttuurin harrastajina. Tuossa juhlassa heitä nähtiin omaleimaisissa sotilaspuvuissaan ryhdikkäinä maanpuolustajina. Samalla tämä oli osoitus pienen kansansirpaleen lujasta elinvoimasta ja omien oikeuksiensa puolustushalusta.

Kotiseudun muistot ja syntymäseudun kaipuu ovat aina näissä kesäjuhlissamme tulleet herkästi esille, kun ehkä hyvinkin pitkän ajan ja pitkien matkojen takaa saapuneet sukulaiset ja tuttavat tapaavat toisensa ja tekevät tuon tutun kysymyksen: Mitä Kuuluu? Mutta tuntui kuin tuo kysymys olisi tässä ensimmäisessä kesäjuhlassa noussut kaikkein syvimmältä kysyjäin sydämistä. Suurin osa meistä oli n. vuotta aiemmin joutunut pois kodeistaan, valtiollisen rajan eroittamaksi. Tunsimme jo hyvin, miten raskas maanpakolaisen sauva oli kantaa. Sydämemme ja ajatuksemme eivät olleet vielä ollenkaan irroittuneet kodeistamme ja synnyinseudustamme. Kyyneleet olivat herkässä, varsinkin vanhempien, joiden vastuulla olivat lapset ja heidän tulevaisuutensa.

Juhlapuheen tuossa ensimmäisessä kesäjuhlassa piti Kolppanan seminaarin, Inkerin Alma materin, johtaja Kaapre Tynni, kookas, kantavaääninen ja selkeäsanainen mies. Kuinka kiinteästi juhlayleisön silmät ja korvat seurasivatkaan hänen jokaista sanaansa, vainuten, eikö niissä tulisi ilmi,

milloin päästään kotiin. Monet lisäsivät kysymykseensä omissa ajatuksissaan, että ei kai meidän enää ensi jouluna tarvitse viettää näissä vieraissa ja ahtaissa tuvannurkissa. Eihän? Maisteri Tynni kyllä tajusi, mitä kuulijat henkeään pidättäen häneltä odottivat, mutta hän oli tuiki rehellinen mies eikä tahtonut herättää heissä turhia toiveita.

Niin jatkuivat Inkeristä Suomeen paenneiden inkeriläisten lohduttomat pakolaisuusvuodet ahtaissa vieraissa tuvannurkissa jatkuvassa odotuksessa: milloin päästään kotiin. Koti ja kotiseutu kuvastuivat ikävöivissä ajatuksissa entistä kirkkaampina ja houkuttelevampina. Uusia pakolaisia saapui Inkeristä Suomeen jatkuvasti yön hiljaisina hetkinä rajan yli puikahtaen, jopa rajajoen yli uiden. Heidän kertomuksensa kotiseudun oloista eivät suinkaan olleet houkuttelevia. Siitä huolimatta kotiin palanneiden määrä pikemminkin lisääntyi. Suomi takasi pakolaisilleen jokapäiväisen leivän, joskin vain vaatimattoman. Sitten Amerikan Punainen Risti osallistui pakolaisten jokapäiväiseen huoltamiseen vehnäjauhoilla, silavapurkeilla, makeamaitotölkeillä ym. ruokatarvikkeilla.

Talvisodan jälkeen silvottu Suomi joutui vastaanottamaan lähes puoli miljoonaa Karjalan evakkoa, järjestämään heille koteja ja kontuja sekä suorittamaan korvauksia menetetystä omaisuudesta. Silloin minulle ja varmaan monelle muulle entiselle Inkerin pakolaiselle tuli mieleen, että eikö Suomi olisi voinut kahtakymmentä vuotta aikaisemmin, kun tänne alkoi saapua Inkerin pakolaisia, suoda heille samaan tapaan kodit ja konnut ja näin kiinnittää heidät tähän maahan, kansaan ja yhteiskuntaan. Olimmehan perin juurin samoja suomalaisia. Niin kuin inkeriläinen kansanrunoilija Jaakko Räikkönen oli aikoinaan lausunut: »Me suomalaiset olemme ja suomalaisiks' jäämme. Me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme.» Inkerin suomalaiset todella taistelivat kansallisuutensa puolesta säilyttäen halki raskaan historiansa tuolla mahtavan venäläisen metropolin liepeillä oman kansallistuntonsa, esi-isiensä uskon, kielensä, mielensä ja kansalliset elämäntapansa. Ja Suomeen palattuaan toivat ne tänne kaukaisten esivanhempiensa kotimaahan entistä kirkastuneempina. Ja mitä kaikkea arvokasta onkaan tuo pieni suomalainen kansansirpale, Inkeri-tytär, ounaan herran orjana ollut, Suomi-äidilleen antanut. Inkerin tutkija, Helsingin yliopiston entinen professori Väinö Salminen kirjoittaa: »Kaikista koko suomen ja karjalan kielten alueilta talteen saaduista vanhoista kertovaisista ja tunnelmarunoista on runsas neljäsosa, noin 12000 toisintoa, tästä pienestä maanäärestä.» Kuinka paljon köyhempi Suomen kansanrunousaarteisto olisikaan ilman Inkerin antamaa osuutta. »Kärsimys ja tuska on usein laulun lähteenä ollut, mutta sitä kauniimmaksi, väriloistoiseksi kuin taivaankaari, on siitä runo saanut», on sanottu. Kuinka monta lahjakasta ja korkeisiin saavutuksiin kulttuurielämän alalla ulottunutta työntekijää onkaan Suomi Inkeristä saanut kuten Martti Rautasen, Matti Kurikan, Larin Parasken ja nuoremman polven edustajista voi hyvin mainita Aale Tynnin. Eikö Suomen velvollisuus siis olisi ollut auttaa näitä kunniakkaasti vuosisatoja suomalaisuutta rajan takana edustaneita, hätätilassa tänne kaukaisten esivanhempiensa kotimaahan palanneita heimolaisiaan avarammalla kädellä kuin jollakin köyhäinhoitoon verrattavalla avustuksella?

Niin minäkin asiaa ajattelin, mutta kohta törmäsin itse pääasiaan: Inkerin pakolaisen sydämen syvyydessä yötä päivää polttavaan koti-ikävään. Jos tuolloin meille olisi tarjottu mahdollisuus saada täällä koti ja kontu, minkä jokainen olisi ymmärtänyt sitovan meidät tänne ja näin estävän mahdollisesti aukenevalta kotiinpaluulta, tuskin kukaan olisi tuohon tarjoukseen tarttunut. Niin kovassa vanhempien ja esivanhempien rakentamien rakennusten ja heidän perkaamiensa peltojen, oman kotikylän ja koko kotimaan — tuon ihanan Inkerin — kaipuussa vielä elettiin.

Odotettiin kotiinpääsyä ja kukin kulki omaa tietään. Yleensä jouduttiin käymään raskasta koulua. Vuodatettiin hikeä Karjalan kannaksen rajapitäjien halkometsissä tai rehkittiin maalaistalojen pelloilla ja niityillä melkein olemattomilla palkoilla. Mutta aivan kuin huomaamatta myös mentiin eteenpäin. Kuka kotiutui tehtaan tai liikelaitoksen palvelukseen. Monista inkeriläisneitosista tuli maalaistalojen piikoja, sitten miniöitä, jopa emäntiäkin. Inkerin pojista tuli talojen renkejä, myöhemmin

jatkuu s. 12

Teol. tri Markku Pyysiäinen:

Yhteinen päämäärämme

(Saarna Turun Tuomiokirkossa inkeriläisten kesäjuhlilla sunnuntaina 10. 7. 1983)

»Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.» Room. 3: 23—24

Tämä 3. rukouspäivä, jota tänään vietämme, on erityisesti uskonpuhdistuksen päivä. Ja samalla koko tämä vuosi on uskonpuhdistajamme Martti Lutherin syntymän 500-vuotisjuhlavuosi. Me inkeriläisten kesäjuhlille Turkuun ja tähän tuomiokirkkoon kokoontuneet olemme osaltamme mukana tässä juhlassa. Tänään me saamme erityisesti syventyä tarkastelemaan sitä, mihin meidän kristillinen uskomme luterilaisen käsityksen mukaan perustuu. Me saamme yhdessä etsiä sitä elämän pohjaa, joka kestää aikojen ja elämäntilanteiden vaihdellessa — silloinkin kun inhimillisesti ajatellen ei toivoa juuri näy olevan.

Tällaiset kysymykset ovat varmasti tuttuja monelle teille Inkerissä syntyneelle ja tuon kansanheimon elämänkohtalot jakaneille inkerinsuomalaisille. Te olette joutuneet kulkemaan sellaisten ajanjaksojen lävitse, jolloin todella on jouduttu vastakkain elämän pohjimmaisten kysymysten kanssa. Itse olen Suomessa syntyneenä toisen polven inkeriläisenä kuullut monia tällaisia elämäntarinoita. Saatan aavistella, millaista hätää ja ahdistusta niihin sisältyy. Mutta tiedän myös, että niihin mahtuu yli inhimillisen ymmärryskyvyn käyvää autetuksi tulemista.

Olen toisinaan pysähtynyt miettimään, mitä yhteistä on näillä raskailla elämänvaiheilla ja sillä seikalla, että luultavasti tällä hetkellä juuri inkerinsuomalaiset ovat tämän maailman luterilaisimmaksi kutsutun maan ehkä kaikkein syvimmälle luterilaisuuteen juurtunut kansanheimo. Onko niin, että tämä kansanheimo kokonaisuutena on joutunut elämässään samalla tavalla ahtaalle kuin Martti Luther aikoinaan etsiessään armollista Jumalaa? Onko niin, että luterilaisen uskomme syvimmän sisällön — Jumalan edessä vanhurskautetuksi tulemisen Kristuksen tähden uskon kautta ilman mitään omia ansioita — voi syvimmin ymmärtää juuri se ihminen, joka elämässään on joutunut niin tiukalle, että kaikki omat ansiot niin ihmisten kuin Jumalan edessä on viety pois? Näyttää ainakin olevan niin, että menestyksen ja myötämäen päivinä ihminen hyvin helposti kuvittelee selviävänsä myös Jumalan edessä omien voimiensa varassa — jos hän ajattelee sitten Jumalaa lainkaan. Toteaahan Paavalikin I korinttolaiskirjeen alussa, kuinka Jumala valitsi juuri sen, mikä on hulluutta maailman silmissä ja sen mikä on heikkoa tässä maailmassa osoittaakseen oman voimansa. Omaan itseensä ja omaan voimaansa luottavalle ihmiselle sanoma rististä voi todella olla hullutus. Mutta sille, joka elämässään on joutunut pohjimmaisten kysymysten eteen, tämä sama sanoma rististä tarjoaa ainoan kestävän pohjan tälle ihmiselämälle, jota muuten usein on niin vaikea ymmärtää.

Maamme esivallan antamassa saarnatekstissä me kuulimme juuri Paavalin sanat, jotka omalla tavallaan kiteyttävät yhteen lauseeseen koko uskonpuhdistuksen meille perinnöksi jättämän kristillisen uskon syvimmän sisällön. Tuo lause sisältää oikeastaan kaksi suurta ja kaikkia ihmisiä samalla tavalla koskevaa väitettä. Ensinnäkin Paavali sanoo, että kaikki ihmiset yksinkertaisesti ovat syntisiä. He eivät yksin tee pahoja ja tuomittavia tekoja, vaan he pohjimmiltaan ovat pahoja. Oman aikansa juutalaisessa yhteisössä tämä Paavalin väite varmasti synnytti vastustusta. Juutalaisten ilmestyskirjallisuus kyllä tunsi myös ajatuksen kaikkien ihmisten syntisyydestä. Mutta silti se ei ollut suinkaan Paavalin aikaan hallitseva ajatussuunta. Rabbiinisen ajattelutavan mukaan oli olemassa myös synnittömiä ja täydellisiä ihmisiä. Kaikki eivät olleet pahoja ja tehneet pahaa. Tämän jälkeen samansuuntainen ajattelutapa on useaan kertaan toistunut länsimaisessa ajattelussa. Sen mukaan ihminen ei ole syvimmältä olemukseltaan paha vaan hyvä. Ihmisluonteeseen sisältyvä pahuus saatetaan tulkita ulkonaisten olosuhteiden tai yhteiskunnallisten rakenteiden aikaan saamaksi vääristymäksi. Ja siitä vapaudutaan muuttamalla näitä ulkoisia olosuhteita. Niiden myötä kasvaa myös uusi ja hyvä ihminen. Toisen ajattelutavan mukaan ihmisen pahuus on voitettavissa kasvatuksen ja sivistyksen avulla. Senkin mukaan ihminen luonnollisessa tilassaan on hyvä. Ja kasvatuksen avulla hänet voidaan palauttaa tuohon luontaiseen hyvään tilaan.

Kristillinen ihmiskäsitys poikkeaa tässä suhteessa kaikista muista länsimaisista ajattelutavoista. Syntiinlankeemus ei ole vain tarina Raamatun alkulehdillä. Se on todellisuutta, jonka me kohtaamme päivittäin niin omassa kuin koko maailman elämässä. Kaikki me olemme syntiä tehneet, ja siksi synti hallitsee meitä. Uskonpuhdistajamme esimerkiksi eivät suostuneet tinkimään juuri tästä ihmisen pahuudesta. Heidän ihmiskäsityksensä oli hyvin realistinen. Erityisesti Jumalan edessä ihmisellä ei ole käsityksemme mukaan mitään omia ansioita. Pahaa ei saa muuttumaan hyväksi millään ihmisen tekemällä tempulla eikä yrityksellä.

Tämän lohduttoman toteamuksen jälkeen Paavali kuitenkin heti perään esittää toisen väitteensä. Nämä syntiset ihmiset saavat Kristuksen tähden Jumalan armosta lahjaksi vanhurskauden. Omasta pahuudestamme huolimatta me emme sittenkään ole kadotettuja ja tuomittuja ihmisiä. Jeesuksen lunastustyön tähden voidaan jokainen ihminen tässä maailmassa täysin hänestä itsestään riippumatta julistaa syyttömäksi ja vanhurskaaksi Jumalan edessä. Uskon kautta voi meistä jokainen henkilökohtaisesti omistaa tämän Jumalan armahduksen. Jotta tämä lupaus ei jäisi pelkiksi sanoiksi, meitä jokaista kutsutaan jatkuvasti Herran pyhälle ehtoolliselle. Siellä me voimme kokea todeksi tämän Kristuksen lunastustyön. Siellä juuri minulle julistetaan armahdus. Minua ei suinkaan tehdä siellä hyväksi. Minun paha ja syntinen luontoni ei sielläkään muuksi muutu. Mutta minulle ja jokaiselle meistä lahjoitetaan siellä Kristuksen pyhyys. Häneen turvautumalla me Jumalan edessä olemme pyhiä, itsessämme syntisiä mutta Kristuksessa samalla kertaa täysin pyhiä.

Uskon, että juuri inkerinsuomalaiset ovat oman heimonsa elämänvaiheissa merkillisellä tavalla joutuneet kokemaan todeksi juuri nämä kaksi Paavalin saarnatekstissämme esittämää väitettä: toisaalta ihmisen täydellisen syntisyyden mutta toisaalta myös sen lahjavanhurskauden, jonka me omistamme ilman omia ansioita Kristuksessa. Te tiedätte, että pohjimmiltaan ihminen ei ole hyvä. Ja kun hänen pahuutensa ulkonaisten olosuhteiden paineessa pääsee irti, sillä ei tunnu olevan mitään rajoja. Tämän tietäen me inkerinsuomalaiset olemme varmasti tänään ensimmäisiä tekemään työtä rauhan hyväksi ja rukoilemaan sen puolesta. Se on kaikkien ihmisten yhteinen päämäärä. Inkeriläisinä me tiedämme myös sen voiman, jonka ansiottoman ihmisen armahtaminen voi tuoda ihmisen elämään. Sen voiman varassa jaksaa elää ja kuolla. Sen voiman varassa on jaksettu tähän päivään saakka. Ja sen saman voiman, evankeliumin voiman varassa me uskallamme katsoa myös tulevaisuuteen. Me tiedämme, että meidän Vapahtajamme Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja iankaikkisesti. Häneen turvautumalla me olemme kulkeneet tähän asti. Ja hän yksin on meidän tukemme myös tästä eteenpäin.

JUHLAT
AURAN RANTAMILLA

Inkerinsuomalaisten kesäjuhlat Turussa 9.-10. 7. 1983

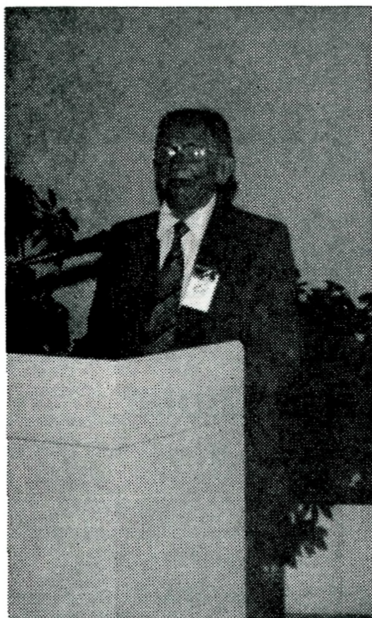
Helteisenä heinäkuun viikonloppuna oli satamäärin inkerinsuomalaisia Suomenmaasta ja maan rajojen ulkopuolelta kokoontunut Turkuun viettämään perinteisiä kesäjuhliaan. Loma-Suomi näytti kauneimmat kasvonsa: aurinko paahtoi pilvettömältä taivaalta. Hiljainen kesäkaupunki sai nähdä viehättävän näyn: värikäs joukko kansallispukuisia ja parhaimpiinsa pukeutuneita »tyttöjä» ja »poikia» kulki laumoittain kaupungilla lähellä Aurajoen rantaa ja Turun ylpeyttä Tuomiokirkkoa, joka tietoisena vuosisataisesta arvokkuudestaan katseli ylväänä vanhojen puiden pään yli tätä nykyajan näytelmää. Sen holveissa taas laulut kaikuisivat ja harras virsi viriäisi. Se oli vuosisatojen saatossa nähnyt monenlaisia kulkueita kaupunkinsa kaduilla. Se olinähnyt tuskaa, hätää ja kuolemaa, mutta myös loiston aikoja se oli nähnyt. Iloisten ihmisten hyörinää, harrasta menneiden sukupolvien kunnioittamiseen pyhitettyjä juhlia, kuten tämän viikonlopun juhlakin, jonka se armollisesti otti siipiensä suojaan antaen sille rauhansa ja siunauksensa.

Lauantai

Turun juhlat alkoivat perinteiseen tapaan juhlahuoneiston avauksella Eerikinkatu 3:ssa lauantaina 9. 7. klo 9. Urheiluväki kokoontui Turun Urheilupuiston Välikentälle kymmeneltä kyykkäämään ym. perinteisiä urheilulajeja harrastamaan. Urheilukilpailuista kertoi seuraavan päivän paikallinen lehti Turun Sanomat urheilupalstallaan mm. näin: »Inkeriläisten kaksipäiväinen kesäjuhla käynnistyi lauantaina urheilupuiston välikentällä kyykkäkisalla. Kyykkä tuntuu olevan inkeriläisillä verissä; karttu lähti taitajien käsistä, kieppui halki helteisen ilman ja osui erehtymättömästi maaliin sinkauttaen pienet kyykät kentän ulkopuolelle.» Takuun pitkästä kyykkäperinteestä antoi urheilukentän laidalla peliä silmä tarkkana seurannut 80-vuotias Pohjois-Inkeristä lähtöisin oleva, vannoutunut kyykän harrastaja Yrjö Rautanen. — Turun karjalaisten ja inkeriläisten välinen juhlaottelu päättyi Inkeriläisten voittoon.

Kansallinen juhla jäi lämmintunnelmaisena ja arvokkaana mieliin. Se pidettiin Eerikinkadun juhlahuoneistossa, jonka Turun evankelis-luterilaiset seurakunnat olivat veloituksetta luovuttaneet inkeriläisten juhlanjärjestäjien käyttöön.

Alkajaisiksi lauletun Varsinaissuomalaisten laulun jälkeen lausui tervehdyssanat Turun paikallisosaston puheenjohtaja pastori Vilho Mustonen. Tavanomaisten eri paikkakuntien tervehdysten yhteydessä Armas Paakkonen (Borås) jakoi kunniakirjat Helsingin paikallisosaston ja Seukkoseuran ahkeralle puuhanaiselle Susanna (Sanni)

Rehtori Heikki Mylläri puhui kauniisti ja mieliä liikuttavasti kadotetusta muistojen Inkeristä kansallisessa juhlassa lauantaina 9. 7. — Valok. Jouko Mattlin.

Kössille sekä Ida ja Armas Kurviselle (Turusta), jotka yhteisvoimin, yhteen hiileen puhaltaen olivat johtaneet Turun paikallisosaston toimintaa, Ida jo 1947 alkaen. Nämä olivat osa niistä kunniakirjoista, jotka luovutettiin juhannuksena Örebron juhlilla paikalla olleille. Armas Paakkonen puhui pitkään ja vakuuttavasti yhteistyön merkityksestä Suomen ja Ruotsin inkerinsuomalaisten välillä. Hän korosti erityisesti Inkeriläisten Viestin ja kielen merkitystä inkeriläisen kulttuurin säilyttäjänä. Inkeriläisten Viestissä ruotsin kielellä julkaistut kirjoitukset ovat tärkeä osa Ruotsin inkeriläisten jälkeläistensä hyväksi tekemää kulttuurityötä. Lahden Seudun Inkerin Kerhon tervehdyksen toi teol.tri Juhani Jääskeläinen. Helsingin inkeriläisten airuena tervehti Inkeri-kuoro Kerttu Hiltusen johtamana juhlanviettäjiä puheiden lomassa.

Juhlapuheen kansallisessa juhlassa piti kunnioitettu Turun osaston toiminnan veteraani, rehtori Heikki Mylläri (puhe tässä numerossa s. 3). Hän oli tehnyt hiljattain suurenmoisen työn kokoamalla vihkoseksi historiikin Turun paikallisosastojen ja kerhojen toiminnasta 50 vuoden ajalta (1932—1982); vihkosta oli saatavana juhlapaikalla.

Rehtori Myllärin puheen jälkeen oli runon ja musiikin vuoro. Lilja Stenvall lausui V. A. Koskenniemen runon Vanha Markku, jonka tapahtumat ja sanoma niin hyvin niveltyvät inkeriläistenkin kohtalonkaareen ja mielialaan: »Harmaa honka eloon jäi, kun kuolo kaatoi nuoren metsän», mutta toisaalta: »Viel ei ollut kaikki toivo mennyt, oli siemen, oli lapsi vielä.» Näin on toivoa vielä inkeriläistenkin toiminnan jatkumisesta, sillä onhan jälkipolvea, lapsia, usein ilahduttavan paljon tilaisuuksissamme. Runo liikutti kuulijoita ja aplodimyrskyn jälkeen esitti pianomusiikkia taitavasti ja kauniisti abiturientti Petri Kopponen. Liekö ollut inkeriläistä jälkipolvea?

Puheenvuorossaan Inkeriläisten Yhdistyksen puheenjohtaja Matti Vironmäki lausui parhaat kiitoksensa juhlan järjestäjille ja totesi heidän olevan erittäin hyvissä suhteissa seurakuntansa kanssa, kun olivat saaneet näin uljaat puitteet kesäjuhlien järjestämiseen, ja kaiken lisäksi maksutta. Tuodessaan Inkeriläisten Sivistyssäätiön tervehdyksen juhlaan, hän samalla pahoitteli, ettei säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Erkki Tuuli ollut lupauksestaan huolimatta voinut saapua juhlaan. Hän oli saanut odottamattoman ja ikävän vieraan, joka oli vienyt hänen poikansa sinne, mistä ei ole paluuta, ja juuri tänään oli isä saattamassa poikaansa haudan lepoon.

Kun Nouse Inkeri oli yhteisesti laulettu, väki kokoontui iltateen ja rupattelun merkeissä eteisaulaan, jossa emännillä koko juhlien ajan oli maittavaa ruokaa ja juomaa valmiina.

Iltahartauden lauantaipäivän päätteeksi piti Ruotsista saapunut pastori Vilho Kurujoki, jonka vakuuttava puhe Jumalan johdatuksesta saatteli ketä päivän annista uupuneena yöpuulle, ketä nuorten järjestämään illanviettoon Karjalaisten talolle, jossa oli toisenlaista ohjelmaa, ja jossa Ilo Siippalainen buffetteineen huolehti iltapalasta.

Sunnuntai

Kunnianosoitus inkeriläisten muistomerkillä Turun uudella hautausmaalla aloitti sunnuntain juhlallisuudet; muistomerkillä puhui rovasti Matti Vironmäki.

»Pyhäaamun rauha hiljaa huokuilee». Nuo laulun sanat sopivat hyvin tähän rauhalliseen aamuhetkeen, jolloin Inkeri-kuoro on pysähtynyt Turun Tuomiokirkon edustalle puiden siimekseen odottelemaan jumalanpalveluksen alkua. Inkeri-kuoro lauloi kirkossa tuon tutun ja kauniin P. J. Hannikaisen laulun. Kuorolaisten keskellä rovasti Matti Vironmäki. — Valok. Annakaisa Mörttinen.

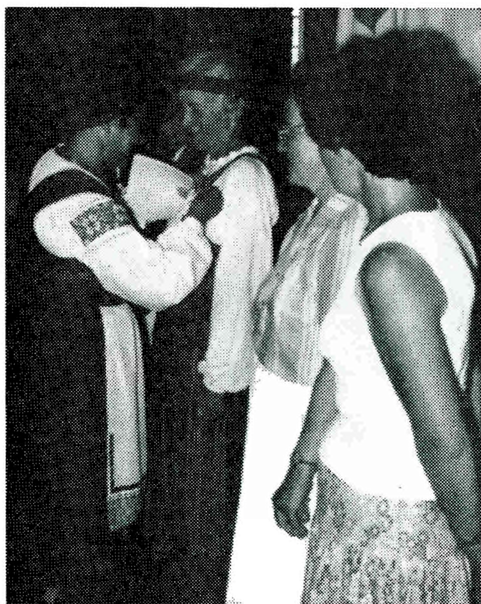
Juhlajumalanpalvelus Turun Tuomiokirkossa oli vaikuttava ja sykähdyttävä elämys. Sen sai kokea myös Inkeri-kuoro, joka ensi kerran pääsi laulamaan tähän uljaaseen pyhäkköön. Oli ollut suurenmoista laulaa juhannuksena Örebron St Nikolain kirkossa, mutta tämä keskiaikainen, Suomen historiassa niin keskeistä osaa näytellyt temppeli tuntui suorastaan pelottavan juhlalliselta ja samalla velvoittavalta. Mielessä ailahti sanomattoman lämpimästi seurakunnan kirkkoherran esitettyä sydämellisen tervehdyksensä. Inkeriläistä juurta olevan »oman pojan», teol.tri Markku Pyysiäisen saarna (tässä numerossa s. 5), ja seurakunnan harras osallistuminen liturgiaan olivat ainutlaatuinen mieleenjäävä kokemus keskellä maailman melskettä. Tuntui, etteivät urutkaan milloinkaan, missään maailman kirkossa, voisi soida niin kauniisti, kuin ne soivat urkuri Erkki Alikosken sormien kosketuksesta juuri täällä. Pyhään ehtoolliseen osallistui koko kirkkokansa, ja uhrilahja annettiin inkeriläisten työn hyväksi.

Päiväjuhla seurakunnan juhlahuoneistossa aloitettiin perinteiseen tapaan suvivirrellä. Helsingin Inkeri-kuoro sai nytkin esiintymisvuoron, jonka jälkeen teol.tri Juhani Jääskeläinen piti lyhyen, mutta sitäkin vaikuttavamman puheen. Hänen puheensa johtoajatuksena oli nopeasti ohi kiitävä aika ja parannuksen tekemisen tarpeellisuus meidän ajassamme, ennen kuin hiekka tiimalasissa oli juossut loppuun.

Sivistyssäätiön kunniamerkit jaettiin vanhan tavan mukaan tässä päiväjuhlassa. Ne saivat tällä kertaa vuosien varrella inkeriläisille niin tärkeäksi tullut Inkeri-kuoron johtaja Kerttu Hiltunen, Helsingin paikallisosaston monivuotinen sihteeri, pirteä ja toimelias inkeriläistyttö Aili Jukarainen, sekä Turusta monipuuhanaiset Lilja Dravantti, Impi Rissanen ja paikallisosaston varapuheenjohtaja Keijo Korkka.

Inkeri-kuoro esiintyi tässäkin tilaisuudessa, ja muusta musiikista huolehtivat lastentarhanopettaja Päivikki Heikinheimo (kantele) ja teol. ylioppilas Mikael Ahtola (laulu).

——→

Sivistyssäätiön kunniamerkkien jako. Säätiön sihteeri Anja Luoma kiinnittämässä merkkiä kuoronjohtaja Kerttu Hiltusen rintapieleen. Oikealla vuoroaan odottelemassa Lilja Dravantti, ja taustalla vasemmalla Aili Jukarainen. — Valok. Jouko Mattlin.

Kolme ikäpolvea valokuvattuna Aurajoenrannan puistikon vieressä olevan seurakuntasalin edessä, joka oli kaksipäiväisten juhlien tapahtumapaikkana. Toimitussihteeri Anja Luoma (vas.), teol.tri Juhani Jääskeläinen ja edessä nuori neiti Liisa Kuutti, joka iloisena kuin västäräkki pyrähteli kesäjuhlilla paikasta toiseen. — Valok. Aili Jukarainen.

Täss' on tukku tyttölöitä kauniissa Tuutarin puvuissaan: Elma Kuutti on saapunut tyttärineen kesäjuhlille Lohjalta. — Valok. Aili Jukarainen.

Nämä kaksipäiväiset juhlat oli tehokkaasti ja johdonmukaisesti juontanut turkulaisten monipuuhamies Paavo Pesonen, joka lopuksi luovutti puheenvuoron inkeriläisten »heimopäällikölle» Matti Vironmäelle. Päätössanojen jälkeen laulettiin perinteiseen tapaan Nouse Inkeri ja Maamme, ja juhlaväen mieleen jäi viimeisenä kaikumaan Matti Vironmäen päätöspuheessaan lausuma toivomus, että nämä inkeriläisten kesäjuhlat edelleenkin voisivat jatkua sekä Suomessa että Ruotsissa.

Siunatut tartut

Elettiin sota-ajan vaikeinta aikaa. Oli menossa toinen sotatalvi ja nälkä kiristi tahtiaan. Ruokaa ei ollut muilla kuin sotilailla. Pääsin syksyllä saksalaiseen sotilaskeittiöön työhön maantieltä. Kävin kyselemässä sotilailta pyykkiä pestäväksi, ja sillä matkalla minut pestattiin juuri saapuneeseen kenttäkeittiöön. Pyykin pesusta pyydettiin maksu elintarvikkeissa: leipää, sokeria, kuivia keittoja. Yleensä mitä kenellä sattui olemaan. Tupakkakin oli hyvä maksuväline, sillä sai vaihdetuksi melkein mitä vain tupakannälkäisiltä, maitoakin taloista. Mutta nyt pääsin työhön keittiöön ja sain pitää kaikki perunankuoret kultakin päivältä. Palkkaa ei muistaakseni maksettu muuta kuin oma ruoka ja jos sattui jäämään jotain kattilaan, niin sen sai ottaa kotiin vietäväksi. Keittiö toimitti ruokaa sotilaille etulinjaan ja perin harvoin sitä jäi muuta kuin nuoleskeltavaksi kattilaa pestäessä.

Matkaa Krasnoje Selon yläleirille meiltä oli kolmisen kilometriä. Työtahti oli aamusta joskus myöhäänkin iltapäivään asti yhtämittainen ja vauhdikas. Lepotaukoja ei tunnettu. Sai olla iloinen, että ylipäänsä onnistui pitämään työpaikkansa, sillä pyrkijöitä kävi yhtenään. Nälkä vaivasi muitakin. Pimeään aikaan minulla oli kulkulupa leimalla varustettuna. Muuten ensimmäinen vastaan tullut sotilaspartio olisi heittänyt kylmään putkaan: siviilit eivät saaneet liikkua kuin valoisaan aikaan, hämärästä hämärään. Vedin tavallisesti pientä kelkkaa perässäni päivän »saaliilla» lastattuna.

Eräänä iltana viivyin myöhempään ja tulla laahustin väsyneenä kotiin päin. Yht'äkkiä jo melkein kylän tuntumassa Tuuterkovassa ilmestyi jostakin huligaanijoukko ympärilleni. Pelästyin kovin, sillä tiesin olevani armoilla. En uskaltanut edes huutaa partion pelosta. Minut olisi kostoksi piesty sitä pahemmin. En erottanut yksiäkään kasvoja, puhuttiin puoliääneen. Joukko tiukkasi mitä minulla oli kelkassa. Sanoin niinkuin oli: perunankuoria. Silloin tytön ääni kuiskasi: »Ei kaikkia kammata samalla kammalla. Älkää koskeko häneen. Minä tunnen hänen äitinsä, hän on hyvä ihminen. Antoi meillekin, vaikka ei itselläänkään ole muuta kuin lapsia. Äitini on käynyt heillä. . .» Sain kehtotuksen lähteä meteliä pitämättä.

Vasta mutkan takana lähdin juoksemaan. Kerroin kotiin tultuani hengästyneenä mitä oli tapahtunut. Kertomuksestani äiti tunnisti »Vääräsuun» tyttären puhujaksi joukossa. Meillä oli muutaman kerran käynyt, luultavasti halvauksen saanut nainen, jonka suu jäi luonnottomaan asentoon ja siitä käyttämämme nimi. Äiti antoi kerran naiselle pari kylmää perunaa vietäväksi sairaalle lapselleen. »Vääräsuulla» oli kaksi tytärtä. Ei sen ajan ihmisistä tiennyt mistä he olivat kotoisin ja miksi asuivat juuri siellä missä olivat. . .

Äiti huokasi rukouksen tapaisesti: »Siunatut nekin tartut. Enempää niitä ei olt. . .»

Helvi Othman

Ai ko minnuu naurattaa

Naapurin tyttö tuli koulusta, tapasi kummin kadulla ja sanoi: »Kummi, meillä oli viimeinen päivä koulussa; me saimme todistukset». »Saitko kiitettävän?» kysyi kummi. »En saant». »Saitko hyvän?» »En saant.» »No saitko bloohan?» »Tietenkin sain bloohan, bloohan otsjen bloohan», sanoi tyttö. »Kuinka sinä bloohan sait», sanoi kummi. Tyttö vastasi: »Sano spasiipa, ett sain bloohankin, muuten oisin jäänyt ilman.»

*

Olin kerran hengellisessä kokouksessa; puhuja kertoi että Raavid meni Ramaskoon. Seuraavana päivänä ystävät tulivat minun luo ja kysyivät, että minne se Daavid meni, sanoin: »Hän meni Ramaskoon.»

Ai jai ko meita nauratti.

Oskan Anttu

jatkoa s. 4

kotivävyjä, jopa isäntiäkin. Jotkut inkeriläisnuoret kävivät kouluja Suomen valtion ja hyväntekeväisyysjärjestöjen avustamina ja valmistuivat erilaisiin virkoihin ja toimiin. Ja katso, yhä useammat pakolaisina Suomeen tulleet olivat saaneet aseman suomalaisessa yhteiskunnassa, oman kodin ja oman perheen. Juurtuminen tähän maahan ja yhteiskuntaan toi varman turvallisuudentunteen. Sai toimia tämän maan kunnon kansalaisten tavoin, elää vapaata elämää.

Mutta tällä välin oli tapahtunut paljon. Oli syttynyt toinen maailmansota. Hitlerin sotalaumat vyöryivät Inkerinmaalle ja kolkuttelivat jo Leningradin portteja. Inkerinmaa oli joutunut armottomaksi taistelutantereeksi. Suomalaiskylien kujilla, joissa ennen olivat lampaat ja siat liejussa rypeneet, törröttivät nyt pitkäputkiset tykit, meurusivat raskaat panssarivaunut, rätisivät konekiväärit ja paukkuivat kiväärit. Ne kaikki kylvivät vain kuolemaa ja hävitystä. Kylät raunioituivat ja hävisivät. Inkerin suomalaisen väestön kärsimykset olivat sanoin kuvaamattomat. Onneksi Suomi-äiti havaitsi Inkeri-tyttärensä hädän ja kärsimykset ja riensi auttamaan. Inkeriläiset saivat luvan siirtyä pois sodan jaloista Suomeen. Eikä heitä nyt lähtenytkään, niinkuin paria vuosikymmentä aikaisemmin, yksitellen ja pienissä ryhmissä, yön pimeydessä rajan yli hiipien, vaan perheittäin, kylittäin jopa kunnittain, laivalasteittain yli suuren Suomenlahden saapuen Suomen rannoille, koko määrän noustessa kymmeniin tuhansiin. Muutama tuhat heitä sitten siirtyi Pohjanlahden toiselle puolelle kaikessa rauhassa eläneeseen Ruotsiin.

Inkerinmaa autioitui. Siellä missä ennen seisoivat varakkaat suomalaiskylät rehevine rakennuksineen ja viljavine peltoineen, törröttivät nyt vain rauniot, tiiliröykkiöt, joiden keskellä kohosivat uunien savupiiput kuin ihmettelevät kysymysmerkit: kuinka sivistyneessä maailmassa on tällaista voinut tapahtua? Miksi tuon uutteran ja kunnollisen kansan, Inkerin suomalaisen väestön, annettu elää rauhassa, viljellä maataan ja kohottaa kulttuuriaan? Eikö se olisi ollut koko valtakunnallekin vain eduksi.

Inkerin suomalaiset olivat näytelleet osansa loppuun siellä, missä heidän kaukaiset esivanhempansa olivat kolme sataa vuotta sitten uskoneet saaneensa luvatun maan, joka antaisi heille ja varmaan myös heidän jälkeläisilleen turvatun toimeentulon.

Mutta vähitellen koko kuva Inkeristä on muuttunut. Yhä vähäisemmäksi on käynyt se, mikä meitä alunperin niin voimakkaasti sinne sitoi ja mikä siellä oli kiinteää muisteltavaa. Siellä olleita omaisiamme on karkoitettu kauas pois kotiseudulta. Koti ja kotiseutukin on kenties muutettu aivan toisenlaiseen muotoon. Siinä missä oli kotipaikkasi, voi nyt kasvaa sankkaa metsää tai se on sotkettu avaraan peltoon, jota raskaat traktorit jyllräävät. Tai kotisi paikalla kohoaa outo rakennusrykelmä, tehdas, sairaala, kasarmi, kolhoosi. Koko kotikyläsi voi olla muuttunut korveksi tai muuten aivan tuntemattomaksi. Tuskin sieltä löytyisi muuta entistä ja tuttua kuin auringonvalo ja taivaan tuuli. Sitä kansallista Inkeriä, mikä ennen niin eloisana vaikutti suomalaisine taloineen, kylineen ja kirkkoineen, ei enää ole. Se on murskautunut uuden ajan ja uuden järjestelmän jalkoihin.

Sitä Inkeriä, mitä me kaipaamme, löydämme vain omasta itsestämme ja omasta ympäristöstämme pieninä muruina. Ehkä sinulla on vielä perhekuva, jossa äitisi, isäsi, veljesi ja sisaresi ovat yhdessä onnellisen ja turvallisen näköisinä ollenkaan aavistamatta, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Ehkä kotisi seinällä riippuu Inkerin kartta ja kirjahyllystäsi löytyy Inkerin maasta ja kansasta kertovia teoksia, kuten Pärnäsen, Tiittasen, Konkan, Aapo Ihon ja monien muiden tuotteita. Ne tuovat Inkeriä henkisten silmiemme eteen. Mutta ennen kaikkea me Inkerissä syntyneet näemme synnyinmaatamme omissa muistoissamme. Kuinka kauniina ja eloisina kuvastuvatkaan ajatuksissamme nuo Inkerin maisemat lempeine lehtoineen, viljavine peltoineen, rehevine niittyineen, sinisine järvineen, maisemia kiertelevine jokineen. Entä sitten jokapäiväinen työntäyteinen elämä kyntöineen, kylvöineen, sadonkorjuineen. Kuinka kotoisesti siellä lämpimissä tuvissa talvi-iltoina hyrisi rukki ja paukkuivat kangaspuut. Entä mikä ilo olikaan lapsilla, kun isä maitokuorman vietyään saapui Pietarista ja toi makeisia, ja leikkikalujakin. Puhumattakaan kotoisista joulunvietoista,

kun lattialle levitettiin olkia ja kuusessa kynttilät tuikkivat niin viehättävästi.

Nuo ja paljon, paljon muuta olivat aitoa Inkeriä, meidän synnyinmaatamme. Ne meidän kannattaa pitää mielessämme ja niitä muistella. Niin paljon kuin me olemme menettäneet, noita kauniita muistoja ei kuitenkaan ole pystytty ottamaan pois. Säilyttäkäämme ne synnyinmaamme perintönä ja kalliina henkisenä omaisuutena. Siirtäkäämme niitä myös jälkeläisillemme. Kertokaamme heille ihanasta Inkeristä, sen maasta ja kansan iloisista päivistä, samoin myös sen suurista suruista ja murheista.

Vuodet ovat vierineet ja vuosikymmenet vaihtuneet. Inkerissä syntyneet ja tänne kaukaisten esivanhempiensa kotimaahan palanneista monet ovat jo saavuttaneet ikuisen levon. Useat vielä elossa olevat muistelevat vaiheikasta elämäänsä harmaantunein hiuksin ja kangistunein liikkein. Mutta yhä edelleen Suomeen, Ruotsiin, Neuvostoliittoon ja kuka minnekin ympäri maailmaa hajaantuneen pienen Inkerin suomalaisen kansan jäsenet pitävät keskinäistä yhteyttä. Kokoontuvat yhteisiin kesäjuhliinsa toisiaan tapaamaan. Mutta kukaan ei enää odota juhlapuhujalta vihjettä siitä milloin päästään kotiin, sinne Inkeriin. Ja miksi kysyttäisiin? Jokainen tietää hyvin, että sitä Inkeriä, jota me ajattelemme, ei enää ole olemassa. Se on vain meidän sydämissämme ja muistoissamme. Ja meillähän on nyt jokaisella oma koti ja kotoinen elämä, olkoon se sitten missä tahansa maassa ja maanosassa. Ja me elämme vapaudessa ja turvassa. Kenenkään ei tarvitse pelätä, että joutuisi heräämään keskellä yötä julmaan kolkutukseen, mikä saattaisi tietää lähtöä kodista viimeisen kerran ja lopullista eroa rakkaista omaisista. Entä ne lapsuuden joulut, mitkä ovat niin lämmittävinä jääneet mieliimme. Lapsillamme ja lastenlapsillamme on täällä hyvää ja mieltä ilahduttavaa monin verroin enemmän kuin ne joululahjat, jotka isämme saattoi tuoda meille keisarillisesta Petrogradista. Suurimman arvon osannemme antaa sille, että meille on taattu vapaus ja turvallisuus. Eikö ole niin, että juuri ne, kuten Inkerin suomalaiset, jotka ovat saaneet kokea monenlaista väkivaltaa, sortoa ja hävitystä aina Hitlerin sotalaumojen hyökkäyksiä myöten ,osaavat antaa arvoa rauhalle, vapaudelle ja turvallisuudelle.

Niin Suomessa kuin Ruotsissakin ovat inkeriläiset tulleet tunnetuiksi kunnollisina, rehellisinä ja luotettavina ihmisinä sekä ahkerina ja taitavina työntekijöinä, jotka ovat antaneet arvokkaan panoksen yhteisessä työrintamassa ja niin olleet kohottamassa uuden kotimaansa hyvinvointia ja kehitystä. Näin olemme maksaneet viimeistä penniä ja äyriä myöten ne uhraukset, jotka tulomme alkuaikoina on meidän hyväksemme tehty. Meidän lapsemme ja jälkeläisemme kulkevat näissä uusissa kotimaissa jo täysiveroisina yhteiskunnan jäseninä.

Suomeen ja Ruotsiin, kaukaisemmista maista puhumattakaan, tullessaan eivät Inkerin pakolaiset tuoneet mukanaan juuri mitään entisestä omaisuudestaan. Tuskin muuta kuin käsivarsillaan kannetut tai kädestä pitäen talutetut lapsensa. Mutta sittenkin he toivat paljon ja arvokastakin. Toivat kauniit muistot kotimaastaan. Toivat luontaisen uutteruutensa, rehellisyytensä ja taitavuutensa. He toivat tänne esi-isiensä uskon, sen saman uskon, jonka heidän kaukaiset esivanhempansa olivat sinne aikoinaan vieneet. Se säilyisi siellä lujana, vieläpä kirkastuen kansan raskaassa olemassaolon taistelussa. Sen uskon voimalla kohotettiin siellä kirkkoja ja kouluja ja niin kehitettiin sekä henkistä että aineellista kulttuuria. Mutta se usko ei ole kehottanut pakolaisia pyrkimään takaisin kotimaahansa, koska sillä ei siellä ole luotettavaa jalansijaa. Se usko viittoo niin Inkeristä pakolaisina Suomeen saapuneita kuin heidän Inkerissä eläneitä esivanhempiaan sinne, »missä ystävät taas tavataan, täältä ennen jo muuttanehet», kuten Inkerissä hartain mielin laulettiin.

Mutta nuo kauniit muistot niin kesäisestä pihakoivusta kuin talvisesta joulukuusesta, niin omasta kodista omaisineen kuin kotikylästä — niinkuin koko ihanasta Inkeristä, ne säilykööt aina sydämmissämme ja loihtikoot mieliimme sitä lämmintä kotoista henkeä, mikä oli ominaista Inkerin suomalaiskylien asukkaiden keskuudessa. Heijastukoon niissä esi-isiemme usko, vanhempien kunnioitus, lähimmäisrakkaus, rehellisyys ja muut kunnon kansalaisille kuuluvat ominaisuudet, jotka kulkivat Inkerissä pe-

Kirjeitä toimitukselle

Juhlatunnelmia Turusta

Heleänä heinäkuun viikonloppuna kokoonnuttiin Turkuun jälleen joukolla. Mielet iloitsivat: meitä on sentään vielä noin monta...

Kerron henkilökohtaisista tunnelmistani. Istuimme rivissä, melkein sukulaisiksi muuttuneet entiset naapurit. Rehtori Heikki Myllärin juhlapuhe säväytti. Lopultakin sai kuulla ne vapahduttavat sanat, joita jo kauan janosi, puhujan todetessa, että olemme kokoontuneet viettämään juhlaa sellaisen asian kunniaksi jota ei enää ole. Inkeri on vain meidän sydämissämme, ja tällaisilla juhlilla me vaalimme menneisyyden, iäksi menetetyn, muistoa. Kovat sanat, mutta todet. Nyt voi Inkeristä, menetettynä, puhua avoimesti, ei vain ajatella itsekseen salaa: paluuta ei enää ole. Säilyköön muisto pyhänä kauan...

Katsoimme toisiamme siinä istuessamme, ja Hilkka totesi meidän kaikkien ajatukset ääneen: kun meitäkään, tässä rivissä istujia, ei ole, ei näitä juhliakaan enää vietetä tämän päivän valossa katsottuna. Mieli tuntui helpottuneelta ja apealta samalla kertaa.

Ikäänkuin ajatustemme jatkoksi julisti rovasti Matti Vironmäki seuraavana päivänä kunniakäynnillä »Kivellä» ollessamme, että tähän asti on Herra meitä auttanut... Niin, tähän asti kodittominakin, uskomattoman siunauksellisesti. Kiitos näistäkin sanoista kotiin vietäviksi.

Vuotuiset kirkon värit sopivat hyvin kansallispukuihimme: papin kasukka ja ehtoolisen jakajien kaulakaatit. Olimme saumattomasti yhtä perhettä. Mieltä lämmitti syvästi saarnatuolista julistettu kolehdin kohde. Olin mukana ensimmäistä kertaa kuulemassa kolehdin lankeavan inkeriläisten työn tukemiseksi. Kiitos seurakunnalle! Mieli melkein kipeänä paljosta hyvästä ja juhlavasta istuimme jälleen yhdessä hiljentyneinä, kun mahtavat urut suorastaan räjähtivät mahtavaan hymniin: Jumala ompi linnamme... Temppelin täytyinen yleisö yhtyi veisuuseen uskossa, toivossa ja luottamuksessa.

Näinkö mahtava on Jumalamme, joka on meitä tähänkin asti auttanut. Kiitos ja kunnia yksin Hänelle.

H.O.

---

rintönä sukupolvesta toiseen ja jotka olemme tänne uuteen kotimaahan matkaeväinä mukanamme tuoneet. Ne säilykööt mielissämme siihen asti, kunnes päivämme päättyvät ja maallinen olemuksemme lasketaan tämän maan siunattuun multaan. Ja muistomme jääkööt perintönä jälkeläisillemme.

Kauan, kauan eläköön muistojemme ihana Inkeri, meidän rakas synnyinmaamme!

Sukujuuret

Kommentti »Inkeriläisten Viestin» n:ossa 1/83 olleeseen (ja erääseen aikaisempaan) kirjoitukseen »Markku Pyysiäinen väitteli»:

I.P. mainitsee kirjoituksessaan mm. »Äidin puolelta sukujuuret ovat hämäläiset, isän puolelta ne palautuvat Inkeriin Järvisaarelle.» Tutkiessani omia syntyjä syviä havaitsin, että Juhana Antinpoika Lätti on vihitty 18. 12. 1905 MARIA EMMANUELINTYTÄR PYYSIÄISEN *(Uukuniemi, Metsävaara)* synt. 1. 1. 1885 kanssa. Kun Maria (Mari) on Markun isänisän sisko, tulevat sukujuuret takaisin Suomen puolelle. Tällöin täytyy Pyysiäisen nimellä olla myöskin oma kortti Suomen Passiviraston kortistossa (Valtionarkisto). Ja muistaakseni isänäitikin oli Suomesta, vaan tähän hätään en pysty paikkakuntaa nimeämään. Tämä vain siksi, että jos kiinnostaa... — vaan ehkä se oli jo tiedossakin? Pietarin Suomalaisen Pyhän Marian srk. arkistossa (Valt.arkisto) ovat rippikirjat, jossa maininta Hovinpellon ja Korkan (Järvisaaren srk.) ripilläkäyneistä mm. Pyysiäisistä.

Terveisiä Markulle ja IP:lle »sivusukulaiselta».

Lilja Wikström

Kirje Petroskoista

Hyvä ystävä.

Kyllä on pitkä aika kun teiltä sain kirjeen; antakaa anteeksi, kun nyt vasta kirjoitan. Kirjeesi, arvoisa ystävä, joutui erään kirjani merkiksi, nyt vasta löysin, kun käin samaa kirjaa uudestaan lukemaan. Mutta onpahan nyt sitten mitä kertoa.

Ensiksi olin pitkällä matkalla, Taškentin luona, tai oikeastaan 100 km Taškentista, puuvillatuote-neuvostotilalla. Sinne oli siirretty v. 1935 noin 700 perhettä, suomalaisia meidän Inkeristä, yhteensä noin 4000 henkeä. Vuosina 1949—50 osa heistä muutti Leningradiin, Eestiin, tänne Karjalaan ja osa heistä jäi vielä sinne. Nyt meidän P. Saar, joka toimii meillä pappina tällä kertaa, halusi lähteä heitä sinnejääneitä tervehtimään, pyysi minua mukaan, siellä on vielä minun sukulaisiani.

Ja niin me lähdettiin matkalle 20. päivä huhtikuuta Tallin—Taskent-lentokoneella sinne. Meitä oli vastassa Antti Tyllinen, onko hän Miikkulaisista vai Lempaalasta, en muista. Siis 47 vuoteen he eivät olleet kuulleet papin saarnaa. Nyt oikein jumalanpalvelus ja pappi papin puvussa, siellä sukulaisteni kodissa. Ensin lauantaina oli konfirmaatio; siinä oli neljä henkilöä, ikää heillä oli 68, 64, 61 ja 51 vuotta. Kyllä P. Saar Jumalan hengen voimalla heitä ohjasi, ja he puolestaan kyselivät kristinopin asioita innolla suurella. Sitten sunnuntaina oli jumalanpalvelus ja Ehtoollinen yhdessä toisten kanssa; se kesti kaksi tuntia, pidettiin jälkimuisto 20 poisnukkuneelle. Me kävimme neljällä hautausmaalla, P. Saar siunasi ne kansamme lasten siellä lepäävien lepopaikaksi. Siellä lepää myös Kelton seurakunnan viimeinen lukkari, Matti Ruotsi. Seisoin hänen ruostuneen rautaristinsä ääressä ja muistelin hänen lauluaan Kelton kirkon lehterillä.

Ajattelin teitä siellä juhlimassa Inkerin juhlaa. Siis tällä tavalla te siellä muistelette ja vietätte yhteisiä juhlia. Minäkin olen matkaillut Siperit ja Taskentit, siellä jo kolmatta kertaa. Niin ovat hajoitetut kansani lapset kuin tuulispään hapset. Ja niitä poisnukkuneita nukkuu iäisyyttä odotellen niin monissa, monissa maan kolkissa, Siperin kylmässä, Aasian aron kuumassa, mutta iäisyyden verkko kun vedetään se löytää kaikkialta. Me jäljellä olevat... olemme paljon saaneet?... Muistammeko kiittää kansojen kaitsijaa, Suurta Jumalaa. Uskossa häneen ovat isät ja äidit nukkuneet. Ja kun kaikki muut arvot oli otettu heiltä pois, mikä vain oli elämässä kallista, oli taivas jäljellä, sitä ei voi kukaan ottaa pois. Kaiken kadotessa se pysyy iästä ikään iankaikkisesti. Aamen. Saavumme varmasti perille, ei sillä ole väliä, Aasianko aroilta, Siperian kylmiltä, Inkerin, Eestin, Suomen tai Ruotsin rannoilta, kunhan emme uuvu taipaleella kesken, emme uuvu, jos pysymme Jeesuksessa. Yhteytenä sinne nyt Isän ja Jeesuksen luo on meillä rukoussilta, se vie sanan sinne. Isä hoida rakas heimokansani kaikkialla missä heitä on. Vie meidät kaikki sinne sinun kotiisi missä sinulla on kaikkivalta, kunnia ja kirkkaus. Aamen.

Me täällä Karjalan Petroskoissa nyt tahtoisimme pyytää teitä kaikkia käyttämään rukoussiltaa Isän luo, että me täällä saisimme isomman kokouspaikan, kun olemme niissä hommissa, vaan Ylhäinen Isä voi meidänkin homman viedä onnelliseen, siunattuun päätökseen. Hyvä ystävä, puuhaamme nyt täällä seurakunnassa suurempaa kirkkoa, jos sitä vaikka näin sanoisi, kaikki on Isän kädessä.

Monin terveisin

Maria Kajava

Tämä kirje on kirjoitettu keväällä 1982. Sen kirjoittaja tahtoi muittenkin saavan tietää, miten »pienen Inkerin heimokansaa kannetaan Jumalan kämmenellä». Kirjeen toimitukselle lähetti Elli Rähmönen Hämeenlinnasta.

Boråsin kuulumisia

Ukkoseura aloittaa jälleen toimintansa 3. 10. 1983 klo 18.00 Bockasjögatan 9 jatkuen joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina.

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Lokakuun kuukausitilaisuus 23. 10. 1983 klo 14. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen torstaina 6. 10. 1983 ja 20. 10. klo 13 Inkeri-kodissa. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Mikkelinpäiväjuhla 2. 10. klo 14, Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (muistokivellä klo 12), joulujuhla 26. 12. klo 14.

Paikallisosaston johtokunta

Levitä Inkeri-tietoutta Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta **25 mk (35 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta **10 mk (15 kr)**

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho **70 mk**

Isien Usko, muistojulkaisu **10 kr**

Postikortti, Haaparannan **muist**olaatta **1 kr**

Postikortti, Örebron **muist**okivi **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** **5 kr**
Kemppi: **Ristiltä ripille** **10 kr**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. **15 mk (25 kr)**
Lauri Santtu
Murrejuttuja **15 mk (25 kr)**
Gävlen kuoro **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja **40 mk (60 kr)**
Inkerin lippuja **15 mk (25 kr)**
Inkerin postimerkkejä sarja **50 mk (75 kr)**
Adresseja **15 mk (25 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1983 olisi syytä tilata. Hinta **60 mk (75 kr)**.

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 10 lokakuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Rådan seurakunnan kuoro Ruotsin Mölnlyckestä laulaa maaliskuisena sunnuntaina Puškinin kirkossa Leningradissa.

Inkerinmaan yhteyksistä

Kymenlaaksoon ja Päijät-Hämeeseen

(Fil.maist. Heikki Peltola. Julk. Lahti-lehdessä sekä 5. 5. 1961 ilmestyneessä Inkeriläisten Viestissä)

On säilynyt merkkejä siitä, että Suomenlahden etelärannalla asuvien heimolaistemme yhteydet eivät rajoittuneet vain Virunmaahan, vaan jatkuivat Narva-joen itäpuolelle Inkerinmaahan, joka ulottuu idässä Olhavan jokeen saakka. Sen vanhin nimi on Inkere ja sen vanhimpia suomalaisia asukkaita kutsuttiin inkeroisiksi. Kun slaavit n. vuoteen 800 mennessä olivat vallanneet ja asuttaneet Ilmajärven seudun ja varjaagit perustaneet Novgorodin kauppavallan, joutuivat inkeroiset sen valtapiiriin ja kastettiin kreikkalais-katoliseen uskoon. Saksalaiset ritarit yrittivät 1200-luvun puolimaissa vallata Inkerin ja liittää Baltiaan, mutta Novgorod torjui yrityksen. Vasta Stolbovan rauhassa 1617 liitettiin Inkerinmaa Ruotsiin, jolloin pääosa sen kreikkalaiskatolisesta väestöstä pakeni Venäjälle. Vähäistä jäljelle jäänyttä osaa kutsutaan nykyisin inkerikoiksi.

Suomenlahden pohjoisrannalle vastapäätä Inkeriä laskee suuri Kymijoki, jonka lohirikkaus oli muinoin ilmeinen, eikä voinut jäädä huomaamatta eteläpuolella asuvilta. Inkerinmaan ja Kymenlaakson keskeisestä kosketuksesta onkin olemassa selviä merkkejä paikannimistössä. Tunnetuin sellainen on Inkeroisten kylä joen itärannalla ennen sen haarautumista. Mutta Kymin länsipuolella, ruotsalaisella Uudellamaalla, on myöskin sellaiset nimet kuin Ingermansby (Inkeroistenkylä) Lapinjärven pohjoispuolella ja Ingerby Pernajanlahden länsirannalla. Siis inkeriläiskosketuksia sielläkin jo ennen ruotsalaisten saapumista 1200-luvulla.

Kun noustaan Kymiä ylös ja käännytään Valkealan reitille, on Valkealan pohjoisosassa Inkerilän kylä. Sen naapurikylässä Tuohikotissa on Inkilän talo. Inkilöitä on Mäntyharjulla useampiakin. Samoin se on Karjalassa yleinen kylän nimi. Mainita voi, että Inkeroinen on Mäntyharjussa yleinen sukunimi. Kun minulla ei ole ollut tilaisuutta selvittää tämän mielenkiintoisen sukunimen alkuperää, täytyy olettaa sen olevan lähtöisin joko Kymen Inkeroisista tai suoraan Inkerinmaalta. Jos taas Karjalan monet Inkilä-nimet johtuvat Inkeristä, niinkuin tekisi mieli olettaa, niin se viittaisi koko Karjalan kiinteisiin yhteyksiin Inkeriin?

Myöskin Kouvolasta länteen itse Kymin alueella jatkuvat Inkeri-nimet. Nastolan itäosassa mainitaan eräs eräalue sillä nimellä ja Mankalankosken lähellä on kartassa Inkeri-nimi ilman lähempiä selityksiä. Ruotsalaiselle tultaessa on sen pohjoisrannalla Asikkalan pitäjässä Inkerinpohja ja Inkerinniemi. Jonkinlaisena ääritapauksena voidaan mainita Puulaveden Hirvisalossa oleva Inkeriöisten talo. Saari sijaitsee Hirvensalmen pitäjässä vastapäätä vanhaa Suontiehen vievää Puulan laskua.

Tuntuu hyvin uskottavalta, että tässä mainitut Inkeri-johtoiset nimet Kymenlaaksossa ja vesistön itäisten reittien varsilla viittaavat juuri Inkerinmaahan. Kun osa niistä esiintyy vielä kaikkein vanhimmassa Inkere-muodossa, niin niiden täytyy olettaa olevan hyvin vanhoja. Useimmat niistä ovat asuinpaikkojen nimiä, kuten Inkerinmiehenkylä Lapinjärvellä, joka viittaisi pysyvään asutukseen. Viro-nimien pääosa taas on luonnonpaikkojen nimenä. Jos Inkilä-nimikin on Inkeriin viittaava, niin se osoittaa jo varsin suurta inkeriläismuuttoa Karjalaan.

On liian uskallettua selittää muiden alueen paikannimien inkeriläisperäisyyttä. Mutta en voi olla mainitsematta Laukaan nimeä. Narvanjoesta itään on Inkerissä suuri Laukaan joki ja pitäjä. Onko sen nimellä yhteyttä Keski-Suomen Laukaaseen? Jos niin on, tuntuu uskottavammalta, että nimi on Inkeristä tullut Keski-Suomeen, eikä päinvastoin.

Inkeriläisten matkat näyttävät todellakin ulottuneen aina Keski-Suomeen saakka, jota todistaa esimerkiksi Keiteleen keskellä oleva Inkerinsaari.

Edellä esitetyllä paikannimien tarkastelulla olen tahtonut kääntää tutkijoiden huomion Kymijoen vesistöalueen ja Uudenmaan rannikon varhaisiin suoriin yhteyksiin Suomenlahden eteläpuolelle. Tuntuu siltä, että paikannimet ovat selviä todisteita yhteyksien olemassaolosta jo ennen kristillisen ajan alkua. Tässä tapauksessa täytyy olettaa ainakin jossain määrin vakinaista asutusta siirtyneen sieltä tänne. Tämä merkitsisi sitä, että asutus ei ainakaan kokonaan ole saapunut lännestä näille Kymin vesistön alueille ja Karjalaan. Asia on sen luontoinen, että se kaipaisi ammattimiesten perusteellisen tutkimisen.

Maria Torikka lähettää terveisiä

Kuva esittää Aurorakodin sairasosaston sitä siipeä, jonka toisessa kerroksessa on Maria Torikan, »Torikan tädin» (jolla nimellä useimmat inkeriläiset hänet tuntevat) potilashuone.

Maria Torikka eli Torikan mamma makailee Aurorakodin sairasosastolla. Aurorakodin pieni huone on täytynyt vaihtaa sairaalan potilasvuoteeksi. Oireita kun on tullut lisää, kuten on vuosiakin. Jalat eivät enää kanna kuin jonkin askeleen. Useammille askeleille täytyy pyytää taluttaja.

Siinä vuoteen vieressä lämpimänä syyskuun päivänä sai kävijä keskustella ainakin tuolloin henkisesti melko pirteän vanhuksen kanssa. Siinä Torikan mamma muisteli, miten hän Inkerissä aikoinaan juoksenteli pihassaan kotinsa ja kaivon väliä ja ajatteli, eikö maailma tästä ollenkaan laajene. Ja laajenihan se. Elämä toi tullessaan mm. viisi pitkää ulkomaanmatkaa, jotka ulottuivat aina Kanadaan ja USA:han saakka tyttärien luo. Ja kukaties, montako Ruotsin-matkaa on tullutkaan tehtyä inkeriläisten kesäjuhlille ja tuttavia tapaamaan. Ja muistelua jatkui. On ollut aika, kun mamma sai vuosia kuulua Tapiolan seurakunnassa diakonia- ja lähetyspiiriin.

Nyt ovat piirit väistyneet, ja jäljelle on jäänyt entisestään vain laajentunut esirukousten kenttä. Vuoteen yläpuolella on sukutaulu, on lasten, lastenlasten ym. kuvia. He kukin kuvallaan muistuttavat olemassaolostaan, ja jokainen heistä on mamman esirukousten kohteena. Eivät ole vain suvun jäsenet. On myös 8 pappia. »Ne ovat kaikki tunnettuja», kuten tämä esirukoilija kertoi. Lisäksi on rukousten kohteena laaja »kalliitten ystävien» joukko. — Mamma kertoo pyytäneensä Jumalaa ottamaan hänet jo pois tästä synnin ja saastan maailmasta Hänen kirkkauteensa. Hän kertoo ymmärtäneensä Jumalan vastauksen: »En ota vielä pois, vaan annan lisää voimia.» Jumala antoi toisenlaisen kaivotien.

Torikan mamma näytteli kirjoja, jotka ovat hänelle rakkaita. Erikoisen läheinen oli kirja nimeltä Genoveva. Se on saksankielestä suomennettu. Kirjaa luettiin aikoinaan Inkerissä, hänen kotonaan. Kirjastonhoitaja oli sen mammalle tämän pyynnöstä

Louhi kypsytti kauraa ...

Muistat sie miks meil sanottii ko iltasil salamoi eikä yhtää jyrist? Meil, Pikkolas, äitj selitti jot *Louhi* kypsyttää kauraa, ei sitä pie hirvitä.

Milenkiintoinen sana »Louhi». Kirjoitin tahallani isolla alkukirjaimella. Olen jotenkin kokenut sen suurena henkenä, mahtina. Ei sanottu jot se louhi viljaa, niinkuin louhitaan esim. kiveä tai kerätään lampaat louhimal. Sanottiin nimenomaan »Louhi kypsytti viljan» ja kaura kai leikattiin viimeisenä niin että Louhi kypsytteli vielä.

Katsoin »Louhi» sanaa sanakirjoista, mutta sille ei siinä merkityksessä löydä selitystä. Elosalamat kohdalla eräässä sanakirjassa sanotaan mm. Kaleva-valkeat. Olisi mielenkiintoista kuulla, käytettiinkö louhi-sanaa Inkerissä yleisesti vai oliko se vain Tuutarin »omaisuutta».

Tällaisia mielenkiintoisia sanoja on muitakin. Esim. perhonen oli meillä yksinomaan *kesälintu*. Norjassa, Tanskassa ja Eestissä sanotaan samoin, ruotsiksi fjäril ja venäjäksi babotjka. Lienemmekö saaneet kesälintumme Eestin kautta.

Jotkut nimitykset vaihtelivat jopa taloittain. Mieleen muistuu »pyyheliina». Me sanoimme sitä *nästykki*, ruotsalaisesta sanasta näsduk. Ämmä sanoi tavallisesti *silmäriepu* (vrt. kasvopyyhe). Ikäänkuin arvossa alas mentäessä: *jalkarätit* ja *patarötköt*. Loppuun käytetty vaate muuttui rötköks. Poppanan kutteita koottiin rötkömerssii. Huivi oli riepu. Riepu korvis, a hattu piäs. *Sarhva* pantii kaulaa. Jalkineista tunnettiin näin monta erilaista: *tossut* (tavallisesti itse ompelemat), ristintkatossut (kumitossut), *santaalit*, *tuhvelit*, *kenkät* (varsikengät), *kolossit*, *shinat* (auton sisäkumista tehdyt), *suappaat* (fietravoiset ja hromavoist), *huopaset* ja *purkat*.

Ojalla ja lammikolla taisi olla paikkakunnittain oma nimensä. Meillä oja oli *kanava* ja lammikko *pruutta*. Koiroilla ainakin sanottiin lammikkoa *tiikiksi* (dike ruotsiksi oja). Samoin oli vaihtelua peiton kanssa. Me sanoimme *kate*, ei ole katetta tai vedä kate piälleis. Jossakin sanottiin *peite* tai *vaippa*. Määrätynlaisesta päiväpeitteestä sanottiin kannivaippa, tehdaskutoisia, erivärisiä.

Alkaa huomata, että aika ottaa omansa, kun monta kertaa ei enää löydä itsekseen, miten meil se sanottii. 40 vuotta ovat tehneet tehtävänsä. Historian lehti on kääntynyt ...

Helvi Othman

---

toimittanut. Toinen läheinen kirjanen oli Irja Kilpeläisen: »Aika luopua, aika löytää», josta erityisen luettu oli luku: »Siirtolaisvanhus». Siitä seuraava ote: »Olen saanut elää siellä (Kannaksella ja Laatokan rannoilla) suven, jotenkin niin erilaiselta tuntuvan, olen myös nähnyt suven täällä. Minulla on molemmat.» Vielä löytyi sairashuoneen pieneltä pöydältä Anni Korpelan runokirja, josta rakas on runo: »Hyvä on näin» ... — »Tyhjänä tulin. Tyhjänä lähden. En kysy suotta: Miks', minkä tähden? En minkä tähden? Hyvä on näin, kun tiedän vain sen, olen Luojani työstä yks' osanen.»

Siitä vaan oli mammalla murhetta, kun heimosisaret eivät ole käyneet katsomassa, muut ystävät ovat. —

— — —

Tietoja vierailijoille:

Aurorakoti sijaitsee Espoon kaupungissa. Sinne pääsee linja-autoaseman laiturista n:o 32 mm. arkena klo 13.50, (linja 247) lauantaisin klo 12.55 ja pyhinä klo 14.05. Jäädään alas Aurorakodin pysäkillä. Kuljettaja neuvoo. Takaisin pääsee aina. — Puh. 866 476. Ennen lähtöaikeita voi varmistaa, että mamma on osastolla. Hän saattaa näet välillä olla omaistensa luona.

— — —

Jos me lukijat olemme Maria Torikalle »kalliita» ystäviä, vielä kalliimpi on meille meidän puolestamme rukoileva Torikan mamma.

Heljä Huttunen

Vanha valokuva kertoo

Harvinainen valokuva. Kuka tuntee siinä olevia Järvisaaren ukkoja? Käydessäni Tallinnassa sain kuvan omaisiltani. Se on otettu Pyhän Jaakobin kirkon edessä Hattulan mäellä luultavasti 1920. Oikealla seisomassa kirja kädessään isäni Mikko Kotsalainen (myöhemmin Martinov). Kiesissä Jaakko ja Eeva Peuhkuri sekä heidän tyttärensä Sohvi. Toisessa kiesissä Mikko ja Eeva Särki sekä heidän tyttärensä Liisa Kanttilan kylästä. Kuvan lähettäjä on Aino Vanhanen (o.s. Kotsalainen). Os. Kapellvägen 31, 50278 Gånghester, Sverige.

ETSITÄÄN

Maria Tuuha. Oli Ruukissa v. 1943—44. Oli allekirjoittaneen kanssa samalla luokalla koulussa. Luultavasti palasi vanhempiensa mukana Neuvostoliittoon. Olisin kiitollinen jos saisin tietää, missä päin hän nykyään on ja vaikuttaa.

Rva Airi Hemmi
o.s. Vilmusenaho
Sidensvansgatan 50
72475 Västerås
Sverige

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Antti Pettinen, Kanada 500 mk.

Myös Lahden Seudun Inkerin Kerho on toiminut kauniisti Viestin tukemiseksi: se on jo kahden vuoden ajan tilannut 5 vsk Inkeriläisten Viestiä neljään eri sairaalaan.

Viesti kiittää tuesta.

Toteen käyneitä lapsuuden unelmia

Näin mietiskelin 30-luvun alussa 8—12-vuotiaana.

Olimme ulkona myöhäissyksyn iltana sisareni kanssa. Kuu paistoi nopeasti kiitävien pilvien lomitse. Kelmeä valo ja epämuotoiset repaleiset pilvet tekivät olon pelottavaksi. Pilviä katseltuaan sisar sanoi niiden ajavan kuolleita takaa. Vilauksessa olin paikalla olleiden kärryjen alla, piilossa kuolleiden katseilta. Sisartakin taisi kammottaa kun hän houkutteli minut esiin ja juoksimme käsi kädessä kotiin, turvaan.

Kuutamo tuo mieleen toisenkin muistikuvan. Istuin peukalokyytiläisenä reessä. Kuu paistoi täydeltä terältä, puut hohtivat huurteisina ja reen jalakset natisivat. Juhlalliset puitteet kerta kaikkiaan! Oloani voisi kuvailla vaikka sanonnalla: on hyvä olla ko on vatsa täynnä, suu makkee ja itse molotsa ja nakkee. Väläyksenä tulee mieleen kysymys: voiko ihminen saada kaiken haluamansa? Nyt minun tarpeeni ovat tasaiset, mutta... Ei, ihminen ei voi saada kaikkea. Ei hän ainakaan kuuhun pääse! Varmuuden vuoksi, ennenkuin hyppäsin pois kyydistä, katsoin vielä tarkkaan kuuta. Ei, ei sinne pääse.

Monet vuodet varhaisessa lapsuudessani kuvittelin, iltaisin nukkumaan mennessäni, minkälaista olisi laskea pitkää loivaa mäkeä, sellaista ihan siljää ko linnan kauvvut. Laskettelis vaikka linnasta Tuutariin asti kelkalla tai kolmipyöräisellä polkupyörällä. Polkupyörän olin nähnyt kesäasukkaiden lapsilla ja se kiehtoi. Oma kunnollinen pyörä ei tullut edes mieleen, ehkä sellaista ollut kylässäkään kellää. Mitä ovat nykyiset pyöräilytiet ja puistoissa liukumäet, jos ei minun varhaisia unelmiani?

Tunnelmallinen sysyilta tuvassa. Lamppu katossa, pöydän yläpuolella levitti lämmintä valoaan. Oli juuri syöty uutta perunaa ja juotu tjsajut. Tyhjenneltiin pöytää, valmistauduttiin nukkumaan. Nuorimmat siskot telmivät jo puoliksi riisuuntuneina lattialla. Katselin valkoiseksi savettua leivinuunin kuvetta. Tuohonha voisi näyttää kinoloi (elokuvaa). Alkoi naurattaa näky: sängyt elokuvateatterissa. Mieleen ei juolahtanut »aparaatti» kotiin. Radiosta ja »tilihfonasta» en ollut kuullut tuolloin vielä puhettakaan.

Kai aikamme suuret keksinnöt olivat valmiina ilmassa ja ihmisten mielissä kun ne lasten päissäkin kummittelivat. Ajan kypsyttyä ne vain toteutuivat.

H. O.

Ai ko minnuu naurattaa

Emma tuli taloon ja sanoi, hä haluaa huoneen, emäntä sanoi et ei heillä ole huonetta. Emma sanoi, hän jää taloon, ja jäi niinkuin jäikin. Emmalla oli tapana yöllä kävellä tyttöjen huoneessa, ja tytöt sanoivat äitille ett Emma yöllä kävelee heidän huoneessa. Äiti varoitti Emmaa, ei saa yöllä kävellä tyttöjen huoneessa. Emma ei tykännyt varoituksesta ja meni tyttöjen luo ja sanoi suuväärässä ja nenäkippurassa: »Minäkö yöllä kävelisin, minä olen niin laiska, että en kehtaa pissallekaan nousta yöllä.»

*

Junnu meni ruustinnan luo, itki ja valitti kun hänellä ei ole emäntää. Ruustinna sanoi: »Jos ett ole ranttu kyllä se löytyy.» Junnu löysi Emman, tulivat häät ja onnellinen aviopari.

*

Minun tuttu kävi Kanadassa ja kävin häntä tervehtimässä. Meillä oli ilo tavata vuosikymmenien jälkeen. Hän sanoi, että kaikk' häneltä kyyneleet kuivuivat kun näki minut. Tulin kotiin sanoin isännälle, että minun tutulta kaikk' kyyneleet kuivuivat kun näki minut. Sanoin, että kun me kerran pääsemme sinne missä kaikkien kyyneleet pyyhitään pois, siellä soitetaan harpuilla ja ilosta lauletaan. Isäntä kysyi, että onkohan siellä haitaria... »En tiedä, siitä ei puhuta mitään.»

*

Matkustin junassa; juna pysähtyi erääseen paikkaan, katseltiin vaunun ikkunasta, ei näkynyt rakennuksia eikä asemaa. Kohta matkustajat alkoivat kysellä, mikä paikka se oli. Joku sanoi, että verenottopaikka, minä ajattelin: siellä on punainen risti ja matkustajat luovuttavat verta.

Oskan Anttu
Kanada

Museoviraston 30. kansanperinteen-kilpailu

Museovirasto julistaa 30. perinteenkeruukilpailun, jonka aiheet ja kysymykset on julkaistu Museoviraston kyselylehdessä.

Ilmaisen kyselylehden ja vastauspaperia vapaakuorineen saa museoviraston kansatieteen toimistosta, postiosoite PL 913, 00101 Helsinki 10, katuosoite Nervanderinkatu 13, 00100 Helsinki 10, puh. 90-40 251.

Perinnekilpailun pääaiheena on tänä vuonna **pääsiäinen,** vanhin kirkollinen juhlamme. Kyselyssä tiedustellaan koko pääsiäisjakson tapahtumia kuten pääsiäiseen valmistautumista, palmusunnuntaihin ja piinaviikkoon liittyviä tapoja, pääsiäisen viettoa ja pääsiäisruokia sekä luterilaisten että ortodoksien keskuudessa. Tällä kyselyllä pyritään selvittämään, mitä vanhoja pääsiäistapoja on vielä säilynyt ja kuinka uudet tavat ovat levinneet eri puolille maata. Kilpailun muut aiheet ovat: **valon juhla eli sähkön tulo seudulle, nauriin viljely, kaivohauki, kaakeliuunit** sekä **merkkihenkilöiden asuinsijat.**

Kaikki asiasta kiinnostuneet henkilöt ovat tervetulleita mukaan nyt julistettavaan kilpailuun. Tiedonannot yksittäisiinkin kysymyksiin ovat tutkimukselle tärkeitä.

Kilpailuaika päättyy 31. 12. 1983.

Tulokset julkaistaan kevään kuluessa. Parhaille vastaajille jaetaan palkintoina rahaa ja kirjoja.

Sitte vasta lantut ja nauris kasvaan ruppee, ku riihen kopinan kuulee.

(Sananparsi, Luopioinen)

*

Silloin on paras lahnankutuaika, kun katajat tuoksuvat.

Rakkaamme

Yrjö Ollikainen

s. 12. 11. 1900 Vuolleella
k. 8. 8. 1983 Helsingissä

Syvästi kaivaten

Aune
Kalevi ja Rea
sukulaiset ja ystävät

Ei yllättäen, äkkiä kuitenkin
tuli lähtösi iäinen.
Ei auttanut apu maallinen,
ei rakkaus, rukous läheisten,
sydämet itkien kaipaa hiljaa.

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.

Turun juhlat

Kiva oli tavata pitkästä aikaa. Oli tuttavia ja saman seurakunnan asukkaita. Oli vieraita Kanadasta asti. Helsingin Inkerin kuoro lauloi hyvin ja saimme urheilua ja illanviettoa Karjalaisten talolla. Veikko Kekkonen soitti ja valssattiin kello 1:een asti. Loppujuhlaan sain vaimonikin mukaan ja tavattiin Savolaisia ja Mustosia.

En mie turhaan sannoi tuhlaa
aina riennän omaan juhlaan
yhteenkuuluvuus se vetää
syrjään jätetä ei ketään.

Terveisiä Eestiin ja Ruotsiin!

Järvisaaren Einari

RUOTSIN PUOLELTA

Matka Leningradiin

Noin 3—4 vuotta sitten oli puhe Armas Paakkosen kanssa, että jos valkenesi se päivä ja aika, että Rådan kirkkokuoro ilahduttaisi inkeriläisiä Puškinin luterilaisessa kirkossa. Tämä ajatus jäi kytemään. Lopuksi päätettiin ottaa oikein vakavasti, ja niinpä ruvettiin asiaa valmistelemaan. Otettiin yhteyttä omaan heimoon kuuluvaan pastoriin Jussi Jänikseen, joka antoi meille hyviä ohjeita ja tietoja, koska oli itse käynyt siellä. Jussi Jänis otti yhteyttä Suomen kirkon ulkomaan osastoon. Siellä sanottiin, että laulaa saatte, kun vain olette itsepäisiä, ja niinhän me olimmekin.

Ja niin sitten 6 p. maaliskuuta 1983, n. klo 7:n aikaan aamulla vieri kaksi sinivalkoista linja-autoa Rådan seurakuntatalolle, joka sijaitsee Etelä-Ruotsin kauniilla Mölnlycke-nimisellä paikkakunnalla. Sydämet sykkivät vähän kiivaammin, kun noin 50-henkinen joukko, suurin osa Inkerissä syntyneitä, nousi ensimmäiseen autoon. Kuskina oli meidän oma, Rådan seurakuntamme pappi Lars T. Gåreberg. Hän oli lisäksi saanut mukaan 32 sairaanhoitajaa, joten apu oli lähellä.

Niinpä matka jatkui kohti Boråsia. Otettiin lisää väkeä, ja vahvistusta Rådan kuoroon. (Kiitos, Boråsilaiset ja yksi rouva Gävlestä.) Sen jälkeen jatkettiin matkaa Jönköpingiin, siellä tuli lisää väkeä. Kun laskettiin molemman auton matkustajat, yhteistulos oli 92 henkilöä.

Matka kohti Leningradia alkoi. Kahvitaukoja pidettiin matkan varrella mm. kauniin Vätternin järven rannalla, Grännassa. Hyvissä ajoissa saavuttiin Tukholmaan, ja kauniilla punaisella laivalla matkustettiin läpi Pohjanlahden Helsinkiin ja sieltä autolla taas kohti Vaalimaata.

Ei se matka pitkä ollut, mutta monen henkilön sydän taisi lyödä tavallista nopeammin kuin lähtiessä Mölnlyckestä. Yhteistä apua ei Herralta pyydetty, mutta uskon että jokainen kätensä ristiin pisti ja luki oman hiljaisen rukouksen. Olihan meillä kaikilla virsikirjat sekä kuorolla nuotit ja monella myös raamattu mukana.

Rakkaat ystävät, kuuliko Herra meidän hiljaisen rukouksen, vai olivatko NL:n tullimiehet kuulleet meidän henkilökohtaisen pyyntömme, niin että noin tunnin sisällä oli molemmat linja-autot katsottu.

Sydämet huojentuneina jatkoimme matkaa läpi Karjalan kannaksen kohti Viipuria. Mieli oli korkealla, ja niinpä pistettiin jopa lauluksi. Laulettiin mm. »Jo Karjalan kunnailla», »Honkain keskellä», »Sellainen on Viipuri». Eipä unhoitettu kiitosvirttäkään. Pysähdyttiin Karjalan kauniissa Viipurissa vähän aikaa.

Matka jatkui kohti Leningradia, lauluja riitti ihan tarpeeksi.

Noin 30 km ennen keskustaa meni yksi autoista rikki. Jouduimme ajamaan pienempää vauhtia.

Saavuimme aika myöhään, noin 11:n aikaan illalla hotelli Moskovaan. Syötyämme illallista suurin osa joukosta lähti yöpuulle, osa jäi venäläisen oppaan kanssa suunnittelemaan seuraavan päivän ohjelmaa. Sanoimme oppaalle, että menemme Puškinin kaupunkiin, suomalaiseen kirkkoon. Hän sanoi meille, ei siellä mitään kirkkoa ole, mutta kun kerran päätettiin että mennään, niin sitten mennään. Ei auttanut oppaan muuta kun tulla mukaan. Joku joukosta sanoi hänelle, että kun pappi saarnaa, niin sinun täytyy tulkata meille.

Aamiaisen jälkeen lähdettiin monelle meille tuttua tietä kohti Puškinin kaupunkia. — Kirkkokin löytyi.

Rakas ystävä, emme olisi uskoneet jos emme omin silmin nähneet Inkerin kansan paljoutta. Heidän laskelmansa mukaan noin 900 henkilöä. He olivat saapuneet läheltä ja

Ajatuksia Örebron kesäjuhlilta 1983

Olen ollut ensi kertaa mukana — jotenkin en joutanut ennen, ja ehkäpä ei aina ollut haluakaan. En kuulu kirkkoon enkä lahkoihin. Myös paikkakunnilla, joilla olen asunut, on inkeriläisiä vähän — Upsalassa ja Östersundissa. Mutta juuristani olen pitänyt kiinni — vaikka ilmaissut sen ruotsiksi kirjoituksissani ja radio-ohjelmissani. Tässä on nyt muutamia ajatuksia juhlilta.

Miksi tullaan juhlille? Ei vain ohjelmien vuoksi. Tullaan tapaamaan sukulaisia, ystäviä ja tuttavia. Siihen on itse juhlatilaisuuksissa mahdollisuuksia ohjelmaa odottaessa, taukojen aikana tahi myös ohjelman aikana, jos se on liian pitkä. Myös ennen jumalanpalveluksia ja niiden jälkeen on hauska rupatella niin kuin kirkonmäellä Inkerinmaalla. Monet haluavat tavata tuttaviaan myös illallla — siksi myöhäiset ohjelmat eivät ole hyväksi. Sen huomasi hyvin viimeisenä iltana — vain kolmas yli neljästä sadasta istui loppuun asti. Ei ohjelmassa vikaa ollut, mutta kiire muualle. Siis ensi juhlille: pitempiä ja useampia taukoja, lyhyempiä ohjelmia eikä liian myöhään iltaan. Ehkäpä myös tilaisuus tavata toisiaan jossakin kahvilassa juhlien aikana. Vaikkapa ei tuntisi siellä ketään, niin aina voisi siellä solmia tuttavuuksia. Myös ehkäpä, yhteinen ilta jossakin ravintolassa.

Mukana olevista oli suurin osa yli viidenkymmenen. Siis kahdenkymmenen vuoden kuluttua ovat juhlat kuolleet sukupuuttoon, vaikka nuorempia lienee olla täällä Ruotsissa ainakin yli viiden tuhannen. Nuorempi Ruotsissa kasvanut sukupolvi ei tullut mukaan. Lapsemme ja lastenlapsemme ovat kyllä ruotsalaistuneet. Mutta olen varma, että enemmistö heistä on kiinnostunut juuristaan, vaikka ehkä on sellaisiakin, jotka häpeävät inkeriläisiä juuriaan. Mutta mitä juhlat Örebrossa tarjoaisivat vain ruotsia puhuville? Muutaman hauskan vitsin sekä pari runoa. Kyllä meillä inkeriläisillä äijillä ja ämmillä on paljon luatimista keskenään, mutta joukko harvenee, harvenee.

Ehkäpä voisi tehdä yhden päivän ohjelmista täysin ruotsinkieliseksi. Mutta sitten on myös tarjottava hyvää ravintoa juurille. Ei vain laulua, runoja ja lyhkäisiä puheita, vaan myös esitelmiä Inkerin historiasta, inkeriläisten kohtaloista ympäri maailmaa, identiteettikysymyksestä ym. Luentoja sekä seminaareja. Jotenkin on myös saatava kaikille tieto tästä — vanhemmat sen voisivat levittää.

Mukavat olivat ensimmäiset Inkeri-juhlani. Vain yksi seikka teki ikävän vaikutuksen. Joskus unohdettiin, että emme ole Suomen suomalaisia vaan Inkerinmaalta. Meillä on eri historia. Meidän pojat, jotka kaatuivat Suomen puolella, eivät aina olleet vapaaehtoisia. Unohdettiin myös kaikki ne, jotka taistelivat ja kaatuivat saksalaisia vastaan. Ilman heitä me emme ehkä olisi täällä suloisessa Ruotsissa.

Olavi Junus
yliopistonlehtori, Östersund

---

kaukaa, aina Eestistä ja Petroskoista saakka. Ja kaikki he tulivat Jumalan sanaa kuulemaan.

Ystävä, vielä ei ole myrskyt, sota, nälkä ja kurjuus saanut yliotetta Inkerin kansasta, Vielä jaksetaan vaeltaa monia satoja kilometrejä Herran huoneeseen ja Jumalan sanan ääreen, pyytämään anteeksi syntejämme ja rukoilemaan uutta voimaa tulevia aikoja varten.

Rådan vahvistettu kirkkokuoro lauloi neljä laulua. Tuli siinä kyyneleet silmiin, niin laulajille kun kuulijoillekin. Joku yleisöstä sanoikin, että siinä laulettiin sydämistä sydämiin.

Jumalanpalveluksen jälkeen moni kyynelsilmin pyysi virsikirjaa.

Kotimatka sujui kommelluksitta. Tämä kirkkomatka jäi meille kuorolaisille ja toisillekin matkustajille unohtumattomana mieleen.

V. J.

Tankar efter den ingermanländska midsommarfesten i Örebro 1983

Vi är två systrar som kom till Sverige 1945, fem respektive åtta år gamla. I år bevistade vi för första gången de ingermanländska festdagarna under midsommarhelgen. Många inslag i festligheterna överraskade oss mycket positivt. Det var glädjande att se att så många ingermanländare i alla åldrar fortfarande efter nära 40 års integrering i det svenska samhället kände behov av att komma samman, utbyta minnen och delta med sig av sin ingermanländska kulturskatt. Speciellt kommer vi länge att minnas kanteleflickorna med sin spröda musik och sina rena stämmor, körsången, versuppläsningarna och inte minst allsången på Solliden midsommarafton. Just ringlekssångerna upplevde vi två som det mest genuint ingermanländska inslaget på hela festen.

Ja, många människor i alla åldrar hade samlats i Örebro. Ändå kunde vi inte undgå att märka hur de äldre åldersgrupperna så klart dominerade. Visst borde det finnas betydligt fler ingermanländare i vår egen ålder och yngre — var fanns de?

Fastän vi själva är helt assimilerade i det svenska samhället, gifta med icke-ingermanländare, upplever vi ett behov av att få veta något om våra rötter. Vi tror att också andra i vår ålder och yngre har detta behov, uttalat eller i det undermedvetna. Därför kan vi inte låta bli att ställa oss frågan: Hur skall man kunna nå fler ingermanländare av den yngre generationen? Och vi själva, vad vet vi egentligen om våra farföräldrars och morföräldrars liv, om tidens gång i gamla Ingermanland, om socialt liv, om matkultur etc? Vi känner att vi vill veta mera?

En något annorlunda utformning av midsommarfestligheterna skulle kanske kunna locka fler yngre. Tiderna förändras ju, men efter vad vi förstått har programinslagen under festligheterna varit sig tämligen lika år efter år. Kanske förekommer mera sång och musik idag än tidigare men i stort sett har det varit samma slags program. Varför inte acceptera förändringens vindar och försöka utforma midsommardagarna något annorlunda? Vi själva har följande förslag att komma med, andra kanske kan bidraga med ytterligare idéer.

Språket

Många av de yngre ingermanländarna i Sverige behärskar tyvärr inte det finska språket. Vi borde ta konsekvenserna av detta och ge det svenska språket en helt annan ställning under festdagarna än vad det haft hittills. Presentation av samtliga programinslag borde ske både på finska och svenska. Att finna tvåspråkiga programledare torde inte bereda festarrangörerna något problem. Vidare borde längre, berättande inslag om ingermanländsk kultur o d framföras på svenska. Nästan alla förstår ju svenska mycket bra, även de äldre. Om man önskar kan man ge en kortare resumé på finska för dem som trots allt inte förstår svenska.

Sånger, dikter, verser och liknande inslag skall självklart framföras på finska, i dem är ju det finska (ingermanländska) språket ett bärande element som man inte får rubba. Likaså bör gudtjänsterna vara på finska.

Religionen

Just de religiösa inslagen har haft en dominerande ställning under de ingermanländska midsommarfesterna. Det är också förklarligt eftersom religionen var en stark, sammanhållande länk både i Ingermanland och de första årtiondena i Sverige. Med tanke speciellt på de äldre bör man därför bibehålla den religiösa delen av festligheterna.

Vad man däremot verkligen borde göra är att klart särskilja religiösa inslag från övriga. Deltagarna bör få möjlighet att välja, och för att få den valfriheten krävs att det av programmet klart framgår vilken karaktär de olika samlingsstunderna har. Rent kulturella sammankomster bör inte ha några religiösa inslag.

Kulturen

De kulturellt präglade sammankomsterna borde få bli midsommarfesternas bärande

stomme och här finns otaliga trådar att nysta i.

Olika former av berättande inslag är tänkbara.

Ingermanländsk historia. Personer som forskat i vår historiska bakgrund eller på annat sätt blivit väl förtrogna med den borde få komma till tals. Det är så många yngre som helt saknar kunskaper om Ingermanland. Varför inte en kort översikt av någon sakkunnig med efterföljande frågestund?

Ingermanländskt vardagsliv. Äldre personer skulle kunna berätta om det dagliga livet i de ingermanländska byarna. Hur såg levnadens milstolpar ut: födelse, dop, konfirmation, bröllop, helger, begravningar? Hur uppfostrades barnen? Hur såg arbetsdagarna ut för de vuxna och skoldagarna för de yngre? Vilka lekar lekte barnen? Hur var förhållandet till majoritetsbefolkningen och till myndigheterna? — Så otroligt mycket det finns att berätta, så mycket man skulle vilja veta!

Ingermanländare i dagens Sovjet. Var finns vårt folk i Sovjet idag? Betyder den gamla kulturen fortfarande något? Kanske finns det något som kan berätta.

Berättelser från krigsåren. Många av oss upplevde kriget som små barn. Egna minnen saknas ofta och alla har inte tillgång till vuxna som varit med. Även om det kan vara svårt att berätta om den hårda tiden tror vi att yngre behöver kunskaper om just krigsåren. Det var ju på grund av händelserna under dessa år som vi idag befinner oss i Sverige.

Förutom rent berättande inslag finns mängder av kulturella företeelser att ta fasta på och utveckla.

Folkdräkter. Vi fascinerades av de enormt vackra folkdräkter som många kvinnor bar under midsommarfestligheterna. Skulle man inte kunna berätta om dessa dräkter samtidigt som man visar upp dem från scenen? Vilka byar eller områden representerar de, när användes de i Ingermanland, vad betyder de skilda delarna i dräkten, hur tillverkades de i Ingermanland, var tillverkas de idag osv?

Sång, musik och dans. Vi hörde mycket sång och musik under dagarna i Örebro men frapperades av att de flesta musikinslagen var traditionellt finska. I första hand borde rent ingermanländska sånger och visor framföras av enskilda sångare och körer. Och allsångsinslagen skulle kunna vara betydligt fler då sjungande tillsammans ofta lockar både yngre och äldre.

Vi funderar också kring ringdanssångerna som vi hörde på Solliden. Borde man inte kunna dansa till dem? De som kan de olika turerna i ringlekarna skulle kunna visa övriga intresserade. Vidare undrar vi om det finns typiskt ingermanländska folkdanser att visa upp.

Vi skulle också vilja framhålla att det finns barn och ungdomar med ingermanländskt arv som satsat på en musikalisk yrkesbana. Kanske är några av dem villiga att ställa upp gratis under festdagarna som en vacker gest till sitt ingermanländska kulturarv?

Matkultur. En fascinerande tanke är att medlemmar i den lokalförening som står för årets festligheter bakar ingermanländskt bröd, t ex »piirakka» och tillagar enklare rätter, t ex »vinigret». Anrättningarna kan säljas till självkostnadspris under festdagarna. Varför inte dessutom dela ut recept på det som bjuds, så att intresserade deltagare själva kan få lära sig utöva ingermanländsk matkultur?

Fotoutställning: Många äldre ingermanländare har förmodligen kvar gamla fotografier från hembygden. Ofta ger foton en mycket levande bild av miljö och människors villkor. Genom upprop, t ex i denna tidning, kunde man be folk sända arrangörerna fotografier som de tror kan ha värde för festdeltagarna. Under varje foto skulle kunna stå på både finska och svenska vad kortet föreställer, när det är taget samt annan intressant information om det. En sådan fotoutställning i anslutning till festen skulle säkerligen bereda många deltagare stor glädje. Varsam behandling av fotografierna, t ex uppmontering bakom glas, är nödvändig med tanke på kortens affektionsvärde.

Dett är våra förslag till nya programpunkter för de ingermanländska midsommarfesterna. Till slut: Arrangörerna bör söka finna nya vägar att nå den yngre generationen med information om kommande festligheter. Ett sätt är kanske att annonsera på svenska i lokaltidningarna på de orter som har stor ingermanländsk be-

Släktträffen den 27 augusti 1983

Jag ska berätta för Er alla läsare av »Inkeriläisten viesti» om en händelse som ägde rum i Borås på ingermanländarnas stuga lördagen den 27 augusti 1983.

Det hela började med att det damp ner ett brev om inbjudan till släktträff för släkten Paakkonen. Hm, tänkte jag, det kan bli intressant.

Veckorna gick och den stora dagen var äntligen inne.

En del hade kommit till »Mökki» redan kl. 12.00 för att få njuta av en volleybollmatch mellan Göteborgs och Borås' ingermanländska mixedlag. Matchen vanns efter hård fight av Boråsarna.

Klockan 15.00 började de första släktingarna anlända från Degerfors i norr till Mallorca, Spanien, i söder. Vid 16-tiden hade de flesta kommit. Alla bekantade sig med varandra till en början, för många av den yngre generationen hade inte träffat alla äldre släktingar och vice versa. Efter detta höll Armas P. en kort lektion i släktforskning och alla skrivkunniga sattes i arbete med att göra sig egen antavla. Vi hade god hjälp av Armas' egengjorda antavla och tro det eller ej, men det visade sig att med på träffen fanns den 8 generationen som han har uppgifter på. När vi gjorde en liten sammanräkning av deltagarna, visade det sig att det kommit 55 stycken i alla skiftande åldrar.

När lektionen om släktforskning var slut plockade alla fram sina medhavda matkorgar och en del hade till och med tagit med sig grillen. Det åts och dracks tills alla var mätta och belåtna. Då var det dags för gruppfotografering av samtliga. Alla som hade med sig kamera laddade dem och en som icke var släktning fick fungera som fotograf och alla hade lika roligt som jag åt raden av kameror som lades fram.

Efter fotograferingen spelades det volleyboll. En del satte sig helt enkelt för att kunna tala lite mer med dem som de inte träffar så ofta. Man skulle ju ta tillfället i akt.

Klockan 20.30 var det åter samling och då skulle samtliga fanor nedhalas till sång av respektive lands nationalsånger. Det hela var riktigt stämningsfullt. Därefter visades film om den evakuering som de flesta av den äldre generationen varit med om och jag tror att hela den yngre generationen var lika gripen av verkligheten som jag.

Kvällen avslutades med kaffe och dopp. De som inte sov över i Mökki åkte säkert hem lika förnöjsamma som jag (och några till) som sov kvar och upplevde lite minnen från barnsommarlägren.

Till sist; dagens ros brukar folk få men ett fång rosor — som säkert alla håller med mig om — till Armas som initiativtagare. Vi hoppas att detta inte var första och sista gången som hela släkten får tillfälle att träffas. På återseende!

Leena Paakkonen

---

folkning.

Vi vill mycket starkt betona att det vi skrivit inte får uppfattas som kritik. Vi ser det så här: Det väsentliga är att de ingermanländska sammankomsterna fortsätter, midsommar efter midsommar. Men tiderna förändras och det gör även vi människor. Vi lockas av andra aktiviteter idag än för 35 år sedan. Därför måste vi fråga oss: Vad kan vi göra för att ingermanländare inte i ännu höre grad än tidigare släpper kontakten med sina rötter? I vilken form kan vi samlas, både barn, ungdomar och äldre?

Slutligen har vi två systrar en undran av helt annat slag. Skulle man inte kunna utnyttja de svenska spalterna i denna tidning för att publicera levnadsbeskrivningar på svenska av vanliga människor? Säkert finns det många som kan och vill berätta om sitt liv. Tycker man inte att man kan skriva själv, hittar man säkert någon som är villig att hjälpa till. Man kan skriva i sitt eget namn eller anonymt om man föredrar det. Vi tror att det finns många fina levnadsöden som borde få bli berättade.

Du som har något att berätta — skriv! Ta gärna kontakt med oss om du tycker att du behöver hjälp med att formulera din berättelse!

Helmi Jönestam (tel. 019-20 06 94)
Sylvi Schwarz
båda födda Hämäläinen
(från byn Suuri Reisinä)

Toimitussihteerin terveisiä

»Tavat on tahos,
terveys Jumalas.»

Tuolla sananparrella oli äidilläni tapana ojentaa meitä lapsia, kun käyttäydyimme röyhkeästi toisiamme kohtaan tai pilkkasimme jotakin toveriamme sellaisen vian tähden, jolle ihminen ei itse mitään mahda.

Tänä vuonna vietämme hyvien tapojen vuotta. Eräänä iltana lenkillä ollessani tuli vastaani kaksi pikkutyttöä — arviolta 9—11-vuotiaita. Jo kaukaa näin, että heillä oli kädessään joitain levyjä. Pienempi tytöistä niiata niksautti kohdalle tullessaan ja sanoi aikuismaisen kohteliaasti: »Anteeksi, että häiritsen, mutta ostaisitteko (teititteli, ei täditellyt) minulta tällaisen merkin.» Opetellun aikuismainen käytös hiukan hymyilytti, mutta asiallisesti kysyin, että minkä hyväksi merkkejä myytiin. Pienempi tytöistä selitti topakkana, että »Hyvien tapojen vuoden» kunniaksi, ja kun kurkistin pahvia, johon merkit oli kiinnitetty, olin lukevinani, että kertyneet varat menevät rauhantyön hyväksi (mikäli nyt ilman silmälaseja hämärtyvässä illassa sain oikein selvän pahvilevystä). Rauhanasia on joka tapauksessa aina ollut lähellä sydäntäni, samoin merkkejä myyvät lapset. Vuosien varrella on jokaisen takkini rintamukseen kertynyt lasten milloin minkäkin asian hyväksi myymiä merkkejä ja laatikkoni ovat niitä pullollaan. Sanoin tytöille, että tottahan ostan merkin noin hyvän asian vuoksi ja kun merkkien myyjilläkin oli niin kohtelias käytös. Lompakostani rahaa etsiessäni katselin syrjäsilmällä tyttöjä ja huomasin, että kun toinen tytöistä yritti toverinsa pään yli ojentaa minulle merkkiä, tämä koko ajan työnsi häntä kyynärpäällään kauemmaksi estäen häntä ylettymästä ojentamaan merkkiä minulle. Hän itse halusi antaa minulle merkin sekä myös ottaa rahat vastaan. Vähältä piti, ettei tyttöjen välille syntynyt oikein käsikähmää. Kun huvittuneena ja vähän närkästyenkin seurasin tilannetta, en voinut olla kysymättä, että tekevätkös tytöt tätä hommaa yhteistyössä vai kumpikin erikseen omaan laskuunsa. »Yhteistyössä», vastasi pienempi, joka alusta asti oli ollut koko touhussa aktiivisempi. »Siispä tehkää sitä sovinnossa hyvän yhteistyöhengen mukaisesti», sanoin ja otin merkin vastaan toiselta ojentaen toiselle rahan. »Jos jo rauhan ja hyvien tapojen asialla yhteistyössä syntyy riitaa, ei se enää ole hyvien tapojen mukaista.» Pienempi meni vähän noloksi, mutta »pokka» piti silti. Valmiiksiopetellun ja melkein ylitsevuotavan kohteliaasti hän kiitti ja niiata niksautti jälleen erotessamme.

Otsa ankarissa mieterypyissä jatkoin iltalenkkiäni. Tätäkö ovat hyvät tavat? Pelkkiä ulkonaisia muodollisuuksia, mutta sisältä kylmää laskelmallisuutta, kyynärpäätaktiikkaa, jo pienestä pitäen. Kaukana ovat todellinen hyvä käytös ja sydämen sivistys. Koko ajan kyynärpää tyrkkäämässä toista sivuun: Minä haluan ottaa kunnian koko potista. Sinä olet vain minun varjoni, välttämätön siksi, että minun etevyyteni pääsisi täydellisemmin esiin sinun mitättömyytesi rinnalla. Kaikki näkevät että minä se tässä olen rohkea, tarmokas ja aikaansaava, ja osaan käyttäytyä.

Meidän levottomassa ajassamme, ydinaseiden kilpavarustelun varjon leijuessa lakkaamatta päämme päällä, toivoisi todella, että lapsille annettava tapakasvatus olisi muutakin kuin ulkonaisten tapojen ja muotoseikkojen opettamista: se olisi syvällisempää kasvatusta toisen ihmisen kunnioittamiseen ja huomioon ottamiseen ja hyvän yhteistyöhengen opettamista kaikissa toimissa. Todellisten hyvien tapojen opetus on myös parasta lapsille annettavaa rauhankasvatusta.

Lasten tapakasvatusta ei varmasti voi milloinkaan aloittaa liian varhain, mutta milloinkaan ei hyvien tapojen opettaminen ja opetteleminen ole myöskään liian myöhäistä. Toivottavasti.

Lämmintä ja rauhallista hyvien tapojen vuoden syksyä toivottaen

Toimitussihteeri

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Joulujuhla 4. 12. 1983 alkaa klo 12.00 perinteisillä joulumyyjäisillä *Inkerikodissa.* Varsinainen joulujuhla alkaa Karjalatalon *Wiipuri-salissa* klo 14.00. Tervetuloa kaikki inkeriläiset ja inkeriläisten ystävät. **Huom!** Marraskuun tilaisuus jää pois.

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen torstaina 20. 10., 24. 11. ja 8. 12. 1983 klo 13 Inkeri-kodissa. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 seuraavat tilaisuudet:

Pyhäinpäiväjuhla 5. 11. klo 13 (muistokivellä klo 12), joulujuhla 26. 12. klo 14.

Paikallisosaston johtokunta

PYHÄINPÄIVÄ ÖREBROSSA

4. 11. 1983 klo 18.30 seurat Hjärstagårdissa. Puhuu paikallinen työntekijä K. Hirvi ym.

5. 11. klo 13.00 seppeleen lasku muistokivelle (St. Mikaelin kirkko)

» **14.00** Ehtoollisjumalanpalvelus Längbron kirkossa. Saarnaa Lars Byström, avustajana B. Olsson. Kirkkokahvit ja seurat viereisessä seurakuntasalissa. Ohjelma monipuolista: kuorolaulua, puheita, tervehdyksiä jne.

Tervetuloa läheltä ja kaukaa. Ota mukaan ystäväsi ja tuttavasi.

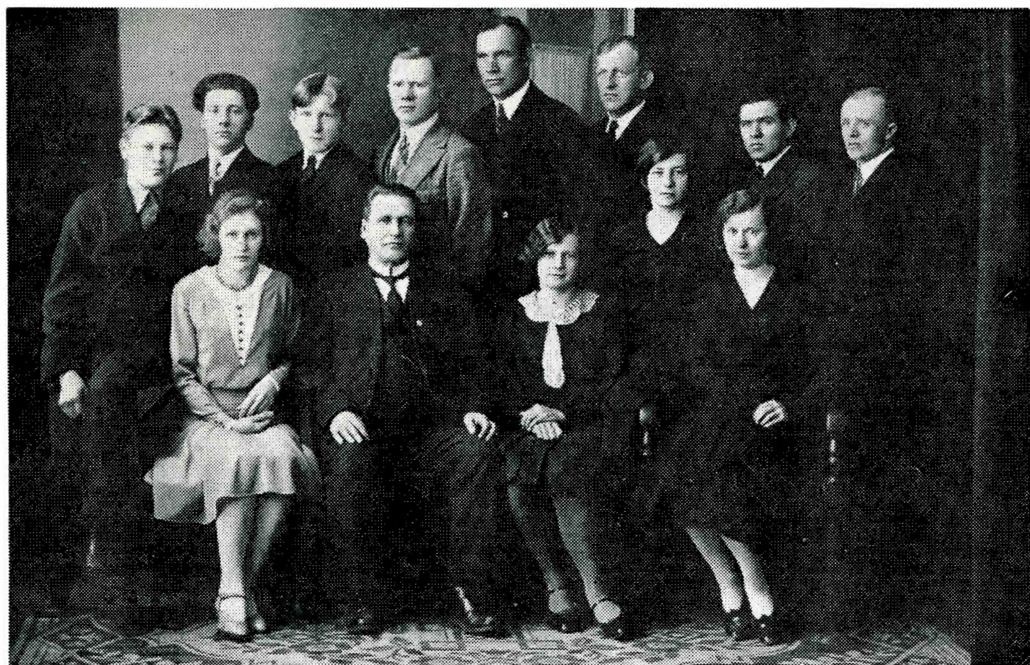
Örebron Inkerin Kerho

ÖREBROHON PYHÄINMIESTENPÄIVÄJUHLAAN

Linja-auto 5. 11. 1983 lähtee seuraavasti: Göteborg, Gustaf Adolfs Torg, klo 7.00; Mölnlycke torg 7.15; Borås, Bockasjögatan klo 8.15. Lähempiä tietoja antavat: Viktor Jakdal, p. 031/882121 sekä Armas Paakkonen, p. 033/101850. Matkan hinta 50 kr.

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

numero 11 marraskuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	60 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 75 kr v. 1983
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinkl 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

KANSIKUVA KERTOO: Rovasti Juhana Varjovaaran johtama Viipurin inkeriläisten opintokerho v. 1929. Kuvan eturivissä tyttöjen keskellä itse johtaja Juhana, ylärivissä kolmas poika vasemmalta Virolaisen Matti, hänestä oikealla Toivo Summanen ja pisin poika on räätälimestari Matti Suomalainen. — Valok. Uolevi Viipurissa.

Matti Vironmäki:

Inkeriläisten pastorinkanslia Viipurissa

Heinäkuun lopulla tuli kuluneeksi kaksikymmentäviisi vuotta inkerinsuomalaisten hyväksi uskollisesti toimineen sielunpaimenen, rovasti Juhana Varjovaaran (ent. Repo) kuolemasta. Hän oli syntynyt Spankovassa v. 1877 maanviljelijäkodin poikana, suorittanut Suomen Lähetysseuran lähetyskoulun v. 1905 ja toiminut Lähetysseuran palveluksessa Inkerinmaalla ja Suomessa. Papintutkinnon Varjovaara suoritti Porvoon tuomiokapitulissa v. 1922 ja hänet vihittiin papiksi samana vuonna Helsingissä.

Pappisvihkimyksessä Juhana Varjovaara sai erityisesti tehtävän toimia suomensukuisten kansojen keskuudessa Venäjällä. Hänet kutsuttiin Markova-Järvisaaren seurakunnan kirkkoherraksi, mutta tämä tehtävä kävi kuitenkin pian vaikeaksi ja Varjovaara siirtyi ensin lyhyeksi ajaksi Pietarin suomalaisen seurakunnan papiksi ja sitten Suomeen. Täällä hänet v. 1926 Viipurin hiippakunnan tuomiokapituli määräsi v. 1919 perustetun Inkerin pakolaisseurakunnan hoitajaksi. Tässä virassa Juhana Varjovaara oli aina vuoteen 1948, jolloin virka, kuten monet kymmenet muutkin Karjalan seurakuntien virat lakkautettiin ja Varjovaara jäi eläkkeelle. Hän kuoli 81-vuotiaana 27. 7. 1958 Lahdessa.

Ennen Varjovaaraa Inkeristä ensimmäisen maailmansodan jälkeen hajalle joutuneiden inkerinsuomalaisten kirkollisten asioiden hoitajina Suomessa olivat toimineet Lempaalan ent. kirkkoherra Paul Sonny (vuosina 1919—1923) ja Valkeasaaren ent. kirkkoherra Alfred Forstadius (vuosina 1923—1926). Viimemainitun pitkäaikaisen ja vaikean sairauden tähden Tuomiokapituli v. 1926 lopulla antoi virkamääräyksen pastori Varjovaaralle.

Juhana Varjovaaran koti, jossa oli pastorinkanslia, sijaitsi Viipurissa. Toiminta tapahtui Viipurin tuomiokapitulin valvonnan alaisena. Kirkollisten asiain hoitaja antoi kuukausittain toimintakertomuksen tuomiokapitulille, josta myös maksettiin Suomen hallituksen vuosittain tähän tarkoitukseen myöntämä papin palkka ja matkarahat. Varjovaaran antamista toimintakertomuksista ilmenee, että työ vaati tekijältään paljon. »Työnpuute y.m. vaikeudet ajoivat inkeriläiset vähitellen Kannaksen rajaseuduilta yhä laajemmalle alalle ja seurakuntalaiset olivat hajaantuneet vähitellen ympäri Suomen ja he muuttelivat paikkakunnalta paikkakunnalle ja työmaalta toiselle olosuhteitten pakosta. Eniten heitä oli Viipurissa ja sen ympäristössä, Helsingissä, Kotkassa, Koiviston Makslahdessa, Pölläkkälässä, Ensossa, Käkisalmessa ja Hiitolassa sekä pienin erin Kannaksen kaikissa seurakunnissa, Tampereen, Turun ja Jyväskylän seuduilla, jopa Petsamossakin», kertoi pastori selostuksissaan.

»Varjovaaran seurakunnan» alkuvaiheista asiakirjat tietävät mm. kertoa, että Inkerinmailta siirtyneiden luetteloimiseksi toimitettiin v. 1921 yleinen kysely. »Perhekunnille ja yksityisille henkilöille jaettiin sitä varten n.s. tilastolehdet. Näitä tilastolehtiä palautettiin vastauksilla varustettuina yli 1900 kappaletta ja niissä oli henkilöllisyyttä selvittävät tiedot 4240 inkeriläisestä. Tähän lukuun sisältyivät siihen mennessä heidän Suomessa syntyneet lapsensakin. Kauemmaksi hajaantuneita ei aluksi saavutettu, joten m.m. Länsi-Suomeen siirtyneet jäivät luetteloista pois, mutta myöhemmin luetteloja täydennettiin sikäli kuin saatiin tietoja. Näiden tilastolehtien perusteella kirjoitettiin v. 1922 kirkonkirja. Tämän työn suoritti kirkkoherran rouva Rauha Sonny.»

Rouva Sonnyn kauniilla käsialalla kirjoitetusta kirkonkirjasta ja myös muista inkeriläisten pastorinkanslian asiapapereista,

joita nykyään säilytetään Lakkautettujen Seurakuntien arkistossa Mikkelissä, käy ilmi, että esim. vuoden 1929 alussa oli kirjoihin merkitty Inkeristä tulleita 4086 henkilöä, Suomessa pakolaisuuden aikana syntyneitä 916 ja inkeriläisten miesten vaimoja, jotka olivat suomalaisista seurakunnista tulleet muuttokirjoilla, 181 henkeä, eli yhteensä 5183, joista miehiä 2677 ja naisia 2506. Edellämainituista oli kuollut 250 henkeä, muuttanut suomalaisiin seurakuntiin avioliittojen ja Suomen kansalaisiksi pääsyjen perusteella 460 h. ja Inkeriin palanneita Tarton rauhaan uskoen 1259 henkeä. Avioliittoon oli kuulutettu ja vihitty 210 paria, joista inkeriläisten kesken 108 ja inkeriläinen tyttö suomalaisen kanssa 92. Lisäksi oli annettu avioliittoon oikeuttava todistus 227 inkeriläiselle miehelle, jotka solmivat avioliittonsa suomalaisten tyttöjen kanssa. Avioliittoja siis yhteensä oli ollut 437. Näistä avioliitoista oli kolme siviiliavioliittoa, koska kaksi suomalaista morsianta oli kirkosta eronnut, ja yksi jostakin muusta syystä.

Pastori Varjovaara joutui kansliatyön lisäksi olemaan myös paljon matkoilla. Hänen järjestämistään kirkko- ym. tilaisuuksista ilmoitettiin v. 1928 alusta viikoittain Vapaa Karjala -lehdessä, mikä lehti ilmestyi Viipurissa ja oli sekä Karjalan että Inkerin »evakoiden» yhteinen äänenkannattaja. Osanotto jumalanpalveluksiin, hartaushetkiin ym. tilaisuuksiin oli kullakin paikkakunnalla inkeriläisten lukumäärään nähden runsasta. »Jumalan sanan rohkaisu ja lohdutus oli tarpeen raskaan elämäntaakan alla», mainitsi pastori eräässäkin sunnuntaikirjoituksessaan, joita oli säännöllisesti kirkollisten ilmoitusten yhteydessä Vapaa Karjala -lehdessä.

Inkeriläisten pastorinkanslian ja kirkollisen työn uskollisen palvelijan Juhana Varjovaaran toiminnasta voisin muistella paljon enemmänkin, mutta tällä kertaa riittäköön tämä. Kiitollisena häntä varmaan kaikki, jotka tunsivat, ajattelevat. Hän oli yksi niistä, jotka lämpimin mielin rohkaisivat tämän kirjoittajaakin, kun syksyllä tasan viisikymmentä vuotta sitten lähdin taapertamaan teologiaa opiskelevien polkuja tarkoituksella valmistautua Miikkulaisten tai jonkin muun Inkerinmaan seurakunnan palvelijaksi.

»Muistakaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa, ja seuratkaa heidän uskoansa.» (Hebr. 13: 7)

ARVOISAT TILAAJAMME

Saatte tämän numeron välissä jälleen ensi vuoden (1984) Viestin tilauskortin. Siinä on kaksi tärkeää kohtaa, jotka pyydämme Teitä huolellisesti täyttämään säästääksenne asiamieheltämme aikaa, sekä ylimääräisiä kustannuksia: merkitkää siis korttiin ehdottomasti:

— nimenne ja osoitteenne kohtaan *maksajan nimi ja osoite*
— rasti ruutuun *entinen tilaaja/uusi tilaaja*

Ottakaa kortti heti pois Viestin välistä, niin se ei unohdu sinne ja joudu roskakoriin tai paperinkeräykseen.

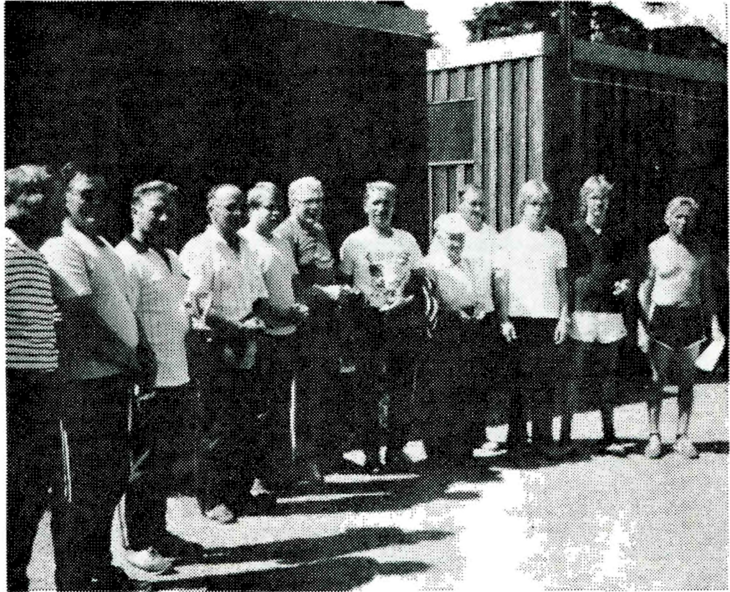
Siis: nimi ja osoite sekä merkintä, oletteko entinen vai uusi tilaaja! Viestin hinta vuodelle 1984 on 70 mk.

Arvoisat tilaajamme Ruotsin puolella! Ks. ilmoitus s. 14.

KYYKKÄÄ

Kuvasatoa Turun kesäjuhlilta 9. 7. 1983

Kuvassa oikealta Helsingin naisjoukkue, joka sijoittui toiseksi Turun naisjoukkueen jälkeen: Helvi Tikkanen, Saima Lottonen, Hilkka Nikkola ja Ulla Denisov. Sitten ovat Turun Pauli Jousimo, Yrjö Rautanen ja Leena Jousimo. — Naisten kyykkä on leviämässä Suomessa. Inkeriläisten kesäjuhlien kyykkään ovat Turun, Tikkurilan ja Helsingin naisjoukkueet ottaneet osaa jo useana vuotena. Naiset pelaavat joukkue-, pari- ja henkilökohtaisia pelejä. Myös erilaiset ns. perhepelit ovat ohjelmassa. Ympärivuotinen ohjelma on laaja, koko maata käsittävä. — Teksti ja valok. O. Toivokainen.

Vasemmalta Turun inkeriläisten voittoisa kyykkäjoukkue: Aarne Kopponen, Paavo Kopponen ja Erno Telkkinen. Neljäs jäsen Toivo Jämsä puuttuu kuvasta. Sitten seuraavat Turun Uuden Karjalaseuran kyykkääjät. Heidän keskellään valkoinen hattu päässä on Yrjö Rautanen. Hän on toinen nimihenkilöistä, toinen on Huugo Ettanen, joiden kunniaksi järjestetään keväisin Turussa koko maata käsittävä avoin kyykän henkilökohtainen ja joukkuekilpailu, Hugin ja Ykön kisa. — Teksti ja valok. O. Toivokainen.

→

Kaukana vilkkaasta katuelämästä ja -liikenteestä, vehmaan luonnon ympäröimänä meren äärellä Seurasaaren juhlakentän vieressä sijaitsevat Karjalan Sivistysseuran kyykkäkerhon pelikentät. Siellä ovat myös Helsingin inkeriläiset, tosin harvat, käyneet harjoittelemassa. Meitä on ollut aina sen verran, että joukkue on juuri ja juuri saatu kootuksi kesäjuhliemme kyykkään. Joskus on miesjoukkueessamme pelannut myös naiskyykkääjä Hilkka Nikkola. Tapaus ei ole harvinainen, sillä joidenkin naisten kyykkätaso saattaa olla varsin korkea. — Yleensä naisten kyykässä heitot kyykkäkonaan tapahtuvat miesten heittoja lähempää. Aloituksessa etu on 5 m, ja sen jälkeen 2 m. Kuvassa Hilkka Nikkola harjoittelemassa Helsingin Seurasaaressa. Mainittakoon, että Hilkka saavutti menneenä kesänä henkilökohtaisessa pelissä kyykän Suomen mestaruuden naisten B-sarjassa. Onneksi olkoon! — Teksti ja valok. O. Toivokainen

---

INKERI — in memoriam

Inkerinen, surun lapsi,
sortoon synnyit, siinä kärsit;
syleilyssä karhujätin viimein menehdyit.

Ämmä Pee

VANGIN LAULU KORPISELÄLTÄ

Ikävällä kaipailen kotia
ja ajatukset aina ovat siellä.
Oi Luoja taivasten, sä turva kaikkien,
suo mun kotiin kerran päästä vielä.
Oi jos se päivä koittaisi ja irti pääsisin
ja vapauden takaisin ma saisin,
niin äidin armaani ma syliin sulkisin
ja sitten vasta onnellinen oisin.

Eeva Vuorimaa

Rauha

Kun yhdennellätoista hetkellä lakattiin sotimasta ja Suomellekin koitti rauha, marssivat eloonjääneet urhot sotarintamilta rauhantöihin kohentelemaan keskeytynyttä siviilielämäänsä.

Meidän nk. heimoveljien kohdalta tuo kansalaiselämään palaaminen oli lievästi sanottuna pulmallinen tehtävä: Vaikka epätoivoisesti odottamamme rauha olikin käsillä, ei se antanut aihetta riemuun. — Sotavuosien pimeän tunnelin päässä emme nähneetkään niin hartaasti toivomaamme valoa. Olimme joutuneet ojasta allikkoon! Varovaisetkin haaveemme paremmasta huomisesta särkyivät kuin saippuakupla. — Mikä nyt eteen, minne mennä? — Suo siellä, vetelä täällä!

Kaikki tuo on nyt jo vuosien takaista historiaa.

Liekö ollut kohtalon tahto vaiko sen ivaa, että sodan — ja meille niin kohtalokkaan rauhan masentamina jouduimme lainsuojattomina, kotikontumme ainiaaksi menettäneinä, lähtemään teille tuntemattomille, josta enää vain ajan laimentamat mieltenkuohujen jälkimainingit kantautuvat suuren maailman kuuroille korville.

Aika parantaa haavat... »Ja heimoveli» saa ikuisen rauhan.

Ämmä Pee

Syksyn tullen

Syksyn tullen
saan iltatähtiä ihailla
ja kimaltavia hallaöitä.
Kedon kirjavat kukkaset nukkuivat pois.
On luonto tehnyt taas uusia töitä.

Toivoisin syyssumun hiljalleen häviävän
ennenkuin lehdet putoaa pois.
Silloin silmäni loistaisi lailla hopeahelmen,
ja elämä taas uuden toivon tois.

Talven valoon valkoiseen
kun saa ihminen uudelleen herätä
ja keskellä luminietosten
taas uusia voimia kerätä.

Jos vuoden vaihtuessa
on voimat tallella,
voit siitä jälleen kiittää,
ja hetken iloita.

On kirjava syksyinen metsä
kuin verho kohtalon,
ja linnut syksyisen metsän
ne Herramme ruokkinut on.

Lempi Sjöberg

MUISTIIN!

Pian on joulu ovella ja edessä joulukorttien lähettämisen aika. Maria Torikan, »Torikan tädin» postiosoite jäi pois lokakuun Viestistä. Se on:

Aurorakoti, osasto 3
Kuninkaantie
02940 Espoo 94

LAHJOITUKSIA VIESTIN TUKEMISEKSI

Ruotsin inkeriläisten »sukututkimusretkikunta» vieraili jälleen Inkerikodissa lokakuun puolivälissä. Vierailunsa aikana se keräsi »hatullisen» rahaa Inkeriläisten Viestin tukemiseksi. Rahaa kertyi kaikkiaan 677 mk, joka jaetaan Inkerikodin ja Viestin hyväksi.

Lämmin kiitos tuesta.

Ystävän tarina

Hädässä ystävä tunnetaan ja vahingosta viisastuu.

Keskikaupungin iltapäiväruuhkassa lonkutteli kahden kainalosauvan varassa muuan olento muovinen ostoskassi hassusti kainalon alla keikkuen. Lähemmäs tullessani tunnistin hänet erääksi ystäväkseni.

— Herttanen aika, mitä sinulle on tapahtunut? hämmästelin.

— Ensi lumen uhri, ähkäisi ystäväni ja yritti ojentaa kipsattua kinttuaan nähtäväkseni. — Liukastuin, ja siinä meni sääriluu, ei nyt ihan kokonaan sentään, murtui vain, mutta tuli kuukausi pari ylimääräistä lomaa. Sanoi, ja irvisti, kun joku ohikulkija sattui tungoksessa tönäisemään.

— Oikeinhan sinulla kävi moukan tuuri, kun sait yllättäen ylimääräistä palkallista lomaa, lohdutin. — Mitenkäs sinä nyt sitten miestäsi pystyt hoitelemaan? Ja siivoamaan sen teidän valtavan lukaalin?

— Mies on sairaalassa, vaihteeksi, ja tulee siellä kyllä hoidetuksi — ja lukaali saa olla.

— Sinulla on sentään onni asua kaupungissa, jossa kaupat ovat lähellä, ja kaikki muutkin palvelut. Lapsesi käyvät tietenkin auttamassa, ja onhan sinulla sukulaisiakin. Sekin, jonka majoitit ja ruokit, kun hän opiskeli yliopistossa, ja pari muuta, jotka asuivat luonasi opiskeluaikanaan, muistaakseni korvauksetta. Hädässä ystävä tutaan, niinhän sanoo vanha suomalainen sananlaskukin. Kuule, minä annan sinulle hyvän neuvon: käänny sinä nyt vuorostasi niiden puoleen, joita sinä olet auttanut.

— Se yliopistossa opiskellut on maisteri nyt, ja niillä muillakin on vaativa virka. Ja kai niilläkin on omat murheensa, ja lapsilla kanssa. Niillä on omat perheensä, työnsä, harrastuksensa ja luottamustehtävänsä. Ja kyllähän minä omillanikin pärjään. Ystävät ovat auttaneet neuvoillaan. Jotkut ovat kehottaneet muuttamaan pienempään lukaaliin. Että mitäs me kaksi vanhaa ihmistä enää näin suurella. Tiedä koskaan mitä sattuu. Mutta eihän se ihan niin yksinkertaistakaan ole, hajottaa kotia ja muuttaa pienempään, ainakaan ihan yhtäkkiä. Tämä lukaali kun tuli aikanaan hankituksi lasten takia — kovalla työllä ja vaivalla. Kai tämän hinnalla juuri ja juuri pienemmän ja nykyaikaisemman saisi, mutta syömäänhän tätä ei voi ruveta, kotia.

Ota nyt sentään jostakin toimistosta apua itsellesi. Olen kuullut sellaisista kotiaputoimistoista.

— Kyllähän niitä toimistoja on, mutta niiden taksat ovat suuremmat kuin minun palkkani, joten täytyy selviytyä omin avuin.

— Niin niin. Omin avuin se on jokaisen selvittävä tässä maailmassa. Oma apu paras apu, sanoo sananlasku. Vaikka kyllähän ystävien pitäisi hädässä auttaa. Kyllähän minäkin voisin, mutta kun ...

— Tiedän, tiedän. Sinulla on torstaina tennistunti, perjantaina saunavuoro, lauantaina kampaaja ja teatteri-ilta, sunnuntaina konsertti ...

— Niin, pitäähän ihmisellä olla harrastuksia, ettei tule vapaa-ajan ongelmia. Ja kerran viikossa pitää toki siivota, ei sitä yksinäinenkään ihminen voi elää miten tahansa.

— Ei kuule, suo anteeksi, mutta kyllä minun nyt täytyy rientää, hätäännyin, kun vilkaisin aseman kellotorniin. — Täytyy ehtiä pestä pyykki ennen elokuvan alkua. Kuule, telkkarista tulee tänään jännä leffa, katso sinäkin, niin saat aikasi kulumaan.

Ystäväni heilautti jalkansa menosuuntaan.

— Hei nyt, ja koetahan parantua. Äläkä nyt vaivu synkkyyteen. Ajattelehan asian valoisaa puolta: miten hyvää sinulle tekee päästä kerrankin eroon ainaisesta kiireestä, kaikista niistä hyväntekeväisyyshössötyksistä, joihin olet tuhlannut aikaasi ja voimiasi. Ja terveellistä on sinunkin pysähtyä kunnolla miettimään elämää ja asettamaan arvot oikeaan järjestykseen.

Ystävääni näin evästellen kiirehdin asioilleni. Kun kadunkulmassa vilkaisin taakseni, oli hän jo kadonnut kainalosauvoineen ihmismassaan.

Muutama viikko oli jo ehtinyt vierähtää ystäväni kohtaamisesta, kun äkkiä muistin hänet ja soitin hänen kotinumeroonsa tie-

MUUT LEHDET INKERILÄISISTÄ

Vähemmistö

Olli-Pekka Lassila

(Kotimaa 28. 6. 1983)

Kun näin välähdyksiä Leningradin luterilaisen seurakunnan inkeriläisistä tädeistä, mieleeni palautuivat muistot Göteborgin vuosilta 60-luvun lopussa. Siirtolaispappina tutustuin inkeriläisten seurakuntaan. Nuo muistot eivät hevin häivy, sillä yhteys syntyi monella tasolla ja moniin henkilöihin.

Ruotsin inkeriläiset ovat maan suomenkielisen vähemmistön vähemmistöheimo. Mutta ainakaan seurakuntatyössä toimiville tuo vähemmistö ei ole mikään marginaaliryhmä. He ovat ydinjoukkoa ja useilla paikkakunnilla, ei vain Boråsissa, kirkossa käyvien enemmistönä. Joskus on tullut mieleen Vanhan testamentin sanoma siitä, että »jäännös palajaa» vaikeiden aikojen ja tuhon myrskyjenkin jälkeen. Nuo ihmiset ovat legendoja jo eläessään, kuten monet heidän omista vanhoista papeistaan, joista sai kuulla erinäisiä muisteloita niin länsirannikolla kuin Värmlannissakin.

— —

Tervehdin teitä siellä Ruotsissa, tuttuja ja tuntemattomia. Iloitsen samalla siitä, että siellä Leningradin liepeillä kokoontuu omassa kirkossaan suomenkielinen seurakunta.

Veisuu on sielläkin hitaanpuoleista mutta vakuuttavaa.

---

dustellakseni hänen vointiaan. Kun numero ei vastannut, soitin työpaikalle.

— Kyllä minä hyvin voin, kuulin ystäväni äänen sanovan.

— No sehän on hauskaa kuulla. Kyllä kai sinä nyt vahingosta viisastuneena muistat olla kompuroimatta ja taittamatta raajojasi, vitsailin huojentuneena.

— Varmasti muistan. Minulla ei ole enää varaa menettää yhtään ystävää, sanoi hän ja sulki hiljaa puhelimen.

AnSari

UUSI KIRJA

Olen kirjoittanut kolmannenkin kirjan: **»Inkerin suomalaisten evankelisluterilaisten seurakuntien matrikkeli vuosilta 1918—1938».** Se on viime vuoden eli v. 1982 Suomen Kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirjassa. Siinä ovat kaikki Inkerin ja Pietarin 31 seurakuntaa. **Pääkirjan hinta on lähetyksineen Suomeen ja Ruotsiin 70 mk.** Kirja kuuluu jokaiselle inkeriläisperheelle! Jos kirja kiinnostaa, niin olkaa hyvä ja ilmoittakaa se minulle. Minä lähetän sen Teille. **Maksatte jälkikäteen.** Osoitteeni on: Kokkokallionk. 5 D 67, 15170 Lahti 17.

JUHANI JÄÄSKELÄINEN
teologian tohtori

Tervehdys Gävlestä

Terveiset täältä tuulisesta Gävlestä. Täällä tuulee aina, silloinkin, kun aurinko loistaa. Mutta emme me sitä huomanneet lokakuun ensimmäisenä päivänä, jolloin pidimme syysjuhlaa iloisin mielin ja hilpein tunnelmin.

Onpa mukavaa, kun kerhomme toimii. Tätä syysjuhlaa on vietetty jo useina vuosina, ja aina on hyvä mieli ja hauskaa, kun vielä tulee vieraita toisiltakin paikkakunnilta.

Nyt oli kokoontunut 75—80 henkeä. Skykärin soittoniekat sekä laulut antoivat vanhemmillekin hyvän tahdin. Olipa pari vierasta myös entisestä Inkeristä ja Suomesta. Oli hauska tavata vuosien jälkeen ja kuulla uutisia muualtakin. Eipä huomannut vanhuuden huolia. Kaikki olivat iloisia ja laulut kaikuivat, ja itse sanoin, että pidän yhden illan reilusti hauskaa, vaikka eläisin vuoden vähemmän. Annetaan kenkien kantojen kopsaa.

Tuosta kantojen kopsinasta tulikin mieleeni asia, mistä kotiasemani »Kantakopsino» Inkerissä on saanut nimensä. Rönölän suolla oli ennenvanhaan paja, ja siellä kengitettiin sekä tsaarin aikana että myöhemminkin satoja hevosia. Minun isäni oli seppänä siellä ja Matti (Matvej) Jaakkimainen toimi siellä etumiehenä. Kaikkiaan siellä oli neljä seppää, ja he olivat keskenään keksineet asemalle nimen. Juna toi vaunuissa Leningradista saakka (armeijan) hevosia asemallemme. Ja kun hevosen kannat »kopsivat», sepät yhteistuumin rupesivat nimittämään asemaa nimellä »Kantakopsino» (ei siis *kuksina*; kuksina on maitokannu, ja sitä nimitystä käytettiin koko Inkerissä). »Kantakopsino» on nyt uudelleen rakennettu ja sillä on yhä sama nimi. Kävin siellä 1981.

Nyt haluan kiittää kerhoamme, kun jaksaa toimia. Tulin hyvin iloiseksi, kun kuulin toisesta pöydästä sanat, että kyllä teillä Gävlessä on aina hyvä olo. Nuo sanat ilahduttivat mieltäni, ja haluan kiittää juhlavieraitamme siitä, että löysitte tien juhlillemme. Olette tervetulleita edelleenkin, ja kopsitaan sitten taas kantojamme, niin että tupa häilää. Näkemiin ja hyvää jatkoa edelleenkin.

Lempi Sjöberg

KIITOS

Sydämellinen kiitos Örebron Inkeriläisten kerholle kauniista kukkasista, jotka sain vastaanottaa raskaan sairauteni aikana.

Olga Kämärä

— — —

Toivomme kerhon puolesta Olgalle, monivuotisen Inkerin kerhon emännälle, pikaista paranemista.

Johtokunnan puolesta:

Nikolai Rokka

Muistojuhla Boråsissa

Inkeristä poismuutosta on 40 vuotta. Boråsilaiset olivat valmistaneet ja mainostaneet juhlaa jo pitemmän aikaa. Ja vihdoin tuli se aika 24.—25. syyskuuta, jolloin kokoonnuttiin inkeriläisten metropoliin — Boråsiin. Jo klo 10 aamupäivällä aloitettiin ISK:n johtokunnan kokouksella, jossa päätettiin meikäläisten toiminnan yksityiskohdista vuodeksi eteenpäin.

Juhla alkoi klo 17 lauantai-iltana Carolin seurakuntatalolla. Illan vetäjänä toimi Boråsin kerhon puheenjohtaja opettaja Armas Paakkonen.

Ohjelman pääkohtana oli prof. Jussi Tenkun pitämä puhe, joka kosketteli, jopa yksityiskohtia myöten, Inkeristä siirron vaiheita. Tämä nosti monia ikäviä muistoja esille niiltä vaikeilta ajoilta. Mutta samalla tuli mieleen se tulevaisuuden toivo, joka elätti meitä silloin mukana olleita: edessä häämötti — vapaus! (Tämän sanan täydellisen merkityksen tietää vain aikaisemmin orjuutettu.)

Ja aivan kuin todistuksena muistorikkaalle puheelle esitettiin ainutlaatuisia kuvia tältä siirtovaiheen ajalta. Ja ne olivat todella näkemisen arvoisia! Vaikka siitä on kulunut 40-vuotta, niin kuitenkin kaikki tuntuu niin lähiaikana tapahtuneelta ja koetulta. Vastaus kysymykseen: pääsivätkö kaikki laivat onnellisesti yli Suomenlahden, kuuluu: Pääsivät! Se oli niissä olosuhteissa mahdollista vain Jumalan varjeluksella.

Melkein kaikki illan puhujat, rovasti J. Rantanen, pastori V. Kurujoki ja pastori J. Jänis koskettelivat aihetta, joka muistuttaa kansamme kohdalla Jobin tapausta raamatun palstoilla. Kaiken menetettyä palkitsi Jumala moninkertaisesti kansamme rippeet johdattaen vapaaseen rauhan ja yltäkylläisyyden satamaan.

Sunnuntaina klo 11 kokoontui juhlakansa St Sigfridin hautausmaan kappeliin. Kaunis kumpuileva hautausmaa ympäröi tätä vainaitten siunauspaikkaa. Juhlavan kaunis oli auringon paisteen luoma ulkoinen kehys tälle poismenneitten muistotilaisuudelle.

Hartaan ja vakaan tunnelman sai heti alussa aikaan kaksinlaulu, jonka esittivät Meri Hihnala ja Ida Jänis.

Pastori J. Jäniksen puheen aiheena oli Moos. 2: 3—6, jossa on sanat: »Älä tule tänne! Riisu kengät jalastasi, sillä paikka, jossa seisot on pyhää maata.» Puheessaan pastori Jänis muisteli poismenneitä kansamme jäseniä seuraavaan tapaan: »— — ja jos rauhan ajat jatkuvat, niin meidänkin matkamme kulkee tämän siunatun paikan kautta iäisyyteen.» Urkurina tilaisuudessa toimi Haikonen. Tilaisuus oli mieliinpainuva ja ainutlaatuinen.

Seuraavana oli Jumalanpalvelus ja HPE:n vietto klo 13.30 Carolin kirkossa. Kirkossa, joka on meille hyvinkin tuttu, koska on palvellut inkeriläisiä lakkaamatta vuodesta 1945 lähtien. Tämän seurakunnan palvelijana on nykyään pastori J. Jänis. Hän piti saarnan, jonka aiheena oli Joh. 8: 31—36. Liturgina toimi pastori V. Kurujoki. Ehtoollista oli jakamassa neljä pappia, koska kirkkokansaa oli yli 300 henkeä. Tilaisuudessa lauloi myös kaksi kuoroa: Evankeliumiyhdistyksen kuoro Boråsista ja Mölnlycken kirkkokuoro.

Jumalanpalveluksen jälkeen siirryttiin kirkkokahville viereiseen seurakuntataloon, jossa pöydät oli juhlallisesti katettu, ja vieraat otettiin avosylin vastaan.

Päätöstilaisuus viereisessä salissa oli kiitollisuuden tunteiden kyllästämä. Tilaisuutta johti pastori J. Jänis ja puhujain paikalla esiintyivät mm. prof. J. Tenkku ja maisteri Maria Virolainen, molemmat Helsingistä. Mölnlycken kuoro, Kaisu Leitzingerin johdolla, lauloi kaksi laulua. Muistorikas juhla päättyi Herran siunaukseen.

* * *

Boråsilaiset ovat todella mestareita järjestämään juhlia. En voi kaikkia nimeltä mainita tässä, mutta kahta heistä en voi olla mainitsematta: he ovat meidän kaikkien Jussi ja Armas. Kaikki vaikuttaa sujuvan niin kitkattomasti ja yksinkertaisesti.

Sparven har funnit ett hus åt sig

I del

De finskspråkiga flyktingarnas färd från Ingermanland till Sverige, och deras kyrkliga integrering i Svenska kyrkan (under och efter 2:a världskriget).

INLEDNING

Det förhållandet, att Sverige har tagit emot invandrare och flyktingar, har krävt åtskilliga insatser av Svenska kyrkan för att ge dessa nya invånare andlig vård.

De lutheranska finskspråkiga flyktingarna från Ingermanland fick relativt snabbt betydande hjälp med att kunna ordna församligsverksamhet på eget språk. I detta referat kommer vi att beskriva den ingermanländska kyrkans väg till exilen under och efter andra världskriget med speciell inriktning på den flyktinggrupp, som kom till Sverige och till Skara stift.

I Borås med omnejd bor en betydande del av denna grupp. Genom att studera gruppgens integrering i Svenska kyrkan och dess lokalförsamlingar får man möjlighet att förstå även de andra ingermanländska gruppernas förhållanden.

Det faktum att det refererade materialet är finskspråkigt, har hittills begränsat möjligheterna att undersöka ämnet. Författaren har heller inte kunnat finna någon svensk kyrkohistorisk undersökning av detta material.

Det behandlande materialet består av en månadstidskrift, Isien Usko (Fädernas tro), årgångarna 1948—53, Ingermanlands kyrkas

---

Joskus kuulee sanottavan: »A mihi sitä rahhaa tarvitsee?» — Niin, kun kaikki on niin valmiina, tarjottuna.

Näin hyvin järjestettyjen juhlien takana on paljon näkymätöntä työtä sekä monia »nimettömiä» työntekijöitä.

Kiitos teille kaikille vaivannäöstä!

* * *

Kansaa oli kokoontunut yli Ruotsin maan, aivan kuin tavanmukaisiin kesäjuhliin. Eipä ihme että tämä oli suuri yllätys järjestäjille, kun oli odotettu ehkä sataa vierasta ja tuli runsaasti kolminkertainen määrä — tässä isäntäväki joutui koetuksille monin paikoin.

* * *

Ruotsalaisen yhteiskunnan mielenkiinto inkeriläisiin ja heidän toimintaansa Boråsissa on jatkuvasti suuri. Se ilmeni Borås Tidningenin kokonaisen sivun käsittävästä päähenkilöitten, opettaja A. Paakkosen ja pastori J. Jäniksen haastattelusta juhlien valmisteluvaiheessa.

Pastori J. Jäniksen mielialoja haastattelussa kuvaa, että hän kaiken eletyn ja koetun jälkeen luo katseen tulevaisuutta kohti: »Elävän mieli tekee eteenpäin, vaikka surma olisi jo selän takana. Näin sanotaan kansan parissa elävässä sananparressa. Niin on meidänkin katsottava eteenpäin, jatkettava työtä heimomme parissa, poismenneitämme muistellessa. Emmehän ole vielä sukupuuttoon kuolemassa, meitä on jäljellä vielä monen monta. Emme enää ole vailla toimintakokemusta, kielentaitoa, vailla taloudellistakaan tukea, niin kuin Ruotsiin tultuamme, toimintamme alkuvaiheessa ja -vucsina. Juhannus- eli kesäjuhlamme kokoavat yhä yhteen monisatamääräisen juhlakansan, tuovat mukaan ilahduttavan suuren nuorisojoukon. Toimintaa on yhä monella paikkakunnalla — Ruotsissa varttuneen ja koulutuksensa saaneen nuoremman sukupolven toimesta. Jos myöskin on havaittavissa sen heikkenemistä jossakin paikoin, syynä siihen ei liene vain riviemme harveneminen tai nuorisomme ruotsalaistuminen, vaan yhä enenevässä määrin innostuksen puute, yhteenkuuluvaisuudentunteen häviäminen, hyvinvointikin.»

Alfred Saklantti

350-årsjubileums-utgåva av samma tidskrift från 191 samt boken Inkerin kirkon vaikeita vuosia (Ingermanlands kyrkas svåra år) av den ingermanländska prästen Aatami Kuortti. Materialet speglar församlingsbildandet bland ingermanländarna i Borås 1947—53.

EN INGERMANLÄNDSKA KYRKAN FÖRE EXILEN

Historiska förbindelser

Den lutherska kyrkan i Ingermanland uppstod c:a 1617 i samband med freden vid Stolbova. Sedan denna tid blev Svenska kyrkan ansvarig för missions- och utbildningsverksamheten bland de finskspråkiga vatianerna, ortodoxa ingermanländare och ryssar, och gav för detta ändamål ut kyrkliga böcker i Stockholm.

I Ingermanland blev man van vid ständiga populationsförändringar till följd av in- och utvandring. 1641 kom ett stort antal finländare till Ingermanland. Samma år blev Ingermanland ett självständigt stift med fd domprosten för Tallins tyska församling som superintendent. 1655 fanns det redan 58 församlingar. Finskspråkigheten utbredde sig även bland vatianer och ortodoxa ingermanländare, vilka även undervisades i den lutherska katekesen och psalmerna. Eter 1661 kom åter ett stort antal invandrare från Finland, som uppfyllde tomrummet efter de ortodoxa, som flytt under kriget. Under biskop Juhana Gezelius d.y:s superintendentur 1681—89 gjorde finskspråkigheten och lutherdomen stora framsteg. C:a 1700 kom Ingermanland under ryskt välde.

När man närmar sig den ingermanländska kyrkans svåra tider, hade den år 1835 finskspråkig handbok och år 1900 en ny utgåva av handboken på finska. 1820 blev Sakari Cygnaeus d.y. superintendent, och han rekryterade flera präster från Finland.

1917 fanns det i Ingermanland 25 pastorat, varav några även hade kapellförsamlingar (tillsammans 4). 27 präster var i tjänst och 6 tjänster var vakanta. Kyrkan hade också ett eget seminarium för lärar- och kantorutbildning.

Finskspråkiga andliga tidningar utgavs 1855—1917. Kyrkan ordnade skolväsendet från 1785 och lärarseminariet från 1863.

Trånga tider 1918—

Förföljelserna börjar

De månghundraåriga banden mellan Ingermanlands och Finlands kyrkor bröts av den ryska revolutionen. Kyrkan blev isolerad, kyrkomöten kunde inte ordnas, konsistoriet kunde inte nyrekryteras och prästerskapet minskades p.g.a. häktningar, landsförvisningar och flykt. Officiell församlingsverksamhet begränsades till det yttersta.

Efter revolutionen fanns det 32 finskspråkiga församlingar och däri c:a 30 universitetsutbildade präster. Församlingarnas medlemsantal var c:a 144 000.

1918 lämnade 18 präster sina tjänster: 3 dog, 1 pensionerades, 1 flyttade till Estland och 13 till Finland. I Ingermanland blev kvar bara biskopen Oscar Palsa, prosten F. Relander, kyrkoherdarna S. J. Laurikkala och K. Siitonen samt en estländsk präst Shults.

Kyrkan består

Man arbetade för kyrklig ordning. För det första fick man en finskspråkig avdelning vid S:t Petersburgs tyska konsistorium och 3. 3. 1921 fick man ett eget konsistorium för Ingermanlands församlingar, då Rysslands finska församlingar bildade en ev.-luthersk konsistoriekrets el. stift. Detta konsistorium bestående av 7 ledamöter valdes av ett allmänt kyrkomöte för en 3-års mandatperiod. 27. 5. 1924 blev khde Laurikkala vald till föreståndare för konsistoriet.

Prästbrist försökte man avhjälpa genom att ge kurser ör lekmän, som därefter beviljades venia. De blev inte prästvigda, men fick tillstånd att förrätta prästliga uppgifter.

I de trängda förhållandena upplevde kyrkan dock väckelsetider. Den evangeliska rörelsens (hedbergianismen) inflytande var starkt.

Kyrkans ekonomiska situation var kaotisk p.g.a. åtskilliga socialiseringsåtgärder 1918. Kyrkliga inrättningar bevakades strängt och även gravar blev föremål för

undersökningar. För vigsel till äktenskap krävdes kommittéernas tillstånd.

Kallelsen

1927 kommer svåra tider. 1930 blir ödeläggelsens år. 1935 stängs kyrkor och stora tvångsförflyttningar till Sibirien startas. Kyrkor nedrivs och de bortfördas hem utplånas. Präster och församlingsaktiva fängslas från 1931 och prästernas resetillstånd inställs. Konsistoriet tvingas upphöra 1937. 1936 är de landsförvisades ingermanländarnas antal c:a 50.000.

EXILEN BÖRJAR

Till Finland

Den tyska armen avancerade till trakterna i närheten av S:t Petersburg 1941. Finland öppnade sina gränser för broderfolket och gav Ingermanlands finskspråkiga skydd bortom stridsområdet. Personal för flyttningsförberedelser, mm. prästerna J. Jääskeläinen, R. Ylönen samt J. Tenkku, utsändes till Ingermanland och Estland. Flykten betydde långvarigt lägerliv i Estland, varifrån flyktingarna fraktades med fartyg till Finland. Flyktingarnas antal var c:a 63 000.

Till Sovjet-Karelen eller till Sverige

Efter krigets slut återvände c:a 55.000 ingermanländska finnar till Sovjet. Omkring 1950 anvisades åt flyktingar en ny hemort i Sovjet-Karelen, staden Petroskoi med omnejd. Bara c:a 10 % av ingermanländarna bor kvar i Ingermanland nuförtiden. Ungefär hälften av de c:a 8.000 flyktingarna sökte sig till kuststäder vid Botniska viken och nära Sveriges östra gräns. De första flydde till Sverige hösten 1944, där de samlades till flyktingläger i väntan på omplacering. Sverige beviljade flyktingarna politisk asyl.

Av de ingermanländska centra blev Borås det mest betydelsefulla. Men även Mölnlycke, Mölndal, Örebro och Gävle blev nya hemorter för flyktingarna.

ATT BYGGA FÖRSAMLINGEN

Hösten 1947 grundades i Borås i samband med Caroli församling den finskspråkiga församlingsgruppen för ingermanländare. Söndagskole-, ungdomskrets-, syförenings- och körverksamhet startades samma höst. Ansvariga för dessa frivilliga aktiviteter var de ingermanländska lekmännen med stöd av Caroli komminister Mils Tofft. Finskspråkiga präster besökte Borås, då även gudstjänster kunde ordnas på eget språk.

Fortsättning följer i nästa nummer.

Jorma Aspegrén

Pikkujoulujuhla Boråsissa

vietetään tavanmukaisesti Kerhon mökillä Kråkeredissa lauantaina 10. 12. 1983 klo 16.00. Tulethan mukaan tunnelmalliseen yhteiseen tilaisuuteen. Joulukuusi ja puuro odottavat sinua ja joulupukkikin on kuulemma luvannut tulla.

Inkerin Kerho

Joukostamme poistuneita

Katri Kottinen, synt. 31. 12. 1899, kuoli 4. 8. 1983 Boråsissa.

Katri Feirik, synt. 24. 2. 1899, kuoli 15. 8. 1983 Mölndalissa.

Johan Pölhö, synt. 7. 3. 1908, kuoli 23. 8. 1983 Mölndalissa.

Katri Raski, synt. 3. 3. 1906, kuoli 31. 8. 1983 Boråsissa.

Wilhelm Rappu, synt. 11. 2. 1930, kuoli 3. 9. 1983 Västra Frölundassa.

TILAUKSET 1984 RUOTSISSA

Tämän numeron mukana on maksukortti, jonka avulla voit uusia tilauksesi ensi vuodelle. Huomaa että hinta on 100 kr. Säästät paljon vaivaa asiamieheltä, jos menet välittömästi postitoimistoon ja uusit tilauksesi. Muista täyttää nimi ja osoite maksukorttiin ja säästä kuitti.

Muistathan, että Inkeriläisten Viesti on sopiva joululahja sukulaisille ja ystäville. Vanhempia kehotan tilaamaan Viestin lapsilleen. Näytä aina ruotsinkielinen teksti lapsille Ruotsissa. Tämä on kulttuuriperinteen siirtämistä sukupolvesta toiseen.

Toimitussihteerin terveisiä

Miksi Viestissä ruotsia?

Lokakuun Viestin ilmestyttyä sain parikin puhelinsoittoa, joissa ihmeteltiin, miksi Suomessa ilmestyvässä Viestissämme on sivukaupalla ruotsinkielistä tekstiä. Soittajat sanoivat, etteivät olleet ymmärtäneet koko kirjoituksista sanaakaan.

Heidän kantansa on kyllä hyvin ymmärrettävä. Vanhat ihmiset, jotka jo Inkerissä aikoinaan olivat tottuneet vieraassakin kieliympäristössä käyttämään suomea ja joille suomen kieli on yhä rakas, eivät voi ymmärtää (eivätkä tule ajatelleeksi), että Ruotsissa syntynyt inkeriläinen jälkikasvu, jonka koulussa on täytynyt opetella oman synnyinmaansa kieli sekä kirjallisesti että suullisesti, on poikkeuksellisessa asemassa. Kotona vanhemmat ovat ehkä puhuneet suomea ja opettaneet sen taidon lapsilleenkin, niin että nämä ainakin ymmärtävät sitä — puhuttuna — vaikkeivat itse ehkä puhua osaisikaan. Kirjoitetun kielen laita on toisin. Vain ani harvat toisen ja kolmannen polven inkeriläiset osaavat lukea, saati kirjoittaa suomen kielellä.

Viime aikoina on kuitenkin myös Ruotsin inkerinsuomalaisen jälkipolven keskuudessa herännyt voimakas kiinnostus omiin juuriinsa, Inkerinmaan ja esi-isien historiaan. On haluttu saada tietoa, mutta ruotsin kielellä kirjoitettuja tiedon lähteitä on vähän. Inkerin Suomalaisten historiaa ei — toistaiseksi — ole ruotsinnettu, eikä asioista kaikilta osin tyhjentävää tietoa ehkä ole saatavissakaan. Ruotsin inkerinsuomalaisten vanhempi polvi on vedonnut Viestin apuun säilyttääkseen jälkeläistensä heränneen kiinnostuksen esi-isiensä historiaan ja kulttuuriin.

Olen asiasta kirjoittanut ennenkin, mutta haluan jälleen kerran vedota Teihin, hyvät Suomessa asuvat lukijamme. Älkää pitäkö loukkauksena itseänne kohtaan Viestin ruotsinkielisiä palstoja. Niissä oleva teksti on Teille itsellenne tuttua asiaa, ettekä menetä mitään vaikka ette niitä ymmärtäisikään. Ne käsittelevät — enimmäkseen — heimomme historiaa ja ovat tarkoitetut ruotsinkielisille jälkeläisillemme. Ehkäpä heidänkin keskuudessaan esi-isien historiaan tutustumisen ansiosta herää vähitellen kiinnostus myös suomen kielen syvempään tuntemiseen. Tässä pyrkimyksessä heille on annettava kaikki mahdollinen tuki. — Ja onhan Viesti tarkoitettu myös heidän luettavakseen.

Lämpimin syysterveisin

Toimitussihteeri

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Joulujuhla 4. 12. 1983 alkaa klo 12.00 perinteisillä joulumyyjäisillä *Inkerikodissa*. Varsinainen joulujuhla alkaa Karjalatalon *Wiipuri-salissa* klo 14.00. Tervetuloa kaikki inkeriläiset ja inkeriläisten ystävät. **Huom!** Marraskuun tilaisuus jää pois.

SEUKKOSEURA

kokoontuu jälleen torstaina 24. 11. ja 8. 12. 1983 klo 13 Inkerikodissa. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 joulujuhla 26. 12. klo 14.

Paikallisosaston johtokunta

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy

inkeriläisten viesti

Enkeli taivaan lauſui näin:
Miks hämmästyitte ſäikähtäin?
Mä ſuuren ilon ilmoitan
Maan kanſoille nyt tulevan.

Herramme Kristus teille nyt
On tänään tänne ſyntynyt.
Ja tää on teille merkikſi:
Seimesſä lapſi makaapi.

numero 12 joulukuu 1983

inkeriläisten viesti

TOIMITUS	Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 90-631 285 Toimitussihteeri: Anja Luoma, puh. 90-892 460 (iltaisin ja viikonloppuisin) Koivikkotie 6, 01620 Vantaa 62 (toimituksen osoite)
KONTTORI	Lehden ym. tuotteiden tilaukset, osoitteet, jäsenmaksut yms. Inkerikoti, Karjalatalo, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki 61 Puh. 90-793 796 tai 90-8732 095 Postisiirtotili Hki 30636-4
TILAUSHINTA	70 mk/vsk kotimaassa, Ruotsissa 100 kr v. 1984
ILMOITUSHINNAT	1/1 sivu mk 400,— 1/2 » » 250,— 1/4 » » 150,— Kuolinilmoitukset 50,— Kiitos- ym. ilm. 40,— Kuva ilmoituksessa 70,— Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA	Armas Paakkonen Tingsgatan 35 50253 Borås. Puh. 033/101 850 Postisiirtotili 626047-5 (lehden ym. tuotteiden tilaukset)
SIVISTYSSÄÄTIÖ	Hallituksen puheenjohtaja: Matti Vironmäki, Tehtaank. 5 E 43, 00140 Helsinki 14, puh. 90-631 285 Säätiön postisiirtotili 146660-1

Luther Inkerinmaalla

Lutherin jouluvirsi »Enkeli taivaan» kaikuu jälleen kirkoissamme ja kodeissamme sekä lasten että aikuisten laulamana. Tämä virsi on ollut tuttu ja rakas, kuten suuren uskonpuhdistajan muutkin opetukset, Inkerinmaallakin satoja vuosia. Itse Martti-tohtori, jonka 500-vuotissyntymäpäivää on hiljattain juhlittu ympäri maailman, ei liene paljon edes kuullutkaan Inkeristä puhumattakaan, että olisi siellä henkilökohtaisesti käynyt. Mutta kuvaannollisesti ajatellen ovat otsikkomme sanat oikeat. Martti Luther on »sanan kautta» ollut Inkerissä kauankin. Hänet tunnettiin virsiensä ja muiden kirjoitustensa kautta, häntä kunnioitettiin ja rakastettiin vuosisatojen aikana suuresti. Luther oli oppi-isä Inkerinmaalla vähintään samassa määrässä kuin Suomessakin. Sananjulistus yli kolmenkymmenen suomalaisen seurakunnan kirkoissa, jotka Inkerissä ovat toimineet aina ensimmäisen maailmansodan loppukahakoihin asti, on ollut puhdasoppisen luterilaista.

Lutherin opetusten leviäminen Suomenlahden ja Laatokan välisille alueille Nevajoen molemmin puolin ei tapahtunut, kuten ei muuallakaan, aikoinaan kivuttomasti. Inkerinmaalla asuneista ihmisistä näet suurin osa ajatteli uskonasioista vielä 1600-luvun alussa toisin kuin Luther. He olivat: vatjalaiset ja inkerikot, kyllä suomensukuista heimoa, mutta omaksuneet kreikkalaiskatolisen opin. Viimemainittuun oppiin kuitenkin Stolbovan rauhan (1617) jälkeen Inkerin maille muuttaneet sadat suomalaiset suhtautuivat kielteisesti. Silloin alueet vallannut Kustaa II Aadolf ja muut Ruotsi-Suomen valtaherrat alkoivat käännytystyön, joka oli varsin voimaperäistä. Ruotsinmaalla perustettiin jopa erityinen kirjapaino, jossa painettiin Luteruksen katekismuksia ja muita uskonopin kirjoja venäjän, kirkkoslaavin ja suomen kielellä. Niiden opettaminen piti suomalaisten pappien hoitaa inkerikkojen ja vatjalaisten keskuudessa.

Käännytystyö tapahtui, kuten historiasta tiedämme, suurella ankaruudella, jopa pakolla. Ihmisten tuli oppia paitsi lukemaan myös ulkoa Lutherin vähäkatekismus. Heidän oli myös käytävä luterilaisissa jumalanpalveluksissa, joita suomenkieliset papit pitivät. Näin alkoivat katkerat riitaisuudet ja monenlaiset vaikeudet inkerikkojen ja vatjalaisten sekä maahan muuttavien luterinuskoisten välillä. Kanta-asukkaat eivät näet yleensä helpolla alistuneet »Ruotsin herrojen» käskyihin, vaan pysyivät uskossaan ja pakenivat suurin joukoin Venäjälle. Tilalle tuli varsinkin vuoden 1620 tienoilla runsaasti väkeä Suomesta, niin että jo parinkymmenen vuoden perästä (1641) melkein koko Pohjois-Inkeri ja Keski-Inkeri oli uusien, Lutherin oppia kannattavien tulokkaiden hallussa. Heitä varten perustettiin pian suomenkielisiä seurakuntia ja rakennettiin luterilaisia kirkkoja, joita vuosisadan puolivälissä lienee ollut jo yli neljäkymmentä.

Tällaista luterilaisuuden voimakasta saapumista Inkerinmaalle Venäjän val-

taherrat eivät luonnollisestikaan katselleet hyväksyvin mielin, vaan syttyi sota (1656). Se oli paljolti samanlainen raaka uskonsota kuin mikä oli riehunut Saksanmaalla vuosisadan alussa ja tunnetaan historiankirjoissa nimellä »kolmekymmenvuotinen sota». »Luterilaiselle kirkolle pyrittiin kostamaan kreikkalaiskatolisten puolesta» kirjoittaa Juhani Jääskeläinenkin selostaessaan tämän ajan elämää »Isien Uskon» juhlanumerossa. Näin todella tapahtui. »Kiinni saatuja pappeja kidutettiin, luterilaisia kirkkoja ja pappiloita poltettiin ja suomalaisia surmattiin vain siksi, että olivat luterilaisia.» Onneksi sota päättyi ensin välirauhaan ja lopullisesti v. 1661. Sodan tuloksena kuitenkin oli, että Inkeri tuli entistä suomalaisemmaksi ja luterilaisemmaksi, koska suurin osa venäläistä kansallisuutta olevia ja muitakin kreikkalaiskatolisia oli paennut Venäjälle. Autioiksi jääneille maille siirtyi Suomesta suuri määrä uutta siirtoväkeä. Tällainen muuttoliike jatkui vielä pitkään 1700-luvun puolellakin. Pian kohosivat uudet ja entistä ehommat luterilaiset kirkot ja pappilat, joiden monien rakentamiseksi saatiin apua Venäjän hallituksenkin taholta.

Taistelujen ja kärsimysten kautta siis on tapahtunut Lutherin tulo käsityksineen Inkerinmaalle. Tästä ehkä sitten myös on johtunut, että suuren uskonmiehen opetuksille annettiin jatkuvasti erittäin suuri arvo. »Pitkäkantista katekismusta» luettiin ja ahkerasti käytiin sanaa kuulemassa kirkoissa ja myös kodeissa tutkisteltiin, mitä »Lutherus on sanonut autuuden asioista», kuten sanonta monin paikoin kuului. Yhtenä esimerkkinä Lutherin uskonoppien arvostamisesta voidaan mainita, että kun viime vuosisadalla Suomessa syntyi evankelinen herätysliike, jossa on korostettu erityisesti Lutherin näkemyksiä uskosta ja armosta, ja kun evankeliumiyhdistys perustettiin myös Pietarissa, niin asia levisi nopeasti yli Inkerin. Lukuisat evankeliumiyhdistyksen koulutetut saarnaajat tämän vuosisadan alkukymmenluvuilla ahkerasti eri puolilla jakoivat sekä suullisesti että kirjallisesti Martti Lutherin opetuksiin perustuvaa »mannaa Jumalan lapsille». Eräät näistä julistajista rohkenivat vielä kommunistien valtaan pääsyn jälkeenkin (1918) aina 1930-luvun puoliväliin asti henkensä uhalla toimia seurakunnanhoitajina, vaikka vaikeudet olivat sanomattoman suuret. He noudattivat suuren uskontaistelijan antamaa esimerkkiä: »Tässä seison enkä muuta voi, Jumala minua auttakoon.»

Jumala auttoikin sekä Lutheria itseään aikoinaan että myös luterilaisuuden kannattajia kautta aikojen, vaikka joskus mitä kauheimmat taistelut on käyty ja ahdistukset kestetty. Ei ole Luterusta saaneet kuolemaan nykyajankaan valtiaat, vaan yhä vielä nytkin lähestyvänä jouluna Lutherin virret ja uskonpuhdistuksen näkemykset, että pelastumme »uskon kautta, armosta, Kristuksen tähden», kaikuvat kirkoissa ja kodeissa eri puolilla maailmaa. Näin on laita Inkerinmaallakin ainakin Leningradin luterilaisessa kirkossa — ja mahdollisesti jo Petroskoinkin luterilaisessa kirkossa — jossa Lutherin sanoin voidaan riemuita:

»Nyt Jumalalle kunnia
kun antoi ainoon Poikansa,
siitä enkelitkin riemuiten
veisaavat hälle kiitoksen».

(Virsi 21: 10)

«Suustani kukkui»

Olen huomannut, että Viestissämme on alettu kirjoitella muistosanoja Inkeristä, kuten: *enne* ja *louhi*.

Ensin suuret kiitokseni toimitussihteerillemme kirjoituksestaan »Tavat on tahos, terveys Jumalas'», Voimme täydestä sydämestä kaikki yhtyä siihen, että kotikasvatus on ensimmäinen ja tärkein asia.

Meillä Lempaalassa ei sanottu, että *salamoi*, vaan ukonilmalla *löi louhii* kovin, ja *elo-louhi* kypsytti syyskesällä viljapeltoja.

Enne-sana taas toteutui jonkin tapahtuman, asian edellä, jota ei osattu edes aavistaa.

Palaan sanaan: *suustani kukkui;* asiaa ei silloin osattu aavistaakaan, saatikka sitä ääneen lausua. Oli vuosi 1936, kun meidät kaikki Lempaalaiset evakuoitiin kotikonnuiltamme kauas Venäjän sisämaille, ketkä sitten minnekin joutuivat. Tietysti oli haikeata jättää syntymäseudut ja kodit ja siirtyä tuntemattomiin paikkoihin umpivenäläisten pariin. Siinä harmissani sanoin, että miksi ei meitä lähetetä Suomeen, kun kerran olemme ihan suomalaisia.

Nyt on juuri 40 vuotta kulunut, kun täyttyi se suustani kukkuma.

Marraskuun ensimmäisenä päivänä 40 vuotta sitten laiva saapui yli Suomenlahden Turun satamaan, ja saimme astua esiisiemme maahan, ja suustani kukkuma kävi toteen. En vieläkään ymmärrä, kuinka minä uskalsin harmissani ääneen sen ajatukseni purkaa, mutta se oli vain suustani silloin kukkunut. Mutta runoilijan sanoin: »Herran työt on ihmeelliset, meiltä aivan salatut. Vaan niissä aina tuntuu jäljet, ne armoin ovat viitatut.»

Nämä mainitsemani runoilijan sanat ovat elämässäni koetut niin monet, monet kerrat, ja todeksi havaitut.

Nyt täydellä syyllä ja sydämellä yhdyn Hengelliseen lauluun »Kiitos Sulle, Jumalani, armostasi kaikesta, jota elinaikanani olen saanut nauttia — —.» Erikoisesti rististä ja kukkasista kiitän taivaan Isää. Eloni ehtoopäivilläkin Hän apuaan ain lisää. Nyt jos koskaan olisi syytä yhtyä kiitokseen Suomessa oloajan 40-vuotisjuhlan kunniaksi.

Näin muistelee

Liisa Makara

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Joulukulta

On Joulu juhlista kallehin,
ja se tosi on ollutkin aina.
Ei jouluna suurten, eikä varsinkaan pienten,
mieliä murheet paina.

On hyvä että kerran vuodessa
vietämme kallista juhlaa.
Silloin ei juhlia odotellessa
rahoja turhaan tuhlaa.

On tarkkaan säästöt säästettävä
Joulujuhlaksi ostoksille.
Kun lahjat on muotia, niin minkäs teet,
tavaksi otettu sille.

Vaan kuulukoon todeksi kallein lahja
Jeesuksen syntymästä.
Jumalalle kunniaa enkelitkin lauloi tästä
asiasta tärkeästä.

Siksihän mielemme herkistyvät
jos oikein sen tajuamme.
Ei saa se riittää että
kylliksemme maallista mammonaa saamme.

Lahja kallein on Jeesuksen syntymä,
turvaksi tullut meille.
Ettemme koskaan hairahtuvaiset
eksyisi maailman teille.

Maailma tarjoaa huvejansa,
ne eivät kelpaa Hälle.
Siksi paras oisi elämämme
antaa yksin vain Vapahtajalle.

Liisa Makara

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Lampaita katselemassa

Ruotsalaisella Maatalousopistolla pidettiin lammas- ja kuttunäyttely. Pihalla sai ihailla kahta pitkävillaista lammasta ja valkoista kuttua häkeissään ja pikkukiliä liekassa häkin ulkopuolella. Eläinparat, miten niitä rakastettiin. Jokainen silitteli ja taputteli, niin että pelkästä ihailusta eläimet olivat vaarassa kaljuuntua...

Sisätiloissa esiteltiin tuotteita, joita mäkättävistä ja määkivistä saadaan. Katselemista ja ihailemista riitti. Sai ostaa maistiaisiakin... Yhdessä huoneista esiteltiin kädestä pitäen miten villa pärekorista muuttui ihastuttavaksi villatakiksi, lapasiksi... Iloinen karjalainen täti karttasi ja toinen vieressä keträsi. Tämä vaihe kiinnosti minua erikoisesti ja pysähdyin juttusille. Yllättävän hyvänmakuiselta tuntui käyttää sanoja joita ei enää vuosikymmeniin ole tullut käytettyä. Kyselin leppeiden tekemisestä, vatvomisesta, keträämisestä... Huomaamattani olinkin emon kotona katselemassa värttinäl keträämistä.

Kokemus oli niin voimakas, että lipsahuin pitkäks aikaa sinne jonnekin ajattomuuvvee... Elin jälleen talvi-illan pienessä mökissämme. Äiti karttasi. Villat olliit päremerssis. Myö lapset istuimma ympäril ja vatvoimme villoja äidille valmiiksi, pistelimme villatuppoja kiukaan ja seinän välliі lämpiimääkii. Kiukaa lämpisi, öljylamppu katossa valaisi. Lampun kehyksiä koristivat vielä äidin laittamat värilliset paperiröyhelöt. Kartatessaan äiti tarinoi tavallisesti lapsuuvensa ajoist, tsaarin ajoista.

Huomasin jälkeen päin, että elimme aikaimme ikäänkuin kaksinkertaisena äidin ansiosta: ennenvanhan, joka oli hyvin kaukana ja samalla läsnäolevana äidissä ja oman aikamme ja oman elämämme. Se ennenvanha väikkyy vieläkin mielessäni aurinkoisena, leppoisana äidinaikana.

Mutta ollaan lampaissa. Huonojen laitumien takia meillä lampaita pidettiin vähän, usein vain yhtä. Sukka- ja kinnasvillat oli saatava omasta takaa. Muuten sai palella. Vuohia meillä päin näki ani harvaan. Kerran eksyi jostakin kolhoosiin kilipukki. Se kulki vapaana kylässä ja puikahti mielellään avoimesta ovesta sisälle katsomaan mitä siellä tapahtui. Jos pöydällä sattui olemaan sitä kiinnostavaa niin hupsista vain ja kili kopisteli pöydällä. Kylän pojat ja miehetkin pelkästä rakkaudesta härnäilivät sitä ja opettivat sen pökkimään, kääntymällä selin antoivat kilin pökätä. Ei kestänyt kauaa kun kili varttui ja pökkäili milloin ketäkin varaansa pitämätöntä. Eräänä aamuna äiti päästi lehmän laitumelle ja kääntyi kotikujalle. Ja kappas vain kun saikin ilmalennon yli aidan, mikä häntä sekä suututti että nauratti.

Kili onnistui säilyttämään henkensä kylän pommituksessa ja käppäili jälleen olojen hiukan rauhoituttua. Muutamana syyspäivänä kili taas kopsutteli sivutiellä ja edellä osui kulkemaan pitkä äkäinen saksalainen upseeri, kovasti arvonsa tunteva. Kilin mielestä ei parempaa maalia voinut löytääkään kuin ratsastuspaikoilla koristettu takamus. Hyvä vauhti ja pöksis. Ällistynyt »ylhäisyys» ei käsittänyt moista röyhkeyttä ja toivuttuaan jalkeille sieppasi aseensa ja rankaisi syyllisen. Ihme, että kili säilytti niinkin kauan henkikultansa. Nälkä oli juuri astumassa pysyväksi vieraaksi...

Helvi Othman

SANOTAAN

Joulusta kuusi kyntteliin
Kynttelistä kolme Mattiin
Matista neljä Maariaan
Maariasta kuusi ristiin
Rististä kaksi Erkkiin
Erkistä viisi juhannukseen
Juhannuksesta viisi Jaakkoon
Jaakosta viisi Pertteliin
Perttelistä viisi Mikkeliin
Mikkelistä viisi kekriin
Kekristä kahdeksan jouluun.

L. S.

LAHJOITUKSIA INKERILÄISTEN VIESTIN TUKEMISEKSI

Helsingin paikallisosasto	3000 mk
Maria Mehiläinen, New York	20 USA:n dollaria

Muistelmia Inkeristä

Juhani Kustfält

I osa

Olin vain seitsemän vuoden ikäinen, kun meidät evakuoitiin Inkeristä Suomeen. Kova koti-ikävä vaivasi kovasti ensimmäisinä vuosina, ja kotiseudun kaipuu ja muistot ovat vieläkin ajatuksissa. Ajattelen, että esi-isiämme ja sukulaisia lepää Inkerin mullassa. Minkälaista olisi ollut elää siellä, jos sotaa ei olisi tullut. Ja paljon muuta pyörii ajatuksissa sadunhohtoisina. Äidin elävät kertomukset omasta nuoruudestaan, illanistujaisista, kuaskuista ja nuorten vallattomista tempauksista.

Olemme menettäneet paljon arvokasta ja levinneet kuin akanat maailman tuuliin. Vain lämpöiset muistot ovat jäljellä. Ajattelin kertoa vähän meidän perheemme oloista sota-ajan Inkeristä. Se perustuu omiini ja vanhempieni muistelmiin.

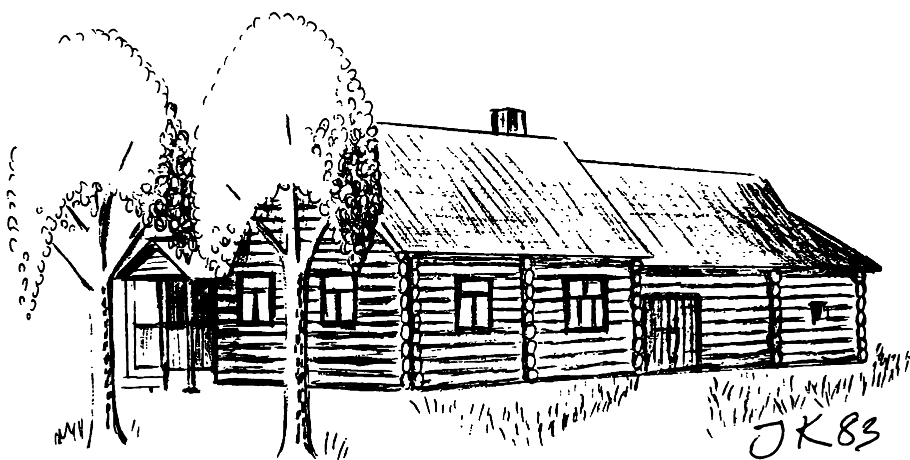
Toinen maailmansota riehui Inkerinmaalla; saksalaiset yrittivät valloittaa Leningradia ja tulittivat sitä niin rajusti, että maa tömisi ja taivas loimusi tulessa. Räjähdykset toistuivat aika ajoin taukoamatta. Kotimme sijaitsi noin viitisenkymmentä kilometriä Leningradista etelään Valasniekka-nimisessä kylässä. Naapurikylä Hovimäki oli aivan vieressä, niin että ne olivat oikeastaan samaa kylää. Nämä molemmat kylät halkoi kyläraitti, jonka molemmin puolin olivat hirsiset talot kuin tinasotilaat rivissä. Muutaman sataa metriä kyläraitista juoksi samansuuntaisesti joki, jossa pestiin pyykit ja uitiin. Oli kai siinä jonkin verran kalaakin ainakin silmuja ja maitokaloja.

Perheemme oli kuusihenkinen, ja minä olin toiseksi nuorin neljästä lapsesta. Kotimme oli tyypillinen inkeriläinen hirsitalo (kuva alla): kaksi huonetta ja suuri keittiö, jossa oli suuri uuni kiukaineen. Talli ja navetta oli rakennettu käytännöllisesti yhteen asuinrakennuksen kanssa. Sitten oli heinälato eli sarrain. Riihi oli palanut aikaisemmin ja saunamme tarvitsivat saksalaiset polttopuikseen. Me saatoimme kyyhöttää kauhun lamaannuttamina ikkunan ääressä iltaöisin katselemassa tätä kamalaa ja epätodellista näytelmää Leningradin yllä. Se oli mieltä masennuttavaa, ja säälimme niitä, joitten oli oltava siellä.

Saksalaisia oli kahteen kertaan majoittuneina kylässämme. Meilläkin asui kaksi upseeria olohuoneessamme. Saksalaisilla oli tehtynä bunkkereita kylän tärkeisiin kohteisiin.

Monta kertaa he ottivat yhteen partisaanien kanssa jotka liikkuivat metsissä.

Kun oli rauhallisempaa, voitiin kävellä ympäristössä katselemassa. Mieleeni on jäänyt eräs partisaaniparka, joka oli kaivanut ampumahaudan itselleen metsänreunaan, ehkä kiireissään tai liian väsyneenä, niin matalan, ettei hän saanut siitä kunnon suojaa itselleen. Saksalainen luoti oli osunut ohimoon. Hän istui haudassaan pää

kallellaan ja kasvot mustuneina. Näin oli tämä sotilas päättänyt päivänsä.

Vaikka olin vain kuuden ikäinen, niin tämä järkyttävä näky on jäänyt minulle ainiaaksi mieleen.

Ampuma-aseita ja granaatteja löytyi usein. Meillä pikkupojilla oli vaarallisia leikkejä niiden kanssa. Serkkupojalta meni silmä ja eräältä pojalta paloivat kasvot iäiseksi muistoksi. Kerran löytyi käsigranaatti. Se piti tietysti räjäyttää. Mutta poika, jonka piti heittää se, tuhinoi jotenkin sen kanssa, niin että kun hän veti laukaisijan ulos ja hänen piti heittää granaatti, kävikin niin hullusti, että se nipistyi pojan käteen kiinni, niin ettei hän päässyt siitä irti. Kun toiset huomasivat tämän räjähdysvaaran, he läksivät juoksemaan karkuun. Poika, jonka kädessä granaatti roikkui, läksi juoksemaan kauhuissaan heidän peräänsä. Onneksi granaatti ei räjähtänyt, vaan poika pääsi irti tästä kuolemaa tuottavasta vekottimesta. Siinä olisi voinut mennä monen pikkupojan henki yhtä aikaa.

Kerran kaadoimme laatikollisen kiväärin patruunoita nuotioon (liekkoon). Siinä syntyi hirveä pauke. Kyläläiset olivat siinä lähellä peltotöissä. He heittäytyivät maahan luullen venäläisten ja saksalaisten ottavan yhteen siinä metsässä. Kun he viimein huomasivat, ketkä paukkeen synnyttivät, tuli meille armoton selkäsauna. Kukaan ei loukkaantunut kuitenkaan sillä kerralla paukkeesta.

Kyläläisillä oli kaivettu pommisuojat talojensa lähettyville. Isä oli sellaisen tehnyt meidän talomme taakse. Se oli kuoppa, joka oli katettu tukevilla hirsillä. Se oli monta kertaa tilapäinen kotimme. Sinne juostiin tai ryömittiin nokkospensaiden läpi monet kerrat. Kun kuulat ja pommit alkoivat viheltää ja räjähdellä. Jos joku perheenjäsen ei ollut kotosalla, tuli suuri huoli, että missä hän on ja miten hänen on käynyt. Pommit tekivät valtavia kraatereita ympäristöön. Räjähtämättömät (suutarit) olivat mielenkiintoista katseltavaa. En muista mihinkään naapuritaloon osuneen meidän siellä ollessa. Mutta meidän lähdettyä Suomeen meni ainakin meidän kotitalomme. Jäi kuulemma jäljelle vain yksi koivuista.

Minulla oli pieni ruskea koiranpentu, jota ei aina kerinnyt saamaan mukaan pommisuojaan. Se raukka jäi monta kertaa kauhuissaan ulisten juoksentelemaan ulkopuolelle. Meidän pystymättä auttamaan sitä. Luultavasti koirani pieni koko auttoi sitä osumilta, sillä joka kerta se vain selvisi hengissä. Pommisuojassa vietimme monia päiviä ja öitä. Se oli ahdas ja kostea. Äiti kävi vain pikimmiltään keittiössä valmistamassa vähäistä ruokaamme, jonka sitten söimme siellä.

Koirani nimi oli Popi. Pidin siitä paljon. Toinen luonamme asuvista upseereista oli myös ihastunut siihen ja halusi ostaa sen. Minä en ollut innostunut myymään koiraani, mutta upseeri sanoi, että hän kouluttaa siitä uljaan sotakoiran. Se sai minut myymään koirani viidestä Saksan markasta upseerille. Niillä rahoilla ostettiin minulle housut. Luultavasti olinkin housujen tarpeessa, enkä koirani menetystä kovin paljon harmitellutkaan. Tulihan koirastani uljas sotakoira, joka jo ennestään oli tottunut sodankäyntiin.

Saksalaisilta varastaminen ja kiinni joutuminen merkitsi kuolemaa. Naapurikylässä eräs äiti pienen poikansa kanssa desperadion vallassa yritti varastaa saksalaisilta ruokaa. He joutuivat kiinni ja suoraa päätä hirsipuuhun. Ruumiit saivat heilua hirressä monta päivää varoittavana esimerkkinä.

Eräänä päivänä, kun upseerimme palasivat huoneeseensa, he ryntäsivät sieltä ulos pahan näköisinä ärjyen, että kuka oli käynyt heidän huoneessaan. Olimme kaikki ymmällä, sillä kukaan ei ollut käynyt siellä. Eikä meillä ollut tapanakaan käydä siellä. Sanoivat äidille ankaralla äänellä. »Tule katsomaan!» Heillä oli ruokatavaraa pöydällä, muun muassa voita. Mutta astia oli tyhjä. Ja nyt upseerit vaativat selitystä, mihin voi oli joutunut. Äiti tiesi, että vaikka meillä oli monta kertaa nälkä, niin ei ainakaan hänen lapsensa olleet käyneet siellä voita syömässä. Hän pani merkille, että voita oli roiskunut pöydälle. Silloin hän arvasi, että meidän kissa on käynyt asialla. Hän selitti upseereille, miten asia oli, mutta nämä eivät leppyneet. Heille oli saman tekevää, kuka voin oli syönyt. Rikollinen oli rangaistava. He ottivat kissaa

Seuraava runo on kirjoitettu 30-luvun lopulla, ja runoilija on myöhemmin tehnyt siihen joitakin täydennyksiä.

Rakas synnyinmaa

kirj. Aale Tynni

Rakas synnyinmaa, sinun poikasi ja tyttäresi
ovat pienet ja köyhät joukossa ihmisten.
Sinun kipeä, armas silvottu kauneutesi
yhä polttaa kalvossa kaikkien silmien.

Sinun lemmikkimättääsi, hilpeä
koivikkorinne,
Sinun valkeat tiesi ja varjoisa kirkkomaa —
oi, ei ole tietä, ei ole polkua sinne,
mihin kaipaus yksin sielun kuljettaa.

Ei rajoja tunne tuuli eikä meri,
ne liikkuvat kaikkialla kotonaan.
Ei rajoihin suostu sielu eikä veri,
ne eivät tahdo luopua kodistaan.
On kuvasi kirkas muiston kammioissa,
ja siellä se hohtaa piirtein entisin.
— Rakas synnyinmaamme,
alati läsnä ja poissa,
pois riistetty meiltä ja — meidän kuitenkin.

niskasta kiinni, pistoolin vyöltänsä, osoittivat sillä kissan päätä ja kysyivät meiltä lapsilta, että ammutaanko tämä kissa. He tiesivät, että pidimme paljon valkoisen-mustan-harmaan-vaaleanruskean-kirjavasta kissastamme. Emme uskaltaneet sanoa mitään. Katsoimme kauhuissamme Mirriämme, joka roikkui saksalaisen kourassa niskanahoistaan. Pikku Elina, joka tavallisesti oli kovin ujo, ajatteli nyt ettei meidän Mirriä ammuta. Hän ryntäsi kissan luo, riuhtaisi sen syliinsä ja juoksi ulos huoneesta. Se pelasti kissamme hengen.

Saksalaisille tuli tavaksi lainata meidän polkupyörää. Kunnes äiti Anu (isä kutsui äitiä Anuksi) päätti, että nyt saavat Saksan sotavoimat tulla toimeen ilman Marilan polkupyörää, ja piilotti sen. (Marila talomme nimi.) Kun saksalaiset tulivat tavanomaisesti taas lainaamaan sitä, niin polkupyöräpä oli tipotiessään. Sitä ei löytynyt mistään. Anu selitti huonolla saksan kielellä, että me emme tiedä missä se on. Saksalaiset eivät uskoneet häntä, vaan suutuksissaan kutsuivat komendantinkin paikalle. Tämäkin suuttui ja ärjyi punaisena kiukusta, kun Saksan sotavoimia uskallettiin vastustaa. Mutta turhaan, pyörää ei löytynyt. Anu käskettiin päämajaan kello neljäksi, jolloin häneltä kaivettaisiin silmät päästä pois. Anu oli rauhallinen, eikä peljästynyt tällaista uhkausta. Kello neljäksi hän tepasteli päämajaan. Kun komendantti näki Anun, niin hän raivostuen huusi: »Ulos täältä!» Sen jälkeen he eivät enää kyselleet pyöräämme.

Jatkuu seuraavassa numerossa

MUUT LEHDET

(Kotimaa 29. 11. 1983)

Petroskoin luterilainen kirkko vihitään 18. 12.

Petroskoin luterilaisen seurakunnan uusi kirkko vihitään käyttöön sunnuntaina joulukuun 18. päivänä. Vihkimisen toimittaa Viron luterilaisen kirkon arkkipiispa Edgar Hark.

Suomen kirkon edustajina juhlaan osallistuvat Turun tuomiorovasti Jukka Paarma, kirkon ulkosuomalaistyön johtava sihteeri Jaakko Launikari ja kirkon AV-keskuksen johtaja Ilkka Kajalo. Suomen kirkon lahjana uuteen kirkkoon viedään alttaritekstiilit. Viime kesänä arkkipiispa Johan Vikströmin johdolla Petroskoissa vieraillut suomalaisvaltuuskunta vei uuteen kirkkoon lahjaksi sähköurut.

Petroskoin suomenkielinen luterilainen seurakunta sai viranomaisilta luvan kirkon rakentamiseen Petroskoin kaupungin keskustaan. 125 neliömetrin suuruisen kirkon kustannusarvio oli 55 000 ruplaa. Tähän saakka seurakunnan kirkkona on ollut pieni 50 neliön omakotitalo.

Petroskoin luterilainen seurakunta rekisteröitiin 1970, mutta seurakunnallista toimintaa siellä on ollut jo paljon kauemmin. Seurakuntaan kuuluu runsaat 800 rekisteröityä jäsentä. Hallinnollisesti seurakunta kuuluu Eestin luterilaisen kirkon alaisuuteen. Eestin kirkon pappi Paul Saar käy kerran tai pari kuukaudessa Petroskoissa toimittamassa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia. Muina aikoina jumalanpalvelukset hoidetaan maallikkojen voimin. (KT)

RUOTSIN PUOLELTA

Muistokiven puhuteltavana

Kuudentoista vuoden ajan on Örebrossa vietetty Pyhäinpäivänä vainajien muistojuhlaa, joka alkaa tavallisesti jo perjantaina seuroilla.

Lauantain, Pyhäinpäivän ohjelmaan kuuluu kunniakäynti muistokivellä, jossa lasketaan meidän kaikkien yhteinen seppele heidän muistolleen, joiden viimeisiä leposijoja emme edes tiedä. Sen jälkeen ohjelma jatkuu jumalanpalveluksella ja HPE:n vietolla, sitten juodaan kirkkokahvit ja juhla jatkuu seuroilla, jossa on useita puheita ja runsaasti musiikkia. Viime vuosina on ollut aina mukana kuoro, milloin Rådan kuoro Mölnlyckestä, milloin Evankeliumiyhdistyksen kuoro Boråsista. Sain jälleen tänä armon vuonna 1983 olla mukana juhlassa ja muistokiven äärellä hetken hiljaa kuuntelemassa sen vakavaa puhetta.

Muistokivellä laskivat seppeleen Heikki Toikka (vas.), Antti Tervo ja Antti Juvonen.

Tuo kivi, joka sijaitsi Örebron S:t Mikaelin kirkon puistossa, on ollut kauniilla ja näkyvällä paikalla. Mutta nyt uuden kirkon valmistuttua — se vihitään ja otetaan käyttöön 1. adventtina — kivemme on saanut ehkä vieläkin edustavamman paikan. Se on jo sijoitettu aivan tämän uuden kirkon yhteyteen, vastapäätä kirkon pääsisäänkäytävää. Sen varmasti huomaa jokainen kirkkoon menevä, mutta myös sieltä tulevan katse ensimmäisenä kohtaa tuon monumentin, joka erittäin hyvin sopii tuon uudenaikaisen kirkon yhteyteen.

Olen selaillut Viestimme lehtiä ja todennut, että kirjoitukset, jotka käsittelevät Örebrossa vietettyjä juhlia, keskittyvät seikkaperäisesti juhlien ohjelmaan. Se on ehdottomasti hyvä asia, sillä onhan näillä juhlilla ollut aina sellainen ohjelma, josta

Boråsin Evankeliumiyhdistyksen kuoro. Kirjoituksen valokuvat näpännyt Viktor Tilkku.

kannattaa lehdessäkin kertoa, ajatellen niitä, joilla ei ole ollut tilaisuutta olla juhlassa mukana. Nyt kuitenkin keskitymme tuohon paljon puhuvaan muistokiveen. Sillä on paljon sanottavaa meille kaikille.

— Kivelläkö sanottavaa? — Niin juuri! Kivetkin voivat puhua, eikä vain puhua, vaan ne jopa huutavat.

Pyhäinpäivässä, jolloin tätä juhlaa Örebrossa vietämme, yhdistyy kaksi juhlaa: marttyyrien muistopäivä ja kaikkien uskossa kuolleitten muistopäivä. Pyhäinpäivänä ihmisillä on tapana käydä omaistensa haudoilla laskemassa sinne seppeleen ja sytyttämässä kynttilän. Tämä on kaunis tapa. Mutta varmasti myös monien mielet silloin herkistyvät, olemmehan silloin aivankuin iäisyyden kosketeltavina. Ja varsinkin silloin jos tuo nurmen alla nukkuva läheisemme on lähtenyt tästä ajasta uskossa Kristukseen. Tuo hetki johtaa ajatuksemme taivaaseen, sinne johon Jumala kokoaa kaikki omansa. Ja hänen omiansa ovat Kristukseen uskovat.

»Oi yhteys sä kaikkein pyhien,
me vaivassa, he maassa autuuden.
Herrassa yhdymme me yhtehen. Hallelujaa.»

Entäpä, jos meillä ei olekaan omaisiemme hautoja täällä, missä itse nyt oleskelemme, meillä ei silloin ole mahdollisuutta mennä hiljentymään rakkaamme hautakummun ääreen.

Hyvin monilla meistä lepää omaisia siellä minne meillä ei ole mahdollista mennä sytyttämään kynttilää, ja kuitenkin me kaipaamme heitä. Kuule riennä silloin, jos mahdollista on, Örebron muistokivelle. Siellä saat kosketuksen heihin yhdessä Herran seurakunnan kanssa. Tuo muistokivi on pystytetty juuri niiden muistolle, joiden osaksi on tullut jättää koti, sukulaiset ja omaiset, joutua sinne jonnekin ja menehtyä siellä.

Tuo kivi puhuu meille vakavaa kieltä, se muistuttaa meille, että meidän veljiämme ja sisariamme on useita kymmeniä tuhansia jo 1920-luvulta lähtien aina 1930-luvun loppupuolelle joutunut jättämään kotinsa, ja kotiseutunsa ja lähtemään tielle tuntemattomalle. Tuon jättiläismaan kaikille suunnille heitä oli siroteltu. Emme pysty sanomaan, kuinka paljon heistä on saanut laskea matkasauvansa noilla matkoilla. Varmaa kuitenkin on, että heidän hautakumpujaan löytyy Sahalinin saarelta, Kuollan niemimaalta ja Hiipinän kultakaivoksien alueilta, niitä löytyy Siperiasta Jenisein ja Lena-joen väliseltä hyytävän kylmältä alueelta, niitä löytyy edelleen Kazahstanin polttavan kuuman mullan alta.

Kaikki nämä kerran löytyvät.

Kun me heitä näin muistelemme, niin onko liikaa sanottu, että he ovat olleet marttyyrejä.

jatkuu s. 13

Sparven har funnit ett hus åt sig

Jorma Aspegrén

del II

SVENSKA KYRKANS STÖD
ÅT FLYKTINGAR

Kyrkokommittéen

Svenska kyrkans biskopsmöte stadgade 1948, att en kyrkokommitté för Sveriges finskspråkiga flyktingar skulle bildas. Kommittén kallas också för Ingermanlands kommitté. Den grundades i Luleå 28. 04. 1948, och som första medlemmar i kommittéen var luleåbiskopen Bengt Jonzon (ordförande), lektor Gustaf Dahlbäck (sekreterare), kapten Uno Hammarström, komminister Folke Dahlbäck, prosten Per Boreman (kassör), samt lagkunniga experter för juridiska frågor fil.lic. Gerhard Hafström och advokaten Sture Lindgren.

I biskopsmötets utgivna verksamhetsplan kunde man konstatera den redan påbörjade finskspråkiga församlingsverksamhetens starka förankring i Svenska kyrkans officiella verksamhet. Kommittéens uppgift var att under biskopsmötets tillsyn ordna och främja de finskspråkiga flyktingarnas själavård. Kontaktpersoner för flyktingarna var kapten U. Hammarström, kyrkoherde för Stockholms finska församlingen Gottfrid I. Sevelius samt komminister Dahlbäck.

I november 1953 meddelande G. Dahlbäck, att Ingermanlands kommitté blivit underavdelning vid den 1953 grundade Svenska kyrkans flyktingnämnd. Han påminde även att kommittéen inte är en organisation för ekonomiskt stöd, utan en rådgivande kommitté, vars ekonomi ordnas genom medlemsavgifter från de ingermanländska flyktingarna.

Tidskriften Isien Usko

Hösten 1948 började Kyrkokommittéen utge månadskriften Isien Usko (Fädernas Tro) för de finskspråkiga flyktingarna i Sverige. Ansvarig utgivare var biskop Jonzon. Redaktör för 1:a numret, utgivet under november månad, var G. Dahlbäck från Luleå, där tidskriften trycktes. Redaktionskapet innehades sedan från och med 2:a numret av prästen Hugo Grape och därefter från nr 7 1949 av khde Sevelius, och efter 1953 nr 1 åter av G. Dahlbäck.. Antalet årsabonemang varierade mellan 500—780.

Meningen var, att tidskriften framförallt skulle vara ett förenande band emellan de ingermanländska grupperna i Sverige. Innehållet bestod av andakter skrivna avpräster, lekmannapredikanter och församlingsbor, men även av samhällsupplysande material, artiklar om det ingermanländska kulturarvet, minnen från Ingermanlands kyrkoliv, redogörelser från andliga högtidligheter och hälsningar från församlingsgrupper och enskilda personer.

Staten och speciellt arbetsmarknadsbyrån informerade via tidskriften finskspråkiga flyktingar. Upplysningar om sökandet av medborgarskap, om äktenskapslagstiftning, barn- och mödrabidrag, om pension, värnplikt samt om sökandet av politisk asyl. Man varnade även för arbetskraftrekryteting till Amerika och Kanada.

Tidskriftens ekonomi ordnades dels med abonemangsavgifter, dels fick man bidrag från Svenska Kyrkohjälpen.

Fältarbetet börjar

7. 10. 1948 missiverade Kyrkokommittéen den finskkunnige prästen Hugo Grape, Hälsingborg, som ansvarig för de finskspråkiga flyktingarnas själavård. Hans uppgift var att ordna finska gudstjänster bland ingermanländare. Han blev även redaktör för tidskriften Isien Usko.

Den ingermanländska gruppen manades att ta kontakt med Grape, då det fanns behov av finska gudstjänster. Men Dahlbäck konstaterar: »Detta bör inte förstås så att vi ville grunda en ny sekt. Nu hör ni ju alla till Svenska kyrkan och dess lokalförsamlingar.»

Kyrkokommittéen önskade även tvåspråkiga sammankomster, där flyktingarna och det svenska församlingsfolket kunde uppleva närmare gemenskap.

Kommittéens verksamhet ville man stödja

med avgifter från ingermanländarna. Årlig medlemsavgift insamlad av lokala församlingsgrupper innehöll stödavgift för Kyrkokommittéen à 5 kr. Med dessa medel ville man täcka kostnaderna för gästande präster, som besökte ingermanländska grupper. Dagarvodet för dem, som var verksamma inom kommittens ansvarsområde, var 23 kr per hel dygn.

Utom prästen Grape gjorde också komminister F. Dahlbäck, lektor G. Dahlbäck, kyrkoherde Sigurd Henriksson, Karlsborg, kyrkoherde G. Sevelius, prästen, sedermera teol.dr. Lauri Haikola mm. predikoresor.

Våren 1950 kallade Kyrkokommittéen prosten Selim Jalmari Laurikkala, Hausjärvi Finland, att bli själavårdare för Sveriges ingermanländare och finskspråkiga. Som präst i Skara stift var han stationerad i Borås.

Ingermanländarnas sommarhögtidligheter

De mest betydelsefulla av ingermanländarnas årliga samlingar var sommarhögtidligheterna, som hölls regelbundet från 1948 varje Midsommar. Samlingsort var Borås år 1948, 1949, 1950, 1952 och Örebro 1951 samt Gävle 1953. Vid dessa högtidligheter samlades c:a 1 200 personer från Sveriges samtliga ingermanländska trakter. Kyrkokommittéens ledamöter försökte vara med vid nämnda sammankomster. Flera gånger var även kommittéens ordförande biskop Jonzon med.

Meningen med sommarhögtidligheter var att skapa samhörighet emellan de utspridda ingermanländarna, att vara andligt uppbyggande, att främja egen kultur och att vara tillfälle för idrottstävlingar. Dessa ändamål ville Ingermanländska Föreningen och finska församlingsgruppen gemensamt förverkliga 1948. 1952 vid sommarhögtidligheterna i Borås bildades en kulturkommitté bestående av 5 medlemmar för att främja de kulturella aktiviteterna bland ingermanländarna. Författartävlingar och slöjdvisningar arrangerades. Med hjälp av tidskriftens redaktion samlades historiskt material om Ingermanlands kyrkoliv och om dess finska verksamhet.

I Borås arrangerades även riksomfattande ungdomsfester.

I tidskriften Isien Usko 1949—53 redogjorda sommarhögtidligheternas och ungdomsfesternas statistik:

År	Sommar-högtid-ligheter	Ung-doms-fester	
1949	1200	575	peronantal
1950	1200	600	
1951	3500	200	

Den sista delen följer i nästa nummer

Jatkoa siv. 11

Meidän vanhempien ihmisten ei liene syytä kysellä, miksi näin on tapahtunut. Mutta niitä, jotka sanovat ensimmäisen kerran olleensa viime juhannuksena inkeriläisten juhlassa Örebrossa ja jotka kuitenkin jo pystyvät neuvomaan, miten pitäisi toimia ja perinteitämme vaalia, kehottaisin tutustumaan perusteellisemmin kansamme vaiheisiin. Kehottaisin ainakin kysymään, millaisia ihmisiä todella olivat nuo veljemme ja sisaremme, joiden osaksi tuli joutua menehtymään, noilla mainituilla paikoilla.

Muistokivemme antaa vastauksen tähänkin kysymykseen. Tuohon kiveen on kaiverrettu kaikki Inkerinmaan luterilaiset kirkot, jotka nyt ovat raunioina, tai tavalla tai toisella tuhottuja. Ne ovat siinä todistamassa, että kaikki noiden kirkkojen palvelijat ja toimihenkilöt ja ne jotka tunnustautuivat kristityiksi, olivat noiden mainittujen kymmenientuhansien joukossa.

Pyhäinpäivänä, marttyyrien ja uskossa nukkuneiden päivänä, me hiljennymme kunnioittamaan heidän muistoaan, heidän, jotka ovat meille Jumalan sanaa julistaneet ja jotka esimerkillään näyttivät meille tietä Isän kotiin. Näin Pyhäinpäivänä on voimakas vetoomus parannukseen: »Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle.»

Lopuksi: kiitos teille, jotka kannoitte vastuuta tuosta muistopatsaan hankkeesta. Te olette tehneet hyvää työtä. Ja kiitos teille Örebron ystävät, jotka jaksatte vuosi vuoden perään järjestää näitä juhlia. Te teette hyvää työtä, te vaalitte perinteitämme parhaammalla tavalla.

Antti Tervo
Mölndal

Kuten ruoho, niin ihminenkin

Tuli syysmyrskyt, tuulet ja halla
teki töitä se kaikkialla.
Puutarhan kauneimman Ruusun se vei
eikä meiltä se lupaa edes kysynyt ei.

Miten saatoitkaan olla noin julma;
sinun nimesi lienee kai surma?
Lehdet kellastuu maahan ne putoo
syksy harmaita kuteitaan kutoo.
Ihan vastahan kaikki oli uutta,
ihmiselämän suloisuutta.

Syksy muistuttaa ihmisen katoavaisuuden,
kevät herättää elämän uuden.
Kuten ruoho, niin ihminenkin
tuulen käydessä ylitse senkin.
Maja entinen ei sitä tunne
mihin ihminen kuljet kunne?

Syksyn myrskyn ulvoissa tuolla
Ruusun kauneimman täytyy kuolla.
Talvi pitkä, kun sitten on mennyt
uuden kevään saa nähdä, ken nyt?
Hän joka ylösnousemuksen Herraan luotti
Hän kuolosta voiton tuotti.
Kiitos, kunnia Ristin Herran,
Hän edestämme on kuollut kerran,
että iankaikkinen kevät ois aina,
siellä tuska ei sydäntä paina.

Lilja Saija

INKERIN KERHO, BORÅS

Vuosikokous sunnuntaina 26. 2. 1984 klo 15 Carolin seurakuntatalolla. Sääntömääräiset asiat ynnä johtokunnan ehdotus sääntöjen muutokseen. Kaikki jäsenet ja muut kiinnostuneet ovat tervetulleita kokoukseen.

Johtokunta

ISK:s HÄLSNING

Året börjar lida mot sitt slut och vi närmar oss våra stora helger jul och nyår. Det ger oss anledning att se tillbaks på ett händelserikt år som gått. Sommarfesten i Örebro gav oss åter tillfälle att träffa vänner och bekanta under trevliga former. En del kommer också ihåg den minnesrika resan till det gamla hemlandet och besöket i den finska kyrkan i Pushkin. Dessutom har många mer eller mindre organiserade tillfällen givits till att vårda det ingermanländska kulturarvet. Under den mörka och kalla vintertiden kommer vi också att se fram emot ett nytt och förhoppningsvis lyckligt år.

ISK tillönskar landsmän och vänner över hela världen en GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR?

För ISK
Viktor Pajunen

ETSITÄÄN

Kuka tietää, missä asuu Eino Ruotsi, synt. v. 1924 Skuoritsan seurakunnassa, Skuoritsan kylässä. Asunut luultavasti 1950 alkupuolella Göteborgissa. Häntä etsii sisar.

Pyydetään ottamaan yhteys:

Viktor Tilkku
Arvesgärde 5 41744 Göteborg
puh. 031/552 146

Antti Rausonen, syntynyt Lankilan kylässä, Tyrön seurakunnassa 1914, asunut Seppälän kylässä. Jos joku tietää jotain Antti Rausosesta, niin pyydän ystävällisesti vastaamaan osoitteella Sulo Turvikas, Vagnmansgatan 20, 252 49 Helsingborg, Sverige, puh. 042-137 507.

JOUKOSTAMME POISTUNEITA

Helena Siikonen, synt. 22. 1. 1894, kuoli 2. 11. 1983 Boråsissa.

Toimitussihteerin terveisiä

Juhlavuoden kynnyksellä

Jälleen kerran on vuosi vanha vaipumassa hautaan, riemuineen ja murheineen, mutta ennen uuden tuloa vietämme valon ja hyvän tahdon juhlaa joulua.

Tuleva vuosi on meidän inkeriläisten kannalta sikäli merkittävä, että meille se on juhlavuosi. On kulunut yli puoli vuosisataa inkeriläisten yhdistystoiminnan alkamisesta täällä Suomessa, ja ensi vuonna tulee kuluneeksi 50 vuotta Inkeriläisten Yhdistys r.y:n perustamisesta. Toiminta alkoi varsin vaatimattomasti vähäisinä kokoontumistilaisuuksina ensin Turussa, myöhemmin pieninä kerhoina myös muualla Suomessa. Saman kohtalon alaiset ihmiset tunsivat tarvetta kokoontua keskustelemaan yhteisistä ongelmistaan ja muistelemaan menetettyä rakasta kotiseutuaan. Samanlaisin ajatuksin kokoonnutaan tänäkin päivänä, ja vaikka puolen vuosisadan takaisten jäsenten rivit ovatkin jo niin harvenneet, että heistä tuskin enää montakaan on täällä keskuudessamme, toiminta on silti vireää, ja kesäjuhlamme sekä Suomessa että Ruotsissa kokoavat sankat joukot inkeriläisiä, heidän jälkeläisiään ja ystäviään. Yhä muistellaan kotikontuja, vaalitaan perinteitä ja poismenneiden rakkaiden muistoa. — Ja hyvä on aina olla yhes, toinen toistemme keral.

Näin juhlavuoden kynnyksellä toivotan Teille, inkeriläiset ystäväni, oikein hyvää ja rauhallista joulua sekä siunauksellista tulevaa vuotta. Toivon menestystä juhlavuotemme kesäjuhlille — sekä Västeråsissa Ruotsissa että Helsingissä pidettäville — ja uskon, että jälleen riittää hyvää yhteistyöhenkeä, joka on edellytyksenä juhlien onnistumiselle.

Teitä kaikkia sydämellisesti tervehtien ja menneestä vuodesta kiittäen toivotan oikein hyvää joulua ja onnellista tulevaa vuotta.

Toimitussihteeri

Kiittäen menneestä vuodesta

Rauhaisaa Joulua

ja

Siunauksellista tulevaa vuotta

kaikille jäsenilleen

ja

lukijoilleen toivottavat:

Inkeriläisten Yhdistys

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Inkeriläisten Viesti

KIITOS

Lämpimät kiitokseni Inkeriläisten Yhdistykselle, Inkeriläisten Sivistyssäätiölle ja Helsingin paikallisosastolle sekä kaikille Ystäville — usean kymmenen nimen joukosta ketään erityisesti mainitsematta mutta ketään myöskään unohtamatta — jotka yhdistyksen puheenjohtajan välityksellä muistivat minua 4. 12. 1983 pidetyssä Helsingin paikallisosaston joulujuhlassa adressein ja rahalahjoin 3. 11. 1983 olleen merkkipäiväni johdosta.

Anja Luoma

Ajankohtaisia ilmoituksia

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Tammikuun tilaisuus Inkerikodissa 22. 1. 1984 klo 14. Tervetuloa.

SEUKKOSEURA

kokoontuu seuraavan kerran 26. tammikuuta 1984 klo 13.00 Inkerikodissa. Tervetuloa.

Susanna Kössi, puh. 335 058, vastaa kaikkiin Seukkoseuran toimintaa koskeviin tiedusteluihin.

TURUN PAIKALLISOSASTO

Kuluvana vuonna pidetään Karjalaisten talossa Itäpellontie 2 joulujuhla 26. 12. klo 14.

Paikallisosaston johtokunta

Levitä Inkeri-tietoutta Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheista kirjallisuutta

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta — **25 mk (35 kr)**

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot — **18 mk (25 kr)**

Hellin Suominen
Mooses Putron elämäkerta — **10 mk (15 kr)**

Juhani Jääskeläinen
Inkerin kirkon tuho — **70 mk**

Isien Usko, muistojulkaisu — **10 kr**

Postikortti, Haaparannan muistolaatta — **1 kr**

Postikortti, Örebron muistokivi — **1 kr**

Kemppi: **Fenno-Ingrian lauluja** — **5 kr**

Kemppi: **Ristiltä ripille** — **10 kr**

Äänilevyjä

Inkerikuoro
Nouse Inkeri ym. — **15 mk (25 kr)**

Lauri Santtu
Murrejuttuja — **15 mk (25 kr)**

Gävlen kuoro — **30 mk (35 kr)**

Inkerin karttoja — **40 mk (60 kr)**

Inkerin lippuja — **15 mk (25 kr)**

Inkerin postimerkkejä sarja — **50 mk (75 kr)**

Adresseja — **15 mk (25 kr)**

Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1984 olisi syytä tilata. Hinta 70 mk (100 kr).

Vammala 1983, Vammalan Kirjapaino Oy